Rodica Ojog-Braşoveanu

AL CINCILEA AS

-roman istoric – război şi intrigă-

1978

CAPITOLUL I

Deşi ne aflăm abia la sfârşitul lui august, e frig. Constat cu satisfacție că nu sunt singura femeie care şi-a pus taiorul. Mă opresc la cofetăria Kluger şi cumpăr un cornet cu castane glasate. E numai un pretext. Îmi place interiorul, scaunele vieneze cu spătar de paie, măsuțele rotunde de marmură, borcanele uriaşe de pe tejghea cu bomboane acre. Deasupra rafturilor, tronează important un portret. Habar n-am al cui e, însă-i limpede pentru oricine că tipul a reuşit tot ce şi-a propus. Miroase plăcut a mentă şi esență de brad. Vechile arome de vanilie şi aluat franțuzesc au dispărut de mult.

Madam Kluger, pufoasă, apretată şi cu genele atât de albe încât par pudrate cu zahăr, îmi face un cornet artistic şi mă întreabă îngrijorată:

— Ce se mai aude, Fräulein Savu? Vin?

Rodica Ojog-Braşoveanu

AL CINCILEA AS

-roman istoric – război şi intrigă-

1978

CAPITOLUL I

Deşi ne aflăm abia la sfârşitul lui august, e frig. Constat cu satisfacţie că nu sunt singura femeie care şi-a pus taiorul. Mă opresc la cofetăria Kluger şi cumpăr un cornet cu castane glasate. E numai un pretext. Îmi place interiorul, scaunele vieneze cu spătar de paie, măsuţele rotunde de marmură, borcanele uriaşe de pe tejghea cu bomboane acre. Deasupra rafturilor, tronează important un portret. Habar n-am al cui e, însă-i limpede pentru oricine că tipul a reuşit tot ce şi-a propus. Miroase plăcut a mentă şi esenţă de brad. Vechile arome de vanilie şi aluat franţuzesc au dispărut de mult.

Madam Kluger, pufoasă, apretată şi cu genele atât de albe încât par pudrate cu zahăr, îmi face un cornet artistic şi mă întreabă îngrijorată:

— Ce se mai aude, Fräulein Savu? Vin?

Îi e frică, tremură între mormanele de prăjituri şi fursecuri falsificate – războiul a falsificat totul, numai lacrimile au rămas autentice – tresare la orice zgomot, şi-a instalat la vitrină un oblon de tablă ondulată.

De fapt, neliniştea a cuprins întreg oraşul, atmosfera vibrează. Nemţii nu mai ies decât în grupuri, evită străzile mărginaşe, bătrânii au pierit din parcuri, tinerii de pe Corso. La aproape fiecare fereastră, zăreşti câte un chip circumspect strecurând priviri prudente din spatele perdelei. Oamenii par grăbiţi, chiar şi slujnicele, bărbaţii au o expresie ciudată de nerăbdare. Nerăbdare şi încă ceva…

Au trecut două zile de la eliberarea Bucureştiului şi bucuria, abia camuflată, colorează chipurile rarilor trecători. Cunoştinţele îşi zâmbesc cu tâlc, îşi strâng mâinile febril, îşi comunică din mers, în şoaptă: „Parisul e liber. A anunţat BBC-ul.“

Ne aflăm în 25 august. Evenimentele se precipită. Poliţia horthystă pare să-şi fi pierdut cumpătul, arestările se ţin lanţ, agenţii vântură străzile, rup afişele răsărite peste noapte, pe care o mână inspirată a ilustrat Dictatul de la Viena sub înfăţişarea unui monstru cu capul tăiat.

Un bărbat tânăr se întoarce după mine, mă priveşte lung. Îmi vine să râd. Privirea aceasta n-are nimic de-a face cu războiul, cu zilele înfrigurate pe care le trăim… „Ah, dumneavoastră latinii!“ îmi spune mereu Hartner.

La patru ani, am aflat că sunt frumoasă. Mătuşa Amalia, în bluză neagră de tafta cu jabou – nu mi-o amintesc altfel – mi-a prins bărbia; m-a scociorât bine cu ochii şi s-a uitat la soră-sa Elvira: „O să fie nostimă putoarea! Nu seamănă cu mă-sa.“

Mă gândesc la ele cu duioşie, deşi mi-au terorizat copilăria. S-au refugiat la Câmpulung Muscel şi mă tot întreb ce s-o fi întâmplat cu casa aceea fantastică de pe Lascăr Catargi? O fi supravieţuit bombardamentelor?

Am trecut de piaţă, fieful bursei negre. Doi traficanţi se ţin după mine, îmi oferă discret bijuterii şi parfumuri

franţuzeşti, se interesează dacă nu vând dolari.

Mă mai despart două sute de metri de vila în care locuiesc împreună cu Hartner. Eu la parter, el la etaj. Devin atentă. M-am îndepărtat de Corso şi strada e pustie. Înainte de război în cartier locuiau nababii oraşului. Au plantat două şiruri de castani. Nu-i greu să te ascunzi în umbra lor. De la o vreme simt mereu nevoia să-mi verific spatele. Şi mereu aştept, când întorc capul, să văd ţeava unui revolver.

În cutia de scrisori găsesc un plic. Deschid uşa, o închid repede şi mă lipesc cu spatele de ea. Înainte de a răsuci comutatorul, îmi îngădui să respir adânc. Respiraţia asta aduce cu un oftat, dar n-am de gând să-mi las nervii s-o ia razna. În sfârşit, aprind lumina şi mă zăresc întreagă în oglinda din vestibul. Dacă m-ar vedea mătuşa Amalia, s-ar declara mulţumită. „Arăţi ca o doamnă. Sobră şi discretă. Flamurile sunt pentru dame…“ Când vorbeşte, Amalia îşi strânge buzele şi pufneşte pe nas.

Mă dezbrac din mers şi inhalez cu plăcere aerul din hol. Miroase bine, a *Viceroy* – ţigările lui Hartner – şi a plante cu frunze grase. E cald. Mă uit bine la plic înainte de a-l deschide. N-are expeditor. Doar numele meu, scris în mod evident de un localnic. Transilvănenii au altă caligrafie decât noi, regăţenii. Mult mai disciplinată, mai egală şi parcă fără fantezie.

Conţine doar câteva cuvinte. Inima începe să-mi bată, am impresia că n-am înţeles şi le citesc din nou:

Aşteaptă-ţi răsplata!

Îmi pun un capot şi un suflu de roşu în obraz. Arăt prea palidă. M-am hotărât să nu-i spun nimic lui Hartner. Genul ăsta de avertismente a devenit foarte frecvent. Iar Rezistenţa se ţine de cuvânt. Săptămâna trecută a fost pescuit în Mureş cadavrul lui Filipoiu. Lucra pentru horthyşti încă din ’41. Acum trei zile… Încerc să nu mă mai gândesc, dar cele două cuvinte îmi stăruie dinaintea ochilor, mă urmăresc. Nu, n-am să discut cu Hartner despre

scrisoare. Mi-ar talona un soldat, ca şi cum într-un revolver nu încap două gloanţe… Însăşi ideea de escortă mi-e nesuferită.

Nouă fără cinci. În câteva minute trebuie să apară. E un om drăguţ şi atât de puţin neamţ!

Înainte de război, preda zoologia la o şcoală de fete din Stuttgart. Îl admiră pe Shaw, îl fascinează fauna Australiei. Ar vrea să emigreze. „Canguri, antilope, fluturi şi soare… Nu-mi doresc nimic altceva.“ De nouă ori a văzut Tarzan numai de dragul peisajelor.

Aud cheia răsucindu-se în broască. Da, el e. Deşi nu-i poţi reproşa nimic – cămaşa, cravata, cizmele, toate sunt perfecte – nu va avea niciodată ceea ce se numeşte o ţinută impecabilă. Dimpotrivă, pare neglijent şi trebuie să te uiţi de două ori la gulerul şi unghiile lui ca să-ţi dai seama că te înşeli. Probabil din pricina mersului, a umerilor moi, a spatelui. Ştiu că sunt o caraghioasă, dar spatele lui vorbeşte, e spatele unui dezamăgit. Când am observat amănuntul acesta, m-am simţit tulburată…

Ca întotdeauna, e foarte gentil. Mi-a adus câţiva trandafiri galbeni, îmi sărută mâna reverenţios, cast, afectuos, aşa cum i-ar săruta-o bunicii. Nu există un singur om în oraş care şi-ar putea închipui că intimitatea noastră nu a depăşit nici măcar cu un centimetru această atingere. Şi cum ar putea? Am douăzeci şi patru de ani, locuim în aceeaşi vilă, sunt funcţionară la statul major german, un fel de intermediar între nemţi şi administraţia horthystă.

Hartner îşi freacă mâinile – mâini mari, moi, fără nerv, cu degete pătrate – şi se îndreaptă spre măsuţa de băuturi. Toarnă benedictină, îmi spune ceva despre vreme, se pare că iar a început să plouă, şi în timpul ăsta eu continui să mă gândesc la scrisoare. Mâinile lui sunt lipsite de energie, un om cu astfel de mâini nu va ajunge niciodată un Napoleon sau un Fabre.

Se opreşte în faţa mea şi surâde. Are un chip fără personalitate, buze roz, informe, ochi plantaţi foarte jos.

După privirea umedă şi genunchii încordaţi, îmi dau seama că a băut şi la popotă.

— E ceva care nu merge, Magda?

Îmi strâng fără motiv capotul în jurul gâtului. Hartner se aşează lângă mine. Pare trist.

— Ce s-a întâmplat?

— Mereu se întâmplă câte ceva… Nu ştiu la ce te referi.

— Sunt îngrijorat.

— Cine-i liniştit?

Frizez nonşalanţa. Hartner clatină capul.

— Sunt îngrijorat pentru dumneata.

— Înseamnă că statul major şi-a rezolvat toate problemele. Mă bucur.

Încerc să râd. Un accent sună însă fals şi Hartner îl sesizează. Se uită lung la mine.

— Nu te-a ameninţat nimeni?

— Poftim?

— Te-am întrebat dacă nu te-a ameninţat nimeni. Dacă n-ai primit, de pildă, vreo anonimă…

Precizarea mă zăpăceşte. A intuit? Ştie ceva?

— Cine şi de ce să mă ameninţe?

— Oamenii nu-i iubesc pe cei care colaborează cu duşmanul.

— Cine sunt oamenii şi cine-i duşmanul?

Mă cercetează surprins.

— Eşti într-o dispoziţie ciudată…

— Dimpotrivă, îmi vine să zburd de bucurie: a fost o zi minunată, a plouat cu găleata, magazinele abundă de bunătăţi, lumea e elegantă şi bine dispusă. Repet încet, apăsând cuvintele: Oamenii detestă colaboraţionişti. Probabil au dreptate.

— Există fapte mult mai grave decât asta.

— Care?

Nu-mi răspunde. Joacă lichidul verde pe fundul paharului. Mă gândesc dintr-o dată la broasca de smarald a mătuşii Amalia, sar la Cişmigiu unde, banal, dar aşa s-a

întâmplat, m-a sărutat prima oară un lăzărist dintr-a şaptea, fac un tur pe la lacuri, şi mă întorc din nou în vila unde locuiesc împreună cu Hartner.

— Azi dimineaţă, îmi spune el fără legătură, poliţia l-a găsit pe Gheorghiu într-un gang. Adaugă cu glas nesigur: Strangulat! Toată ziua am fost neliniştit.

Îl cunosc pe Gheorghiu din vedere, e unul din personajele cele mai detestate din oraş. Şi şcolarii ştiu că-i informator. Afirm pe un ton care nu mă angajează:

— Ar fi trebuit să înveţe să se ferească mai bine.

— Altceva ar fi trebuit să înveţe.

— Ce?

Îl simt că ezită, dar eu ştiu dinainte urmarea. În sfârşit, se hotărăşte. Dacă nu cuvintele, măcar intonaţia încearcă să mă menajeze.

— Crezi că pe dumneata te-ar cruţa, Magda?

— Eu nu lucrez cu Gestapoul, n-am vândut pe nimeni poliţiei horthyste.

— Hm… Nu vreau să fiu sumbru, dar bănuiesc că acestea sunt subtilităţi care lor le scapă. Priveşte concentrat lichidul din pahar. Eşti neobişnuit de frumoasă, Magda…

— Eşti neobişnuit de amabil, Rudolf.

— Lasă gluma. Locuim singuri… Nu-i greu să-şi închipuie…

Încep să râd.

— Că trăim împreună? Asta-i o poveste veche, nu văd de ce şi-ar aminti de ea tocmai acum.

— N-au uitat o singură clipă. „Acum“ ar fi momentul unor socoteli şi de obicei nu calculează greşit.

— Perfect! Şi ce-ai vrea? Să organizez un miting pe Corso şi să le explic cum stă chestia cu noi, că nu-i suficient un acoperiş comun ca doi oameni să se încurce?

Hartner încearcă să-şi ascundă stânjeneala şi îşi umple paharul. E timid ca o fetiţă de cincisprezece ani şi sincer îngrijorat pentru mine. Nu, nu mă iubeşte. Are o logodnică, Dagmar, în Germania. Mi-a arătat fotografia. O figură

oarecare, arogantă, cu cercei lungi de perle la o rochie sport. Dacă ar vedea-o mătuşa Amalia ar cere amoniacul şi nu s-ar scula toată ziua din pat. Viitorul socru, generalul Walter Holm, face parte din anturajul lui Kaltenbrunner. El l-a cazat pe Rudolf la statul major. Mi-a vorbit de câteva ori despre Dagmar, însă fără excesul amorezatului. Discută în mod evident cu mult mai multă plăcere despre antilope şi crocodili.

— Am pierdut războiul, Magda…

— O descoperire de ultimă oră, presupun.

— Acum am căpătat certitudinea.

— Iartă-mă, nu înţeleg. Cine a pierdut, dumneata sau Hitler? Fac o mică pauză. Sau împreună?

Zâmbesc. Zâmbeşte şi el.

— Mi-ar plăcea să mă văd peste cinci ani, după ce va trece totul, când totul se va uita.

— Războiul ăsta nu-l va uita nimeni!

Hartner se aşează din nou lângă mine. Adoră să discute ceasuri întregi, indiferent de temă: oratoriile lui Haydn, bărbierul lui Ludovic al XI-lea sau ţânţarii. Încă din primele clase de liceu mi-am descoperit o slăbiciune. Îmi place să-mi imaginez oamenii în afara circumstanţelor sociale date, să-i situez, în funcţie de structura lor psihică, în altă epocă, să le schimb sexul sau fiinţa, să-i azvârl la celălalt capăt de lume. De pildă, pe mătuşa Amalia o văd perfect căpitan de piraţi sau general în oastea lui Garibaldi, pe Alexandru, cavaler de pe vremea turnirurilor, *sans peur et sans reproche*, pe mama, pală de vânt cu direcţie oscilantă. Ei bine, pe Hartner nu mi-l pot închipui decât într-un singur fel: trăncănind la gura sobei, într-o ţară cu zăpadă multă, unde ninge mereu, iar berea se bea din căni înalte, cu capac. Îţi atrag atenţia mâinile ostenite şi surâsul amar. Aşa zâmbeşte şi acum.

— Îl vor uita, Magda. Au fost sute de războaie de care nu-şi mai aminteşte nimeni. Fiecare din noi am avut de furcă

cu ele în şcoală. Spune-mi sincer, te-ai simţit grozav de emoţionată când toceai războiul de o sută de ani?

— Sunt îndeajuns de cinstită ca să-ţi spun că n-am scăpat o singură lacrimă, dar asta n-are prea mare importanţă. Nici un război n-a colecţionat atâtea orori, atâtea monstruozităţi ca cel inventat de voi.

— De voi… Cu alte cuvinte şi de mine.

— Te îndoieşti?

— Încerc. Trebuie să fii împăcat cu tine însuţi, altfel eşti terminat. Mă mângâi cu ideea că eu personal n-am inventat nimic. Sunt un simplu soldat care execută ordinele.

— Dacă asta-ţi ajunge ca să fii mulţumit, e perfect.

— Nu-s singurul care îşi fură căciula. Parcă aşa obişnuiţi să spuneţi.

— Cam aşa.

— În cealaltă privinţă, greşeşti absolutizând. Îţi închipui că războaiele purtate de Hannibal, sau Themistocle, ori generalii lui Filip au fost mai blânde? Crezi că se simţeau mai uşuraţi, mai fericiţi pentru că primeau moartea din vârful unei săgeţi şi nu din ţeava unui Mauser calibru 38?

— Oricum mai fericiţi decât într-o cameră de gazare.

Ştiu că pot vorbi liber cu Hartner. E un pacifist convins, se laudă mereu că imediat după ocuparea Poloniei a prevăzut matematic eşecul lui Hitler. Nu are însă încredere în oameni, cultivă un soi de scepticism amar care îţi vâră spaima în oase. „Răul e adânc înrădăcinat în noi, obişnuieşte să afirme. Noroc că ştim să minţim frumos. Ia-i pe cei mai buni, cei înghesuiţi în manuale, uită-te la viaţa lor particulară, cea nescrisă şi nemachiată de condeie ipocrite. Nu trebuie să scotoceşti prea adânc…“

— …camere de gazare, îl aud spunând. Da, presimt că o să se vorbească mult despre ele.

— Nu vor fi omise nici crematoriile.

— Evident.

— Nici experienţele medicilor SS-işti.

— Nici ele.

— Să ţi le înşir şi pe celelalte?

— Inutil, Magda, oricum se vor uita până la urmă. Suntem prea egoişti ca să ne epuizăm timpul şi energia inventariind tragedii consumate, retrăind momente de coşmar.

— Se spune că ar exista şi altruişti.

— Vor uita şi ei. Trebuie să uite, altminteri cum vrei să născocească altruiştii dumitale alte conflicte care să dea foc omenirii? Conchide trist: Raportat la gradul de tehnicitate al epocii, războaiele au fost la fel de odioase. Ca să tragi un om pe roată îţi trebuie timp. Secolul XX e mai operativ.

Nu-l ascult. Mă uit la o fotografie rămasă de la vechii proprietari. O pereche foarte tânără, modernă, foarte şic, cu un băieţel la mijloc. Ea seamănă cu Judy Garland, poartă o rochie cu mâneci bufante şi o canotieră cu flori de cicoare. Poza are atmosferă, emană veselie, prosperitate, lipsă de griji. Mă întreb pe unde or fi şi-mi dau lacrimile, deşi mă uit la ei aproape în fiecare seară. Simt dintr-o dată nevoia să fiu singură. Înainte de a mă ridica, îl aştept pe Hartner să-şi termine fraza.

— Şi totuşi trebuie să fi fost splendid să trăieşti acum două-trei sute de ani... Oamenii nu ajunseseră încă atât de deştepţi încât să nu mai spere. Să nu mai poată spera. Lucrul ăsta n-o să ni-l dea nimeni înapoi.

Mă ridic. O fac cam prea brusc, dar realmente mă simt ostenită. Pe Hartner îl pasionează genul ăsta de discuţii şi e în stare să mă ţină până în zori.

— Scuză-mă, am avut o zi grea. Noapte bună, Rudolf.

— Noapte bună... Ezită: Magda, aş vrea să reţii un singur lucru: sfârşitul războiului presupune de obicei şi plata unor poliţe. Ai grijă!

Intru în dormitorul meu şi iau un luminal. Da, mi-e frică.

* * *

Dimineaţa spaima îşi pierde din consistenţă, se diluează, mai ales dacă e şi soare. Cine a văzut fantome în miezul unei splendide zile de vară?

Plec de la Statul Major imediat după orele de birou. Ca să scap de Hildegarde, secretara, iau alt drum spre casă şi mă opresc la dugheana cu antichităţi a lui moş Antal. Scotocind printre mărunţişuri, descopăr o antică splendidă, o broşă de argint patinat, cu un miosotis în email.

În timp ce mi-o împachetează, mă gândesc câtă plăcere o să-i facă mătuşii Elvira. Biata de ea! M-a silit ani de zile să stau la masă cu două cărţi la subţiori ca să învăţ să mănânc cu coatele lipite, dar n-a pregetat să-şi vândă cerceii, faimoşii ei solitari, pentru a-mi plăti taxele în primul an de facultate.

Amalia şi Elvira sunt surorile tatei. Ele au colecţionat toată viaţa bune maniere, tata catastrofe financiare. Mama, în schimb, colecţionează himere. Are un garderob întreg.

Îi mulţumesc anticarului. Îmi răspunde acru fără să mă privească:

— N-aveţi de ce, Fräulein.

Fräulein! Moş Antal ştie că sunt româncă, mă cunoaşte de mult. Încerc să zâmbesc.

— Altădată îmi spuneai domnişoara Magda.

— Războiul ne schimbă obiceiurile.

— Nu înţeleg.

Anticarul îşi scoate ochelarii. Are o privire rece, lipsită până şi de elementara amabilitate profesională.

— Căpătăm deprinderi noi. Astăzi buchisim alt abecedar, care te obligă să-ţi iubeşti duşmanul.

Îmi stăpânesc greu lacrimile. Mă răsucesc pe călcâie şi ies.

Intru în camera mea. Îmi arunc pardesiul pe un scaun şi-mi deschei cordonul. Mă opresc. Ceva nu e în regulă. Cineva a fumat aici în odaie. Nu-s ţigările englezeşti ale lui Hartner, nici ale mele, *Regale* cu carton. N-am timp să mă

dezmeticesc. Perdeaua de la debara se dă la o parte. Rămân încremenită, incapabilă să scot un sunet.

În faţa mea se află doi bărbaţi civili, de vârste diferite, cu automatele în mână. Tânărul, la vreo treizeci de ani, are o figură de intelectual. Mă izbeşte aerul extrem de dur, dispreţul din ochi e ucigător. Bătrânul e doar mohorât, pare un lucrător cu oarecare calificare. Înregistrez amănuntele reflex, fără să-mi desprind ochii de pe armele lor.

— Dacă strigi…

Se uită amândoi la mine ca la un cadavru. Încerc să câştig timp.

— În cameră sunt două scrumiere. Le arăt mucurile de ţigară aruncate pe parchet: Am altceva mai bun de făcut, decât să mătur după voi.

— Eşti ocupată! rânjeşte tânărul. În definitiv, Hartner nu-i singurul ofiţer german care se bucură de favorurile dumitale.

L-aş pălmui cu plăcere, dar, din păcate, avantajul nu-i de partea mea.

— Am o părere foarte personală despre bărbaţii care colportează bârfe de bucătăreasă.

— Are meliţă! mormăie bătrânul. Închide-i-o, profesore!

— Deci v-aţi ţinut de cuvânt. Iau o gură zdravănă de aer ca să completez: Acum ce-aşteptaţi?! Isprăviţi mai repede sau lăsaţi-mă să stau jos.

Într-adevăr, îmi tremură genunchii. Observ un licăr în ochii tânărului – profesor parcă i-a spus celălalt – dar nu-l pot califica. În sfârşit, îşi descleştează dinţii.

— Cunoşti soarta colaboraţioniştilor!

— Sunt translatoare la Statul Major. N-am colaborat nici cu Gestapoul, nici cu Abwehrul, nu eu am semnat Dictatul de la Viena. Efectuez lucrări de birou şi atât.

Bătrânul mormăie ceva, şi trebuie să fac eforturi ca să-l înţeleg.

— Altă pâine n-ai găsit?

— Prostituţia presupune aptitudini…

— Ţi-a trebuit cam mult ca să te convingi, observă profesorul.

— Sunt licenţiată în limbi germanice. Ca studentă, am lucrat la biblioteca Şcolii Evanghelice, pe urmă la ambasada germană. Slujba de acum a venit de la sine.

Bag de seamă că sunt dispuşi să discute. Tot e ceva. Până acum aveau vreme să mă lichideze de tot atâtea ori câte secunde intră în trei minute de când am făcut cunoştinţă. Bătrânul, care trebuie să fie un om cumsecade în viaţa de toate zilele – mi-l închipui foarte bine pe o bancă în faţa gardului dat cu var, undeva la periferie, mulţumit de căsuţa lui cu cişmea în curte, de vecini şi de Moţata care ouă în fiecare zi – acum îi dă ghes:

— Hai odată!

Mai bolboroseşte ceva în barbă. Desluşesc limpede „târfa neamţului“. Sângele îmi vopseşte obrajii.

— Nu-i adevărat! strig. Nu trăiesc cu Hartner!

Un rânjet sarcastic întinde buzele tânărului. Doamne, câtă gheaţă poate să se adune în doi ochi! Ai impresia că bărbatul ăsta n-a ţinut niciodată o femeie în braţe, n-a mirosit o floare. Totul pare de piatră. Piatră şi dinamită: umerii puternici, bărbia, mâna care strânge automatul, dar mai ales inima.

Bătrânul o ţine pe-a lui, „târfă“. Se pare că nu cunoaşte alt cuvânt. Ba mai completează, „târfa fritzilor“. Mă enervez şi asta îmi face bine, uit de frică.

— De ce sunt târfă? Muncesc corect, ca orice funcţionară, nu beneficiez de vreun statut privilegiat, trăiesc dintr-o leafă.

Rânjetul tânărului îmi retează cuvintele. Se uită lung la rochia mea, la brăţară, la pantofii fini din piele de şarpe. Apoi inventariază cu aceeaşi răbdare interiorul confortabil. Începe să râdă.

— O leafă…

Izbucnesc:

— În fond, ce vreţi de la mine? Spuneţi-mi o singură crimă pe care am comis-o, daţi-mi un singur nume, un singur om pe care să-l fi vândut!

— Sunt mii de fete care vorbesc limba germană. Cele care-i slujesc pe nemţi şi pe horthyşti le numeri pe degete.

— Cu trei zile în urmă eram aliaţi…

— Cine era? întreabă bătrânul.

Îl întrerup sufocată. Gâtul mi s-a umflat, obrajii îmi ard.

— Nu mă interesează politica! La urma urmelor, de ce aş fi azi mai vinovată decât eram acum şapte sau opt ani când lucram la biblioteca evanghelică? Ce post extraordinar vă închipuiţi că ocup eu la Statul Major? Adjunctul lui Himmler? Muza lui Goebbels? M-am săturat până în gât de poveştile astea!

— Ce ticăloasă! mormăie bătrânul.

Privirea profesorului mă arde.

— Te-ai săturat, iar politica nu intră în preocupările dumitale. Nu te interesează! Nici milioanele de crime nu ţi-au stârnit interesul?

Dintr-o dată îl văd cu ţigara în gură. Nu ştiu când a scos-o, când a aprins-o. Urechile îmi vâjâie. Îmi spune ceva despre trenurile morţii, despre cadavrele de la abator, îmi înşiră atrocităţile din lagărele de concentrare, tratamentul aplicat prizonierilor. Toate, bineînţeles, isprăvi de-ale „amicilor“ mei nazişti. Bătrânul dă din cap, se ambalează, în vreme ce celălalt vorbeşte.

— Aveţi dreptate! exclam. Eu am născocit războiul ăsta blestemat, eu i-am născocit ororile, eu am condamnat milioane de oameni la moarte, la lagăr şi la văduvie! Eu am umplut orfelinatele, eu am expediat spre Auschwitz trei mii de clujeni, în iunie…

— Trăim împrejurări în care pasivitatea rămâne la fel de criminală! spune, cam dogmatic, profesorul.

Râd strident:

— Ce slogan formidabil! Şi de aceea aţi început să vă războiţi cu dactilografele şi femeile de serviciu? Duceţi-vă la

Berlin şi împuşcaţi-l pe Hitler, pe Jodl sau pe Borman! Atacaţi maşina generalului Hoffmann sau a comisarului Horvath cum au făcut cehii cu Heydrich!

Văd, de parcă ar fi scăpărat chibritul în faţa mea, cum în ochii tânărului se aprinde o luminiţă. L-a zărit pe Hartner deschizând portiţa. Mă avertizează:

— La primul sunet necugetat, trag!

Râd răutăcios.

— Nu pentru isprava asta aţi venit?

— Îţi acord o şansă.

Ascult cu inima oprită paşii lui Rudolf. Dacă bate la uşa mea, s-a isprăvit. Cei doi sunt numai ochi şi urechi, nu mă slăbesc o singură clipă din priviri. Hartner s-a oprit în hol şi a deschis aparatul de radio. Ascultă în fiecare seară BBC-ul. Şi de fiecare dată, la sfârşitul emisiunii, eu am grijă să schimb postul de Radio Berlin. Oricând ne putem aştepta la o descindere a Gestapoului. Ultimul atentat împotriva lui Hitler a smuls nimbul zeilor nazişti. Se şopteşte că până şi în biroul lui Göring mişună microfoanele.

Bătrânul, precaut, a trecut lângă uşă. Profesorul dă din cap apoi îmi spune în şoaptă:

— Perfect, domnişoară! Ne-ai dat o idee; rechinii înaintea plevuşcăi! Pretinzi că neamţul nu-i amantul dumitale, că n-ai pentru el nici un fel de sentimente!

Nu înţeleg unde vrea să ajungă. În timp ce-mi vorbeşte, mă apucă de braţ şi mă trage uşor spre uşă. Abia acum observ că şchiopătează. Bătrânul o întredeschise fără zgomot, de parcă ar fi înţeleşi. Văd umerii lui Hartner, jos, în capătul scării. Stă pe canapea, şi îşi coase epoletul mantalei.

Simt în mână ceva rece. Mi-a strecurat automatul. Bătrânul mă priveşte avid. Îmi suflă atât de aproape, încât îmi zbârleşte părul lângă ureche:

— Împuşcă-l!

Mă uit la el uluită, pe urmă la profesor. Aşteaptă implacabil, de granit. De astă dată ochii sunt opaci. Mă uit

şi la Hartner. Îi văd spinarea aceea moale, învinsă. Şi-a cusut epoletul şi acum urcă scările spre odaia lui. Încă trei trepte. Măselele bătrânului pârâie.

— Împuşcă-l!

Mâna îmi alunecă pe lângă trup.

— Nu pot! şoptesc.

Tânărul închide uşa. Aş vrea să mă explic, dar n-am timp. Primesc palma bătrânului în plin obraz

— Târfă!

CAPITOLUL II

Pare straniu, dar mai degrabă aşteptam un glonte. E prima palmă pe care o primesc în viaţă. N-am fost un copil răsfăţat, nici din cale afară de cuminte, totuşi mătuşile mele n-au recurs niciodată la asemenea mijloace de corecţie.

Îmi duc instinctiv mâna la obraz, dar dintr-un impuls de mândrie îmi strâng degetele şi le las agăţate în micul colier pe care-l port la gât. Tânărul mă priveşte la fel de rece, dar privirea şi-a regăsit licărul sarcastic.

— Aşadar, nu m-am înşelat.

— Eşti un prost pedagog, profesore! N-ai înţeles nimic! Nu-s o ucigaşă! Nimeni nu ucide cu sânge rece!

— Le-ai explicat cumva chestia asta şi prietenilor dumitale?

Mă las obosită pe scaun. Picioarele îmi tremură atât de tare, încât le încrucişez şi le ascund dedesubt.

— Îţi imaginezi cumva că o să înghit povestea cu o Scufiţă Roşie gingaşă care detestă violenţa? continuă profesorul.

— Mi-e indiferent!

— Crezi că e bine?

— Mi-e absolut indiferent ce credeţi! Educaţia o primeşti acasă, în primii şapte ani, inteligent te naşti. Clatin din cap: Nu Hartner e cel mai mare duşman al vostru. În sufletul lui, într-un fel, vă respectă.

— Mişcător.

— Îl condamnaţi numai pentru că poartă uniforma Wehrmachtului.

— Ei condamnă pentru mult mai puţin.

— Şi-atunci? Care mai e deosebirea între ei şi voi? Hartner e un nefericit, un biet profesor de zoologie care nu-şi găseşte locul pe pământul ăsta şi mai puţin în propria lui ţară. Visa să se consacre studiului, să emigreze în Australia. Războiul i-a ucis visul, i-a epuizat ultimele resurse de energie, minimul de încredere în viaţă, în natura umană. Când totul se va sfârşi, nu va avea nici măcar puterea să urce pe un vapor şi să uite. Dar probabil nu va supravieţui propriului său infern. Dacă-l cruţaţi voi, nu se va cruţa el.

Tânărul îmi zâmbeşte, parcă mai puţin rece.

— Observ că şi-a găsit un excelent avocat în dumneata.

— Slab spirit de observaţie ai, profesore!

— Domnişoară!

— Fräulein! Parcă aşa-mi spuneai. Nu te jena, ia exemplu de bărbăţie de la camaradul dumitale şi foloseşte-ţi pumnii. Trebuie să vă simţiţi al dracului de puternici, lovind o femeie sub ameninţarea automatului.

— Eşti diavol, nu femeie! mormăie bătrânul.

— Nu mai sunt târfă?

Tace. Profesorul mă priveşte pe gânduri.

— Nu-l provoca, domnişoară.

— Înţeleg, are la îndemână şi alte mostre de creştere aleasă. Îi întorc ostentativ spatele bătrânului. După ce am primit scrisoarea dumitale, m-am gândit mult cum trebuie să procedez. Dacă nu mă împuşcă în plină stradă, mi-am zis, dacă-mi îngăduie să le vorbesc, să mă apăr, nu se poate să nu înţeleagă. E adevărat, nici eu, nici Hartner nu suntem eroi. Dar oamenii nu se împart doar în viteji şi ticăloşi, în statui şi otrepe.

Am dintr-o dată senzaţia că aerul s-a concentrat în încăpere. Cei doi îşi încrucişează privirile, simt că secundele sunt decisive. Trebuie să fac ceva. O mânecă de la cămaşa mea de noapte atârnă şi dau s-o ascund sub cuvertură. Bătrânul îndreaptă automatul spre mine.

— Stai liniştită!

Profesorul ridică mâna, îi face semn să mă lase în pace. Îmi vorbeşte şi glasul lui, departe încă de calineria lui Tino Rossi, a dobândit accente ceva mai umane. Nu mi-l pot deloc imagina scoţând o fată la cinema într-o sâmbătă seara.

— Am înţeles ce vrei să spui, domnişoară. Pe mine personal astfel de subtilităţi nu mă conving, temperamental nu le diger. Admit însă, că pot constitui un punct de vedere. Ei bine, dumneata şi Hartner aveţi şansa să săvârşiţi singura faptă cu care vă veţi putea mândri vreodată în viaţă.

Nu mă pot împiedica să ricanez:

— Vă îngrijiţi mult de liniştea sufletelor noastre.

— O faptă care ar da o notă de culoare unei existenţe monotone. Pasivitatea devine plictisitoare la un moment dat…

— Nu distracţiile ne lipsesc.

Dar în timpul ăsta, mă gândesc la altceva. Aici au vrut să ajungă. Scrisoarea de ameninţare, automatele, trebuiau doar să mă pregătească pentru a nu respinge o anumită propunere.

— În consecinţă, nu pentru împlinirea unui act de justiţie mi-aţi expediat ieri anonima aceea sentimentală. Manipularea flintelor sub nasul meu a avut cu totul alt scop.

Tânărul surâde decepţionat.

— Mi-am permis să-mi imaginez că eşti un om inteligent, domnişoară.

— Ţi-ai permis dumneata mai multe.

— Te-am cruţat pentru că ne poţi fi de folos. Te-am cruţat, reţine! Dacă nu prezentai oarecare interes pentru noi, împărtăşeai soarta celorlalţi colaboraţionişti. În trei împrejurări a trebuit să abat o armă îndreptată împotriva dumitale. Mulţumeşte-i lui Dumnezeu că, întâmplător, ne poţi ajuta.

Îmi amintesc sfârşitul spionilor germani, capturaţi de englezi. Supravieţuiesc doar cei care pot să facă jocul

serviciilor de informaţii aliate. Vorbele profesorului nu-s azvârlite în vânt. Întreb:

— Ce trebuie să fac?

Tânărul îşi îngăduie o poziţie mai puţin rigidă. Îşi deschide vindiacul de piele, se aşează pe spătarul de lemn al patului şi aprinde altă ţigară.

— Poliţia a pus mâna pe un oarecare Gri-Gri Trestian, delincvent de drept comun. Subliniez amănuntul, domnişoară, pentru că simplifică substanţial problema. Comisarul Horvath obişnuieşte să închidă ochii dacă dispoziţiile vin de la Statul Major german.

— Îţi imaginezi cumva că eu împart ordinele acolo?

— Dumneata vei pleda pe lângă Hartner – când vrei, poţi fi extrem de convingătoare – ca să intervină. Omul acesta trebuie eliberat.

— Un „camarad de arme“, presupun.

— Eventual.

— Splendidă echipă! Numai un delincvent vă mai lipsea.

— Spărgător, subliniază profesorul. Într-un anumit cerc, i se spune Chat Noir.

— Nu văd ce legătură are Hartner cu poliţia horthystă? De ce v-aţi gândit tocmai la el?

— Îl apără, mârâie bătrânul. Ai să vezi, până la urmă n-o să facă nimic.

Profesorul nu-i dă atenţie. Vorbeşte, gesticulând cu mâna în care ţine ţigara. Curios, oamenii de acţiune au o gestică sobră, în general, îşi economisesc mişcările. Excesivi sunt ceilalţi, hiperintelectualii, nervoşii care poartă bătălii acasă mutând solniţa şi scobitorile pe masă ca să înţelegi cum ar fi procedat ei dacă erau von Rundstedt sau generalul Patton.

— Cuvântul lui Hartner, îmi explică, are greutate, cu atât mai mult cu cât Trestian nu-i deţinutul Gestapoului. Comisarul Horvath îl va servi oricând, mai mult, va fi încântat să-l oblige pe viitorul ginere al generalului Holm. E suficient un singur telefon.

Îmi frâng degetele descumpănită. Încep să-l înţeleg pe Rudolf. Aş bea cu plăcere un deget, şi chiar mai mult, de benedictină.

— Ce puţin îl cunoaşteţi!

— În schimb, ne-am familiarizat suficient cu dumneata. Ai înţeles exact cum stau lucrurile. Eşti o femeie inteligentă şi nu-ţi vei rata unica şansă de a supravieţui.

— Cum naiba să i-o spun lui Hartner?

— Cu lacrimi în ochi şi stoarsă de ruşine. Îi explici că e vărul dumitale. Cunoşti istorioara cu oaia râioasă a familiei. Numele l-ai reţinut, Trestian. Are douăzeci şi nouă de ani, e mai degrabă scund, suplu, păr, ochi şi mustaţă negre, elegant. Vorbeşte perfect franceza, engleza, germana.

— … iar în nopţile fără lună, iese cu flinta la drumul mare, îi jefuieşte pe cei bogaţi şi împarte totul sărmanilor. Eşti sigur că nu-i vorba de Iancu Jianu?

Profesorul surâde. Atmosfera s-a mai degajat.

— Are unele idei bizare. A vrut să vadă ce conţine casa de bani a şefului de poliţie.

— Şi?

— Evident, a deschis-o. N-ar fi pus mâna pe el, dar l-a denunţat o femeie… Asta, dacă Hartner doreşte detalii sau încearcă să te verifice.

Ochii lui mă fixează liniştit. Bătrânul îmi azvârle din nou privirile acelea avide, de parcă ar urmări la microscop evoluţia unui microb.

— Bine, spun cu un oftat. Am să încerc mâine.

Tânărul se dă la o parte, eliberându-mi drumul spre uşă.

— Nu mâine, acum!

— Mă gândeam să pregătesc întâi terenul…

— Cum? întreabă cu intenţie vădită bătrânul.

„Târfă“, cuvântul lui preferat, îi tremură pe buze. Profesorul insistă:

— Acum, domnişoară! Nu uita, te rog, discuţia trebuie să aibă loc jos, în hol.

— Aha! fac lămurită.

— Te sfătuiesc să articulezi distinct orice cuvânt pe care i-l adresezi. Aranjează astfel lucrurile, încât să rămâi cu faţa spre odaia dumitale.

Mă ridic ostenită, îmi netezesc rochia, azvârl o privire reflexă în oglindă şi îmi trec degetele prin păr. Văd cum cei doi îşi zâmbesc cu tâlc. M-aş enerva, dar tânărul nu-mi lasă timp:

— Fii atentă cum procedezi. Te înşeli dacă-ţi închipui că poţi trişa. Noi nu mai avem ce pierde. Aş prefera ca amănuntul acesta să-ţi fie extrem de limpede.

Dau din cap şi trec ca o condamnată pe lângă ei.

— Stinge lumina şi lasă uşa deschisă, e ultima dispoziţie pe care mi-o dă.

Fac câţiva paşi şi îmi îndrept ţinuta în glasvandul care dă spre sufragerie. În sfârşit, mă hotărăsc să-l strig. Rudolf apare în cotul scării aproape imediat. Pare destul de răvăşit, dar pe chip i se citeşte o surpriză plăcută.

— Dumneata eşti, Magda? Credeam că te-ai culcat. Aşteaptă numai o clipă să-mi pun haina.

Peste câteva minute, stăm împreună pe canapea. Simt prin uşa întredeschisă privirile celor doi şi mă întreb cum de nu le simte şi Hartner.

— Toată ziua am vrut să-ţi cer scuze, Magda. Aseară m-am… În sfârşit, am cam întrecut măsura.

— Bei prea mult în ultimul timp.

Îmi şterg degetele umede de rochie. Unde dracu’ sunt nervii mei minunaţi? Hartner tresare.

— Poftim? Da, beau… Încă un cadou pe care mi l-a făcut războiul. Nici măcar nu încerc să mă stăpânesc. Zâmbeşte vinovat: Nu vrei o picătură?

Dau din cap. Hartner pare încântat. Niciodată nu e mai îndemânatic, ca atunci când umblă cu o sticlă şi un pahar. Are ochii roşii, buzele îi tremură, cărarea impecabilă din păr a dispărut. Îl privesc mai atentă.

— Ţi s-a întâmplat ceva?

— Nu… Sunt doar mahmur şi prost dispus. O să-mi treacă. Toate trec…

— Dar lasă urme.

— Uneori. Râde încetişor. Azi, la popotă, am avut o surpriză. Uniformele negre ne-au făcut cinstea să ia masa cu noi. Am înghiţit cu noduri…

— Îmi închipui.

— Păcat că nu le-ai văzut mutrele… Tipii ăştia au urechile cu doi centimetri mai mari decât în mod obişnuit. Pe cuvântul meu!

— Deformaţie profesională.

— Mai nou, ne cenzurează şi corespondenţa…

— Apropo, am văzut că ai primit o scrisoare din Germania. Veşti proaste?

Se uită iute la mine, speriat. Ezită, şi simt că „musafirii“ mei devin nerăbdători. Şi totuşi nu pot să-i spun hodoronc-tronc, scoate-l pe Gri-Gri Trestian din puşcărie! Ar avea impresia că am înnebunit.

— În fond, dumitale pot să-ţi spun, Magda. Mi-a scris Dagmar.

— A rupt logodna?

Clatină din cap.

— Dimpotrivă, îmi descrie rochia de mireasă pe care şi-a comandat-o la o casă de modă din Paris. Mi-a trimis şi-o fotografie.

Tace încruntat. Hotărât, e seara misterelor. A treia sau a patra oară mă văd silită să spun că nu înţeleg.

— Ce te indispune? Aşa se obişnuieşte.

— Nu aşa, Magda, nu aşa… Respiră adânc. S-a fotografiat în curte: costum de amazoană, cizme, puşcă, biciuşcă şi bineînţeles, o ladă de bijuterii. Alături se văd clar două deţinute, slujnice, cu obrajii crestaţi de bici, însângeraţi…

— Înfiorător!

Strânge paharul între degete, îl face ţăndări.

— Credeam, mi-a plăcut mereu să cred, că asemenea lucruri se întâmplă numai în universul lui Himmler. Fiecare

popor îşi are denaturaţii lui, fiecare societate drojdia ei. Toate ororile le puneam pe seama uniformelor negre, îţi aminteşti, am mai discutat.

Sunt fără glas, mă uit neputincioasă la arabescurile vişinii ale covorului. Habar n-am cât trece până îl aud vorbind din nou.

— …era o fată modestă, puţin încăpăţânată, fără să alarmeze însă. Ştia ce trebuie să ştie la noi o tânără Fräulein, pe cale să se căsătorească. Bucătărie, croitorie fără pretenţii, tot ce se poate cunoaşte despre tehnica unei fecundări rapide şi sistematice, puţină literatură, puţină muzică. *Largo* de Haendel era bucata ei preferată, pentru că alta nu cunoştea. O oarecare, dar nu m-am socotit niciodată altceva decât un mărunt dascăl de zoologie, şi în consecinţă, nu puteam aspira decât, cel mult, la o fată cumsecade.

— Nu te mai gândi.

— Hm, ce simplu e! Crezi că pot să închid ochii, să întorc capul sau să-mi torn în pahar fără să văd fotografia aceea blestemată?

— În definitiv, n-o iubeşti, Rudolf.

Îmi dau seama că observaţia mea e tâmpită. Rana e de cu totul altă natură şi mult mai adâncă. Adaug:

— Trebuie să te gândeşti. Mâine, peste câteva zile, ai să vezi altfel lucrurile.

Izbucneşte:

— Suntem un popor blestemat, Magda! Zămislim monştri! Sufletul mi-e plin de scârbă şi nu există nimic pe lumea asta care ar putea-o alunga. Patruzeci de mii de fecioare s-au oferit voluntar să primească în patul lor, zdrahoni din SS, pentru a naşte copii blonzi, înalţi, şi cu ochi albaştri, aşa cum prevăd parametrii rasei pure! Poţi să-ţi imaginezi o generaţie de copii, născuţi din îmbrăţişarea unor astfel de părinţi?

S-a ambalat. Mă întreb îngrijorată cum să aduc în discuţie eliberarea spărgătorului. Brusc, inima încetează

să-mi bată. Din odaia mea, răzbate un zgomot sec. Rudolf tresare.

— Mai e cineva în casă?

Zâmbesc crispată.

— Nu ştiai? Am un chiriaş, Rudolf, un şoricel…

Ochii i-au înţepenit în fundul paharului. Tace, am impresia că a uitat de mine. Nu ştiu cum să încep. Mă simte neliniştită şi îmi spune fără să mă privească:

— E târziu. Dacă vrei să te odihneşti…

— Dumneata ce faci?

Mă priveşte complet debusolat, n-are nici o dorinţă.

— Să-ţi aduc un ceai?

— Eşti grozavă, Magda, observă zâmbind. Ai nişte medicamente… Ce voiam să-ţi spun… A, da! Partizanii au tuns o fată de pe-aici care se logodise cu un ofiţer horthyst.

Profit de ocazie pentru a restabili adevărul.

— Sper că natura relaţiilor noastre n-o să-i indispună prea tare.

— Trebuie s-o şi cunoască.

— Perfect, revin la propunerea de ieri: ies pe Corso şi mă jur că spun adevărul.

Lui Hartner nu-i arde de glumă. Se ridică.

— Mi-ar pare sincer rău pentru dumneata. Noapte bună.

— Rudolf…

Îmi muşc buzele. Blestematul ăla de Trestian nu putea să nimerească un moment mai afurisit.

— Vrei să-mi spui ceva?

— Da. Iartă-mă, ştiu că ai avut o zi idioată, ca să mai vin cu necazurile mele. N-aş fi îndrăznit…

Mă întrerupe:

— Ce necazuri ai, Magda?

— E o situaţie specială, am un văr…

— Da?

— Un tip nu prea onorabil, ne-a dat mereu bătaie de cap. Cam escroc, cam cartofor, dar în fond un băiat drăguţ.

— Ce i s-a întâmplat?

— Are încurcături cu poliţia. Cu poliţia, accentuez, nu cu Gestapoul.

Dumnezeule, ce greu îi suport privirea! N-o bănuiam atât de lucidă, atât de sfredelitoare.

— Fii te rog mai explicită. Ce i s-a întâmplat?

— A făcut o glumă nefericită. Îţi dai seama, nimeni n-ar îndrăzni să forţeze safe-ul comisarului Horvath.

Mă opresc, aştept reacţia. Sprâncenele lui Rudolf s-au arcuit. Fluieră a pagubă, nu fără admiraţie.

— Îl obsedează ideea că are umor. E nebun, dar nimic mai mult. Se pare că l-a denunţat o femeie. Alaltăieri a fost arestat. Dacă dumneata ai vrea, Rudolf, dacă nu ţi-ar fi prea greu… Te asigur că nu-i nimic politic. Băiatul ăsta n-a deschis în viaţa lui un ziar.

Priveşte din nou în fundul paharului. Reflectează câteva momente şi am impresia că aud un suspin uşor.

— Am să văd ce pot face. Dă-mi datele lui.

Smulge o foaie din agendă. Îi spun tot ce ştiu, având grijă să fac risipă de tămâie. Hartner împătureşte hârtia, înşurubează încet capacul stiloului. Se ridică şi îmi pune mâna pe umăr. Nu îndrăznesc să-l privesc şi simt tulburată că se îndepărtează. A ajuns în faţa scării. Isuse! De ce nu-i aud odată paşii pe trepte? Nu, aşteaptă să mă uit la el. Chipul lui mă înfioară. O mască tragică.

— Gri-Gri Trestian, poreclit Chat Noir! Îl cunosc Magda, i-am văzut fotografia publicată periodic în ziare. A spart unul din seifurile familiei Krupp, l-a decavat pe generalul Linhart într-o partidă de pocher cu cinci aşi în pachet, a împins firma Abendschön la un pas de faliment şi i-a şterpelit automobilul lui Göring. Are o chestie cu nemţii… Clatină din cap cu amărăciune: Nu era nevoie să mă minţi, Magda. Chat Noir nu e vărul dumitale… Bineînţeles, amănuntul e lipsit de importanţă. Voi face tot ce-mi stă în putinţă.

CAPITOLUL III

Localul poliţiei e instalat într-o clădire relativ scundă, din cărămizi cafenii, cu un chenar de piatră sculptată la intrare şi ferestre înalte, murdare şi înguste, despărţite în carouri.

Un poliţist roşcovan, bine proptit pe picioarele răşchirate, ţine mâinile la spate, învârtind morişcă bastonul de cauciuc. După toate aparenţele se plictiseşte şi, din când în când, azvârle priviri pofticioase unguroaicelor creţe, cu sânii turtiţi pudic în ilicele prea strâmte şi codiţe sărace, împletite atât de strâns, încât le ridică pielea pe frunte şi la tâmple. Merg două câte două, pufnesc în râs din nimic şi îşi ascund feţele săpunite zdravăn, săltând ca pe un paravan mânecile bufante.

Peste drum se află cofetăria în care îl aştept pe Gri-Gri. Cer fetei al doilea işler, numai ca să am ceva în faţă. Prăjitura e proastă, se simte gemul fermentat, zahărul negru prea zgrunţuros şi insuficient rafinat, mă determină să mă gândesc cu nostalgie la patiseriile lui Zamfirescu, unde făceam o haltă după orele de şcoală.

Îl aştept pe escroc amuzată, dar şi cu oarecare emoţie. Astăzi cineva a tras în mine, glonţul mi-a şuierat pe lângă ureche. Aşadar, temerile lui Hartner sunt îndreptăţite, nici profesorul n-a fost departe de adevăr… Dau reflex din mână alungând gândul. Nu vreau să mă gândesc la povestea asta. Oricât m-aş frământa, nu ajung nicăieri.

M-am îmbrăcat ambiguu, ar spune mătuşa Amalia, ca o femeie în divorţ, sau în căutare de aventuri discrete. Fetrul

negru îmi ascunde o jumătate de obraz, taiorul lucrat la Maxim are o cupă bună, însă nu atrage atenţia. Mă întreb ce atitudine trebuie să adopt. N-am avut niciodată de-a face cu spărgători. În general detest familiaritatea din primele momente ale unei cunoştinţe, dar şi comportarea scorţoasă, care ridică bărbia mătuşilor mele cu circa zece centimetri mai mult decât e necesar, mă crispează.

Nu mai am timp să reflectez. Trestian coboară treptele poliţiei. Îl salută familiar pe sergentul crăcănat, apoi îşi aruncă privirea vioaie în jur, părând să ezite. Trebuie să fie un număr grandios! E de statură mijlocie, foarte suplu, îmbrăcat după toate normele eleganţei britanice. Costumul *gris-fer* îi cade turnat, melonul, cămaşa, cravata cu buline, mănuşile sunt perfecte. Afişează o neglijenţă uşoară care te lasă să vezi dintr-un ochi că acestea sunt hainele pe care le îmbracă în mod obişnuit, că n-a ieşit în clipa asta dintr-un magazin de confecţii, că nu-i duminică.

Îi fac un semn discret. Înţelege că eu intermediez afacerea şi traversează elastic strada. Se înclină în faţa mea, îşi scoate pălăria, aşteaptă să-i întind mâna. Simt imediat aroma de Chat Noir pe care o emană şi înţeleg porecla. Mă trezesc zâmbindu-i spontan, mult mai călduros decât avusesem intenţia s-o fac. Îmi surâde şi el şi îi văd dinţii albi, puternici, sub mustaţa neagră retezată à la Clark Gable, care se opreşte la colţul buzelor. Apucă spătarul scaunului.

— Îmi permiteţi?

Se aşează şi îmi aruncă o privire scurtă, concentrată. Probabil a văzut tot ce-l interesa, pentru că imediat atenţia se diluează, ochii negri îşi reiau jocul vioi. Are un obraz alb, foarte supt, gura botoasă şi încăpăţânată e simpatică. Mă întreb drept ce l-aş fi luat întâlnindu-l în împrejurări normale şi nu-mi dau seama. Mătuşile mele se mulţumesc cu rubrici mai generale: „e un monsieur?“ Celelalte amănunte, stare civilă, profesie, nu mai contează.

Întrebarea lui Gri-Gri mă lasă perplexă.

— Puteţi să-mi împrumutaţi trei sute de forinţi? Vi-i restitui într-o jumătate de ceas.

— N-aş putea afirma că vă lipseşte un anumit gen de îndrăzneală.

— Nu-mi îngădui să spun ce vă prisoseşte.

Deschid automat poşeta şi îi întind banii fără să număr. Se ridică şi mă roagă să-l aştept zece minute. Habar n-am ce să cred, dar trebuie să recunosc că individul mă amuză straşnic. Soarele inundă dintr-o dată cofetăria şi canarii din colivia cu panglică verde, treziţi, sau doar însufleţiţi de veselie, încep să cânte.

Trestian se ţine de cuvânt, revine în câteva minute. Rămân literalmente cu gura căscată. Poartă sub braţ un baston nou-nouţ din bambus şi pare încântat. Aş izbucni în râs dar mătuşa Amalia m-a învăţat că nu-i elegant s-o faci în nasul omului. Îmi dă explicaţii, în vreme ce ochii scormonesc expert cofetăria. Pare incapabil să-şi pironească privirea într-un singur loc, ai impresia că în permanenţă caută ceva sau pe cineva.

— Vă rog să mă scuzaţi. Băieţilor – îmi arată localul poliţiei – le plac amintirile. Mi-au confiscat bastonul şi, întâmplător, ce mai aveam prin buzunare. Dar şi ăsta pare destul de bun, nu găsiţi?

Dau din cap reflectând că nici un gest nu l-ar fi putut caracteriza mai bine. Asta era problema lui, la zece minute după eliberare: procurarea unui nou baston.

Chelneriţa, o fată îndesată cu picioare groase şi roşii, se apropie să ia comanda.

— Două cafele! cere scurt Gri-Gri, întorcând fulgerător reverul hainei. Recunosc insigna minusculă a unui cunoscut club de tenis bucureştean. Chat Noir completează în şoaptă: Poliţia Secretă de Stat! Deci cafea veritabilă, Fräulein, zahărul separat, igienă şi promptitudine.

Îl privesc cu sinceră admiraţie şi-mi dau seama brusc că mă simt grozav în compania lui. Tonicitatea, asta e probabil particularitatea cea mai seducătoare a spărgătorului.

Cafelele se află în faţa noastră, scoatem ţigările. Chat Noir trage două fumuri, îmi mulţumeşte pentru bunele oficii, soarbe din ceaşcă, apoi se interesează:

— Cu ce vă pot fi de folos, domnişoară?

Clatin din cap, dar probabil că Gri-Gri o interpretează ca simplă politeţe.

— Nu trebuie să vă sfiiţi. Primăria se află pe a doua stradă, cu un mic *pourboire*, în jumătate de ceas, suntem căsătoriţi.

Rămân din nou cu gura căscată şi izbutesc, desigur, cea mai toantă dintre expresiile mele. Nu găsesc nimic mai inteligent, întrebarea îmi scapă:

— Sunteţi nebun?

— Nu, pe cuvântul meu de onoare. Vă place să gătiţi mâncare de gutui, domnişoară?

— Poftim?!

— Dacă n-o să-mi pretindeţi niciodată să înghit chestia asta, e *all right*! Dau fuga după inele. Explică: Detest mâncarea de gutui, întrebările insistente, intelectualele de provincie, lucrul de mână, bulionul producţie casnică, rufele spălate în anumită zi, economiile, ascetismul, antialcoolismul şi nazismul. Pe toate le diger greu.

— E clar, spun, instituţia aceea de binefacere care oferă dublurilor lui Napoleon duşuri zilnice, şi-a mutat sediul în localul poliţiei.

Gri-Gri mă priveşte deconcertat.

— S-a strecurat, desigur, o neînţelegere. Mi-am închipuit că v-aţi îndrăgostit de mine, că doriţi să ne unim vieţile.

— Nu sunt o femeie genială, domnule Trestian, nici clarvăzătoare, şi nici ghicitoare în stele. Îmi permit deci să vă întreb: ce v-a determinat să vă închipuiţi că m-ar chinui dorinţa de a mă mărita cu dumneavoastră?

— Vă datorez eliberarea mea. În asemenea demersuri se investesc relaţii şi bani. N-aţi fi făcut-o pentru cineva complet indiferent.

— Indiferent, e mult spus. Dumnezeu îţi cere să-ţi ajuţi aproapele, să-l aduci pe calea cea bună.

— Care ar fi aia? Vă avertizez că de obicei lucrez curat, n-am ucis pe nimeni şi nu intenţionez să-mi schimb stilul.

— Fiţi liniştit.

— Nici de stupefiante nu mă ocup.

— Am înţeles, fac o impresie jalnică.

— Ca decor sau spirit? Râde: În consecinţă, ne păstrăm libertatea. Perfect. Să bem pentru ea!

Îmi închipui că-i o figură de stil. Alcoolul se vinde numai în restaurante, unde preţurile au atins cifre uriaşe. Mă înşel şi încep să mă obişnuiesc cu faptul cert că pentru Gri-Gri nu există impedimente. S-a apropiat de un tip rotofei cu pălărioară tiroleză şi pantaloni bufanţi. De ghetele înalte, cu şireturi, a rezemat o servietă. Mănâncă lacom o îngheţată roşie, care după cum arată, trebuie să aibă apa drept component de bază.

Gri-Gri îi vâră o legitimaţie sub nas atât de repede, încât individul nu desluşeşte nimic sub anvelopa de plexiglas.

— Inspectorul Kovacs de la speculă!

Omul e interzis, nu face nici o mişcare, iar eu mă uit speriată în jur. Localul e gol, un soare cald mătură cimentul pe care scrie într-un soi de vignietă *Confiseria Ciucaş – 1919*.

Chat Noir se întoarce cu o sticlă originală de *Courvoisier*. Aproape nici nu văd când dispar pălăria tiroleză şi servieta. Gri-Gri îl zăreşte prin vitrină şi zâmbeşte.

— I-am sugerat să-şi schimbe fieful. Ciocneşte sticla cu degetul mijlociu. Avea trei şi a ţinut cu tot dinadinsul să-mi facă una cadou.

— Eşti nemaipomenit! exclam, renunţând la pronumele de reverenţă.

Chat Noir se adaptează instantaneu.

— Dimpotrivă. În unele cercuri, te asigur, se pomeneşte foarte des numele meu.

— Te gândeşti la lumea bună a lui Göring?

— Ştii povestea?

— Sau la familia Krupp?

Mă priveşte dintr-o parte.

— Stimată domnişoară am sentimentul că eşti nu numai periculos de frumoasă…

— Linguşitor?

— Intrigat. Sincer intrigat. Dovedeşti cunoştinţe uimitoare, deşi n-ai absolvit nici una din şcolile de corecţie. Cunosc şefele de promoţie…

În timp ce dă dispoziţie chelneriţei cum să aducă băutura camuflată în ceşti de ceai, urmând ca restul coniacului să-l păstreze pentru majurul care o scoate duminica la Grădina cu roze să-i ofere o bere şi un cornet cu seminţe, îl privesc fermecată. Dacă m-ar mai cere o dată în căsătorie, nu ştiu zău…

De fapt, încep să fac cunoştinţă cu el. Mai târziu, aveam să-mi dau seama că spiritul de observaţie ascuţit e a doua caracteristică a spărgătorului. Are un ochi şi o intuiţie cu totul ieşite din comun. Dintr-o singură privire, îl deosebeşte pe speculant de negustor, descoperă sub orice deghizare poliţistul, prostituata, avocatul de provincie sau doamna din înalta societate, decăzută. Cu mult mai târziu, aveam să mă întreb cum naiba se lăsase păcălit…

Dar acum, în dimineaţa asta de august, când încă habar n-am prin ce ne va fi dat să trecem, îi urmăresc mişcările, mă uit amuzată la mâinile lui abile, sunt inexplicabil veselă ca un cintezoi şi mă bucur de prezenţa lui. Ştiu de unde mi se trag toate astea… Singurele pasiuni pe care le-am făcut în viaţa mea au vizat oameni îndemânatici şi descurcăreţi. Am crescut într-o familie de neajutoraţi. Tata a trăit veşnic cu capul în nori, mama la fel, numai că pe alt meridian. Iar pentru mătuşile mele, o persoană descurcăreaţă e fără drept de apel vulgară.

Gri-Gri ridică paharul şi îmi zâmbeşte.

— Vasăzică nu intenţionezi să-mi ceri mâna.

Îmi muşc buzele ca să nu-i răspund că nu mai sunt chiar atât de sigură.

— Ai o părere foarte bună despre dumneata.

— Excelentă, domnişoară. Şi ar fi nefiresc să am alta. Pot să deschid orice seif în maximum două minute, alerg maratonul într-o singură oră, dacă mă stimulează galopând în urma mea zece poliţişti antrenaţi la sânge, pot relansa la pocher numai cu doi şeptari în mână şi doi în manşetă, pot să-i smulg lui Dumnezeu un surâs îngăduitor, pentru că sunt băiat simpatic, pot fura somnul adolescentelor, îl bat de la distanţă pe Nababul în problemele de gust şi colecţiile de cravate, pot deosebi cu precizie patruzeci şi patru de mărci de coniac… Mă priveşte pătrunzător câteva clipe: Şi sunt în stare să-mi pierd minţile în faţa unor ochi minunaţi.

Îl ascult fascinată.

— Pot să-ţi dau o sugestie?

— Aş fi preferat altceva, dar în sfârşit…

— Risipeşti inutil muniţia, domnule Trestian. Nu mai am cincisprezece ani.

— Pot să fiu măgar? mă întreabă Gri-Gri cu cel mai nevinovat aer din lume.

— O ipostază inedită, îmi închipui. Nu te sfii!

— Când degetele îţi tremură, nu trebuie să ridici de pe masă nici măcar o cutie de chibrituri. De exemplu, acum îmi dau seama că eşti emoţionată. Problema unei eventuale cereri în căsătorie te-a tulburat peste măsură.

Îmi vine să-l cârpesc, dar până la urmă râd. Râd cu poftă nestăvilită şi Chat Noir mă priveşte mulţumit.

— Vrei totuşi să-mi spui cărui motiv datorez mărinimia dumitale?

— Nu sunt decât un intermediar. În consecinţă, nu-mi datorezi nimic.

— Hotărât, te iubesc! îmi declară pe neaşteptate, şi se uită la mine aşa cum probabil obişnuieşte s-o facă atunci când îşi dă gata victimele blonde cu guriţă în formă de

inimioară. Este răspunsul unei adevărate doamne. Îmi voi lua permisiunea să mă revanşez cât de curând.

— Dacă intenţionezi să-mi faci un cadou, îi spun, te avertizez că-mi place Arpège-ul… Nu, nu-mi datorezi nimic, insist. Am intermediat această mică afacere de dragul prietenilor dumitale.

Buza lui Gri-Gri se răsfrânge, sprâncenele i se ridică.

— Eram sigur că Churchill şi Roosevelt nu vor rămâne cu braţele încrucişate… Hm, prietenii mei! Ciudat. O parte sunt la Văcăreşti, ceilalţi, mai voiajaţi, în Insulele Salvării, sau la Sing-Sing.

— Ei bine, au prins un avion şi acum te aşteaptă pe strada Maria Tereza nr. 18. E o clădire albă, la intrare se află firma unui dentist, foarte îndemânatic. Înainte de război, tranşa carnea la abator.

Îmi dau seama că Gri-Gri e surprins, nu ştie la cine să se gândească. Evident, bravează.

— Nădăjduiesc să-i plătesc poliţa neobrăzatului care a pus la cale chestia asta. Tocmai îl convinsesem pe comisarul Horvath să facem o partidă de pocher. Mă dau în vânt după inspectorii de poliţie rămaşi numai în indispensabili.

Îşi pipăie buzunarele şi eu deschid reflex poşeta.

— Cât ai nevoie?

Mă opreşte cu un gest, apoi se ridică de la masă. Îl urmăresc curioasă. Acostează un bărbat mărunţel care se uită la prăjiturile din galantar. Îl trage într-un colţ, dar din cauza coloanei nu-i mai văd. Oricum, nu mai sunt surprinsă când tipul iese ca o ghiulea, iar Gri-Gri înghesuie un teanc de bancnote în buzunar.

— Inspectorul Imre, sau Poliţia Secretă de Stat? îl întreb.

— Deşi, ca să te citez, balamucul şi-a schimbat sediul, din când în când mă încearcă o stranie dedublare a personalităţii. Uneori, în zile cu soare, îmi închipui că sunt Gri-Gri Trestian, zis Chat Noir, când… Îţi datorez trei sute de forinţi.

Îmi dă banii, soarbe ultima picătură de coniac, cheamă fata şi plăteşte.

— Nu, nu, păstrează restul. Salutări lui Pişta!

Chelneriţa face ochii mari, roşeşte toată şi-l priveşte uluită.

Se uită după noi. Afară, Gri-Gri începe să râdă.

— Purta un inel bărbătesc de argint, cu iniţiala I. Deci, Istvan, iar Istvan pe aici e alintat Pişta.

— Putea fi şi Ianoş, sau Imre…

— Te înşeli, domnişoară Magda.

Tresar, Gri-Gri zâmbeşte.

— Deşi monograma de pe pudrieră… Ar putea însemna la fel de bine Maricica, sau Marghioliţa. Sunt nume frecvente în lumea bună… Nu plânge! Îţi promit cu toată seriozitatea să aştept încă patru ore propunerea dumitale de căsătorie.

— Aduc un popă din târg sau oficiază preotul închisorii?

Gri-Gri mă asigură că ochii mei merită patru ore de viaţă sedentară, apoi ne despărţim după vreo sută de metri şi, recunosc, nu fără regret. În jurul meu pluteşte o aromă uşoară de Chat Noir.

* * *

A doua zi seara, găsesc în camera mea un buchet splendid de garoafe albe şi o carte de vizită cu marginile argintii. În colţul din stânga, o pisică neagră îşi încordează spinarea zveltă. Atât. Nici un cuvânt.

Mă las pe pat şi râd până ostenesc. E un nebun şi jumătate!

Plouă. Stau pe canapea, cu picioarele adunate sub mine şi citesc ziarele. Acasă, vreau să spun la Bucureşti, n-o pot face. Mătuşa Amalia nu suportă, nimic nu i se pare mai vulgar decât o femeie cu ochelari pe nas şi un jurnal în

mână. „Dacă se întâmplă ceva destul de important în lume, aflu oricum…“

Elvira suferă, pe ea o interesează absolut totul, de la discursul lui Pleşoianu-Vlaşca în cameră, până la nunta Colettei Lahovary, balul de binefacere al pompierilor, reclama de corsete a Lucianei, pantofii lui *Shul* şi mica publicitate. Le citeşte pe ascuns, în baie, sau când tanti Amalia se duce să joace *maus* la Frumuşica Roşianu.

Au trecut două zile de la eliberarea lui Gri-Gri. Două zile de când mă întreb dacă escrocul şi prietenii lui există, dacă ameninţarea automatelor, anonima, palma bătrânului n-au fost un vis, o glumă, un renghi al fanteziei.

Pe Rudolf îl văd puţin. E la fel de reverenţios ca şi înainte, însă mă evită în mod sistematic şi nu face nici un efort s-o ascundă. Prietenia noastră s-a spulberat. O regret ca pe o clipă frumoasă. Aş fi vrut să mă scuz, să-i explic, să-l fac să înţeleagă. Nu-mi îngăduie. Nu zăboveşte nici măcar cinci minute în hol, benedictina şi-o bea singur în camera lui. Găsesc sticla goală, dimineaţa, în bucătărie.

Plouă… Mă simt singură, azvârlită la un capăt de lume. Trebuie să fac eforturi să nu mă întreb ce caut aici, în oraşul ăsta străin pentru mine, să nu mă gândesc la Alexandru. Nici măcar fotografia lui n-o am. Poate că Jeanna ştie ceva despre el. Nu îndrăznesc s-o caut. Oraşul e invadat de gestapovişti şi poliţie, raziile şi percheziţiile s-au îndesit. Oare prietenii lui Gri-Gri să fie cauza? Pronunţ Gri-Gri cu voce tare şi încep să râd. Gri-Gri, copil teribil al oraşului civilizat… Îţi vine să-l tragi de urechi şi în acelaşi timp, nu-ţi poţi stăpâni zâmbetul.

Intră Hartner. Ciudat, n-am auzit maşina oprindu-se în dreptul casei. Îmi schimb poziţia, trag capotul peste genunchi, fără nici un motiv intru în panică. Rudolf îmi zâmbeşte, îmi face semn să stau liniştită. Are un aer ostenit, deprimat, de care mă simt vag vinovată. Îmi vorbeşte despre timp, nu-i place ploaia. Mă agăţ de orice cuvânt:

— Şi pe mine mă enervează.

— Da?! N-aş fi zis. Ai atâta vitalitate! Oamenii plini de viaţă iubesc toamna. Primăvara e a slăbănogilor.

Nu ştiu dacă are dreptate, mă preocupă alte probleme. Rudolf îşi dezbracă mantaua şi-mi azvârle în treacăt:

— Oraşul mişună de gestapovişti. Nu-mi amintesc să-i fi văzut vreodată atât de furioşi.

— Să-l caute oare pe tânărul care a tras în mine?

Se răsuceşte îngrijorat.

— Ce?!

— Ai avut dreptate. Acum două zile, mi-a trecut pe lângă tâmplă un glonţ. S-a tras dintr-un gang.

— Abia acum îmi spui?

— Oricum nu rezolvam nimic. Şi apoi, mă ocoleşti sistematic.

E în vădită încurcătură. Mormăie ceva nedesluşit, schiţează un salut şi dă să intre în odaia lui. Încerc să-l opresc.

— Rudolf!

— Da.

— Aş vrea să-ţi vorbesc... Nu, te rog, nu aşa! Adu-ţi paharul, stai lângă mine pe canapea. Uite aici. Te rog!

Pe buze îi răsare un zâmbet ofilit care-mi strânge inima. Ezită mult înainte de a vorbi:

— Au fost zile când nu ţi-aş fi putut refuza nimic, Magda. Îmi doream din suflet să mă rogi ceva, numai ca să-ţi pot dovedi devotamentul meu.

Încerc să par mirată. Se grăbeşte să precizeze:

— Nu, nu te-am iubit... Sau poate, într-un fel, da... Ca pe o soră prea tânără, ca pe o nădejde, ca pe o livadă înflorită, ca pe un lucru gingaş... Aş fi vrut să fiu pentru dumneata altceva decât o pereche de cizme şi doi epoleţi. Nu ocupantul... Nu s-a putut. Nici asta nu s-a putut.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, ce s-a întâmplat?

— Nimic. Sau totul. În fond, e acelaşi lucru.

Se frânge şi începe să urce scările.

— Rudolf! Ascultă-mă. Lasă-mă să-ţi explic. Am fost ameninţată, cu automatul în coastă…
— Nu-mi spune nimic!
— Trebuie!
— Te rog. Şi aşa ştiu prea multe.
— Rudolf!
— Iartă-mă, sunt obosit.

Pe noptieră ticăie ceasul mamei. E un orologiu franţuzesc mic – n-are mai mult de cincisprezece centimetri – emailat, şi cu ace atât de complicate, încât trebuie să te zgâieşti zdravăn ca să desluşeşti ora. Dacă mama nu înşiră baliverne, cred că a împlinit vreo două secole. E singurul lucru pe care l-am luat de acasă şi de câte ori îl privesc mă simt emoţionată…

Sunt din nou Magda Savu, elevă într-a VII-a, la *Regina Maria*. *Decembrie 1937*. Ceasul cântă – o melodie de Vivaldi – de trei ori pe zi: dimineaţă la şapte, când trebuie să plec la şcoală, la ora cinci – lecţia de pian cu domnişoara Elsa, studentă la Conservator, la opt – când îi dau raportul zilnic mătuşii Amalia: note, activităţile extraşcolare, cum stau cu imaginara colită de care sufăr, numai pentru că întreaga familie e afectată la fel de imaginar, ce prietene frecventez, bani de buzunar, lecturi…

De la liceu, mă întorc la unu şi jumătate. Îmi plac vitrinele, şi prefer s-o iau pe Bulevardul Brătianu. Sunt îmbrăcată în palton bleumarin, cu nasturi aurii, ciorapi şi uniformă la fel. Pe cap, bascul cu numărul 1302 şi iniţialele liceului. Car sub braţ o servietă uriaşă din piele de focă – m-am ţinut serios de capul tatei până mi-a dat-o – veşnic deschisă. Şi paltonul îmi flutură, deşi suntem în decembrie. La blocul Bavaria, un turc bătrân vinde castane coapte. Aroma o simţi de departe, strada e plină de lume care schimbă cornetele fierbinţi dintr-o mână în alta. Alerg ca o nebună, învârt o cucoană plină de pachete, sunt gata să

răstorn un landou cu doi gemeni şi pe nemţoaica lor, habar n-am cum mă împiedic.

Mă întind pe trotuarul plin de clisă, pe burtă, ca o broască toantă. Cărţile mi-au zburat în toate părţile, vântul răsfiră paginile caietului de franceză nimerit într-o baltă. Cineva îmi prinde braţul, mă ajută să mă ridic. Sunt atât de mânjită, am un aer atât de nenorocit, că izbucneşte în râs. Încerc să mă dezmeticesc. Are ochi albaştri, e bronzat şi frumos… Doamne, cât e de frumos! Abia atunci încep să plâng.

— Sunteţi chiar atât de necăjită?

Poartă uniformă de ofiţer de aviaţie.

Dau din cap. Da, sunt foarte necăjită. Nu-i spun de ce, sau nu-l las s-o ghicească până la capăt. Am un palton, „de oraş“, nou-nouţ, gri, cu o garnitură grozav de nostimă. De ce nu m-a întâlnit îmbrăcată cu el?

Mă ajută să-mi strâng caietele. Observ cu coada ochiului că se uită la etichete. Opreşte o birjă şi mă conduce până acasă. Acolo, în faţa grilajului înalt din fier forjat al mătuşilor mele, îmi spune că îl cheamă Alexandru. Lacrimile mi-au pictat obrazul mânjit cu noroi. Îmi sărută mâna şi abia mă abţin să nu-i fiu recunoscătoare. E primul bărbat care o face. Bravo! Înseamnă că am crescut mare… Pe urmă, îmi amintesc că degetele îmi sunt murdare de cerneală. Hotărât, am o zi proastă.

Rafale de armă automată, strigăte, somaţii emise în germană, paşi care aleargă mă aduc înapoi, în oraşul transilvănean. Nu îndrăznesc să mă apropii de fereastră. Oricând te poţi trezi cu un glonţ care nici măcar nu ţi-e adresat.

Cizme, multe, aleargă prin faţa casei, se depărtează, pier în noapte. Din nou se aude doar ţârâitul monoton al ploii. O bătaie uşoară în geam mă face să tresar. Nu sunt sigură că nu mi s-a părut. Ciocănitul se repetă. Sting lumina şi mă apropii cu răsuflarea tăiată, în vârful picioarelor. Ridic perdeaua şi nu-mi vine să cred ochilor. Cinci spectre mă

privesc, în ochii lor citesc o rugăminte sfâşietoare. Îl recunosc pe bătrân, pe profesor, pe Gri-Gri. Mai e o pereche, un băiat şi o fată, extrem de tineri. Deschid geamul contrariată.

— Lasă-ne să intrăm, spuse profesorul.

După gâfâit îmi dau seama cât a alergat. Au expresii hăituite, sunt uzi până la piele. Mi se face milă şi totuşi n-am voie să comit imprudenţe.

În nenumărate rânduri mi s-a atras atenţia să fiu prudentă, indiferent de împrejurări. E un imperativ care mi s-a înfipt ca un cui roşu în minte. La consecinţele imediate ale actului în sine – nemţii împuşcă fără să stea la palavre pe tăinuitorii celor căutaţi de Gestapo – nici măcar nu mai am timp să mă gândesc.

— Hartner e acasă, le şoptesc.

Ochii mi se opresc pe obrazul pistruiat al fetiţei. E palidă, pare stoarsă de puteri. Profesorul s-a agăţat cu mâinile de pervaz.

— Cartierul e împânzit. Nici un şobolan nu se poate strecura. N-avem de ales.

Mă podidesc lacrimile, îmi frâng mâinile, abia azi aflu la modul dureros, concret, ce înseamnă o dilemă. Şoptesc îngrozită:

— Ce pot să fac? V-am ajutat, am riscat, dar pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi cereţi imposibilul! Lăsaţi-mă în pace!

Pe buzele profesorului s-a înfipt un zâmbet rău. În clipele astea e în stare de orice. Se aude foarte aproape zgomotul cizmelor nemţeşti. E de neconfundat. Câinii latră furioşi. În curând, vor da colţul. Fetiţa e albă ca varul. N-am văzut în viaţa mea atâta groază adunată în doi ochi de copil. Nu ştiu dacă mă dau singură la o parte, sau mă împinge profesorul. Dintr-un salt e în casă.

În următoarele zece secunde, găzduiesc cinci străini. Mă uit la ei ca o tâmpită, mă întreb ce am de făcut. Bătrânul

închide fereastra, trage draperiile cu grijă, apoi se aşează lângă soba încinsă.

Gri-Gri zâmbeşte dumnezeieşte, îşi scutură melonul de apă. A făcut rost de un trenci pe care-l dezbracă, anunţându-mă că nu e cazul să mai deranjez jupâneasa. Se aşează în unicul fotoliu din odaie, îşi aprinde un trabuc cu o dezinvoltură care nu mă impresionează numai pe mine.

Profesorul a rămas lângă fereastră, ascultă zgomotele. Mă uit la cei doi copii… Pentru că sunt literalmente nişte copii. Nu cred să fi împlinit şaptesprezece ani. Reazemă zgribuliţi zidul, cu mâinile la spate, atât de stânjeniţi că te înduioşează.

— Nu vă înţeleg! izbucnesc. Există zeci de adrese sigure în oraş, oameni dispuşi să vă ajute şi unde nu riscaţi nimic.

Fetiţa mă priveşte iute, apoi lasă ochii în jos. Ştie că mă uit la ea şi începe să-şi roadă vârful codiţei. Profesorul îşi dezlipeşte tâmpla de uşorul ferestrei.

— Eram încercuiţi şi n-aveam de ales. Fii liniştită, n-or să percheziţioneze locuinţa căpitanului Hartner de la Statul Major.

— Dacă raţionează ca dumneata sunt de acord, spune Gri-Gri. Ai citit *Mein Kampf*? Păcat! E o demonstraţie strălucitoare a lipsei de logică. Băieţii din SS au luat toţi zece la cărticica asta.

Din cauza emoţiei m-a prins o durere crâncenă de cap. Mă îndrept spre noptieră urmărită de cei cinci şi înghit fără apă un antinevralgic. Am acceptat dezastrul, dar mă aflu încă departe de liniştea pe care ţi-o dă iminenţa catastrofei. Sunt dintre cei ce nu încetează niciodată să spere şi, în consecinţă, să le fie frică.

Musafirii mei mă privesc îngrijoraţi. Respir adânc şi ridic din umeri. Ce sens mai au reproşurile de vreme ce n-am inima să-i las pe mâinile Gestapoului?

CAPITOLUL IV

Fetiţa încearcă să se apropie de sobă pe nesimţite. Tremură de frig dar i-e ruşine s-o spună. Are un obraz mic şi palid, pistrui, ochii căprui puţin depărtaţi par învăluiţi de ceaţă. Părul castaniu deschis îl poartă cu cărare la mijloc, împletit în cozi groase. E atât de firavă, atât de nepământeană, că mă gândesc la un puf de păpădie. Ai impresia că-i de ajuns să sufli, ca s-o mişti din loc. Fustiţa în carouri i se lipeşte de picioare, din jerseu ies aburi.

O iau de umeri, o conduc spre baie şi-i pun în braţe un capot de lână. Trebuie să se schimbe. Înainte de a ieşi din cameră, îi rog să fie atenţi. Hartner poate coborî oricând.

— Încotro? mă întreabă bătrânul.

Chat Noir se amuză.

— Al dracului de prudent eşti, mon cher! Nu-ţi bate capul, domnişoara rămâne o lady!

Gri-Gri arată perfect. Manşetele de la pantaloni n-au o singură pată, şi mă întreb cum naiba reuşeşte performanţa asta.

Bătrânul continuă să se uite la mine chiorâş. Mă enervez.

— Oricare târfă, accentuez cuvântul, s-ar azvârli în braţele neamţului ca să-şi apere protejaţii. Asta şi fac, mă duc să mă ofer lui Hartner.

Fetiţa şi-a coborât privirea, băiatul se uită jenat pe pereţi. Îmi regret ieşirea, încerc s-o dreg:

— Sunteţi rebegiţi. Vă aduc ceva cald.

— Un grog fierbinte! exclamă Gri-Gri. Excelentă idee! Ridică mâna. O clipă! Dacă nu-i un excentric, neamţul o să

se întrebe totuşi ce ţi-a venit să bei din cinci ceşti.

— Mi-ar fi plăcut să dovedeşti aceeaşi prudenţă şi în ziua când ţi-ai ales prietenii.

— Cu totul întâmplător, dacă memoria nu-mi joacă o festă, dumneata mi i-ai recomandat. Vorbeai parcă de un avion pe care l-au prins… Surâde aşa cum numai el ştie s-o facă: Tare mi-e teamă că o să aterizăm cu toţii în faţa plutonului de execuţie.

Mă întorc peste zece minute. Bătrânul, care a pândit tot timpul holul prin uşa crăpată, mă lasă să trec. Fetiţa e îmbujorată, părul umed i s-a încreţit puţin la tâmple. Stă din nou lângă băiat şi pot să jur că se iubesc. El are o figură de licean clasic „Ionescu dintr-a VI-a“, e înalt, deşirat, în pantaloni golf, cu mâini prea lungi, şi bănuiesc, deşi n-a deschis încă gura, că e în schimbare de voce. S-a tuns nr. 1, probabil are un diriginte sau director energic.

Mă amuză aerul protector pe care şi-l ia faţă de fată. Se foieşte stânjenit. Ca pe toţi adolescenţii, îl inhibă privirile aţintite asupra lui. Îşi închipuie că vezi cine ştie ce…

Torn rom în ceai – Chat Noir mă avertizează că bea fifty-fifty – şi îi invit să-şi scoată impermeabilele. Mă uit la ei în vreme ce-şi beau ceaiul, îngrămădiţi în jurul sobei, şi mă întreb dacă nu visez. Mă interesez cum o cheamă pe fetiţă. Îşi îndreaptă ţinuta, îşi aruncă codiţele pe spate cu o mişcare caracteristică a gâtului, şi-mi răspunde ca la şcoală:

— Teodorescu Irina.

— Câţi ani ai?

— Şaisprezece.

Mă întorc către băiat.

— Şi dumneata?

— Lepăduş… Lepăduş Traian… Nouăşpe!

După privirea Irinei înţeleg că a adăugat cel puţin doi ani. Detest să fiu didactică, dar nu mă pot împiedica să-i întreb:

— Părinţii voştri ştiu unde sunteţi acum?

Irina roşeşte şi lasă nasul în jos. Puştiul îi cere din ochi ajutor tânărului în haină de piele. Răspunde bătrânul, care nu face nici un efort să pară mai simpatic.

— Ştiu atât cât trebuie să ştie. Copiii îşi fac datoria.

Aha, asta e încă o piatră aruncată în grădina mea. Mă întorc spre Gri-Gri. Îşi bea ceaiul cu desăvârşită eleganţă, probabil că se crede la *Claridge*. Declară pe un ton uşor:

— Dacă mămica ar şti ce cărări bat, ar scoate steagurile şi ar cânta *Marsilieza*. De fapt, ca să fiu cinstit, suntem în relaţii cam sumare. Explică înfierbântat: Imaginaţi-vă, domnilor, i-am făcut o vizită conform uzanţelor în ziua când banca i-a plătit renta şi i-am propus un pokeraş... M-a decavat! Nu mi-a lăsat nici de birjă! Fireşte, nu asta-i reproşez, un jucător elegant ştie să piardă. Am ochiul format, gentlemeni, o noapte întreagă i-am pândit mâinile, şi n-am reuşit să descopăr când scoate al cincilea as. I-am cerut în genunchi să-mi încredinţeze pontul şi nu a vrut. Nu cred că aşa procedează o mamă! Sigur, nu-i fiica lui Scipion Africanul, totuşi, unde-i spiritul de sacrificiu al Corneliei?

Râd deşi nu-mi arde.

— Şi te-ai hotărât să i-o plăteşti abandonând tradiţiile familiei?

— Nu. Am acceptat propunerea prietenilor dumitale din sportivitate.

Bătrânul se uită la el ca la un animal ciudat. Nu-i un subtil, se gândeşte probabil acum la un teren de fotbal sau un ring de box. Mormăie:

— Cum vine asta?

— Nemţii practică un joc lipsit de eleganţă, dragul meu.

Irina chicoteşte. Un chiţăit mic, de şoarece. E uşor de ghicit că râde din orice fleac. Redevine imediat serioasă. Traian se uită urât la Gri-Gri. I se pare, probabil, că escrocul face prea mare efect în ochii fetei.

— De altfel, reia Chat Noir, nu i-am agreat niciodată pe boşi. N-au umor şi sunt total lipsiţi de maniere.

— Au în schimb tancuri şi avioane, observă profesorul.

— Au avut, mon cher, în ’39, când întreaga armată engleză era dotată cu patruzeci de automate, reţine te rog, patruzeci, iar recruţii mânuiau la instrucţie, în loc de puşti, cozi de mătură.

— Asta ar fi o glumă britanică? întreb.

— Într-un fel, ai dreptate, domnişoară, insularii se dau în vânt după umorul negru. Căci cifra citată, riguros exactă, nu putea fi decât un banc sinistru, de vreme ce Hitler ezita să treacă Canalul Mânecii, de teama unui eşec dezastruos. Noroc că japonezii au atacat America. În momentul de faţă, yankeii produc mai multă tehnică de luptă decât aliaţii lor şi duşmanii, luaţi împreună.

— Ai unele informaţii! observă profesorul.

— Am relaţii! E adevărat, că în îndeletnicirile vulgare boşii reuşesc destul de bine. Şi e firesc. L-aţi văzut pe Hitler mâncând? Merită banii, dacă n-ai un stomac sensibil. Taie cartofii cu cuţitul şi foloseşte o cutie de scobitori pentru igiena dentară!

— Te-a poftit la masă?

— Nu mă cunoşti, dragule! Par conciliant, dar nu accept orice invitaţie. Un dejun cu hipopotamii aceia de Göring şi Himmler, ca să nu mai vorbesc de patron, e peste puterile mele.

Profesorul pune ceaşca pe masă şi-mi mulţumeşte din ochi. Rămâne cu mâna în aer. Se aude din nou tropăit de cizme, glasuri care răcnesc comenzi, apoi ţârâitul soneriei.

Sărim toţi în picioare. Doar Irina şi Gri-Gri n-au arme. Întredeschid uşa şi azvârl o privire în hol. Îl văd pe Hartner, în pantaloni şi în cămaşă, îndreptându-se spre intrare. Trage lanţul de siguranţă. Inima îmi bate nebuneşte.

— Ce vreţi? îl aud.

— Gestapo. Percheziţie.

— Mda… spune Hartner. Întâmplarea face că tocmai acum dormeam. Şi tot din întâmplare, când dorm, nu-mi place să fiu deranjat. Aş putea să-i comunic treaba asta chiar acum la telefon, socrului meu, generalul Walter Holm,

numai că şi el reacţionează ciudat când e trezit din somn. Are o colecţie întreagă de băieţi zdraveni pe frontul de răsărit.

E atâta linişte, că ne auzim inimile. Groaza mi s-a înfipt în grumaji, nici măcar nu pot deschide gura. Nu ştiu cât durează. Ca la un semnal, glasurile urlă salutul nazist. Hartner le trânteşte uşa în nas. Se întoarce gârbovit în odaia lui.

— Nu-mi dau seama ce-i în capul neamţului, spune încet profesorul.

Privirea lui nu mi se mai pare atât de îngheţată, sau poate m-am obişnuit.

— Pot să mă duc să-l întreb, se oferă Gri-Gri. Scoate din buzunar un pachet de cărţi de joc şi începe să le amestece expert. Azi au încasat fritzii solda. Dacă tipul are idee la ce folosesc bucăţile astea minunate de carton, vă dau cuvântul meu de onoare că nu-mi servesc *royală*. Oricum, a fost gentleman, presupun că el i-a şoptit vorba cea bună comisarului Horvath.

Îl privesc stupefiată.

— Cum naiba îţi arde de glumă? Mie mi-a îngheţat inima.

— Inima dumitale, domnişoară, e congelată demult. Nu văd altă explicaţie. De obicei nici o femeie nu-mi rezistă mai mult de zece minute.

Tropăitul cizmelor se intensifică din nou, scrâşnete de pneuri umplu strada.

— Parcă au înnebunit! zic. Oare pe cine caută?

Patru perechi de ochi îl foarfecă pe spărgător. Chat Noir se uită nevinovat pe pereţi, desfăşoară cărţile în evantai, cu îndemânare de prestidigitator.

Bătrânul face eforturi să se stăpânească, pe chipul profesorului desluşesc un amestec de îngrijorare şi amuzament.

— Prietenul nostru, domnul Trestian, are o concepţie originală despre Rezistenţă. I-a telefonat ofiţerului de

serviciu, la garnizoana Gestapoului, imitând cu real talent vocea comandantului…

— Le-a ordonat să se împuşte? întreb.

— Mai rău! Să caute pe o anumită stradă fără canalizare, o cutie de metal în care s-ar afla, vezi Doamne, numele agenţilor aliaţi din regiune şi codul transmisiunilor prin radio. O noapte întreagă au desfundat băieţii privatele… Dimineaţa s-au lămurit lucrurile. Din păcate, au reperat de unde s-a telefonat. Am scăpat ca prin urechile acului, după o zi de hăituială.

Mă uit la Chat Noir. Escrocul afişează un aer serafic…

Irina, ghemuită lângă zid, zâmbeşte. Fără să mă mai gândesc, îmi umplu un păhărel cu rom, şi-l dau pe gât. Nu mă mai ţin picioarele. Gri-Gri îmi surâde cu căldură:

— Sunt convins că acum te simţi mult mai bine. Pământul e iar rotund şi vesel, nu-i aşa?

Bătrânul lasă arma pe covor şi scotoceşte lung un buzunar al canadienei. Scoate o mână de aspirine, pe care le împarte cu ceilalţi, apoi un pachet de ţigări Macedonia. Chat Noir îl refuză, fumează trabuc. Copiii sunt ocoliţi.

— Aveţi vreme s-o faceţi şi pe asta.

Îşi aprinde una şi o pune în echilibru pe cremona sobei. Se aşează pe covor, pare să reflecteze, caută din nou în buzunar. Apar o pereche de ciorapi de lână, cârpiţi la degetul cel mare. Se descalţă tacticos şi se schimbă. Încă n-a terminat. Buzunarul ăsta e o adevărată traistă. Tot de acolo scoate un pacheţel de vată, îşi confecţionează două dopuri şi le vârâ în urechi, după aceea îşi pune un fular.

Gri-Gri îl urmăreşte fascinat. A uitat să tragă din trabuc, s-a aplecat mult peste braţul fotoliului.

— Jur că n-am văzut un număr ca ăsta! N-ai primit nici o ofertă la circ? Fă-ne, dom’le, praf şi scoate un elefant!

Bătrânul are, bănuiesc, un umor de factură specială. Nu comentează. Vârâ adânc mâna, până la cot, în alt buzunar şi scoate un ceas deşteptător CFR.

— Hm, e unşpe, declară fără urmă de zâmbet.

— Ţi-a mai rămas ceva prin casă? întreabă Chat Noir. Nu s-ar putea spune că n-ai avut timp să-ţi faci geamantanul.

Nu-i răspunde. Nu i-a adresat toată seara un singur cuvânt.

Profesorul zâmbeşte. Ar câştiga mult dacă ar face-o mai des. Ceva în făptura lui mi-l aminteşte pe Alexandru. Amândoi emană aceeaşi masculinitate viguroasă, aproape agresivă.

Pe noptieră se află un măr. Îmi place să mănânc noaptea, şi-mi pregătesc câte ceva de fiecare dată. Sesizez privirea Irinei şi mă ridic.

— Ţi-e foame?

Fetiţa roşeşte şi dă afirmativ din cap. Încă nu mă dumiresc ce caută copiii ăştia aici.

— Şi ţie?

Traian îmi răspunde pe două voci – sopran şi bariton – în acelaşi timp.

— Nu… Nu vă deranjaţi, domnişoară.

Minte de îngheaţă apele. Irinei îi e teamă că l-aş putea lua în serios şi-mi adresează o privire fierbinte.

— În ce clasă eşti, flăcăule? îl întreabă Gri-Gri.

Traian îi răspunde în silă:

— A şasea.

— Ţţţ! Păi pe vremea mea, la ora asta, elevii erau în pat, şi citeau *Cuore, inimă de copil*! Am să vorbesc cu dirigintele dumitale.

— Îţi stau la dispoziţie! intervine tânărul în haină de piele. Sunt profesorul de geografie şi dirigintele elevului Lepăduş.

De astă dată Gri-Gri e derutat.

— Parol?! Atunci fii atent, domnule, ce exemplu dai. Ăştia micii deprind repede toate relele.

— Am sentimentul că la şaptesprezece ani erai tare receptiv…

— Hm, nu cine ştie ce, dovadă, nici până acum n-am învăţat operaţia aia stranie, scăderea. La adunare ce mă mai descurc... Continuă cu o expresie gânditoare: Ciudat... N-aş fi zis niciodată că eşti dascăl. Ce faci acum, ţi se potriveşte mult mai bine.

Profesorul se amuză, bătrânul îşi arată pumnalele din priviri. Cobor în bucătărie şi încropesc la iuţeală un platou cu tartine. Deşert toată cămara: un salam tare, uscat, carne conservată, brânză, biscuiţi, bomboane de tuse, şi o sticlă de coniac *Martell*, cu care sunt convinsă că o să am mare succes.

Frica îşi arată iar ghearele. Încerc să mă conving că sunt născută într-o zodie generoasă, că totul se va isprăvi cu bine. Ar fi stupid să eşuez tocmai acum, cu câteva luni, poate doar săptămâni, înainte de terminarea războiului. Ştiu că norocul n-are logică, dar o să beau o gură de coniac şi probabil voi izbuti să gândesc contrariul.

În hol e aproape întuneric, un bec mic de lanternă, instalat de Hartner la una din aplice împrăştie umbre albastre. Noaptea i se face uneori sete, nimereşte mai uşor măsuţa de băuturi. N-aş putea să jur, dar am impresia că sus, la etaj, uşa lui e puţin crăpată.

Platoul e gol, au mâncat tot, până şi cutia de carne. Uitasem să aduc cuţitul de conserve. Vroiam să mă întorc în bucătărie, dar profesorul nu m-a lăsat.

— Te agiţi prea mult, iar fritzii, prin definiţie, sunt bănuitori.

A deschis-o bătrânul cu un briceag. Zăbovim în faţa paharelor de coniac. Încerc o stare de spirit pe care n-o pot defini, ochii îmi sunt în permanenţă umezi. Traian e de-a dreptul impresionant. Aproape n-a mâncat, a pasat totul, discret, sub pretexte de o naivitate înduioşătoare, în farfuria Irinei. Insistă acum pentru ultima tartină.

— Nu mănânc salam, şopteşte, fac urticarie.

Irina are un gest de neputinţă.

— Dar nu mai pot! Zău că nu mai pot!

Într-adevăr, a înghiţit enorm. Când o vezi atât de firavă, îţi vine să crezi că se satură cu un biscuit. Nu-ţi poţi închipui că peste zece-cincisprezece ani, va deveni o coniţă rotofeie cu piept, şolduri, pântece, toate bine căptuşite. Şi totuşi aşa se întâmplă…

Gri-Gri îi urmăreşte cu priviri sarcastice.

— Cum e poezioara aia, profesore, cu jertfa de sine?

— Nu ştiu la ce te referi.

— Ei bravo! Trebuie să le fi predat şi ceva în genul ăsta. Nu-mi vine în minte decât *Câinele soldatului*, dar sunt convins că ai în repertoriu o bucată mai asortată.

Traian l-ar înjunghia cu plăcere. Chat Noir se amuză copios şi, evident, nu-l ia în seamă. Bătrânul îşi inventariază din nou buzunarele ticăit, cu răbdare. Eu mă enervez şi când îmi caut cheile în poşetă. În sfârşit, dibuie un tub pe care scrie Bayer. Înghite două pastile. Îmi întâlneşte privirea şi-mi zâmbeşte pentru prima oară. E miraculos cum surâsul îi schimbă obrazul. În locul ghiujului ciufut şi necioplit, am acum în faţă un unchiaş din Creangă. Mă trezesc zâmbindu-i fără să vreau. Mi se adresează jenat:

— Să mă ierţi… Ştiu că… Ce mai, mi-am dat în petec… Conchide oftând: În război, toate-s de-a-ndoaselea! Trebuie să-l pipăi mult pe om până afli cum îi umblă sufletul.

— I-ai permis să te atingă, domnişoară? se minunează Gri-Gri. Oricum, panseul e adânc. Notează-l, tinere!

Bătrânul adaugă sfios:

— În capul meu ăsta prost era că te-ai dat cu vrăjmaşul. Matale se vede că eşti altă sămânţă de om…

— Lasă, nene…

— Dacă vrei, poţi să-mi spui moş Toma.

Dau din cap. Ştiu că din clipa asta am devenit prieteni. Cel puţin aşa simt acum. Tot ce s-a întâmplat ulterior avea să-mi dovedească că merita cu prisosinţă prietenia mea.

Profesorul se desprinde de fereastră şi pune paharul gol pe masă. Declară degajat, fără nimic din jena bătrânului:

— Mă asociez la scuzele lui moş Toma, domnişoară. Te-am judecat greşit. Numele meu e Roman Iuga.

Chat Noir urmăreşte scena cu atenţie.

— Îmi pun şi eu cenuşă în cap, duduiţă.

— De ce?

— N-are importanţă. Nu-mi place să fac notă discordantă… Hm, am sentimentul că aici s-a încheiat un armistiţiu.

— Nu te înşeli, surâde profesorul.

Mă ridic aproape uşurată. Detest „scenele mari“, pentru care mătuşile mele încearcă o predilecţie aproape medievală. De pildă, o cerere în căsătorie trebuie, obligatoriu, formulată solemn, în salon, între cadrele străbunilor şi lumânări aprinse, în prezenţa întregii familii, neţinând seama de gradul de senilitate sau indiferenţă al participanţilor. Discursul solicitantului trebuie să însemne o capodoperă de retorică fină, să cuprindă pilde biblice şi antice despre fidelitatea şi credinţa ce şi-o datorează soţii, declaraţiile sentimentale să fie categorice, dar abil şi cu decenţă voalate.

Procedeu aproximativ la fel, când eram silită să-mi cer iertare pentru cine ştie ce necuviinţă, când îi acordau un nou împrumut tatei, sau când tanti Elvira, invitată la un banchet la Craiova de către fostele colege de pension, ezita să ia o hotărâre. Problema se punea dacă o femeie necăsătorită – faptul că împlinise cincizeci şi trei de ani n-avea nici un fel de relevanţă – poate voiaja singură, fără a sfida buna-cuviinţă. Până la urmă s-a dus şi călătoria la Craiova rămâne, desigur, cel mai îndrăzneţ act din viaţa ei.

Le urez noapte bună şi mă decid să mă culc într-o odaie de serviciu, lângă bucătărie. N-are decât un pat de fier, o chiuvetă şi un dulăpior farmaceutic. Iau două perne de pe canapeaua din hol şi un pled. Trag cu urechea la zgomotele de afară. E o agitaţie care nu prevesteşte nimic bun. Ai impresia că toate maşinile din judeţ şi-au dat întâlnire în

acest oraş. Scrâşnet de frâne, comenzi, tropăit, mereu tropăit de cizme, câini care latră.

Fug de ele şi mă refugiez în odăiţă. Ca să adorm încerc să reînvii imagini pe care le iubesc. Crăciunul de la verişoara Nana, duminica aceea de vară când mama s-a întors acasă, prima seară cu Alexandru la *Flora*, primul tangou în braţele lui: *Le bateau des îles, le bateau des amoureux*.

Inutil. Un afiş cu litere negre se interpune, alungă brutal priveliştile abia ademenite:

Toţi cei care-i vor ajuta sau îi vor ascunde pe partizani…

Mă trezesc înţepenită de frig. Rămân aşa câteva minute şi încerc să mă dezmeticesc. Mi-e sete… Ah, da, asta e din cauza coniacului.

Intru în bucătărie şi înghit pe nerăsuflate un pahar cu lapte. Prin uşa crăpată îl văd pe Hartner plecând de acasă. Sunt neliniştită. Niciodată nu iese înainte de opt şi jumătate.

Intru în dormitor fără să fac zgomot. Doar moş Toma s-a trezit. Îşi cârpeşte mâneca hainei. Ridică ochii şi-mi surâde prietenos. Duc degetul la buze. Bătrânul dă din cap în semn că a înţeles. Îi lăsăm să mai doarmă. Irina s-a ghemuit ca o pisică în fotoliu. Părul despletit i-a acoperit complet obrazul, un picior, în ciorap trei sferturi, îi atârnă lângă umărul lui Traian. Ar fi avut unde să se întindă, dar pesemne a vrut să rămână lângă Irina şi s-a culcat pe jos.

Gri-Gri şi Roman Iuga dorm în pat. Sub perna profesorului văd automatul. Lângă noptieră, pe un scaun atârnă haina lui Chat Noir. Nu mă pot stăpâni să nu râd. Căptuşeala sacoului cuprinde o adevărată trusă de spărgător profesionist. Sunt cel puţin douăzeci de compartimente ticsite cu aparatură modernă: dălţi fine, burghie, şperacle, vergele, un cub de celuloid din care ies fire electrice, instrumente, multe a căror destinaţie şi denumire nu le cunosc.

Îmi iau din debara câteva schimburi şi ca să nu-i trezesc, folosesc baia lui Hartner.

E o dimineaţă rece. Mă înfăşor bine cu jacheta angorată şi mă apropii de fereastră. Şase gestapovişti izbesc cu cizmele în poarta vilei de peste drum. Nu pricep ce se întâmplă. Avusesem impresia că au plecat. La urma urmelor, toată strada, mai bine zis aleea, numără în total vreo cincisprezece imobile. De ce s-au întors?

Şoferul, un caporal cu însemnele SS-ului, stă rezemat de portiera dubei. Urmăreşte flegmatic scena, muşcând dintr-o pară. Nemţii au izbutit să spargă uşa. Năvălesc înăuntru şi judecând după rafalele care răzbat până la mine, nimicesc totul în cale.

În clipa următoare se petrece ceva îngrozitor. Fereastra de la etajul I se deschide brusc. Un tânăr o escaladează şi sare pe trotuar. Închid ochii şi-mi înfig unghiile în braţe. Sunt convinsă că şi-a frânt gâtul... Nu, a căzut bine, a izbutit chiar să se redreseze şi o ia la goană spre cotul străzii. Caporalul îi înregistrează placid toate mişcările. Am impresia că visez. Îl lasă să scape! Mă bucur din suflet, dar prea devreme. Neamţul îi îngăduie un avans, un ciob de nădejde ca să se distreze mai bine. Ridică automatul şi-l seceră scurt.

Hartner mă găseşte în hol, prăbuşită zdreanţă pe canapea. Îmi aruncă o privire iute – nu trebuie să fii ghicitor ca să-ţi dai seama că mă aflu într-o stare neobişnuită – dar nu comentează. E încărcat de pachete pe care le răstoarnă pe masă. Mă uit la el surprinsă. Mănâncă la popotă, nu-i gurmand, rareori aduce acasă băutură şi cafea.

Faţă de timpurile pe care le trăim, în hol se află un munte de provizii: brânză, salam, cinci conserve de fasole cu carne, o cutie înaltă de tablă cu pesmeţi, lapte condensat, patru batoane mari de ciocolată, o sticlă de coniac. Din buzunar scoate trei pachete de ţigări *Lucky Strike* şi le pune alături.

Îi azvârl o privire tâmpă şi sfârtecată de presimţiri oribile, încerc să zâmbesc:

— Fumez *Regale* cu carton, ai uitat?

— Nu uit nimic în ceea ce te priveşte, Magda! Asta am găsit. Poţi să le încerci, nu-s prea rele.

— Eşti bizar.

— Trăim clipe bizare.

— M-am înşelat sau într-adevăr aseară ne-a bătut la uşă Gestapoul?

Mă priveşte pătrunzător, zâmbind incert.

— Cam aşa ceva.

— Au percheziţionat locuinţa inginerului Andronache. Ascundea un tânăr din rezistenţă. Oftez: Bietul băiat... A sărit de la etaj... L-au lichidat.

— Dumneata ai fi avut curajul să-l adăposteşti?

Aşteaptă liniştit răspunsul. Încerc să râd.

— Pui nişte întrebări... În sfârşit, azi nu prea eşti în apele dumitale, Rudolf.

— Sigur!

Aştept să urce scările şi mă reped în odaia mea. Toţi sunt în alertă, gata echipaţi. Arăt probabil ca o nebună.

— Neamţul ştie! suflu gâtuită. Ştie că sunteţi aici!

CAPITOLUL V

În aceeaşi secundă, de parcă mişcările le-ar fi sincronizate, Roman Iuga şi bătrânul scot armele. Înregistrez abstract degetele Irinei, care se încleştează pe braţul lui Lepăduş. Reiau agitată:

— A adus o grămadă de alimente… Şi ţigări… Niciodată n-o face, înţelegeţi? Mănâncă la popotă.

— E curios, într-adevăr, observă profesorul pe gânduri. Ţi-a dat vreo explicaţie?

— Nu.

— Fereşte-te de boşi chiar şi atunci când îţi fac daruri, parafrazează Chat Noir. Deşi nu subtilitatea e trăsătura lor specifică.

Mă privesc toţi, intens, de parcă ar putea să-mi citească pe faţă soluţia.

— Ce părere ai, moş Toma? întreabă profesorul.

— E cu ochi şi cu sprâncene, mormăie bătrânul. Neamţul a pus umărul să-l elibereze pe dumnealui, de ce la o adică, n-ar crede că tot domnişoara Magda îl ţine la fereală?

Judecata e simplă şi fără cusur. Mi-amintesc că ieri noapte Rudolf s-a opus percheziţiei. În alte împrejurări nu se împotrivise. Le-o spun. Cădem de acord că Hartner ştie. Problema se pune cum va proceda.

— Nu-l văd trimiţând la moarte oameni nevinovaţi, zic, gândindu-mă la discuţiile mele cu Rudolf.

— Chiar porumbei neprihăniţi nu suntem…

A vorbit bătrânul împungându-l pe Chat Noir cu privirea. Escrocul speculează momentul.

— Dacă tipul are umor, se va face luntre şi punte să scăpăm. Ceea ce am sentimentul că se şi întâmplă.

— Strada e plină de gestapovişti. N-avea decât să-i poftească înăuntru, să ne predea pe toţi, intervine profesorul.

Spărgătorul conchide:

— Cert. Mai mult, ne-a adus şi dejunul. E un tip şic neamţul ăsta, merita să se nască în altă parte.

Amuţim. Se aud bătăi în uşă.

Clipe lungi nu reuşesc să articulez un sunet. Iuga îmi face semn să răspund. Auzim glasul lui Hartner.

— Dacă eşti amabilă, Magda, vino puţin.

De fapt în hol mă aşteaptă marea surpriză. Rudolf, echipat de drum, cu mantaua închisă până la ultimul nasture, fumează în picioare. În mijlocul odăii îi văd valiza.

— Unde te duci?

— La Berlin. Am obţinut o permisie de câteva zile…

Habar n-am ce să cred, plecarea lui mă găseşte complet nepregătită. Ştiu ce greu se capătă o permisie acum.

— Cum ai reuşit?

— Să-ţi amintesc cine e viitorul meu socru?

— Totuşi…

— N-ai nici un motiv să fii atât de îngrijorată, adaugă şi-mi zâmbeşte luminos.

Aprind nervoasă o ţigară, îmi caut cuvintele.

— Ce să-ţi spun, Rudolf?… Desigur, mă bucur pentru dumneata… Mă miră însă… N-ai pomenit o vorbă că ai avea intenţia să pleci. Credeam că suntem prieteni.

— Şi eu credeam. Oftează imperceptibil: Îmi place uneori să iau hotărâri brusce. Ca toţi timizii de altfel, ca toţi indivizii lipsiţi de energie. Te face să te crezi mai puternic, aşa cum ai vrea să fii, dar nu eşti şi n-ai să fii niciodată.

— De ce trebuie să spui lucrurile astea? Eşti un om bun, Rudolf.

— Sunt un individ slab, Magda, iar la noi slăbiciunea e un păcat de neiertat. Mă menţin la suprafaţă, numai pentru că Dagmar n-a observat amănuntul. În ziua când îl va observa s-a terminat cu mine.

— Nu ştiu ce să-ţi spun… Au intervenit atâtea în ultimul timp! Sunt incapabilă să mă adun. Ascultă, n-ar trebui să-i oferi prilejul să te cunoască prea bine. Cel puţin încă o vreme.

— Ce copil eşti, Magda!

Îmi zâmbeşte tot timpul, mă învăluie cu o privire caldă. Asta îmi dă puţin curaj.

— Nu poţi să-mi spui de ce pleci?

— Mi se pare indicat să lipsesc o vreme din localitate.

Face câţiva paşi prin odaie, se uită absent la fotografia foştilor proprietari, apoi se întoarce cu faţa la mine. Îmi vorbeşte rezemat de masă:

— Am discutat de prea multe ori împreună în odaia asta ca să-ţi pot spune, acum, noutăţi mari. Detest războiul, violenţa, toate grozăviile pe care le angrenează o conflagraţie.

— Ştiu, şoptesc.

— Consider totuşi cinstit să mergi până la capăt cu echipa ta, chiar dacă pierzi.

— Depinde ce pierzi, Rudolf… Războiul nu-i o partidă de tenis. Există momente când realizăm o eroare. O eroare teribilă şi aici cred că încap revirimente, fără să încetăm a fi cinstiţi.

— Ceea ce numeşti dumneata reviriment, în tabăra adversă se cheamă trădare. Adevărul are multiple faţete. Dacă totuşi greşesc, şi e posibil, n-are importanţă. Încă un dobitoc care la urma urmelor se consolează cu ideea că nu el face istoria. Altceva vreau să-ţi spun, Magda! Sunt un slăbănog, dar nu într-atât de meschin, încât să nu mă prostern înaintea actului de curaj.

Îmi muşc buzele, nu ştiu ce să spun.

— Curaj dovedesc şi uniformele negre.

— De cu totul altă factură! Să răscolească haznalele, de pildă… Apropo, te rog să-i transmiţi felicitări vărului dumitale Chat Noir, pentru ultima ispravă. A pansat multe răni, chiar printre ofiţerii din Wehrmacht. Adaugă repede: Presupunând că ai să-l întâlneşti într-o zi…

— Rudolf!

Mă întrerupe.

— Nu eşti un om prost, Magda, nu se poate să nu fi priceput motivele pentru care, de regulă, în asemenea împrejurări ne mulţumim să ştim cât mai puţine lucruri. „Fericiţi cei săraci cu duhul“ spune Biblia, şi nu greşeşte. S-au întâmplat atâtea în ultimele zile şi totuşi eu pot jura oricând, pe onoarea mea de ofiţer, că nu mi s-a spus şi n-am văzut nimic.

E limpede ca lumina zilei.

— Mă gândeam de multe ori, urmează visător, ce aş fi simţit, cum aş fi procedat, într-un eventual Berlin ocupat. Mi-ar fi plăcut atunci să avem oameni, cât mai mulţi oameni, ca aceia pe care i-am întâlnit în Serbia, Polonia, aici… Da, mă închin înaintea lor.

Îmi ia mâinile şi mi le sărută pe amândouă.

— Îţi urez mult noroc!

Sunt emoţionată şi încep chiar să plâng.

— Nu pricep, Rudolf, vorbeşti de parcă… de parcă ţi-ai lua rămas-bun pentru totdeauna. Doar te întorci, nu-i aşa?

Îşi scoate batista şi îmi tamponează uşor obrajii.

— Cine poate s-o afirme cu certitudine azi? Gândeşte-te câte primejdii întâmpinăm zilnic. Ne-am obişnuit desigur, dar obişnuinţa nu le face mai inofensive. Bombardamente, trenuri azvârlite în aer, partizani, sau şi mai simplu, un denunţ la Gestapo.

— N-o să ţi se întâmple nimic din toate astea. Ai să te întorci! Îmi înghit nodul din gât şi adaug: Drum bun, Rudolf! Şi… Dacă se va întâmpla totuşi să nu ne mai vedem, adu-ţi mereu aminte că eşti omul cel mai cumsecade de pe faţa pământului. Numai pentru atât şi merită să fii fericit.

E la fel de emoţionat ca şi mine. Ca să-şi ascundă tulburarea, umple pentru ultima oară două păhărele cu benedictină.

— Să bem pentru norocul nostru, Magda! Ştii, ceva mi s-a părut totdeauna straniu. De ce oamenii îşi spun lucruri frumoase numai când se despart?

Hartner a avut dreptate. Nu ne-am mai văzut niciodată. În mai ’45, a căzut prizonier şi a petrecut un an şi jumătate într-un lagăr american. În 1952 a emigrat în Australia.

Din nou mă întreb ce am de făcut. Mi-am pus de atâtea ori întrebarea asta în ultimele zile, încât nu mai are rezonanţă. De altfel, am impresia că mă aflu într-un vârtej, dau disperată din mâini, mă zbucium, dilemele mă sfâşie, dar hotărârile le ia altcineva, peste voinţa mea. Hartner a plecat şi nimic nu-i va mai împiedica acum pe nemţi să controleze vila. Şi totuşi, nu-i pot da afară pe „rezistenţii“ mei. Albesc doar la gândul că Irina, Traian şi ceilalţi ar nimeri în laboratoarele de cazne ale Gestapoului. În cele din urmă decid să părăsesc locuinţa. Mă pot muta pentru câteva zile la Hildegarde, secretara colonelului Leild. Voi pretexta că în lipsa lui Rudolf mi-e urât şi chiar frică să locuiesc singură. Iar dacă cei cinci au ghinion şi sunt totuşi prinşi, ei bine, să nădăjduim că vor susţine până în pânzele albe că au pătruns în vilă fără avizul şi ştirea mea.

Le spun toate astea poticnindu-mă la fiecare cuvânt. Privirea îmi alunecă, nu urcă mai sus de bărbiile lor. Într-un fel, am impresia că-i abandonez deşi, de bună voie ori silită, am făcut pentru ei cu mult mai mult decât mi-era îngăduit. Mă ascultă fără să scoată o vorbă. Liniştea e punctată de suspinul Irinei care-şi împleteşte la nesfârşit pământuful codiţei. Gri-Gri surâde amestecând cărţile de joc. Când isprăvesc, se ridică şi declară teatral:

— Domnilor, sejurul nostru a luat sfârşit! Mulţumiţi-i domnişoarei pentru ospitalitate şi încolonaţi-vă din mers.

Exitu-i la dreapta!

Protestez cu vehemenţă.

— Nici gând să plecaţi! Tot cartierul e împânzit.

— Nu-ţi face probleme, darling, continuă Chat Noir, oricum ţi-ai asigurat recunoştinţa mea. Ceaiul a fost excelent, ca să nu mai vorbesc de serviciu.

— Spiritele dumitale, domnule Trestian, nu mă ating. Am conştiinţa împăcată. În definitiv, nu văd ce importanţă are pentru voi dacă rămân sau plec. Staţi aici cât poftiţi. Hartner nu se întoarce curând, mâncare aveţi şi vă mai pot procura.

— Dacă avem de-ale gurii, e în regulă, mă asigură spărgătorul cu o ironie groasă. Aşteptăm liniştiţi să ne elibereze armatele române.

— Nu eu te-am învăţat să faci farse Gestapoului! În locul dumitale, m-aş comporta mai matur. I-ai stârnit şi consecinţele nu întârzie să se arate. Azi dimineaţă a fost împuşcat un tânăr din rezistenţă care se ascundea.

Observ un schimb de priviri lungi între bătrân şi Roman Iuga. Moş Toma şi-a pierdut morocănoşenia, dar şi siguranţa. Îmi dau seama dintr-o dată că de fapt e un mare timid. Aerele de urs, grosolănia sunt simple scuturi, nu ţin de fond.

— Mda, rosteşte apăsat profesorul. Din păcate situaţia este mai delicată decât ţi-o închipui. Bineînţeles, noi nu te putem împiedica să pleci. Nu eşti prizoniera noastră şi fără îndoială, ai făcut mult pentru noi. Credeam însă, nădăjduiam…

Chat Noir îmi pândeşte reacţiile. Bătrânul gâfâie uşor. Când e emoţionat, respiraţia i se precipită.

— Ce nădăjduiai? întreb iritată.

— Să ne ajuţi într-o anumită problemă.

— Până acum am dansat, nu?

— N-am să-ţi fiu niciodată îndeajuns de recunoscător, domnişoară Magda, urmează jenat profesorul. Ar mai fi o chestiune, un fleac pentru dumneata…

— Să-l răpesc pe Mussolini?

— Nu, domnişoară.

Privirea i-a îngheţat. În odaie e linişte, nimeni nu mişcă.

— În primul rând, spune Iuga, să ne păstrăm calmul.

— Din ziua în care v-am cunoscut, numai asta fac. Ce doriţi de la mine?

— Trebuie să pătrundem în Comandamentul Statului Major.

N-ar fi folosit alt ton pentru o invitaţie la cinema. Încep să râd isteric.

— Dumneata eşti în toate minţile? N-am auzit în viaţa mea ceva mai caraghios!

Comandamentul e păzit de-o unitate de paraşutişti SS Hitlerjugend. Băieţii ăştia tineri, sub 20 de ani, îi privesc pe ofiţerii din Wehrmacht cu dispreţ făţiş. Din punctul lor de vedere, au perfectă dreptate, ei sunt elita armatei germane, acele „fiare superbe“ concepute de Führer. Hartner mi-a povestit cum şi-au dobândit pumnalul de superbărbaţi, acele stilete odioase cu deviza *Sânge şi Onoare* încrustată pe lamă.

Pe toată perioada instrucţiei erau obligaţi să doarmă în bălţi de noroi, de gheaţă sau pe zăpadă, deşi aveau corturile de campanie la dispoziţie. Ţinta pentru exerciţiile de tir o ţinea cel mai bun prieten al viitorului paraşutist şi o eroare de zece centimetri era suficientă ca să-ţi pierzi camaradul. Pentru săparea gropilor individuale se acordau douăzeci de minute, apoi veneau tancurile. Cine nu săpa adăpostul destul de adânc, era strivit. Toţi au nervi de oţel, căci altminteri n-ar fi supravieţuit dementţialei probe cu grenada. Candidatului, echipat de atac, i se aşeza pe cască, în echilibru precar, o grenadă ofensivă, amorsată. Dacă intra în panică şi începea să tremure, grenada aluneca şi-i exploda la picioare.

Sutele de kilometri parcurşi în mâini, pe frânghii, le-au tăbăcit pielea, le-au înrădăcinat convingerea că pentru ei nimic nu e imposibil, nimeni nu li se poate împotrivi.

Aşa au ajuns la „forţa şi frumuseţea fiarelor tinere“ despre care bătea câmpii Hitler în discursurile sale.

Mă uit la Irina, la Lepăduş, la moş Toma, la mâinile de crupier ale spărgătorului şi mă înfior. Ei vor să se măsoare într-o acţiune de comando cu paraşutiştii germani?! E ridicol! Le spun toate astea, îi avertizez că nu există modalitate mai sigură de a te sinucide.

Profesorul mă priveşte liniştit.

— Un gram de ingeniozitate valorează uneori mai mult decât o tonă de bicepşi, excelent antrenaţi. Mă îndoiesc sincer că exerciţiile la care au fost supuşi le-au sporit şi numărul de circumvoluţii.

— Dar de capcanele întinse pe fiecare metru pătrat ai auzit? Ştii cum funcţionează semnalele de alarmă? Sau mizezi că o să vă duc de mână, să facem împreună *le tour du propriétaire*?

— Nu. Ceea ce aşteptăm de la dumneata e mult mai simplu. La o oră pe care o vom conveni, îl vei reţine cinci minute în biroul dumitale, sub un pretext oarecare, pe ofiţerul de serviciu. Cinci minute, atât!

Încerc să râd, nu pot lua în serios asemenea aberaţii. Iuga însă nu glumeşte.

— Cu totul întâmplător am aflat că seiful comandantului conţine, printre altele, planul ofensivei germano-horthyste din Transilvania. Alcoolul a fost şi va rămâne altarul de sacrificiu al tainelor… E vorba de o hartă a regiunii pe care sunt fixate locul de concentrare a forţelor, data şi direcţia atacului. Informaţia mi-a dat de gândit. De câtva timp nemţii masează în regiune trupe şi materiale. Bucata asta de pământ a devenit un adevărat depozit de muniţii, începi să te gândeşti că în orice clipă am putea sări în aer. E limpede pentru oricine că se pregăteşte o contraofensivă.

— Chiar şi pentru elevul Lepăduş, observă Gri-Gri.

— Am hotărât să verific informaţia.

Chat Noir îl întrerupse ridicând trabucul:

— De ce, mon cher? Efortul mi se pare bizar. E la mintea cocoşului ca statul major să se afle în posesia unei asemenea hărţi mai ales când pune la cale o ofensivă de proporţii.

— În general îmi place să mă conving, răspunde Iuga sâcâit. Moş Toma a izbutit să cupleze un post telefonic de ascultare şi astfel am interceptat convorbirile Comandamentului cu Berlinul. Evident se vorbea cifrat, pentru neiniţiaţi discuţiile n-aveau nici o noimă. Indiscreţia beţivului mi-a oferit cheia. Operaţiunea se numeşte *Taifun*, iar harta poartă numele codificat *Junona*.

Profesorul nu se înşeală. Am surprins în materialele bătute la maşină de Hildegarde cele două denumiri. Harta, într-adevăr, există. Cât despre iminenţa contraofensivei, nu o dată am discutat cu Hartner.

— Trebuie să văd această hartă, conchide Iuga.

— Ce mare lucru...

Gri-Gri îşi scoate trabucul din gură. Scutură scrumul de sus, dar nimereşte direct în scrumieră.

— Hm, cinci minute pentru o hartă! Vrei s-o înveţi pe dinafară?

Profesorul întoarce capul. Declară răspicat:

— Eu mă mulţumesc cu un singur minut. Restul timpului ţi l-am rezervat dumitale.

Înţeleg acum de ce s-au zbătut să-l elibereze pe Gri-Gri. Escrocul îşi muşcă colţul mustăţii, e alarmat, dar bravează.

— Bănuiesc că aveţi o părere foarte proastă despre mine, dacă vă închipuiţi că am nevoie de un secol ca să deschid o puşculiţă nemţească. Problema la care v-aş sugera să meditaţi nu e safe-ul, ci fiarele de care pomenea domnişoara Magda.

Traian se uită la Irina şi exclamă cu satisfacţie plină de dispreţ:

— Îi e frică! Până la urmă, să vezi că tot noi, ăştia patru, rămânem.

Chat Noir dă din mână de parcă ar alunga o gâză. Simt că Iuga se enervează. Eu am trecut deocamdată pe locul doi.

— Te înşeli, dragul meu. Domnul Trestian a acceptat propunerea.

— Şi apoi, intervine bătrânul, s-ar cuveni să nu uite cine l-a scăpat din puşcărie.

Chat Noir face o mină dezgustată.

— Nu-i elegant, mon cher, să-mi scoţi ochii pentru un mic serviciu. Nici o grijă! Merg pe mâna voastră, cel puţin ca să nu-i dau satisfacţie elevului Lepăduş. Nu însă înainte de a-mi vedea notarul, vă avertizez.

— E o nebunie! izbucnesc. Domnule profesor, ai o responsabilitate faţă de copiii ăştia!

— Nu mai sunt copii, aşa cum noi nu mai suntem foarte tineri. Războiul le-a ucis copilăria.

— Astea sunt speculaţii! După atentatul împotriva lui Hitler, fiecare ofiţer e ţinut sub observaţie, îi sunt interceptate convorbirile telefonice! SS-ul a instalat pretutindeni microfoane şi curse despre a căror existenţă nici măcar generalul Hoffmann nu-i avertizat. Credeţi cumva că eu m-aş descurca mai uşor?

Roman Iuga mă priveşte în adâncul ochilor.

— Noi v-am pretins mult mai puţin. Să-i distrageţi doar, la un moment dat, atenţia ofiţerului de serviciu. Atât.

— Nici nu mă gândesc!

— De ce?

— Nu pot!

— Nu poţi sau nu vrei?

— Şi una şi alta.

Privirea bătrânului e ucigătoare. Întreabă răguşit, parcă ar vrea să mă muşte:

— De ce, femeie?!

— Pentru că mi-e frică! E clar? E limpede? Silabisesc: Mor de frică! N-aveţi nici măcar o şansă din o sută! Domnule Iuga, reiau cu răsuflarea tăiată, te-am avertizat de

la bun început că nu-s Ioana D’Arc, nu-s Ecaterina Teodoroiu. Sunt o nefericită oarecare, o mediocră, o moluscă, un nimic care are o singură satisfacţie, aceea de a nu fi făcut rău nimănui, şi o singură umilă şi fierbinte dorinţă: să supravieţuiască. Zi-i egoism, zi-i laşitate, zi-i abjecţie, mi-e absolut egal! Iar când mă uit la copiii ăştia pe care i-aţi antrenat într-o acţiune dementă, pot să-ţi spun numai atât: dumneata îi vei avea pe conştiinţă!

În ochii bătrânului clipoceşte dispreţul. Oftează:

— Eh, domnişoară, domnişoară!

Izbucnesc:

— Ce aveţi cu mine, oamenii lui Dumnezeu! Ce v-am făcut?! M-aţi ameninţat, m-aţi insultat, m-aţi pălmuit…

— O greşeală pentru care ne-am cerut scuze, precizează profesorul.

— Am riscat îngrozitor, intervenind să fie eliberat domnul Trestian…

— Ţi-am mulţumit.

— Îmi pun viaţa în primejdie adăpostindu-vă, şi tot nu e destul?! În definitiv, ce se întâmplă? Sunt unica femeie din oraşul ăsta obligată să vă ajute? Să vă suporte fanteziile şi aberaţiile? Ce mama dracului v-am făcut?

— Principial vorbind, observă imparţial Gri-Gri, domnişoara are dreptate.

Iuga aşteaptă să mă liniştesc. Îmi întinde pachetul de ţigări. Iau una, dar mâna îmi tremură atât de tare că nu pot s-o aprind. Moş Toma oftează, meştereşte de jumătate de oră la ceva, care după părerea mea ar putea fi un trepied.

— Regret sincer neînţelegerile iniţiale, declară Roman Iuga. Într-adevăr, am exagerat abuzând de concursul dumitale, chiar dacă uneori el a fost obţinut prin ameninţări. Continui să apelez la dumneata pentru că lucrezi la Statul Major.

— Nu sunt singura.

— Singura în care am încredere.

— De aia stai ca pe ghimpi ori de câte ori ies din odaie?

— Deplină încredere, domnişoară Magda! N-am de gând să-ţi smulg acordul cu automatul în mână. Vei alege singură.

— Am ales!

— Ai răbdare! Trecerea României în tabăra aliaţilor a produs o reacţie extrem de puternică în rândurile armatei germane. Despre starea de spirit a localnicilor nu mai e nevoie să-ţi vorbesc, ai putut-o constata singură: întreg teritoriul amputat prin Dictatul de la Viena clocoteşte, grupările de partizani s-au înmulţit, deci şi sabotajele, toţi aşteaptă cu sufletul la gură eliberarea. Îţi imaginezi cumva că nemţii şi horthyştii vor rămâne cu braţele încrucişate când au la dispoziţie o serioasă rezervă strategică? Crezi că nu se vor năpusti să se răzbune pe armatele române? Ruşii se află pe aliniamentul Iaşi-Chişinău. Nădăjduieşti că vor aştepta să ajungă la Carpaţii Meridionali, pentru a declanşa o contraofensivă de mari proporţii? Şi atunci, te întreb, ţi-e indiferent câţi ostaşi români vor pieri, pentru că Marele Stat Major n-a ştiut direcţia loviturii principale?

Tac. Bătrânul Toma nu mă slăbeşte din ochi.

— Răspunde, domnişoară!

— Dacă izbutesc să se fortifice în Carpaţi, reia Iuga, războiul se prelungeşte *sine die*. Ţi-e egal câtă vreme va mai rămâne Transilvania sub ocupaţie horthystă?

Îl privesc descumpănită, caut argumente:

— Habar n-am avut că sunt o persoană atât de importantă. Dacă am înţeles bine, de mine depinde soarta războiului.

— Şi de dumneata.

— Reflectează, domnişoară, surâde Gri-Gri. Ai o şansă unică de-a făuri istoria. Eu, în orice caz, m-am abonat. Altădată m-ar fi sanctificat, ca pe Ludovic al IX-lea. Sfântul Gri-Gri…

Continui să tac. Ştiu că întreaga făptură a profesorului îmi cere imperios să spun da, dar n-o fac. Au trecut clipe lungi.

— Ei?

— Răspunde, domnişoară! repetă bătrânul.

Sunt incapabilă să iau o hotărâre. Roman Iuga îşi scuipă cuvintele:

— Haideţi, băieţi!

Se îndreaptă spre uşă. Îmi dau seama că vrea să-mi forţeze mâna, în locul lui aş fi procedat, probabil, la fel.

— Oricum nu puteţi ieşi. Lăsaţi-mă să reflectez. Până diseară aveţi răspunsul.

CAPITOLUL VI

— Bine, draga mea. La cinci sunt la tine.

Închid telefonul, îmi pun pardesiul şi pălăria, mă uit în poşetă dacă am tot ce-mi trebuie. Bătrânul şi Roman Iuga mă privesc contrariaţi. După ce au investigat toată vila, şi-au mutat sediul în pod. Irina şi Traian răsfoiesc nişte *Baedekere*, întocmesc itinerarii fanteziste prin Paris, Roma, Veneţia. Visează cu ochii deschişi. Sacré-Coeur, Folies Bergères, Domul Invalizilor… Băiatul, spartan, e de acord cu toate, în afară de Pigalle.

Gri-Gri s-a ras cu briciul lui moş Toma. E proaspăt, mereu impecabil, şi bine dispus. A găsit nişte plăci cu Lucienne Boyer şi benedictina lui Hartner. Când te uiţi la el, îţi vine să crezi că aşteaptă musafiri.

— Mă gândesc dacă-i prudent să ieşi tocmai acum, îmi spune profesorul.

Deşi nu-i stilul lui, se jenează să mă întrebe direct unde mă duc. Închid poşeta şi mi-o agăţ de umăr, îmi pun mănuşile.

— În fiecare săptămână funcţionarele de la Statul Major ne întâlnim la o cafea. Dacă lipsesc, încep să-şi facă idei.

— Chiar aşa?

Izbucnesc agasată:

— Apropo, cum e cu încrederea deplină pe care mi-o acordai?

— Copilării!

— Uită-te la privirea lui moş Toma. Vorbeşte cât se poate de limpede.

Chat Noir mi-azvârle o căutătură de golan.

— Dacă-mi spui ce citeşti în ochii mei, m-ai făcut praf.

— Sunt sincer îngrijorat, domnişoară Magda, precizează profesorul. Oraşul e agitat, oamenii şi-au scos armele din ascunzători şi-i vânează pe colaboraţionişti. Ridică din umeri: N-am posibilitatea să explic întregii populaţii că te-ai hotărât să ne ajuţi.

— Plecarea precipitată a lui Hartner e de ajuns de ciudată. Nu cred că e cazul să alimentez în plus suspiciunile.

Profesorul mă conduce până la uşă, îmi recomandă prudenţă.

— Fii cu ochii în patru, evită străzile lăturalnice, dacă e posibil ia o trăsură.

— Cât devotament!

— Nu mi-eşti cu totul indiferentă.

— Tot e ceva. Simt brusc nevoia să fiu rea: Şi dacă m-am arătat înţelegătoare, numai ca să aflu ce intenţii aveţi? Meditează la chestia asta, profesore!

* * *

Pot paria pe orice că în urma mea plouă cu presupuneri, dar n-am timp să mă ocup de temerile lor. Traversez şi trec liniştită, cu nasul în vânt, pe lângă nemţii care staţionează în alee. Legitimaţia eliberată de comandament mă fereşte, cel puţin pe stradă, de unele abuzuri.

Ca să mă conving că nu sunt urmărită, intru în Biserica Sfântul Mina. E un lăcaş ortodox modest, nu prea frecventat în oraşul ăsta transilvănean, unde majoritatea credincioşilor sunt catolici sau uniţi. Aştept cincisprezece minute rezemată de o strană. O bătrână pe jumătate oarbă îndreaptă lumânările în sfeşnice, alta, numai în ciorapi de lână, aşează preşurile şi se închină la toate icoanele prin

faţa cărora trece. Aprind o lumânare, las nişte bani în cutia milei şi ies din nou în stradă.

Nu ştiu cum o fi arătat Corso înainte de război, dar acum mi se pare deprimant. Bătrâni coşcoviţi, rezemaţi în bastoane, care, judecând după aerul conspirativ şi privirile piezişe în stânga şi în dreapta, pot jura că discută despre insurecţie şi apropierea trupelor româneşti, nemţi – tot aroganţi, tot ţepeni dar ceva mai grăbiţi –, tineri sărăcuţ îmbrăcaţi. Fetele, cu paltoanele întoarse pe dos şi ciorapi de bumbac, au în schimb pletele strălucitoare, bine periate, *de o sută de ori în faţa ferestrei deschise*, sfătuieşte Mariana, în lipsa şamponului franţuzesc, şi bineînţeles, azvârlite pe o singură parte a obrazului, à la Alida Vali. Moda marţială – umeri pătraţi, cordoane late şi fuste scurte – lansată de Madeleine de Rauch, Lucien Lelong şi Jacques Fath au adoptat-o doar fiicele îmbogăţiţilor de război.

După cofetăria Kluger, în următorul imobil, la etajul întâi, se află cel mai elegant institut de frumuseţe din oraş, *Jeanna*. Urc scările acoperite cu un covor roşu. Cineva a gătit varză, un copil nu vrea să-şi pună pantofii cu limbă şi zbiară de-ţi sparge urechile.

Sun după semnalul convenit. De trei ori scurt, o dată lung. E litera V în morse. Victorie.

Mi se deschide aproape imediat. Miroase a camfor, unt de cacao, colonie. Slujnica mă conduce prin sala de aşteptare, elegantă, cu tablouri bune aşezate foarte jos, un ficus enorm şi oglinzi veneţiene. Draperiile sunt portocalii şi nu întâmplător. Filtrează o lumină care rumeneşte şi flatează feţele şifonate ale clientelor. Părăsesc salonul încântate, convinse că Jeanna e o artistă incomparabilă. Mă primeşte în laboratorul propriu-zis, îmi dă un halat alb, îmi leagă părul şi mă întinde pe canapeaua de piele. Nu-mi arde mie de mască şi masaj, dar suntem obligate să luăm toate măsurile de precauţie. O vizitez de obicei duminica, la o oră când nu-i prea solicitată.

— Avem un ceas la dispoziţie, îmi spune. Ce s-a întâmplat?

E o femeie măruntă, zveltă, la vreo patruzeci şi cinci de ani, uşor ofilită, cu obrazul îngust şi trăsături fine. Manierele ei sobre şi eleganţa ar face deliciul mătuşii Amalia. Înainte de război, Jeanna era profesoară de desen la liceul Domniţa Ileana din Bucureşti.

Îi povestesc pe îndelete tot ce s-a întâmplat din clipa când m-am trezit cu Roman Iuga şi bătrânul Toma în odaia mea.

Mă ascultă atentă, cu buzele ţuguiate, fără să comenteze. Între timp mâinile îi aleargă uşoare pe obrazul meu. Îi văd chipul în oglinda agăţată deasupra canapelei, şi-mi dau seama că e consternată. Când îi spun că i-am primit în casă, nu se mai stăpâneşte.

— Cum ai putut să comiţi asemenea imprudenţă? Asta se cheamă iresponsabilitate!

— Dacă erai în locul meu procedai la fel. Mi-a fost peste putinţă să-i las acolo, în stradă. Mai ales copiii, uzi până la piele, îngroziţi, cu Gestapoul pe urmele lor.

Schimbă din obişnuinţă flaconul de cremă. În fond e aceeaşi, dar de ochii toantelor o colorează diferit, roz, galben, bleu, ceea ce ridică substanţial preţul şedinţei.

— Bineînţeles… Închide ochii, te rog. Bineînţeles, putem găsi totdeauna argumente de natură sentimentală pentru a ne scuza greşelile. Nu trebuie să-ţi amintesc cât de dificilă a fost infiltrarea ta la Statul Major.

Ştiu… E unul din renghiurile jucate nemţilor de colonelul Radian de la Biroul 2. Deşi eram pe atunci aliaţi, nemţii refuzau serviciile românilor, nici măcar slujnicele nu reuşeau să capete un angajament. Radian mi-a făcut un dosar superb. La alcătuirea pieselor, a muncit un an. E un adevărat as! Ce nu cunoaşte el în materie de contrainformaţii încape într-un degetar.

— Sunt greşeli de neiertat, pentru o agentă cu experienţă, continuă Jeanna. Când cineva izbuteşte aşa cum ai izbutit tu, nu are voie să-şi pericliteze situaţia.

— Aşa e, în principiu.

— Atunci?

— Logica n-are nimic comun cu natura sentimentală, ca să te citez. Nu-s gardiancă într-un lagăr de exterminare.

— Eşti singurul om pe care Centrul a izbutit să-l introducă în Comandament!

Nu-i adevărat, Radian mai are un agent la Statul Major. Nu-l cunosc însă îl simt. Există acolo o mână care mă oblăduieşte, mă scoate din încurcături, îmi netezeşte terenul. Toate, fireşte, din umbră…

Îmi reiau argumentele, îi demonstrez importanţa hărţii. Propunerea lor, deşi utopică, mi se pare interesantă. Personal, aş putea spicui frânturi de informaţii, dar ziua şi locul atacului, cu siguranţă, nu le voi afla în timp util. Iar ofensiva nemţilor e iminentă. Chestiune de zile.

— Profesorul a găsit un truc care îl scuteşte de contactul direct cu paza.

— E un amator, Magda, nu-ţi dai seama?!

— Adevărat. Dar tot atât de adevărat e că amatorii reuşesc, uneori, în acţiuni la care nici măcar nu s-ar gândi un profesionist. Să fiu clară, nu pledez pentru ei, pur şi simplu analizez.

— Ai analizat şi riscul de a-ţi pierde postul?

— În primul rând! „Trădarea armatelor române“ – folosesc expresia de ultimă oră a ofiţerilor germani – mi-a redus substanţial şansele de-a continua să lucrez la Statul Major. Hartner mi-a vorbit despre o directivă pe care o aşteaptă, constat deja anumite rezerve, invitaţia la onomastica generalului am primit-o în ultima clipă.

Degetele Jeannei s-au oprit.

— Mda, zice, colonelul Radian a intuit bine.

— La urma urmelor participarea mea e o jucărie. Roman Iuga mi-a explicat-o desluşit. Trebuie să-l reţin în biroul meu, cinci minute pe ofiţerul de serviciu.

— Ce se întâmplă dacă planul eşuează şi îi prind?

— Să sperăm că-şi vor ţine gura, spun încet.

— Să nu fim naivi, Magda! Au capotat în faţa nemţilor aşi din *Intelligence Service*. Nu susţin că protejaţii tăi s-ar dovedi laşi, dar gândeşte-te numai! O fetiţă de şaisprezece ani ţinând piept Gestapoului! O fetiţă, un puşti de liceu şi un escroc, ca să vorbesc doar de cei mai vulnerabili.

— Când mi-am oferit serviciile lui Radian, ştiam precis că nu mă angajez să comercializez ciorapi de contrabandă. Riscurile sunt inerente şi le-am acceptat ca atare.

— La rubrica asta ai prevăzut şi sinuciderea?

— În ultimă instanţă.

A terminat tratamentul. Acum mă fardează artistic, în conformitate cu tradiţiile casei. Mă ridic, îmi scot halatul.

— Miza e mare.

Jeanna oftează, ridică din umeri.

— Ştiu… Voi transmite propunerea ta.

— Când? Trebuie să le dau răspunsul pană diseară.

— Voi face tot ce pot. Dă-mi datele lor.

Mare lucru n-am de spus. Pe măsură ce vorbesc, îmi dau seama de „pitorescul“ grupului, sentimentul de aventură începe să pună stăpânire pe mine. Dar la urma urmei, ce naiba fac de patru ani? Puericultură? Cresc viermi de mătase?

Jeanna mă ascultă atentă, bineînţeles nu notează nimic. N-am pomenit bine numele spărgătorului că o văd tresărind.

— E şi Chat Noir în combinaţie?

— Cunoşti individul?

— Cine nu-l cunoaşte?! Îmi pare sincer rău de bărbatul tău. Nici o femeie nu i-a rezistat lui Gri-Gri, iar în excepţii nu cred.

Îmi simt dintr-o dată inima. Întreb încet, mâinile mi s-au răcit de emoţie:

— Ce face? De şase luni n-am primit un singur rând.

— Chestia asta n-ai calculat-o când ai intrat în serviciul colonelului Radian? Presupun că e bine, sănătos. A! Să nu

uit, ţi-a trimis un... nu ştiu cum să-l numesc... mă rog să zicem o atenţie.

Articulez greu, cu sufletul pe buze:

— O frunză?

— Da.

— O frunză de platan?

Mi-o dă contrariată. Fac eforturi să-mi ascund tulburarea. Nu-i spun semnificaţia. N-ar înţelege, sau poate ar râde. Dulcegării a la *Bibliothèque de ma fille*. Poate că aşa şi e. Dar nu i-aş suporta sarcasmele.

... Sunt din nou elevă la Regina Maria şi-mi privesc pe furiş ceasul, în timp ce Marathon, profesorul de latină, face spume la gură scandând din Virgiliu. În sfârşit a sunat de ieşire. Alerg pe scări ca o smintită, îmbrâncesc fetele mai mici, ies repede în stradă. La colţ e un chioşc de reviste ţinut de un ciung, invalid de război din 1916. Ridic numerele vechi, bag mâna dedesubt. Da, frunza de platan e acolo... Asta înseamnă... Plec sărind într-un picior. Înseamnă că mă iubeşte! Mă iubeşte! Mă iubeşte! Alexandru mă iubeşte!

Slujnica îşi vâră nasul în crăpătura uşii.

— A venit doamna Schultze.

— O primesc imediat, spune Jeanna.

Aştept să plece fata ca s-o întreb:

— Cum aflu dacă Centrul e de acord? N-aş vrea să mai trec pe aici.

De telefon nici nu pomenesc. Toată lumea ştie că un serviciu permanent de ascultare german interceptează convorbirile.

— Du-te şi fă-ţi vizitele. La întoarcere, treci prin faţa salonului. Am o ciclamă în fereastră. Dacă o vezi, înseamnă că poţi să te angajezi. În caz contrar, respinge propunerea lor, fără nici un fel de discuţie.

* * *

Hildegarde, secretara colonelului Leidl, e o Fräulein insipidă, cu cozi groase de un blond cenuşiu, împletite cunună în jurul capului, trăsături informe lipsite de vigoare şi o privire verzuie, nehotărâtă. Nimic nu-i face mai multă plăcere decât să-i spui că seamănă cu actriţa Manja Behrens, amanta lui Martin Borman. Şi-ar vopsi părul în negru, dar nu are suficientă îndrăzneală pentru asta.

Hildegarde se dă în vânt după istorioare picante, adesea triviale, savurează subtilităţi de alcov, are un teanc de fotografii pornografice în culori, dar nici o amintire sentimentală. Nu ne-a mărturisit-o fireşte, însă e suficient să-i vezi privirea flămândă, ori de câte ori se uită la un bărbat, obrazul plin de coşuri, cearcănele. Face parte din nefericitele care îşi închipuie, din senin, că toţi bărbaţii se îndrăgostesc de ele.

Ca să ajungă la convingerea asta, nu are nevoie de probe zdrobitoare şi nici măcar mai modeste. Îi ajung o privire întâmplătoare, o glumă, o strângere de mână, un cuvânt amabil. Mi-aduc aminte ce caz a făcut de scrisoarea unui căpitan de artilerie, sosit de pe front, prieten cu un văr de-al ei care îi solicita o intervenţie pe lângă colonelul Leidl. Individul avusese nefericita inspiraţie să semneze „al dumneavoastră, Helmuth Wegener“.

— „Al dumneavoastră…“ înţelegi, Magdalena, îmi amintea cu fiecare prilej, topită de fericire. Asta n-o spui oricui…

Era zăpăcită de emoţie şi începuse să se intereseze discret de o pereche de verighete ieftine şi frumoase.

Mai interesantă e Katarina, stenodactilografa. Are un profil nostim, e energică şi în general gândeşte mai mult decât lasă să se vadă.

Întâlnirile astea sunt un calvar. Le suport însă pentru informaţiile care se pot culege chiar din discuţiile cele mai inofensive.

Hildegarde locuieşte pe strada Rozelor, aproape de Corso. Odaia străluceşte de curăţenie. Pereţii sunt plini de fotografiile Manjei şi poze dulcege, deslipite de pe cutiile de bomboane: buchete de flori, pisicuţe cu panglici înfoiate, prunci zâmbăreţi şi durdulii „o scumpete, îţi vine să-l mănânci!“, căţeluşi. Ne tratează cu fursecuri cu magiun şi un sirop economic, oribil, care miroase a brad.

Mă primeşte ca de obicei, cu exclamaţii exagerate, se uită la mine din toate părţile şi e încântată, în ciuda complimentelor, că nu mă găseşte pe gustul ei. Sunt prea vopsită, prea lungă şi slabă, hainele nu se văd. Mult cenuşiu, mult negru, o nuanţă de verde la eşarfă şi centură.

În schimb, eu îi admir rochia nouă şi asta-i face plăcere. E o monstruozitate galben muştar cu tunică ciclamen şi franjuri.

— O toaletă indiană, îmi explică.

Procedează bine, căci altminteri n-aş fi ghicit niciodată.

— A indienilor irokezi, nu?

— Ai ochi!

Am tact. Katarina ne priveşte zâmbind. Încerc să respir atmosfera. M-am obişnuit încă de acasă – când spun acasă, mă gândesc întotdeauna la mătuşile mele – să sesizez într-o fracţiune de secundă dacă ceva nu merge, privind chiar o odaie goală. Din pricina veşnicelor neînţelegeri dintre părinţii mei – bineînţeles Amalia şi Elvira, ca surori ale tatei, îi ţineau agresiv partea – starea de spirit din familie era încordată. Deşi nu se vorbea niciodată în faţa „copilului“, îmi era de ajuns să mă uit la buzele mătuşii Amalia, ca să înţeleg că unul sau altul făcuse vreo boacănă. Boacănele sufereau de monotonie, erau totdeauna aceleaşi: tata „ruina“ familia, mama „ne compromitea“.

Am impresia că ceva, totuşi, nu e în regulă. Sorbim siropul, fumăm ţigări, muşcăm din prăjituri. Hildegarde are grijă să lase o bucăţică în farfurie. Aşa procedează şi la dineurile oficiale. „E distins“, decretează o revistă berlineză pentru tinere domnişoare. După ce pleacă musafirii,

evident, poţi fi mai puţin distins. Demonstraţiile de eleganţă merg mână în mână cu preceptele de economie.

— Ce dracu’ l-a apucat pe Hartner să plece tocmai acum? mă întreabă Katarina.

— S-a dus să-şi vadă logodnica, spun atentă să nu scutur scrumul pe rochie.

— Sper că n-ai făcut scandal, intervine Hildegarde.

— Pentru ce?

— Nu fă pe mironosiţa, Magdalena, n-ai să mă convingi că nu trăieşti cu Rudolf.

Ah! povestea asta idioată! Mă răsucesc iritată.

— Ştii ceva, hai s-o lăsăm moartă! E inutil să mai discutăm.

— Nu înţeleg de ce te superi. Crezi că vreau să te jignesc? Dimpotrivă. Nu-i cinstit cu patria lui, bărbatul viguros care zămisleşte copii unei singure femei.

— Unde dracu’ ai mai citit şi aiureala asta? întreabă Katarina.

Hildegarde surâde aducerii aminte.

— În concediu am cunoscut-o pe Gerda Buch. Cred că nu exagerez dacă afirm că ne-am împrietenit. Ce om extraordinar!

— Nevasta lui Borman? întreb.

— Exact. Ea l-a împins pe Martin în braţele prietenei ei, Manja. Mi-a mărturisit-o cu toată sinceritatea şi cred că are toate motivele să se simtă mândră de ea.

Katarina cască plictisită.

— Mai dă-o dracului! Prea e cretină povestea.

— Cum poţi să vorbeşti aşa? întreabă sufocată Hildegarde. Gestul ei e istoric.

— Ce să spun…

— După al nouălea copil, Gerda şi-a dat seama că pântecele i-a secat.

— Era şi timpul.

N-o iartă. Hildegarde se montează.

— Nu era o crimă să-l împiedice pe Martin, un bărbat în toată puterea cuvântului, să procreeze în continuare?

— Mai ales dacă poate să transmită progeniturilor câte ceva din geniul şi inima lui bună.

Katarina riscă enorm de dragul replicii. Cealaltă n-o ascultă.

— De ce în definitiv, soţii noştri n-ar contracta căsătorii duble, dacă scopul final este propăşirea celui de-al treilea Reich?

— Să-mi povesteşti chestia asta după ce te măriţi. Ei drăcia dracului!

Hildegarde s-a învineţit, o priveşte otrăvită. Încerc inutil să schimb subiectul. Nu se lasă până nu-şi deşartă sacul. Ne vorbeşte despre medalia primită de Gerda de la Hitler pentru educaţia antireligioasă administrată copiilor, de patriotismul actriţei care a cedat în cele din urmă curţii agresive a lui Borman, apoi revine la Rudolf.

— Ai fost o proastă, Magdalena! Să stai doi ani cu un bărbat în casă, singură, şi să nu pui gheara pe el! În două săptămâni, eu ţi-l învârteam în jurul degetului cel mic.

— Poate că n-o interesa să-l învârtă, declară Katarina cu indiferenţă. Uite aşa, de-a dracului!

Expresia din ochii Hildegardei e fără dubii: „S-o creadă alţii…“ Mă întreabă curioasă:

— Ce cadou i-a dus?

Habar n-am, mă şi îndoiesc că şi-ar fi bătut capul cu un dar.

Inventez:

— Şase perechi de ciorapi şi o vulpe argintie.

Hildegarde bate din palme.

— Ah, ce norocoasă! Ştiţi că iar se poartă vulpile argintii, câte două, mai ales la taioarele de iarnă?

— Unde dracu’ se poartă? întreabă Katarina. Cine îşi permite azi să cumpere două animale din alea?

Ştiu unde a văzut Hildegarde vulpile. *Völkischer Beobachter* a publicat fotografii de la dejunul dat de Pétain,

în cinstea noului ataşat militar german pe lângă guvernul de la Vichy.

Hildegarde spune bosumflată:

— Sunt unii care au păstrat.

— Tu ai păstrat?

Aluziile la originea modestă o crispează întotdeauna pe Hildegarde. E fiica unui poştaş din Bremen, care, probabil, n-a mâncat portocale până la sosirea ei în România. Sunt cinci fete acasă şi un singur băiat, mobilizat vara trecută, imediat după ce a împlinit cincisprezece ani. Greu de crezut că a auzit măcar de vulpi argintii, în bucătărioara lor din Bremen, unde se gătea de trei ori pe săptămână chifteluţe de cartofi.

N-o înţeleg însă pe Katarina. Hildegarde o plictiseşte. De ce o mai frecventează? Mă uit la faţa ei energică, de femeie capabilă. Aş da mult să ştiu ce gândeşte. Nu face niciodată pronosticuri în legătură cu războiul. Când însă Hildegarde o ia razna, repetând mecanic sloganele propagandei naziste „eră nouă“, „o lume asanată“, „superioritatea consacrată a rasei ariene“, mi se pare că desluşesc un licăr sardonic în ochii Katarinei. De cele mai multe ori însă, îşi pleacă privirea. Decenţă? Defetism?

Hildegarde e proastă, dar îndeajuns de intuitivă ca să-şi dea seama că dactilografa n-o agreează. Încearcă totuşi o dependenţă curioasă. O simte mai puternică, mai inteligentă şi instinctiv se lipeşte de ea.

Încerc să depăşesc momentul şi vorbesc de ultimele filme. Despre Marlene Dietrich, încurcată acum cu Gabin la New York, nu pomenesc. Nu-l are pe Hitler la stomac şi din pricina asta a emigrat. În concluzie „o trădătoare“.

„Trădarea“ românilor însă nu poate fi evitată. Hildegarde face zeci de aluzii la originea mea, se încăpăţânează să afle cum văd lucrurile.

Ridic din umeri.

— Politica, spunea nu demult Goebbels, e singura pană pe care şi-o pot înfige doar bărbaţii la pălăriile lor.

Habar n-am dacă afirmaţia aparţine demnitarului nazist, dar reuşesc să-i închid gura. Nu comentează niciodată dictoanele Berlinului, nici măcar atunci când cretinismul atinge dimensiuni de monument. Tace o vreme derutată, apoi mă întreabă:

— Ce îmbraci mâine?

— Ce e mâine?

— Aniversarea generalului Hoffmann. Se organizează ceva grandios. Sunt informată că te-a invitat şi pe tine.

Katarina surâde.

— M-aş fi mirat să nu se organizeze ceva. E un bun moment pentru armatele germane. Pe front lucrurile merg excelent, victoria este iminentă.

Nu-i un secret pentru noi de ce Hoffmann a decis să-şi sărbătorească ziua de naştere tocmai acum, când situaţia s-a agravat prin ruperea României de Axă. Festinul se vrea o demonstraţie de siguranţă care nu mai convinge pe nimeni.

Hildegarde n-a sesizat ironia dactilografei, comentează înfierbântată:

— Se fac pregătiri extraordinare. Căpitanul Scharf se ocupă personal. E un specialist de mâna întâi.

Scotoceşte în dulap şi ne arată o rochie protejată de foiţă subţire prinsă cu ace.

E un rasol roz, cu volane şi aripioare în stilul ei. Îi spun că-s verde de invidie. Katarina opinează că la asemenea ţinută s-ar potrivi de minune ghete de paraşutist. O spune cu atâta seriozitate încât cealaltă nu ştie cum s-o interpreteze.

Destul de afectată – o simt din privire şi o anume crispare a degetelor – Katarina pomeneşte despre incidentul petrecut azi-dimineaţă la vila inginerului Andronache.

— Locuieşti în cartier, îmi spune Hildegarde şi în glas îi disting o nuanţă de reproş.

— Da, peste drum.

— E ciudat că atâta vreme n-ai sesizat nici o mişcare suspectă. Partizanul ăsta se ascundea în podul vilei de două

luni.

Râd urât. Un râs pe care Alexandru îl detestă.

— Mi se pare că asta era treaba Gestapoului şi a poliţiei. Nici ei n-au fost mai abili.

Katarina intervine cu brutalitate:

— Nu fă pe proasta, Hilde! Ţii minte cum ne-a păcălit pe toţi spionul ăla rus, care se dădea drept electrician?… Ce dracu'! Ba, dacă nu mă înşel, îi făceai ochi dulci. Te ameţise minunata lui cruce de fier şi muşchii de Siegfried.

Lui Hildegarde nu-i convine intervenţia. Se uită la ea cu aerul că ar trăda cine ştie ce secrete de serviciu.

— Nu se mai termină o dată cu bandiţii ăştia! exclamă cu un oftat. De ce nu vor să înţeleagă?

— Ce? se interesează Katarina.

— Că aceasta este noua ordine.

Urmează un şir de sloganuri dezgustătoare pe care le aud de patru ani, Katarina cine ştie de când… Hildegarde se sufocă enumerând acţiunile rezistenţei din ultimele săptămâni. Sabotaje la uzinele *Transilvania* şi fabrica *Vlădescu*, distrugerea unor poduri şi a unor importante noduri de cale ferată, asasinarea colonelului SS Rosenberg.

O ascult cu o satisfacţie bine camuflată şi de astă dată regret că se satură prea repede. Dispare din nou în bucătărie, ca să ne prepare două ceşti cu odiosul ersatz.

Katarina profită de ocazie.

— În definitiv, oamenii au dreptul să trăiască cum poftesc. Noua ordine! N-o vor şi bine fac!

E o provocare? Nu-mi dau seama. Ridic ochii abia când îmi închipui că o pot privi ca o tâmpită.

— În general, nu mă gândesc la lucrurile astea. Sunt prea complicate pentru mine.

Surâde ambiguu.

Hildegarde se ţine scai de noi până sorbim ultima picătură din fiertura cafenie.

* * *

Ne despărţim cu sărutări lipicioase. Katarina mă însoţeşte câţiva paşi pe Corso. Conform tradiţiei, bârfim gazda.

— E totuşi o fată cumsecade, spun.

— A, da, cam tâmpită. Ce faci, vii mâine?

— Bineînţeles. Nu ne prisosesc distracţiile.

— Vrei să vezi ce efect produce conopida lui Hildegarde? Apropo, ştii că-şi coase singură şi sutienele?

— Bănuiam.

— Noroc că bărbaţii nu se dau peste cap s-o surprindă îmbrăcată sumar… Eu cred că n-am să vin, adăugă, şi mă priveşte lung sau doar am impresia. Mai vorbim noi…

Îşi ia la revedere şi traversează strada.

Îmi pierd un ceas vizitând expoziţia de fotografii „Adolf Hitler“, o prezentare extrem de diversificată a aspectelor pe care le poate lua schizofrenia. Gândul că în orice clipă pot împărtăşi soarta colaboratorilor guvernului horthyst e dominat acum de altul, mai intens. Ce vor hotărî şefii mei?

* * *

Mă plimb pe malul lacului în aşteptarea serii şi mă gândesc la şefii mei.

Ca să fiu încredinţată că mă iubeşte, Alexandru trebuia să lase în fiecare dimineaţă o frunză de platan la chioşcul ciungului, din colţ. Într-o miercuri, n-am găsit-o. Noaptea am umplut trei perne de lacrimi, iar a doua zi, am dat teza la latină goală…

În ’38, toată lumea, chiar şi mătuşile mele, vorbeau numai despre război, despre intrarea italienilor în Abisinia, despre intenţiile agresive ale nemţilor. Spionita era în

floare, oamenii începuseră să-şi spioneze vecinii, originalii, care până atunci făcuseră succesul saloanelor, erau priviţi pieziş şi evitaţi, denunţurile curgeau gârlă.

— Ne urmăreşte un tip, Magda, mi-a spus Alexandru într-o după-amiază, strângându-mi uşor braţul. E acelaşi de ieri şi de alaltăieri, pot să jur.

Mi s-au tăiat picioarele şi m-am gândit imediat că Amalia pusese pe urmele mele un detectiv particular. Simulasem acasă o pasiune bruscă pentru pian şi solicitasem lecţii zilnice. În realitate, mă duceam o singură dată pe săptămână, mizând pe indiferenţa profesoarei, domnişoara Elsa.

Pe Amalia o enervau exerciţiile mele – în materie de muzică se oprise la Strauss şi Căderea Griviţei –, dar tăcea, fiind convinsă că orice ocupaţie, chiar zdrăngăneala la ţambal e mai bună decât zgâitul la nori, visând Rudolfi Valentino, Cooperi, Bulăndreşti şi alţi crai.

— Nu te speria, iubito… Lămurim noi problema.

Am lămurit-o într-unul din cabinetele Biroului 2. Fără să bănuim, îi pusesem pe frigare. O frunză de platan strecurată zilnic pe tejgheaua unui chioşc de ziare, de către un ofiţer de aviaţie, alarmase serviciul de contrainformaţii.

Alexandru a încercat să explice situaţia, menajându-mă din răsputeri. Colonelul Radian a început să râdă.

— E un joc, va să zică…

— Un joc frumos, domnule colonel.

— Hm, iese din cadrul obişnuit, în orice caz. Unii i-ar spune neserios, dar când cineva arată ca dumneavoastră îi stă bine. Te felicit, căpitane, pentru graţia şi drăgălăşenia logodnicei dumitale, respectele mele domnişoară…

Aşa l-am cunoscut pe colonelul Radian, actualul meu şef.

* * *

Mă mai despart câţiva paşi de salonul Jeannei. Încerc să mă stăpânesc şi ridic ochii doar în ultima clipă. Ciclama e în fereastră.

CAPITOLUL VII

Ora zece şi jumătate. Irinei i se lipesc ochii de somn dar se străduieşte din răsputeri să nu adoarmă. Probabil maică-sa o vără de la nouă în pat şi stinge lumina fără discuţii. Încă nu-mi dau seama ce se petrece cu copiii ăştia. Nici unul nu pomeneşte de părinţi, nu par să aibă de dat vreo socoteală cuiva.

M-am gândit că ar putea fi orfani, dar sunt prea liniştiţi, prea surâzători, n-am sesizat o singură clipă în ochii lor privirea aceea aburită de amintiri triste şi duioase. Irina clipeşte des, îşi freacă pleoapele. Mă înduioşează puritatea ei, admiraţia cu care se uită la mine. Îmi studiază cu lăcomie fiecare pas, fiecare mişcare.

Alarma izbucneşte pe neaşteptate. Sirena se năpusteşte cu furie asupra oraşului, îl zgâlţâie, se zvârcoleşte animal rănit. Moş Toma se repede la fereastră, coboară transperantele de camuflaj, trage draperiile.

Auzim în curând mârâitul monoton al bombardierelor Aviaţiei Regale Britanice. Şi-au instalat bazele militare în Italia. Când survolează Adriatica, radarele germane, instalate pe teritoriul iugoslav, dau alarma. Două explozii ne avertizează că englezii au început, ceea ce numesc ei, balul.

În ultimii doi ani, RAF-ul i-a plătit lui Hitler cu vârf şi îndesat distrugerea sistematică a Londrei, oraşul Coventry ras de pe faţa pământului. Hamburgul a devenit curând un morman de ruine, cincizeci de mii de oameni au murit într-o singură săptămână. Datorită incendiilor, în unele cartiere temperatura solului a atins 1 100 de grade. Un infern!

Buzele lui Roman Iuga s-au strâns într-o cicatrice crudă. Pumnii încleştaţi, nările dilatate îi trădează încordarea. Îşi mărturiseşte gândul cu un glas mocnit:

— Dacă nimeresc Comandamentul, s-a dus dracului totul!

Se gândeşte desigur la harta din seif. Oamenii de mare curaj n-au imaginaţie, am auzit-o mereu. Sau nutresc un optimism nejustificat în ceea ce priveşte propria lor soartă. Ca să-ţi pese de hartă, trebuie să fii convins că vei supravieţui. Completează:

— E caraghios! Acum o lună m-aş fi îmbătat dacă sărea Statul Major în aer.

Pe Gri-Gri îl deranjează o unghie. Scoate o pilă şi începe să şi-o ajusteze liniştit, cu abilitate de manichiuristă.

— Blestemul rugii împlinite, observă, apoi se răsuceşte spre Lepăduş. Ăsta-i un aforism din Shakespeare, iar Shakespeare e un scriitor englez, cel puţin aşa pretindeau dascălii, pe vremea mea în liceu.

— Cu ce prilej ai trecut pe acolo? întreb încercând să localizez exploziile. Din câte ştiu eu, şcolarii îşi ţin puşculiţele acasă.

— M-a pasionat procesul de învăţământ.

— Nu s-ar zice.

— Urmăream cu fervoare ce valori poate atinge inutilul. Râde: Fii cuminte, milady, păşeşti pe un teren minat.

Irina, palidă, îl priveşte cu gura căscată. Traian uită o clipă de bombardament, se sufocă fiindcă n-a găsit replica ucigătoare.

O bombă explodează aproape, zgâlţâie geamurile cu violenţă. Lumina ezită apoi se stinge.

— Uzina electrică, spune moş Toma.

Mă ridic şi încep să bâjbâi prin odaie. Rudolf ţine mereu o lumânare pregătită lângă radio. Gri-Gri scapără bricheta şi m-ajută s-o găsesc. Tot el o aprinde, fiindcă îmi tremură mâna. Fredonează bine dispus o melodie care făcea acum câţiva ani deliciul grădinilor de vară bucureştene: *Am foc*

adus de Prometeu/Nu vrei să vii la pieptul meu?/Nu pot să-mi dau seama/Întrebaţi pe mama…

— Nu vă e frică niciodată?

Sunt primele cuvinte pe care i le adresează Irina. De fapt, i-au scăpat. Nimic nu-l putea răni mai adânc pe Traian. Gri-Gri surâse cu blândeţe.

— Mi-e frică mereu.

Mai adaugă ceva, dar altă explozie îi acoperă glasul. Aşteptăm încremeniţi. Bombele cad atât de aproape încât ai impresia că însemnează punctele cardinale ale vilei, aşa cum procedează aruncătorii de cuţite la circ.

— Ar fi culmea! Culmea! scrâşneşte profesorul. Dacă mâine nu se restabileşte reţeaua electrică, trebuie să renunţăm.

— Clădirea Comandamentului are un generator de curent al ei, îl aud pe moş Toma. Nu-i mare scofală, dar la o adică, face faţă.

— De unde ştii? întreb.

— Am lucrat înainte de război acolo. Mecanic…

— Dacă observaţi, domnilor, intervine Chat Noir, reprezentăm toate categoriile sociale: clasa uvrieră, intelectualii, clasa parazitară, tineretul studios şi starurile. Se uită lung la mine: Roagă-te lui Dumnezeu, domnişoară Magda, să fi distrus complet uzina electrică. La flacăra lumânărilor eşti dumnezeiesc de frumoasă.

Bătrânul ridică mâna şi rămâne cu ea în aer. Ciulim urechile. Da, a auzit bine. Englezii pleacă. În clipa următoare sirena anunţă încetarea alarmei.

Traian respiră adânc. Sesizează însă privirea ironică a spărgătorului şi îşi raţionalizează expiraţia. Ca să deruteze, se preface cuprins de un acces de tuse.

Pun mâna pe telefon şi formez numărul Comandamentului. Totul e în regulă, în sfârşit, aproape în regulă. A fost puţin deteriorată aripa laterală, unde locuiau pe vremuri slugile. Stricăciunile nu-s mari. Ofiţerul de

serviciu îmi mulţumeşte pentru gentileţe, e mişcat de interesul meu atât de prompt.

Bătrânul şi Iuga respiră uşuraţi.

Profesorul se aşează lângă spărgător şi scoate o ţigară. Freacă tutunul între degete şi-l miroase. E bine dispus, i s-a ridicat o piatră de pe inimă.

— Destul de neplăcut, nu? surâde Chat Noir. Mi-aş da o jumătate de viaţă pentru o plimbare cu birja, la şosea, şi un chef la Flora.

Profesorul râde.

— Cred. Şi cealaltă jumătate?

— Să-i pun lui Hitler o grenadă sub fund.

— Curios, iniţial n-aş fi zis că te preocupă politica.

— Mă indispune imbecilitatea, iar caporalul bate toate recordurile.

— Cred că altceva se întâmplă cu dumneata, spune profesorul. Ţi-ai făcut un gen, plimbi o indiferenţă şi o neseriozitate care nu-s ale dumitale.

Chat Noir ridică din umeri.

— Hai s-o lăsăm moartă! Ce-ai păţit la picior?

— Un accident. Faci alpinism?

— E una din puţinele idei bizare care nu mi-a trecut prin minte. Mi se pare fenomenal să te caţeri două mii de metri numai ca să te alegi cu un picior fracturat, când poţi obţine acelaşi rezultat, făcând o vizită unei cucoane măritate, care locuieşte la etajul doi, iar soţul inocent obişnuieşte să sosească inopinat.

— Opt mii opt sute patruzeci şi opt de metri, îl corectează Iuga zâmbind.

Chat Noir îl măsoară dintr-o parte.

— Unde ai găsit chestia asta?

— Pe *Chomolungma*, în limbaj autohton – *Zeiţa mamă a Pământului*.

— Nu cunosc persoana.

— Te asigur că da. Începe să-i explice înfierbântat, desenând cu degetul linii invizibile pe perete. Aici e Pamirul, denumit şi *Acoperişul lumii*. Anticii îl considerau, şi pe bună dreptate, cel mai înalt drum terestru care făcea legătura între China, Asia Mică şi Mesopotamia. Lanţurile de munţi izvorâte din podiş au cele mai înalte vârfuri din lume. Şase, şapte şi opt mii de metri. Şi-au rupt mulţi gâtul încercând să le cucerească. Trei vârfuri mai cu seamă fascinează, prin invulnerabilitate. *Nanga Parbat* sau *Muntele golaş*, în vestul Himalaiei, *Ciogori* sau *Muntele mare* şi în sfârşit, *Chomolungma* denumit de europeni, *Everestul*.

— A, spune aşa, domnule! Numele mi-e familiar, cunosc un birt în Neapole… Şi?

— Am încercat să-l escaladez în ’37, împreună cu doi neozeelandezi.

— Presupun că nu ţi-a fost uşor să-i găseşti, observă Gri-Gri.

— Există, estimat aproximativ, peste un milion de oameni pe mapamond, care nu-şi doresc decât să învingă Everestul.

— Şi alte câteva milioane se cred Alexandru Macedon…

Profesorul îşi întoarce faţa spre lumină. Radiază.

— Habar n-ai ce senzaţie încerci cu fiecare metru cucerit! Muntele se apără, se frânge brusc, înalţă în faţa ta perete de stâncă şlefuită pahar, întinde capcane la orice pas. Are aliaţi credincioşi. Zăpada înşelătoare, ploaia, vântul sălbatic. La şase mii de metri, rezistă numai fluturii cramponaţi de fisuri, la şase mii opt sute, doar păianjenii de stâncă. Viscoleşte, şi tu urci, ţâşnesc şuvoaie gata să te mănture, şi tu le înfrângi, se desface colţul de stâncă pe care ai pus piciorul, şi tu te agăţi de altul, blestemând bătrâna zeiţă. Încă zece metri câştigaţi. Te simţi puternic şi mic în acelaşi timp, singur în faţa lui Dumnezeu, trăieşti o stare continuă de beatitudine.

Gri-Gri îşi strâmbă sceptic buzele.

— Ca să fiu sincer, mon cher, prefer să mă îmbăt la Continental. Am făcut odată o excursie la iarbă verde, cunoşti partitura – coşuleţe cu mâncare, plase de prins fluturi, şi o fată care cântă penibil la acordeon – şi m-am simţit extrem de ostenit… Cam de la ce înălţime ai picat?

Iuga râde, îşi destinde umerii.

— Mai aveam două mii de metri. Numai două mii, îţi dai seama?

— Oricum, drumul până la parter a fost mai scurt… După cum te cunosc, îmi închipui că ai de gând s-o iei de la capăt.

— Bineînţeles! Aş fi făcut-o imediat, dar a trebuit să stau doi ani într-un sanatoriu. Pe urmă a izbucnit războiul, m-au reformat şi am naufragiat în învăţământ. După victorie însă, poţi fi sigur, mă vei întâlni în primul avion via Bombay.

— Mda, mormăie pe gânduri Chat Noir. Nu dau sugestii. Am riscat o singură dată cu un coleg de liceu care ţinea morţiş să-mi afle părerea, am riscat deci sfătuindu-l să se însoare. Zece ani a vânturat lumea în căutarea mea, cu o puşcă de vânătoare în mână… Altceva vreau să-ţi spun. Cunosc un tip, un bărbat al dracului de pesimist. Are o vorbă: artificierii şi alpiniştii nu greşesc decât o singură dată.

— Ai în faţa dumitale dovada că s-a înşelat, râde Iuga. Ascultă! Nu-mi pasă dacă-mi rup gâtul. Cel puţin scap de blestemul vocaţiei ratate. Ieri ai făcut o remarcă: „Hm, dascăl. N-aş fi zis niciodată. Îmi închipui că ceea ce faci acum ţi se potriveşte mult mai bine“.

— Ai memorie! Se întâmplă uneori să-mi iasă porumbelul, surâde Gri-Gri. Nu trebuie să mă iei în serios.

Profesorul scutură hotărât capul.

— Dumneata cunoşti oamenii.

— Lumea bună a penitenciarelor, cel mult.

— Nu-mi dau seama ce e la mijloc, experienţă, intuiţie ieşită din comun, în general pentru mine rămâi o enigmă, dar un lucru e cert. Puţini se pot lăuda cu perspicacitatea dumitale. Iar cu mine ai nimerit din plin. Detest

învăţământul, catalogul, extemporalele, intrigile de cancelarie. Dacă-ţi place, e una din profesiunile cele mai nobile. În caz contrar, o calamitate.

Chat Noir îl cercetează amuzat.

— Elevul dumitale, Lepăduş, e numai ochi şi urechi. Crezi că-i pedagogic?

— Pentru elevul meu Lepăduş, esenţial e să păstreze o bună amintire despre profesorul lui de geografie. Dacă am vreun merit, e că m-am străduit să le fac orele agreabile. În fond, ei n-au nici o vină.

Traian se preface că nu aude. Gri-Gri se răsuceşte spre Iuga:

— Nu înţeleg un lucru! Ce a fost în mintea dumitale când te-ai înscris la geografie? Îţi închipuiai că ăia te învaţă cum se vânează crocodili? Sau cum să te caţări pe Mont-Blanc? Sau te gândeai că fără diplomă nu-ţi poţi frânge ciolanele?

— Dorinţa tatei, oftează profesorul. Toată viaţa l-au obsedat avantajele învăţământului. Mi le servea ca pe un crez, dimineaţa, la prânz şi seara: leafă sigură, răspundere mică, timp liber, trei-patru luni de vacanţă pe an, meserie nobilă, pensie etcetera. Încep să cred că vocaţia ratată e un destin în familie.

— Adică?

— Tata a fost la rândul lui unul din blestemaţii care, vreme de patruzeci de ani, s-a dus la slujbă cu sentimentul că merge la ghilotină. Era medic. Cea mai fericită zi din viaţa lui a fost când a ieşit la pensie.

Chat Noir îl cercetează atent. E nedumerit, ca şi mine de altfel. Nu mi-l închipuiam pe Iuga atât de comunicativ, îl consideram prototipul clasic al individului ursuz, căruia trebuie să-i smulgi cuvintele cu cleştele.

Râd. Profesorul observă.

— Te-am dezamăgit, domnişoară.

— Dimpotrivă. Încep să te văd ieşind cu o fată sâmbătă la cinema…

— Ţi se pare esenţial?

— Simptomatic. Respinge canoanele unei existenţe încorsetate de principii rigide. Nu te supăra…

— N-am de ce.

— Chestia cu fecioara şi filmul de sâmbătă, intervine spărgătorul, sună a aluzie. Pretindeai că mă pricep la oameni aşa că acordă-mi credit. Lumea subţire se dă în vânt după matineul de sâmbătă, la cinematograful *Marconi*, având un cornet de seminţe în poşetă şi perspectiva unei beri la *Leul şi cârnatul*.

— Nu mai e nimic de făcut cu dumneata! spun.

— Depinde în ce sens.

— Eşti incurabil.

— Depinde de cură… Dacă am să continui să mă scald în apele ochilor dumitale, de pildă, ajung în ceata mucenicilor fără de prihană. Oricum, n-am nici o şansă… Scuză-mă, profesore, spuneai că şi tăticul dumitale a bătut cărări greşite.

Iuga surâde aducerii aminte.

— A fost unul din puţinii medici din Roman fără clientelă. Nu-l interesa, nu-i păsa. Toată ziua avea ceva de dres prin curte. Îl căuta câte un pacient şi-l găsea pe acoperiş, la prisacă, în livadă, la coteţul porcului, oriunde numai în cabinet nu. Închipuie-ţi stupoarea cucoanelor din Roman – era moda damelor voalate şi a muştelor pe obraz – când dădeau ochi cu un uriaş murdar de pământ, cu mâini de salahor. Nici măcar nu se lăsau consultate şi o luau la goană.

— În fond, ce-ar fi avut poftă să facă?

Roman Iuga ridică din umeri.

— Nu ştiu. Cred că i-ar fi stat mai bine pădurar sau vânător. Sau poate că nu trebuia să plece de la ţară. Nu l-am văzut în viaţa lui cu o carte în mână, citea doar discursurile lui Iorga în parlament. A fost o singură dată la cinema *Brand*. De fapt, am fost împreună: *Mâna de fier cu bandiţi în mănuşi albe*, colosal film criminal. Jucau

Francesca Bertini şi Lida Gorelli. N-a repetat niciodată experienţa asta.

— Trăieşte? întreabă Chat Noir.

— Nu, a căzut de pe casă… Repara coşul.

— Înţeleg, surâde escrocul. E cu totul altceva să cazi de pe Everest.

Surâde şi Roman Iuga. Îşi dezmorţeşte oasele şi se ridică.

— Te-a obsedat vreodată ceva în viaţă? Mă gândesc la o obsesie adevărată. Vis şi coşmar! Bucurie şi teroare! Patimă, nerăbdare şi teamă! Nerăbdare că nu poţi ajunge destul de repede! Bucurie sălbatică că înfrunţi zeii, teroarea că nu se vor lăsa înfrânţi! Visul piscului trufaş, coşmarul prăpastiei… Ai să mă crezi nebun, Trestian! O iubesc pe zeiţa asta mamă ca pe o femeie!

— Hm, face Gri-Gri, destul de incomod s-o ţii în braţe.

Profesorul nu-l aude. E transfigurat, ne-a transmis şi nouă emoţia. Chiar şi lui Chat Noir care încearcă să râdă ca să nu se vadă că e tulburat.

Moş Toma mucăreşte lumânarea tacticos, cu gesturi măsurate. Acordă oricărei operaţiuni, indiferent de ce natură, o anumită linişte concentrată care ţine de fiinţa lui. Roman Iuga a desfăşurat pe masă planul comandamentului şi a împrejurimilor, desenat stângaci pe hârtie de ambalaj.

Bătrânul surâde jenat, înţeleg că-i opera lui şi nu mă pot împiedica să mă întreb câte ceasuri i-au trebuit să întocmească schiţa.

Copiii s-au ghemuit lângă mine. Irina mă fură cu coada ochiului, încearcă să-mi imite poziţia picioarelor, o anumită mişcare a gâtului care mi-e caracteristică. Îmi amintesc cu o undă de duioşie anii când toate fetele eram îndrăgostite de domnişoara Cecilia Ştefănescu, profesoara de igienă. Îi copiam bluzele, coafura, îi imitam surâsul, gesturile cele mai mărunte. Ştiam că e logodită, dar cum nimeni n-o văzuse cu „tipul“, se făceau tot felul de supoziţii oscilând între Tyrone Power şi Clark Gable. Într-o zi, a venit s-o ia de

la şcoală. Un individ chel, cu pântece proeminent şi guşă… Am plâns toată clasa…

Asta se întâmpla prin 1937-38, anii de vârf ai romantismului bucureştean, puţin desuet, prăfuit, dar fermecător, când vedetele erau adorate până la veneraţie, când orice fată sau cucoană tânără îşi avea idolul ei. Idolul nostru era Ionel Teodoreanu. Pledoariile maestrului se anunţau în presă cu o săptămână înainte, iar în ziua procesului Tribunalul vuia de lume. Vitrinele librăriilor unde „Metaforel“ dădea autografe deveneau ţăndări sub năvala şi entuziasmul admiratoarelor.

Într-o duminică dimineaţă de aprilie am mers toată clasa la Atheneu. Teodoreanu ţinea o conferinţă despre literatura franceză clasică. Ciorapii Kaiser şi pardesiul albastru, croit pe talie, scăpaseră de cenzura mătuşilor mele. Tanti Elvira plecase la biserică, îşi avea scaunul ei rezervat lângă altar, spre a fi mai aproape de Dumnezeu, Amalia îşi făcea duşul când am zbughit-o pe uşă. Dizertaţia lui „Metaforel“ trebuia să înceapă la 10, dar se făcuse deja 11 şi maestrul încă nu apăruse. Nu s-a clintit nimeni, întreaga asistenţă continua să aştepte. La unsprezece şi jumătate idolul a apărut îmbrăcat ca de obicei într-o cămaşă închisă pe gât, gen rubaşcă, cu părul buclat vâlvoi, şi o creangă de zarzăr în floare.

— Vă cer scuze, doamnelor şi domnişoarelor… Vă cer scuze, dar am aşteptat să înflorească zarzărul din grădină.

Am avut toţi sentimentul că adusese cu el toate livezile Medelenilor. Sala a izbucnit în aplauze, ovaţiile nu mai conteneau.

Mă uit la Irina, îi zâmbesc. Roşeşte. Lepăduş şi-a construit o expresie matură, priveşte grav, plin de responsabilitate planul. E foarte important… Aş vrea să-i mângâi capul, dar mă opresc. Gestul l-ar jigni profund.

Chat Noir, răsturnat într-un fotoliu cu trabucul *Flor Fina* în colţul gurii, priveşte amuzat schiţa bătrânului.

— Hm, nu s-ar putea afirma că Rembrandt se naşte în fiecare zi, ce zici şefule?

Toma Strejea mormăie ceva nedesluşit. Iuga îi aruncă spărgătorului o privire scurtă.

— Nici cu Al Capone nu ne ciocnim la fiecare colţ de stradă. Lăsaţi prostiile! Domnişoară Magda, vrei să vii mai aproape?

Ne strângem în jurul mesei. Profesorul are aerul că ţine o lecţie de dirigenţie pe tema spinoasă a adolescenţei. Vorbeşte prudent, cu grija dascălului de a evita momentele penibile.

— În mare, cunoaşteţi problema. Vom stabili amănuntele. Acţiunea va avea loc, mâine, la orele douăzeci.

Îl privesc surprinsă.

— Ai ales, oare, momentul cel mai fericit? Mâine seară generalul Hoffmann îşi sărbătoreşte onomastica la popota comandamentului. Sunt invitaţi toţi ofiţerii şi personalul auxiliar.

— Deci şi dumneata. Este singura zi când poţi pătrunde în clădirea Statului Major, după program.

E adevărat. Gri-Gri îşi consultă unghiile surâzând.

— Boşii dovedesc lacune serioase în educaţie. Nu-i de mirare că pierd şi războiul ăsta. Sunt unicul gentleman autentic din târg şi tocmai pe mine au omis să mă invite. Ce timpuri, domnule, ce timpuri!

Irina îl fură cu coada ochiului. Îi place dezinvoltura spărgătorului. Lepăduş tuşeşte sâcâit. Nu-i greu să-mi dau seama că spiritele lui Gri-Gri îi picură otravă în suflet. Combinaţia în care am fost autorizată să intru mi se pare naivă. Cât despre parteneri… Râd. Unii din ei mai jucau, ieri-alaltăieri, şotron…

Profesorul îmi strecoară o privire pătrunzătoare. Cred că a înţeles ce gândesc, dar nu vrea să pună în balanţă şansele de izbândă.

— Aniversarea generalului, spune, e cu cântec. Numai de petreceri nu le arde nemţilor acum. Armatele lor se retrag

în dezordine, ruperea României de Axă a schimbat echilibrul de forţe. Şi totuşi, balul va avea loc. Iniţiativa are un scop precis, să insufle soldaţilor sentimentul de siguranţă, căci nimic nu este mai periculos în asemenea momente decât panica. Zvonul că printre ofiţerii de comandament domneşte nervozitatea şi deruta a început să ia proporţii.

Chat Noir se răsuceşte în fotoliu, îşi caută o poziţie confortabilă.

— O subtilitate tipic nemţească. Nu s-ar putea afirma că boşii sunt prea tari la psihologie. Când caporalul ţigan cocheta cu gândul unui atac asupra Angliei, generalii lui împărţeau ostaşilor harta Europei, cu un canal al Mânecii considerabil îngustat. Vezi, chipurile, era necesar doar un pas pentru a-l traversa… Imbecilul!

— Greşeşti Trestian, intervine profesorul. Pentru o gloată în care fanatismul a înlocuit complet logica nu-i necesar să-ţi baţi capul cu speculaţii rafinate. Porcilor le dai resturi menajere nu mărgăritare, dovadă trucul hărţilor măsluite cu care, deşi naiv, sunt de acord, totuşi a prins. Un feldwebel ameninţa anul trecut la cafenea că Wehrmachtul va sări peste canal să-l cotonogească pe Churchill. Termenul îi aparţine. Ilar e, dacă vrei, gândul că demonstraţia de siguranţă ar putea amăgi românii care-şi scot armele din ascunzători. „Nimic nu ne afectează, suntem şi de astă dată stăpâni pe situaţie.“

Îmi dreg glasul:

— Se spune că vor aduce orchestra de la restaurantul *Coroana*.

— Sigur! Angajamentul cu patronul a fost deja perfectat şi nimeni n-a făcut un secret din asta.

Un licăr i s-a aprins în privire, surâde cu tâlc.

— Acesta e pentru noi amănuntul cel mai important din toată tevatura, el mi-a sugerat ideea cum putem pătrunde în incinta comandamentului.

— Uite ce e, mon cher, intervine Chat Noir, dacă-ţi imaginezi cumva că voi accepta să devin trubadurul boşilor scârţâind la diblă în timp ce „supermenii“ râgâie între două feluri de bucate, te înşeli. Am tapat cândva la pian, dar nu cunosc un singur marş şi presupun că ăsta-i genul de muzică după care se dau în vânt.

Profesorul îi pune mâna pe braţ.

— Fii liniştit, nu pe muzicanţi îi vom înlocui, ci… instrumentele. Un anumit instrument.

Îl măsurăm surprinşi. Iuga a prevăzut reacţia. Se grăbeşte să ne explice planul căci escrocul ţine să ne dea asigurări că ţambalul e singurul travesti pe care încă nu l-a încercat.

— Sâmbătă la ora cinci după-amiază – informaţia a fost controlată – un picolo va încărca instrumentele patronului într-o birjă şi o va însoţi până la comandament. Aşa s-a procedat de revelion, şi la 20 aprilie, ziua de naştere a Führerului. Cu alte cuvinte totul se desfăşoară normal. Muzicanţii vor sosi două ore mai târziu cu maşina comandamentului.

— Artişti, vezi bine! observă amuzat Gri-Gri.

— În faţa cafenelei de pe strada Licurg, de regulă pustie, birjarul şi picolo-ul vor fi atraşi într-o cursă. Un fals inspector financiar, eu sau Trestian, îi va pofti să intre câteva clipe înăuntru.

— Sunt ca şi intraţi, ne asigură spărgătorul.

— Trei minute mai târziu vor ieşi transportând încă un instrument, un violoncel în cutie. Nimeni, nădăjduiesc, nu va sesiza că-n hainele picolo-ului se află Traian Lepăduş, în caftanul birjarului moş Toma, iar în cutie Irina.

Înţeleg, în sfârşit, prezenţa copiilor printre noi. Nu ştiu unde vrea să ajungă Iuga, dar până aici planul mi se pare posibil şi nu lipsit de imaginaţie. Irina şi Traian vibrează, sunt numai urechi, Chat Noir îşi exagerează entuziasmul.

— Spune-mi, profesore, nu crezi că ţi-ai greşit meseria? Ai putea face avere printre gangsterii din Chicago. E păcat

să-ţi înmormântezi ideile, aşa că după figura asta facem un voiaj în Statele Unite.

— Propunerea e ispititoare, îţi promit să meditez asupra ei dacă domnişoara Magda se învoieşte să ne însoţească. Cineva trebuie să ne scoată de la Sing-Sing.

Râdem, atmosfera s-a destins. Gri-Gri îşi alege un trabuc, oferă cutia lui Traian, apoi o retrage vinovat.

— Am uitat că e dirigintele de faţă. Domn profesor, închide şi dumneata puţin ochii. În definitiv, la câte blestemăţii îl împingi pe bietul copil, o ţigară acolo nu mai contează.

— Ce Dumnezeu ai cu Lepăduş? întreabă Iuga.

— Urăsc îndrăgostiţii, domnule, îi detest, există modalităţi mult mai inteligente de a te sinucide.

Chipul băiatului ia pe rând toate culorile curcubeului, broboane de sudoare îi acoperă fruntea. Bătrânul se foieşte nelaîndemână, nu-i obişnuit cu asemenea divagaţii, nu le vede sensul. Profesorul îi sesizează nemulţumirea.

— Ce-i Moş Toma?

— Nimic.

Oftează înfundat. Iuga reia.

— Şeful pazei nu are cum să descopere substituirea. M-am informat, de fiecare dată au adus instrumentele alt birjar şi alt picolo. Îi va însoţi deci pe oamenii noştri supraveghind descărcarea şi depozitarea în vestiarul de la capătul popotei, după care îi va pofti să plece.

Traian îşi ascunde greu satisfacţia, caută privirea fetei. Irina îl întreabă ceva în şoaptă. Îi răspunde clătinând din cap cu gravitate. Gri-Gri ridică fals timid două degete.

— Frumoasă învăţătură primeşte azi tineretul nostru studios. Mă întreb, profesore, dacă e pedagogic să apelăm la serviciile puştiului. E un copil…

Ştie că afirmaţia îl scoate pe Traian din sărite, mai ales când Irina e de faţă. Acum s-a învineţit. Sare în picioare cu pumnii strânşi.

— Pofteşte, te rog, până afară şi vei primi răspunsul cuvenit!

Formula a învăţat-o probabil din filme sau din lecturi, interpretarea în schimb e personală. Clocoteşte. Irina şi-a dus speriată degetele la gură, i se agaţă de braţ. Profesorul intervine diplomatic.

— Nu eşti serios, Trestian.

— Unchiul meu, surâde spărgătorul, o persoană foarte cultă – cunoaşte cel puţin jumătate din penitenciarele lumii –şi-a păstrat umorul chiar şi în faţa plutonului de execuţie. Am sentimentul că în curând voi reitera istoria. Continuă-ţi lecţia de bună comportare în societate, domnule diriginte, elevul Lepăduş din clasa a VI-a B e numai urechi.

— Substituirea picolo-ului, urmează Roman Iuga, e unul din momentele cheie. Nu ştiu ce-i în capul băieţilor care lucrează la restaurant, de regulă n-am încredere în chelneri, şi mai puţină în copiii rupţi de şcoală pentru a învăţa cum se umflă o notă de plată. S-ar putea să mă înşel, dar nu am voie să risc. Traian îl poate înlocui cu succes. Dacă eşti de altă părere, n-ai decât să încerci dumneata.

Chat Noir ridică un picior peste celălalt, fumează degajat.

— La 17 ani, luam prânzul la Dragomir Niculescu şi nu-mi amintesc să-mi fi desfăcut singur sticla zilnică de Cotnari. Regret, mon cher…

— Ne pierdem vremea, oftează bătrânul.

Spiritele spărgătorului nu-l amuză.

— Picolo-ul şi birjarul, cei autentici, spun, vor rămâne probabil în vremea asta într-o odăiţă din cafenea. Cât timp?

— Cât e necesar să îmbrace alte haine şi să iasă pe portiţa din fund. Dacă va fi cazul, fireşte, am să-i oblig s-o facă. O camionetă ne va transporta la sanatoriul profesorului Drumeş, prieten de-al meu şi om de încredere. E psihiatru, o să sesizeze repede în ce ape se scaldă cei doi. Eu sunt de părere, pentru orice eventualitate, să le ofere un mic concediu…

— Corect, subliniază Chat Noir.

— Revin deci la momentul în care Irina a rămas printre instrumentele din vestiar, continuă profesorul mângâindu-i umărul. Din clipa asta totul depinde de ea. Alături se află o cameră-debara cu scaune rupte, lăzi, etcetera. Aşa-i Moş Toma?

Strejea clatină scurt din cap. Roman Iuga atrage atenţia fetiţei.

— Aici poţi ascunde cutia violoncelului de îndată ce vei ieşi din ea. Prezenţa cutiei fără instrumentul corespunzător ar stârni nedumeriri.

— Logic, acceptă spărgătorul.

Profesorul indică un punct al schiţei desenate de Moş Toma.

— Fereastra vestiarului dă într-o curte interioară foarte mică care depozitează containerele de gunoi. Te poţi furişa fără teamă înăuntru, celelalte ziduri sunt oarbe. Un orificiu de aerisire plasat la nivelul solului face legătura cu sala cazanelor unde a lucrat cândva Moş Toma. Nu are mai mult de 20 de centimetri diametru, dar sunt încredinţat că tu, Irinel, o să te strecori prin el. Ne asigură: de altfel am făcut proba cu o deschizătură identică.

Ne uităm instinctiv la trupul fetiţei. Un lujer subţire, nefiresc de plăpând. Ar putea să treacă şi printr-o gaură de şoarece. Îi zâmbesc. Îmi răspunde surâzând cuminte, apoi emoţionată începe să se joace cu pământuful codiţei. E dintre puţinele fetiţe care nu se jenează de nevinovăţia ei, nu se grăbeşte să ajungă la douăzeci de ani. La vârsta Irinei eram deja emancipată, purtam pantofi cu toc, fumam pe furiş în pod, îmi înviorам buzele cu hârtia roşie de la cafeaua Cicoarea.

Gri-Gri priveşte cu admiraţie sinceră figura profesorului, aşteaptă urmarea.

O bombă cu explozie întârziată zgâlţâie ferestrele. Sărim în picioare speriaţi. Roman Iuga nici măcar n-a tresărit. Are nervii tari. Ca profesionistă, pot s-o spun: neobişnuit de tari. Se uită zâmbind la spărgător care ne dă să înţelegem că a

sărit din fotoliu, ca să-şi caute cutia cu ţigări de foi. Şi bătrânul se stăpâneşte bine. Schimbă lumânarea apoi îi spune profesorului:

— Eu zic să n-o întindem prea mult. Nu-i bine.

— Sala cazanelor, reia Iuga, e prevăzută cu o uşă grea de fier care dă într-o străduţă dosnică din spatele clădirii. E folosită foarte rar, pentru transportul cărbunilor sau schimbarea utilajului de mare gabarit. Nu are broască, ci doar două zăvoare, fixate în interior. Din afară este practic imposibil să o forţezi. La ora 20, Irina va debloca uşa. Vom pătrunde înăuntru Moş Toma, Trestian şi cu mine, iar Irina se va strecura afară. Traian o va aştepta lângă ruinele castelului Ghimeş. Cu asta contribuţia ei s-a terminat.

Până aici fetiţa are partitura cea mai grea. Mă uit la ea şi simt că mi se umezesc ochii. Profesorul îmi sesizează tulburarea, se grăbeşte să continue evitând comentariile.

— Moş Toma cunoaşte bine labirintul de coridoare din aripa clădirii rezervate slugilor. Vom ajunge lesne în holul comandamentului căci broaştele celorlalte uşi, în eventualitatea că vor fi încuiate, nu ridică probleme. În schimb există alt impediment: ofiţerul de serviciu. Se face în permanenţă de gardă lângă telefonul care leagă direct Statul Major cu Berlinul. Vă atrag atenţia că întreaga acţiune trebuie să se desfăşoare extrem de „curat“.

— Adică? se interesează Gri-Gri.

— Sub nici o formă nu trebuie să se descopere că s-a pătruns în biroul comandantului şi în consecinţă, că cineva cunoaşte planul. Suntem obligaţi să lucrăm fără a lăsa cea mai mică urmă.

— Aş vrea să subliniez că nu mi-am făcut studiile pe lângă Intelligence Service la castelul Bellasis. Figura asta presupune un anumit profesionalism.

— Dacă eşti de acord că până aici putem puncta, restul e fleac, Trestian. La ora fixată, domnişoara Magda va urca în biroul ei pretextând că i s-a dus un fir la ciorap şi că vrea să

şi-l prindă. Un pretext justificat, dacă ne gândim cât a ajuns să coste o pereche de ciorapi de mătase.

Sunt nevoită să recunosc că şi de astă dată are dreptate. Nici o femeie n-ar trece acum indiferentă pe lângă asemenea incident. Roman Iuga zâmbeşte din nou. Observ că o face frecvent, ori de câte ori dezvoltă situaţii cheie.

— Domnişoara Magda, urmează, e neobişnuit de frumoasă şi nu cred să existe doi bărbaţi în oraş care ar refuza să discute cu ea câteva minute.

— Ai ochiul limpede, profesore, observă Gri-Gri.

— Aşa e.

Intervenţia spontană, puţin gâtuită, e a lui Traian. Complimente de circumstanţă, dar îmi face plăcere să le aud. Niciodată nu izbutesc să uit că sunt femeie…

— Nu pretind să-i faci avansuri ofiţerului de serviciu, se grăbeşte să mă asigure Iuga, cel mult să flirtezi la modul inofensiv. Cele mai virtuoase femei sunt campioane la jocul ăsta. Ai băut jos un pahar de şampanie, te simţi bine şi e firesc să renunţi la sobrietatea dumitale obişnuită.

— Iar dacă vei avea grijă să-ţi agăţi ciorapul cât mai sus, deasupra genunchiului, şi să-i prinzi firul în timp ce discuţi cu neamţul, pot să te asigur că individul va rămâne holbat până la sfârşitul războiului.

Chat Noir o cam ia razna, dar nu mă supăr. Traian şi Irina privesc stingheriţi pe fereastră, bătrânul tuşeşte semnificativ. Pot să pariez că în casa lui n-ai să auzi niciodată dezbătându-se asemenea probleme. Profesorul depăşeşte cu mult tact momentul.

— Distanţa dintre biroul dumitale şi telefonul din hol e apreciabilă. Covorul ne va estompa paşii, în plus vom purta pantofi cu talpa de cauciuc.

Bătrânul tresare, muşcat de un gând. Profesorul a observat.

— Spune, moş Toma.

— Dacă, doamne fereşte, în timp ce umblaţi la seif, sună telefonul?

— E o probabilitate, recunoaşte Gri-Gri.

Chipul lui Iuga a rămas senin.

— Am prevăzut-o. În definitiv, nimeni nu ne opreşte să ridicăm puţin receptorul.

— Îmi placi, coane, declară spărgătorul mulţumit.

— Nădăjduiesc să pot spune acelaşi lucru, căci acum urmezi dumneata. Domnişoara Magda îl va reţine pe ofiţerul de serviciu cinci minute, maximum şase. Nu cred că neamţul va accepta să converseze mai mult. Ăştia au disciplina intrată în sânge. În acest răstimp, trebuie deschis safe-ul, fotografiată harta Statului Major, apoi închis la loc, fără urme. Complicat?

Ne uităm unii la alţii. Teoretic e posibil, numai că orice zgomot neprevăzut, oricât de mic, dă totul peste cap. Am o idee.

— Aş putea să-i cer ofiţerului de serviciu să închidă uşa după ce intră în biroul meu. E un curent îngrozitor, toată lumea o ştie.

— Ar fi foarte bine, apreciază profesorul. Riscurile s-ar reduce substanţial.

Chat Noir completează amuzat:

— În ziua când voi ajunge la ghilotină, pot fi sigur că pe itinerarul meu s-a interpus o femeie. Bun! Care va să zică ne facem treaba, punem telefonul înapoi în furcă, apoi o ştergem după pilda gentlemenilor britanici. Şi domnişoara?

— Va coborî la popotă, surâzând fermecător. Noi ne vom retrage pe aceeaşi cale.

Iuga a isprăvit. Se aşterne liniştea, flacăra lumânării îndeasă umbre pe chipuri, le desfigurează, scoate la iveală câte un element neaşteptat: o tâmplă prea scobită, ochi îngropaţi în găvane, un rid accentuat sau un maxilar proeminent. Minute lungi nu vorbeşte nimeni. Reconstituim itinerarul, îi căutăm punctele vulnerabile. Gri-Gri e repede câştigat.

— O să meargă!

— Sigur că o să meargă, spune apăsat profesorul, apoi se uită la mine.

Îngân încet, aproape în şoaptă:

— Nădăjduiesc.

Irina a adormit pe scaun, cu capul rezemat de umărul lui Lepăduş. Băiatul nici nu suflă, de teamă să n-o trezească. Moş Toma continuă să privească schiţa. Profesorul s-a retras lângă fereastră. Îi desluşesc acum doar umerii largi. Aş putea jura că mă aflu în aceeaşi odaie cu Alexandru. Fac un efort, să nu plâng.

CAPITOLUL VIII

Astăzi e ziua generalului Hoffmann, pentru noi ziua Z. La insistenţele profesorului am încercat să mă odihnesc puţin la prânz. Era mai bine dacă nu-l ascultam. Am avut un coşmar îngrozitor, tot ce atingeam se sfărâma, unde puneam piciorul crăpa pământul, se înfunda.

Nu cred în vise şi totuşi m-a cuprins un soi de nelinişte, îmi simt inima enormă, de plumb. E ora două. Ceilalţi sunt în hol, se chinuie să improvizeze un mecanism care să fixeze aparatul foto în momentul decisiv.

Irina a apărut în uşă cu mătura şi o cârpă de praf. O să fie o gospodină straşnică. Îi zâmbesc şi-o rog să stea cuminte. Are cine să facă treburile astea. Nu mă aude. Se uită hipnotizată la fleacurile de pe măsuţa mea de toaletă, o adevărată zestre de cosmeticiană. Irina are pieptul îngust, neformat, oasele umerilor ridică două nuci. O invit să se aşeze şi o întreb într-o doară dacă ştie să tălmăcească visele.

— Cum să nu? Când a murit tata, am presimţit-o cu două zile înainte. Îl visasem că avea hainele pline de noroi.

— De ce a murit?

— A avut un accident. Era şofer la Gagel… Ştiţi, transporta pâine. I se părea că nimeni n-a avut vreodată o meserie mai frumoasă. „Să duci pâine oamenilor…“

— N-avea dreptate?

— Ba da. Într-o dimineaţă, l-a izbit unul beat cu camionul. Oftează: Nici eu nu mai am multă aţă pe mosor. Sunt cardiacă…

— Cardiacă?!

— Da, am stenoză mitrală.

Mi-o spune cu satisfacţie, aproape silabisind cuvintele. Când copiii suferă de boli cronice, nefireşti pentru vârsta lor, devin foarte importanţi.

— Aţi auzit de doctorul Cezar Vlădescu? El m-a căutat. Înainte de război avea casă mare de piatră, în centru. Pe urmă a dat în darul beţiei şi s-a mutat lângă noi…

O întreb mecanic.

— Unde locuieşti?

— În *Trei Scaieţi*. După rampa de gunoaie.

Cunosc mahalaua, am străbătut-o în câteva rânduri mergând spre pădurea de la marginea oraşului. E o aşezare de oameni nevoiaşi, lipsită de canalizare şi electricitate, veşnic năpădită de epidemii. Spun fără convingere:

— E frumos pe la voi, mai ales primăvara.

— Foarte frumos. Să veniţi odată când înfloreşte liliacul. Nu poţi dormi de miros.

— Cred.

— Eu stau pe *Simigiilor*, la capătul uliţei. Avem două camere despărţite de-o săliţă.

A devenit volubilă, îmi descrie cu plăcere curtea îngustă şi lungă pe care locatarii – trei familii de gunoieri – s-au străduit s-o transforme în grădină, puţul american, salcâmul din poartă, daliile şi cârciumăresele, cele mai frumoase din mahala şi care rezistă până toamna, târziu. Pe coşul casei şi-a ridicat cuibul o barză. Asta îi cam sâcâie iarna, când încep să facă focul.

— De ce nu-l daţi jos?

Se uită la mine mirată.

— Nu se poate! Dacă-i strici cuibul, aduce în cioc un tăciune aprins şi-i dă drumul pe acoperiş. Ia foc casa.

Nu-mi vine să cred şi îşi dă cuvântul de onoare că e adevărat.

— Păi n-a păţit-o nea Trăsnea, de lângă şină? Râde: Muierile înghesuiau cruci să nu-i rămână surcică întreagă.

— De ce?

— Trăsnea ţine cârciumă cu spirtoase. Câte lefuri n-a mâncat secărica lui! Îmi explică: Ies oamenii de la depou şi în drum intră să ia un ciocan-două. Nici nu ştii când au băut kilul! Mai ales de când s-a aciuat şi un viorist, nu-i dezlipeşti de tejghea cu patru boi. Odată le sare ţâfna şi se pun cu pumnii pe neveste. Oameni necăjiţi…

— Şi a ars până la urmă?

— Nu. Au sărit muşteriii cu găleţile, noroc că a început ploaia. Rămâne pe gânduri: Nu-mi place când plouă, primăria n-a pietruit şi ţi se înfundă picioarele până la glezne în noroi. Primăvara în schimb, n-aş da mahalaua nici pe Calea Victoriei! Nu mă credeţi!

— Te cred, Irinel.

Îmi descrie vecinii, cum sunt dispuse odăile. I-ar plăcea să se mute într-o locuinţă mai mare. Deocamdată nu se poate şi atunci schimbă mereu aranjamentul mobilei. Îi face impresia că se mută.

— Avem două paturi de bronz cu tăbliile pictate.

Se uită la mine să vadă ce impresie îmi face. Paturile astea reprezintă, probabil, piesele cele mai importante din casă. Mi le pot închipui frecate săptămânal cu *Sydol* ca să strălucească, acoperite cu cuverturi de lână şi un vraf de perne gogonate, până în tavan.

— Îngeraşii sunt o scumpete! exclamă Irina.

— Care îngeraşi?

— De pe tăblii. Deasupra am agăţat pepenele. Avem două tablouri, unul cu pepene roşu, tăiat felii, celălalt cu cireşi. Un coşuleţ răsturnat, înţelegeţi… Le-a pictat băiatul lui madam Georgeta, vecina noastră. E foarte talentat. Anul trecut, râde ştrengăreşte, am avut o idee formidabilă.

O mângâi pe păr şi o întreb zâmbind:

— Ce idee?

— Mi-am zis că dacă în odaia bună sunt două tablouri roşii, iar lampa de porţelan de pe masă e tot roşie, ar fi drăguţ să asortez şi covorul. L-am luat pe ăla vechi la mine

în cameră şi am adunat de la prietenele mele petice. Sigur, n-am găsit chiar aceeaşi nuanţă, câteva sunt mov şi roz, dar le-am cusut acolo unde nu se prea vede. Am muncit toată vacanţa de vară. E un deliciu, trebuie să-l vedeţi.

— Am să-ţi fac neapărat o vizită.

— Când?

— Curând…

Tace încruntată un timp, apoi îşi aruncă cozile pe spate şi mă întreabă brusc, cu ochii strălucitori:

— Ştiţi după ce mă dau în vânt?

— Să mă gândesc.

— Degeaba! N-o să ghiciţi niciodată! Îmi plac la nebunie bibelourile mici.

— Cât de mici?

— Până la cinci centimetri. Am în total optzeci şi nouă de bucăţi.

— Oho! Eşti o partidă…

— Vreo patruzeci sunt mărţişoare, mărturiseşte Irina cu regret, dar prea sinceră pentru a mistifica adevărul. Mi-a adus şi Traian două. O pisicuţă de sticlă, uite atâta, şi un pitic. Cel mai frumos e însă ghiocelul. L-am câştigat la tombolă, acum trei ani. Le ţin într-o vitrină mică. Tata mi-a făcut-o…

Observ că încă nu mi-a povestit nimic despre maică-sa. Pomeneşte de maşina de cusut, căreia nu-i găsea loc în noul aranjament şi profit.

— Ştii să coşi?

Îmi răspunde cu vădită neplăcere:

— Puţin. Mama lucrează, e croitoreasă.

— Asta-i grozav! Îmi închipui ce rochii frumoase îţi face.

— Nu prea are timp pentru noi. Ştiţi, primeşte şi transformări, cârpeli, cum se zice, face şi lenjerie. Mai rar îi pică lucru nou, şi atunci n-are curaj să taie stofa. Până croieşte, o trec toate năduşelile. Îi e frică să n-o strice, se enervează, nici gramofonul nu mă lasă să-l pun.

— Îţi place muzica?

— Îhî! Avem trei plăci cu Vasile Cristian, nu mă satur ascultându-le. Mai ales *Tu nu ştii să iubeşti*... Zău dacă nu plâng de fiecare dată! Când o să ies învăţătoare, peste doi ani, îi cumpăr toate plăcile.

Tace dintr-o dată. Figura i s-a întunecat. Aş vrea multe s-o întreb, dar urăsc indiscreţiile. În sensul ăsta semăn cu mama. Numai că ea e discretă din indolenţă. Amalia şi Elvira însă, care fac atâta caz de bună creştere, au o curiozitate de-a dreptul odioasă. Interogatoriile lor, indiferent că e vorba de Anica, tata, eu, lăptarul, olteanul, sau o cucoană venită în vizită, au ajuns celebre. Alexandru pretinde că circulă anecdote pe temă, în tot Bucureştiul. De pildă, pe judecătorul Călăraşu, care fusese într-adevăr prieten cu ele, aflat pe patul morţii, nu l-ar fi lăsat să-şi dea sufletul până nu le-a răspuns la cincisprezece întrebări de ordin strict intim, ca frecvenţa scaunului, culoarea preferată a indispensabililor etc.

Irina îmi pune mâna pe braţ. Vorbeşte în şoaptă, dar cu accente hotărâte:

— Vreau să vă spun ceva.

— Spune.

— Dar rămâne între noi.

— Bineînţeles.

— Ştiţi, îmi suflă, eu am fugit de-acasă.

— Ah!

O exclamaţie fără noimă pe care, însă, o prefer unor observaţii didactice. În orice caz, am elucidat misterul. Întreb într-o doară, fiind convinsă de răspuns:

— Şi Traian.

— Nu, el nu. Doar eu am fugit.

— Demult?

— Acum două săptămâni. Când Traian mi-a spus că merge cu domn’ profesor, m-am hotărât şi eu. Uite aşa am plecat, îmi spune încântată, cum mă vedeţi, numai în fustă şi bluză. Nici n-am mai trecut pe-acasă.

Nu mi-e greu să-mi închipui ce o fi în sufletul bietei croitorese şi îi reproşez cu toată blândeţea de care sunt în stare:

— La mama te-ai gândit?

— Nu! Nici ea nu s-a gândit la mine.

Feţişoara i s-a făcut albă, pistruii par acum boabe de piper, tremură de patimă.

— Oare, Irinel? Ia mai gândeşte-te.

— Dacă aţi şti, domnişoară! Închipuiţi-vă, i-a căşunat să se mărite! A găsit un bărbos care lucrează la autobuze. Credeau că mă cumpără cu o cutie de bomboane *Schtollwerk*. Pe toate le-am aruncat, scuzaţi-mă, la WC! Aşa, să vadă!

— Nu-ţi place bărbosul!

— Şi asta! Dar gândiţi-vă… Începe să plângă. Ne împăcam aşa de bine! Veneam de la şcoală, dacă avea de lucru o ajutam, mai surfilam, dădeam un tiv, spălam podelele cu leşie… Duminica mergeam la cinema… Şi dintr-o dată… Izbucneşte: Ce-i trebuie, domnişoară, ce-i trebuie să se mărite, la vârsta asta?! Are treizeci şi trei de ani bătuţi pe muchie!

E prea dezolată, strivită de absurdul pretenţiilor nesăbuite, ca să-mi permit să zâmbesc. Îmi imaginez cât a pritocit ea cu Traian chestiunea, cum au întors-o pe toate feţele, termenii duri în care vorbesc despre „bătrâna“.

— Cam până la ce vârstă crezi tu, Irina, că e cuviincios să iubeşti?

Mă priveşte circumspectă, dar e expertă în materie, răspunsurile le are în buzunar:

— Să zicem douăzeci şi cinci ca femeie, declară cu generozitate, treizeci ca bărbat.

— Şi după douăzeci şi cinci de ani ce faci?

— Îţi vezi de casă, de copii, gospodăria, dacă o ţii cum trebuie, nu-i uşoară.

O las în pace. În definitiv, la vârsta ei gândeam la fel.

Prima parte a planului s-a desfăşurat matematic, fără incidente neprevăzute. Ne felicităm reciproc, încrederea în reuşită ne zâmbeşte.

Panica stârnită de Gestapo în oraş s-a potolit. Mă uit la ceas. E şase. Peste două ore vine o maşină de la Statul Major să mă ia. Îmi fac o cafea concentrată şi încerc să alung gândurile negre. În faţa casei e un tei. Şi-a pierdut verdele intens, are frunzele atinse de rugină. Vine toamna…

La şapte şi jumătate, fac ultimele retuşuri de machiaj, mă parfumez. Port pantofi de atlas cu tocuri din cristal, o rochie de tafta sidefie, foarte amplă, cu decolteu adânc şi şase trandafiri *Gloire de Dijon*, aruncaţi pe poale, într-o singură parte. La gât am perle, într-un anou al brăţării am fixat tot un trandafir galben, de astă dată natural. Amalia ar fi încântată de ţinută, chiar dacă nu mi-ar spune-o. Sunt pe gustul ei: nu vamp, nu lanternă, am stil. Îmi azvârl o ultimă privire de ansamblu în oglindă şi mă felicit că am avut ideea să-mi strâng părul într-un coc pe ceafă, deşi nu se poartă. Par desprinsă dintr-un tablou vechi.

Pătrund în hol şi nu mă pot împiedica să zâmbesc. Profesorul a rămas ca la Studio Julietta, Gri-Gri a încremenit cu trabucul într-o mână şi chibritul aprins în cealaltă, Traian clipeşte des. Numai bătrânul nu-i impresionat de apariţia mea, dimpotrivă, pare să se întrebe dacă n-am în garderobă şi o rochie cumsecade.

Spărgătorul fluieră admirativ, cam golăneşte, aşa cum obişnuiau înainte de război s-o facă între *Capşa* şi *Dragomir Niculescu*, tinerii dandy, la trecerea unui exemplar care le atrăgea atenţia.

— Încep să-mi revizuiesc convingerile despre viaţa de burlac. Reţine, te rog, domnişoară, sunt primul care-ţi cere mâna şi o fac pentru a doua oară.

— Nu te grăbi, domnule Trestian, s-ar putea să accept.

— Eşti splendidă! şopteşte profesorul.

E convins şi mă bucur sincer. Biată vanitate!

Maşina trimisă de generalul Hoffmann aşteaptă în faţa casei. Îmi iau rămas-bun emoţionată, le urez succes. Dau să plec. Roman Iuga mă opreşte şi-mi spune tulburat:

— Nu ştiu dacă o să ne mai vedem vreodată, domnişoară Magda. Vreau să-ţi mulţumesc pentru…

— Nu-mi mulţumi, îl întrerup. Încearcă să protesteze, dar nu-l las. Detest cuvintele de adio, vorbele mari. Vreau să cred că în curând, foarte curând, în locul maşinii lui Hoffmann o să mă aştepte birja trimisă de voi şi-o să ne întâlnim într-o grădină de vară… Râd nervos: încep să devin sentimentală… La revedere.

— La revedere, domnişoară.

Desluşesc în glasul lui Traian roua lacrimii. Mă răsucesc pe călcâie şi ies.

* * *

Mă izbeşte de la intrare aroma de pomadă, briantină şi parfum bărbătesc. Toţi ofiţerii Statului Major sunt raşi, tunşi, frezaţi, linşi ca pisicile, au cizmele oglindă, şi tunicile încărcate de tinichelele lui Hitler. În fond, fiecare dintre ei e un Hartner cu sfinţi la cancelaria Führerului.

Mă întâmpină generalul Hoffmann, extrem de amabil. Îmi oferă o cupă de şampanie şi banalităţi de genul „Argintăria şi femeile trebuie admirate noaptea, când sunt superbe“ etc. Nimeni nu m-a văzut până acum în ţinută de seară, împopoţonată ca un pom de crăciun şi efectul depăşeşte aşteptările. Poate că am exagerat puţin, n-am interesul să stârnesc gelozie printre celelalte fete.

Într-adevăr, Hildegarde îşi pierde glasul de invidie. Îmi sărută aerul în dreptul urechilor şi reuşeşte până la urmă să-mi spună cu noduri că arăt bine, dar am comis o gafă ireparabilă descoperindu-mi braţele. Sunt prea slabe… Katarina, într-o rochiţă modestă, albăstruie, îmi surâde cu

căldură. Până la urmă a acceptat invitaţia. Soarbe din cupa de şampanie şi îmi şopteşte:

— Ştii ce aş face în locul tău, Magdalena? Aş lua primul vapor spre America şi aş pune mâna pe un argentinian bogat.

Râd.

— De ce neapărat argentinian?

— Sunt frumoşi şi ştiu să-şi cheltuiască banii. Nu te văd alături de Regele Cârnatului, sau al cremei de ghete, chiar dacă ar fi miliardar…

În sala popotei mă aşteaptă o surpriză plăcută. Pereţii, lustrele, coloanele sunt speculate la maximum într-o explozie de frunze îngălbenite, aranjate cu autentic bun-gust. E opera căpitanului Scharf, grafician de profesie. Deasupra uşilor, până la tavan, de jur-împrejur, a plasat un brâu de frunze diferite ca nuanţe şi mărime, punctate din loc în loc cu măceş, poame de pădure mici, galbene şi brumării. Pe peretele corespunzător capătului de masă, unde va sta generalul, a compus o inimă enormă din frunze ceva mai ofilite cu miez sângeriu, în care a îngrămădit boabe de scoruş. Inima are codiţe, legate cu funde mari. Sensul e la îndemâna oricui. Alte compoziţii de-o fantezie uşor cinică, împodobesc ceilalţi pereţi. Scharf a preferat luminii electrice sfeşnice şi candelabre de argint, în care ard zeci de lumânări. Efectul este impresionant. Mă grăbesc să-l felicit. Decoratorul îmi mulţumeşte şi adaugă:

— Eram convins că până la urmă se va găsi şi un om de gust care să-mi aprecieze isprava. Mă rog, să zicem al doilea, m-a gratulat şi generalul.

— Ai muncit enorm. Şi când te gândeşti, pentru o singură seară!

— Lucrurile cu adevărat frumoase sunt efemere, Fräulein Magdalena. De un lucru poţi fi sigură, n-am făcut-o pentru a intra în graţiile sărbătoritului…

Tresar. Lângă inimioara cu funde şi codiţe se află portretul lui Hitler nelipsit din asemenea încăperi. Scharf a

înlocuit rama obişnuită cu una festivă, din frunze de mătrăgună… Îi şoptesc îngrijorată:

— Astea sunt bravade! Rişti inutil.

— Prostii. Nici un ofiţer de bun-simţ n-o să-şi strice seara contemplând chipul caporalului.

— Mai încet, pentru Dumnezeu!

Căpitanul îşi goleşte paharul râzând. Ochii îi strălucesc ciudat.

— În orice caz, nu sunt singurul care riscă. Aspectul de necesitate rămâne subsidiar.

S-a depărtat, dar ultimele cuvinte îmi sună în urechi dangăt de alarmă. Să fi simţit ceva?

Hildegarde se apropie şi bârfim niţel. Aflu că întrucât suntem doar trei femei, generalul a hotărât să ne distribuie carneţele în care să notăm ordinea invitaţiilor la dans, ca pe vremea bunicilor. Adaugă:

— Mai bine ne dădeau condicuţe, cum au alea… La urma urmei, nici una din noi n-are pretenţia că-i fecioară.

Nu mă dau în vânt după genul ăsta de spirite. Am stomacul sensibil. Fac eforturi să nu întreb cât e ceasul, îmi simt inima ghem dureros. Mi-am amintit visul, aluzia lui Scharf… Îmi propun să mai rămân cinci minute apoi simulez incidentul cu ciorapul.

Hildegarde se interesează dacă mă poate ajuta.

— Nu-ţi bate capul, am ac şi aţă în birou.

Sunt cel puţin zece persoane care au auzit discuţia. E bine. Îmi cer scuze şi părăsesc popota.

Mă îndrept spre birouri, lălăind un şlagăr la modă, aşa cum fac de obicei femeile când sunt bine dispuse şi se ştiu singure. Profesorul, moş Toma şi Gri-Gri lipesc peretele nişei de lângă scara centrală. Poartă trenciuri întunecate, bătrânul şi Roman Iuga ţin automatele la subţioară. Deduc că până aci totul a decurs conform planului. Îmi arată pumnii strânşi. Reproduc gestul şi trec mai departe.

În seara asta, de serviciu e locotenentul Schwalbe, un alsacian croit după toate canoanele rasei pure: înalt, blond, cu ochii albaştri şi de o rară incultură. Mă priveşte surprins. Imit mersul lui Mae West, surâd cuceritor şi îi explic că mi-am agăţat ciorapul. Buna dispoziţie o pun pe seama şampaniei.

— Scuză-mă, Hans, nu bei în fiecare zi *Cordon Rouge*.

Îmi dă dreptate apoi îşi reia pilitul unghiilor. Fiţele mele l-au lăsat rece. Ridic contrariată din umeri şi trec în birou.

Profesorul a avut dreptate, participarea mea în combinaţie e indispensabilă. Practic e imposibil să pătrunzi în hol fără ca Schwalbe să observe, iar alarma se poate declanşa printr-o simplă apăsare pe butonul verde de lângă telefon, încep să râd şi-l strig:

— Hans!

Alsacianul apare prompt. Îmi strâng înfrigurată umerii şi-l rog să închidă uşa.

— E un curent îngrozitor.

— N-am să aud telefonul, Fräulein Magda.

— Fii serios, se aude.

O face fără plăcere, are în ochi două stilete albastre. Şi dintr-o dată îmi dau seama că e pentru prima oară în viaţă când trebuie să depun eforturi ca să plac unui bărbat.

— Vrei să-mi închei pantoful, Hans?

Stau pe braţul fotoliului şi îmi legăn piciorul descoperit. Privirea lui Schwalbe se îngustează, taie brici. Se lasă într-un genunchi, execută maşinal operaţiunea. Intru în panică. Chestia cu bareta pantofului era figura mea numărul unu. Râd deşănţat, îmi dezvelesc genunchiul, folosesc toate trucurile văzute în piesele bulevardiere. Neamţul rămâne de lemn. Şi-a terminat treaba, se înclină ciocnindu-şi tocurile, şi dă să iasă. Mă simt îngrozitor de ridicolă, sunt înspăimântată căci n-au trecut decât nouăzeci de secunde. Îl strig:

— Hans!

S-a oprit cu mâna pe clanţă şi mă priveşte fără să-şi ascundă repulsia. În sfârşit, înţeleg. Mi-am amintit, Schwalbe e homosexual notoriu. Încerc o repliere nu prea îndemânatică:

— Spune, ai idee când se întoarce Hartner?

— Nu.

— Nu-i înţeleg plecarea asta precipitată. Se vorbeşte că românii pregătesc o ofensivă de amploare.

— Posibil. Scuză-mă, Fräulein, aştept un telefon de la Berlin.

— Oricum auzi când sună. Improvizez disperată: Ştii ce pretindea generalul?

— Regret, Fräulein, dar trebuie să vă părăsesc.

Se înclină din nou scurt şi iese. Îmi frâng înnebunită mâinile. Încă zece secunde şi alarma va alerta întreg comandamentul. Ochii mi s-au oprit pe scrumiera masivă de pe birou. Mâna îmi pleacă involuntar, văd cum o apucă singură. Din câţiva paşi, îl ajung pe Schwalbe, şi-l pocnesc zdravăn în moalele capului. Se năruie cu zgomot.

Profesorul şi moş Toma au apărut cu automatele în mână. Iuga n-are nevoie de explicaţii, dintr-o singură privire a înţeles situaţia.

— Nu s-a putut altfel? şopteşte.

— Nu.

— Al naibii ghinion! Ce explicaţie ai să le dai?

În biroul comandantului, se aude un declic. Îl văd pe Gri-Gri fotografiind harta Statului Major.

— În septembrie, fritzii atacă prin Oituz, îngână emoţionat spărgătorul. Poţi să te feliciţi, profesore.

Mă vede şi face ochii mari. Îi povestesc în câteva cuvinte cum stau lucrurile. Hoţul clatină capul.

— Ai riscat mult.

— Totul.

Chat Noir a isprăvit, pune atent harta la loc, încuie seiful, şterge amprentele cu batista. Profesorul şi bătrânul mă privesc îngânduraţi. Brusc, spărgătorul se răsuceşte pe

călcâie şi azvârle un stilet în direcţia uşii. Mă întorc şi-l văd pe aghiotantul generalului. Se răsuceşte titirez şi începe să alerge pe scări, urlând:

— Partizani! Partizani!

Am încremenit. Profesorul decide rapid:

— Înscenează un atac nereuşit asupra seifului, Trestian! Domnişoară Magda, va trebui să vii cu noi. Nu ai de ales, în momentul ăsta se ştie deja că eşti complicea noastră.

Îmi vine să-mi muşc pumnii de necaz. Roman Iuga îl zoreşte pe spărgător, încearcă să mă consoleze. Toma Strejea bâlbâie:

— Oricum, a meritat… Dacă scăpăm cu viaţă…

Se opreşte. La intrare se aud paşi precipitaţi, apoi izbucneşte sirena de alarmă.

Hoţul a forţat seiful cu o gură de lup, în aşa fel încât nemţii să capete certitudinea că tentativa n-a izbutit. Aruncă scula şi fugim prin labirintul de coridoare. Gri-Gri are grijă să încuie uşile în urma noastră cu un şperaclu.

Traian şi Irina ne întâmpină extrem de emoţionaţi. Mă văd, pricep că s-a întâmplat ceva grav, dar nu îndrăznesc să întrebe.

Reflectoarele gheretelor de pază au incendiat noaptea, pipăie, scotocesc tufişurile, cizme grele, multe, tropăie înfundat, se aud ordinele ofiţerilor. Ne furişăm pe lângă garduri, le căutăm umbrele. Dacă ajungem la ruinele castelului Ghimeş, luăm o opţiune serioasă. Douăzeci de metri, zece, cinci. Un reflector ne fixează brusc într-un con de lumină, o rafală de armă automată muşcă zidurile arse.

Alergăm înspăimântaţi, ne împiedicăm, alunecăm la fiecare pas. Profesorul repetă:

— Mai repede! Mai repede! Dacă încercuiesc castelul, s-a isprăvit cu noi!

Câteva lanterne ling dărâmăturile. Ne-au zărit. Roman Iuga se aruncă pe burtă. Îl urmăm automat. Împuşcăturile stârnesc praful, clatină zidurile, gata-gata să se prăbuşească. Ne târâm pe coate, la adăpostul mormanelor

de moloz. Chat Noir s-a oprit, îşi roteşte privirea jur-împrejur. Zeci de luminiţe răsar din toate părţile.

— Colivia s-a închis!

Profesorul îi arată un pătrat decupat în pardoseala holului.

— Un chepeng!

Capacul masiv din beton stă alături de gaura întunecată. Întâi coboară spărgătorul, îi urmează copiii, apoi eu. Roman Iuga, ultimul, trage capacul. Se aude explozia unei grenade.

CAPITOLUL IX

Bezna e de nepătruns, mă împiedic la fiecare pas. În general nu văd pe întuneric, acum pur şi simplu calc în gol, parcă sunt oarbă. De fapt, şchiopătez. Unul din tocurile de cristal ale pantofului mi-a rămas undeva, printre ruine. Desculţă însă, ar fi mult mai rău.

O mână caldă, puternică îmi prinde braţul şi încearcă să mă ghideze. Recunosc vocea lui Iuga.

— Fii atentă la trepte!

Le cobor la întâmplare, gata să cad. Sunt multe, nu se mai sfârşesc. După mirosul de mucegai, am impresia că suntem într-o pivniţă. Moş Toma aprinde lanterna. Sus, în capul scării, profesorul se căzneşte să închidă zăvoarele chepengului, două bare masive de fier. A reuşit. Mă întreb dacă a mizat pe existenţa acestui refugiu în caz de forţă majoră. Chat Noir îşi îndreaptă cravata. Studiază senin locul dar eu ştiu că bravează, ca de obicei.

Un zgomot asurzitor ne zdrobeşte timpanele. Am senzaţia că s-a prăvălit cerul peste noi. Întreb îngrozită:

— Ce-a fost asta?

— S-au prăbuşit zidurile, spune întunecat Iuga.

Am înţeles. Ruinele castelului, zgâlţâite de explozia grenadei şi muşcătura gloanţelor, n-au mai rezistat. Îmi rotesc privirea de la unul la celălalt. Au rămas de piatră, cu ochii la tavan. Bătrânul abia îşi muşcă buzele.

— Ce belea!

— Ăsta-i ultimul nostru domiciliu, băieţi!

— Fără panică, Trestian! scrâşneşte profesorul. Vă rog să vă păstraţi calmul. Vom vedea ce e de făcut.

Ia lanterna din mâna bătrânului şi începe să scotocească încăperea. Zidurile groase sunt prevăzute din loc în loc cu anouri de fier, unde pe vremuri se înfigeau torţele. Praful s-a aşternut peste tot, chiar şi pe pânzele de păianjen. Îmi duc reflex mâinile la păr. Mi-e groază de lilieci, deşi n-am văzut nici unul în viaţa mea. Obiecte de fier, cufere, mobilă veche, abandonată ridică stive în jurul pereţilor.

Arătăm îngrozitor. Costumul lui Gri-Gri s-a murdărit. Irina îşi leagă cu batista o zgârietură destul de adâncă la picior. Cea mai reuşită sunt, fireşte, eu. Superba mea rochie de tafta e ferfeniţă, o despicătură îmi lasă piciorul gol până la şold. Sunt plină de praf, ciufulită, arăt ca o cocotă beată, dar la gât şi în urechi am perle. Ştiu că-s penibilă, şi nimic nu mă enervează mai rău ca o ţinută nepotrivită. Cât naiba o să stau în rochie de seară? Mă simt despuiată şi indecentă, îi invidiez pe Iuga şi pe bătrân pentru hainele lor de piele, pe Irina pentru fustiţa ei ecosez.

Îmi smulg furioasă pantoful din picior şi dau cu el de pământ. Am scăpat şi de celălalt toc. Cel puţin, n-am să mai calc ca o barză şchioapă.

Un zgomot iscat în fundul încăperii ne îngheaţă sângele în vine. Iuga face semn să stăm liniştiţi. Se lipeşte de zid, înaintează ca o pisică. Un tabernacol uriaş, Maria Tereza, deteriorat, dar încă splendid, îi blochează trecerea. Din umbra lui, răsar două făpturi ciudate. Gri-Gri nu-şi stăpâneşte uimirea:

— Ia te uită! Mai sunt locatari.

Au ridicat braţele şi clipesc din pricina jetului de lumină. Unul din ei e gras, are faţa galbenă şi lucioasă. Poartă o şapcă pepit, sub haină un pulovăr cenuşiu cu brazi pe piept. Îi văd genunchii tremurând în pantalonii burlan. Celălalt dă din cap şi rânjeşte.

E o namilă cu umerii, mâinile şi picioarele proiectate la dimensiuni puţin obişnuite. Capul blond, turtit, e complet

ras. Poartă direct pe piele un pardesiu vechi, încins cu o chingă de oblon. Îl ştiu bine. E imbecilul oraşului, calul de bătaie al copiilor. Aruncă după el cu pietre şi scaieţi, îi pun piedică, îl batjocoresc cu cruzimea specifică vârstei. Nefericitul aleargă ca un iepure, îi e frică de ei deşi, practic, ar putea să-i pună jos cu două degete. E poreclit Bubu, pentru că sunt singurele sunete pe care izbuteşte să le articuleze. Îşi ţine zilele îndeplinind munci jalnice sau care presupun forţă: gunoier, vidanjor, spărgător de lemne, hamal. Poate ridica greutăţi până la cinci sute de kilograme. L-am văzut transportând singur un pian cu coadă, la Comandament. Nemţii îl priveau stupefiaţi, le ieşiseră ochii din orbite. Pentru munca lui cere doar mâncare şi numai atunci când îi e foame, nu cunoaşte valoarea banilor. Oamenii profită de imbecilitatea lui şi-l exploatează sângeros.

Îmi întorc privirea spre celălalt. Tremură cumplit, caricatural, aşa cum numai în scheciurile lui Tănase am văzut sugerată spaima. Nu, nu-l cunosc, sau nu mi-a atras atenţia. Are incisivii îmbrăcaţi în aur, ochii mici îngropaţi în grăsime.

— A, amicul Dragnea! exclamă Chat Noir.

Grasul tresare surprins, dar orbit de lanternă nu-l vede pe spărgător. Îngână gâtuit:

— Mă cunoşti?

— Prostia, mon cher, flutură stindarde.

— Ce-i cu el? întreabă Iuga.

— Nimic interesant. Un micuţ traficant de provincie. Se bucură totuşi de oarecare notorietate în branşă. Ştiu cel puţin zece inşi care-şi ascut cuţitele, aşteptându-l la cotitură.

— Un nemernic.

— De duzină. Nu merită să-ţi baţi capul atâta vreme cât nu s-a strecurat în spatele tău.

Irina strânge braţul lui Traian. Bubu o fascinează, i se citeşte totul pe faţă: groază, curiozitate, repulsie.

Traficantul s-a mai liniştit. Întreabă:

— Ce naiba căutaţi aici?

— Comoara lui Ali Baba! răspunde Chat Noir. Ascultă, superbule, lasă, te rog, mâinile jos, degetele de cârnăţar nu oferă priveliştea după care obişnuiesc să mă dau în vânt. Doi! Fă eforturi să te exprimi civilizat, te afli în prezenţa unor domnişoare şi a unor gentlemeni. Trei! Detest întrebările, în consecinţă încearcă să nu mă indispui.

Lanterna profesorului descoperă câteva lăzi de carton.

— Aici e zestrea băieţilor, explică Gri-Gri. S-au gândit că boşilor n-o să le treacă prin minte să percheziţioneze hruba şi am impresia că pentru prima oară în viaţă s-au orientat bine. Apropo, mon cher, ce aveţi acolo? Zahăr? Făină? Cacao?

— Avem pe dracu' ! bombăne Dragnea.

— Superbule, mă superi! Încă un cuvânt necugetat şi te scot afară de urechi.

— Eşti… Traficantul se sufocă, nu-şi găseşte cuvintele: Încă n-aţi înţeles?

— Ce, măi omule? întreabă moş Toma.

— Suntem îngropaţi de vii!

Încă nu realizez catastrofa. Ştiu, ruinele castelului au blocat chepengul, totuşi nu se poate să rămânem aici. Caut ochii profesorului. Cercetează zidurile, răscoleşte fiecare ungher. Îl întreb:

— Crezi că nu mai e nimic de făcut?

— Fii liniştită. Întotdeauna există o soluţie.

— Aproape întotdeauna, precizează Gri-Gri.

Moş Toma încearcă să zâmbească.

— O scoatem noi la capăt, vorba aia, suntem şase bărbaţi.

— Nu fi îngrijorată, domnişoară Magda, îmi şopteşte Traian. Cât e domn’ profesor cu noi, nu există…

Dragnea suspină printre lacrimi. Bubu se aşează lângă el. Ca să-i vadă mai bine faţa aprinde un felinar şi-l apropie. Pare extraordinar de curios. După câteva momente de

contemplaţie concentrată, ridică mâna uriaşă, cât un făraş, şi-i mângâie stângaci urechea. Mă înfior. Ar fi de ajuns ca Bubu să închidă pumnul, pentru ca ţeasta lui Dragnea să se spargă ca o nucă. Imaginea e de coşmar.

Dumnezeule! Ce caut în pivniţa asta, înmormântată poate pentru totdeauna, cu decolteul plin de perle, alături de un Bubu apocaliptic şi sentimental? Urmăresc hipnotizată spectacolul. Imbecilul a început să plângă, lasă felinarul, şi cu cealaltă mână îşi dezmiardă creştetul ras. Îngână continuu:

— Bubu, Bubu…

Nu mai suport şi închid ochii. Sunt sfâşiată de milă şi oroare. Irinei îi tremură buzele. Tot ce se întâmplă e mai presus de puterile ei. Cât îi va trebui mai târziu ca să uite? Va uita vreodată? O cuprind de umeri şi bolborosesc ce-mi trece prin minte:

— O să fie bine… Ai să vezi…

Amestec fără noimă soarele cu florile, oraşul iubit, străzile copilăriei, prietenii.

Fata îmi răspunde protocolar, dar în fond recunoscătoare chiar dacă efortul meu e inutil.

— Ştiu, domnişoară.

Chat Noir a făcut înconjurul încăperii. Rosteşte încet, cu aerul că vorbeşte singur:

— Mda… Cam trei ani.

Întreb maşinal:

— Ce vrei să spui?

— Cam atât o să dureze până ne descoperă scheletele. Pun la socoteală încă vreo şapte-opt luni de război, poate chiar mai puţin, şi circa doi ani până se aşează lucrurile. Nimeni nu se apucă de reconstrucţii din prima zi de pace…

Mă căiesc cumplit că am acceptat să intru în combinaţia asta. N-ar fi trebuit să comunic propunerea lor Jeannei, iar Jeanna putea să rămână credincioasă bunului ei simţ şi să n-o transmită mai departe. „În special, îmi spunea mereu

colonelul Radian, nu te încurca cu amatorii. Au curaj, dar şi talentul de a se vârî în cele mai splendide buclucuri…“ Şi totuşi a fost de acord.

Bilanţul mi se pare de-a dreptul catastrofal. Mi-am ratat excelenta situaţie de la Statul Major, iar acum sunt închisă într-un mormânt. Şansele de a scăpa din hrubă le socotesc nule.

Măsurăm zidurile şi nu ştiu cât e în privirea asta nădejde, spaimă sau pornire instinctivă de a face ceva.

„Ultimul domiciliu“ a spus Gri-Gri. Cuvintele mi s-au înfipt în minte, am înaintea ochilor cavoul mătuşilor mele. E în fond cavoul familiei, dar sunt singurele care-l frecventează cu regularitate, aşa cum un proprietar se duce să-şi vadă viitoarea locuinţă, în fază de construcţie, calculând mental unde-şi va instala dormitorul şi biroul, ce culoare de perdele va avea sufrageria.

Tata, care e un bărbat fără umor, se amuză în rarele lui momente de bună dispoziţie să facă inventarul lăcaşului de veci. E singura dată când îl văd râzând cu lacrimi. Într-adevăr, „apartamentul“ – sunt două piese – e perfect utilat. Fotografii, carpete persane, două măsuţe stil, o canapea confortabilă, cărţi şi ghivece cu cactuşi – o plantă pe care am considerat-o întotdeauna odioasă. Când cavoul din dreapta a fost achiziţionat de doctorul Olinescu, mătuşa Amalia a avut cea mai bună zi din viaţa ei. Îi repugna vechea vecinătate, familia unui angrosist care debutase ca măcelar.

Încep să le invidiez pe bietele bătrâne. Preocupările lor denunţă un adevăr simplu: Elvira şi Amalia resping pustiul lumii de dincolo, exclud hotărât şi din capul locului neantul. Nu ştiu însă ce le determină să creadă că „acolo“ vor funcţiona aceleaşi norme de convenienţă socială.

Toate privirile îl aţintesc pe Roman Iuga. Simţim instinctiv că omul acesta puternic, îndrăzneţ, aventurier în sensul major al noţiunii, e singurul care ar putea găsi o

soluţie. Cercetează concentrat zidurile, palmă cu palmă, se caţără, pipăie, ciocăneşte. Nu îndrăznim să-l întrebăm nimic, ne e teamă de o sentinţă categorică. Bătrânul Strejea rupe primul tăcerea:

— Ce zici, flăcăule? Ieşim la liman?

A vorbit pentru copii, le face cu ochiul liniştitor.

— Ieşim, moş Toma, declară categoric Lepăduş.

O crede sincer. Fetiţa şi-a făcut obiceiul să clatine din cap în sensul că e de acord, ori de câte ori Traian dă verdicte. A observat şi Chat Noir.

— M-aş bucura sincer, domnişoară Irina, să procedezi la fel şi după zece ani de căsnicie cu elevul Lepăduş. Evident, dacă don' profesor încă nu şi-a epuizat soluţiile, dacă scăpăm de hăituială, dacă supravieţuim războiului, dacă în ceasul al doisprezecelea, măcar, nu-ţi revizuieşti intenţiile.

— Eşti incorigibil! exclam.

— Exact! La cei şaptesprezece ani ai dumitale, cam atât ai sau cel puţin atât arăţi, ar fi trebuit să ştii ce înseamnă buna dispoziţie în momentele cheie.

— Ce să-ţi spun, bietul Traian nu mai poate de râs.

Ochii lui Lepăduş înţeapă. Îi şopteşte Irinei, destul de tare ca să poată fi auzit:

— Noroc că mai sunt şi măscărici pe lumea asta.

Chat Noir îşi potriveşte surâsul, dar nu apucă să-i răspundă. Profesorul s-a apropiat de noi, nedumerit.

— În general, construcţiile medievale, mă gândesc, fireşte, la cele de amploare, au coridoare subterane. Nu văd de ce tocmai hruba asta ar face excepţie.

— Un tunel… spun pe gânduri, răsfirând imagini din filmele de capă şi spadă.

— Noaptea Evului Mediu a stăruit o mie de ani, poate şi datorită labirintului de cărări tainice acoperite de mister. Castelele au devenit vizuini de vulpe, generaţii întregi habar n-aveau că există şi alte ieşiri secrete.

— Ce te determină să crezi că tunelul trece tocmai pe-aici?

— Vreau să cred… Încăperea avea o anumită destinaţie. Ca şi inelele de pe pereţi. În ele se înfigeau torţele. Deasupra, zidul e înnegrit de funingine.

— Logic, admite Gri-Gri.

— Pe de altă parte, chepengul respectă motivele mozaicului din hol, astfel încât se camuflează perfect. Nu există nici o fereastră pentru aerisire. Toate amănuntele conduc la concluzia că ne aflăm într-o cameră de trecere.

— Aşa e, spune Traian. Trebuie să existe o ieşire.

Îl văd pe Gri-Gri că aruncă discret trabucul abia aprins, îl striveşte sub talpă. Înţeleg dintr-o dată şi deschid gura îngrozită. Moş Toma mă opreşte să strig: „Vom muri sufocaţi.“

Îmi arată copiii. Dau din cap şi-mi muşc buzele.

Panica mi-a pus gheara în gât. Mă aşez la întâmplare pe o scândură şi închid ochii. Chat Noir îmi sesizează starea de spirit, încearcă să mă galvanizeze.

— Dacă există o singură gaură de şoarece în cocioaba asta, am s-o descopăr. În meseria mea, fără fler, tragi obloanele.

— Peretele din stânga, spune profesorul, l-am cercetat palmă cu palmă. Continuă cu cel din fund.

— În regulă.

Îmi cere permisiunea să-şi scoată haina, îşi slăbeşte nodul cravatei. Cred că e cam ţicnit. A rămas în cămaşă, cu mânecile suflecate şi mănuşi din antilopă. Cu o vergea metalică, ca un diapazon, scoasă din trusa lui, începe să ciocănească zidul indicat de profesor. Moş Toma ţine felinarul traficantului. Bubu îi imită. Dă cu pumnul în piatră, le reproduce aidoma fiecare gest.

Dragnea îmi simte privirea şi ridică sceptic din umeri.

— Pierdere de timp.

— Ce-ţi pasă?

— Mă crezi tâmpit, domnişoară?

— E preferabil să nu afli ce cred despre dumneata.

— N-or să găsească nimic. Trei zile am cercetat pivniţa asta blestemată, înainte de a-mi depozita marfa. Aici ne putrezesc oasele!

Roman Iuga se răsuceşte pe călcâie. Ochii scăpărători, pometii înalţi pe obrazul supt, trupul încordat înfricoşează. Seamănă cu un tigru. A pus mâna pe automat, înlătură piedica de siguranţă.

— Încă o silabă şi te împuşc!

Îşi reia cercetările. Din fericire, Traian şi Irina au încredere în el, îl urmăresc cu priviri înfrigurate şi sufletul la gură. Gri-Gri ignoră incidentul, continuă să cerceteze zidul cu mişcări experte, utile, de o graţie ciudată.

— Apropie felinarul, moş Toma.

O casă de bani, de tip vechi, deschisă, blochează drumul spărgătorului. E înaltă cât un scrin, grosimea uşii are două palme. Chat Noir o studiază ca profesionist, îl amuză mecanismul naiv.

— Doamne, oftează, de ce nu m-am născut acum două sute de ani? Eram rajah!

Profesorul îi retează efuziunile nostalgice.

— Uită-te dacă e trucată!

Spărgătorul îl priveşte mirat.

— Te gândeşti că s-ar putea ieşi pe aici?

Opintesc toţi trei s-o urnească, dar nu izbutesc. Nici măcar n-au clintit-o. Bubu e în spatele lor, zâmbeşte şi dă din mâini.

— Vrea să încerce, explică traficantul. Lăsaţi-l.

Bubu izbuteşte. O pânză groasă de păianjen marchează locul rămas acum gol. Iuga îl cercetează cu lanterna, vergeaua spărgătorului pipăie fiecare centimetru. Ritmul bătăilor e atât de intens încât îţi vine să crezi că în încăpere se află o ciocănitoare. Aştept cu sufletul la gură strigătul de victorie. Chiar şi Dragnea, complet mototolit, devine atent.

— O să reuşească! suflă Traian. E un tip formidabil!

Încrederea, admiraţia lui sinceră pentru Iuga mă impresionează. Oricum, profesorul nu-i un bărbat comun. Puţini dascăli ştiu să stârnească entuziasmul elevilor.

— Precis! întăreşte Irina.

— Învăţaţi la aceeaşi şcoală?

Irina începe să-şi bălăngăne picioarele, aşa cum fac copiii când vorbesc despre ei.

— Nu, răspunde, eu sunt normalistă, dar internatul lui e alături. Chicoteşte: toate fetele de la noi sunt îndrăgostite de domnul Iuga… E bărbat bine. Aţi văzut ce ţinută are?

— Am văzut.

— Şi ce curaj? Ia povesteşte, Traiane, ce-aţi păţit pe munte.

Puştiul se înviorează, ochii îi lucesc, îşi freacă palmele.

— A! O chestie formidabilă.

Totul e formidabil la băiatul ăsta. Probabil e cuvântul la modă. În ultimii mei ani de liceu se purta „fatal“. „O femeie fatală“, pusă în circulaţie de Greta Garbo, „chestie fatală“, „banc fatal“, etcetera.

Urmăresc fără interes povestea lui Traian. Pricep că Iuga, alpinist pasionat, nu scapă sfârşit de săptămână fără să plece la munte, el organizează excursiile elevilor în vacanţă. Au avut loc aventuri palpitante, băieţii îl adoră pentru inteligenţa şi spiritul său întreprinzător.

Irina aude, probabil, pentru a suta oară întâmplarea. Va fi o nevastă admirabilă. Mi-o închipui lesne, palpitând de emoţie şi orgoliu naiv în timp ce bărbatul, contabil sau funcţionar oarecare, îşi povesteşte isprăvile eroice de la slujbă.

Chat Noir, Iuga şi profesorul sunt din nou în mijlocul încăperii. E suficient să le priveşti braţele moi, ca să înţelegi că n-au găsit nimic.

— Ce v-am spus? şopteşte traficantul. Aici crăpăm!

CAPITOLUL X

Dragnea se plimbă agitat, izbeşte cu piciorul obiectele întâlnite în cale.

— Fir-ar-al dracului de ghinion!

— Gura!

A intervenit Chat Noir. Traficantul îl priveşte cu ură.

— Ticălosule! Se uită furios la noi. Ticăloşilor! Din cauza voastră! Faceţi pe partizanii, pe eroii! Cu nemţii v-aţi găsit voi să vă puneţi?

— Ascultă, superbule, declară calm Chat Noir, o să te fac să-ţi înghiţi cuvintele!

— Uite cine vorbeşte? Cine eşti tu, mă? Un escroc, un şarlatan! Crezi că nu te cunosc?

— Nu îndeajuns.

Lasă vergeaua şi îşi întinde tacticos mănuşile. Dragnea ignoră preparativele.

— O să crăpi ca un şobolan.

— Linişteşte-te, intervine bătrânul.

— Du-te dracului, hodorogule!

Profesorul apucă braţul lui Chat Noir, apoi se apropie de traficant.

— Te-am rugat să-ţi păstrezi calmul.

— Du-te dracului!

— Te-am avertizat.

— Du-te dracului! E în plină criză de isterie, loveşte lăzile cu marfă. I-a apucat eroismul! Patriotismul! Te umflă râsul, numai când te uiţi la ei. Nişte amărâţi.

— Dă-te la o parte, profesore! scrâşneşte Chat Noir.

— Fii calm!

Toma Strejea abia se stăpâneşte.

— Închide-i gura, domnule Iuga! Ce nemernic!

— O să crăpaţi! repetă cu satisfacţie traficantul. Unul câte unul!

— Vrei neapărat să fii primul? întreabă Roman Iuga.

E palid de enervare. Ochii lui Dragnea ies din orbite. Obrajii moi îi tremură ca o gelatină.

— Du-te dracului! Faci aici pe şeful? Vrei să-ţi spun eu ce eşti! Un rahat! Un rahat mare! O să crăpi şi tu, şi târfa aia goală, şi prăpădiţii ăia de copii.

Palma lui Iuga îi şterse cuvintele de pe buze. Rămâne o clipă năuc, apoi cade mototol. Plânge, dar criza a trecut. Bubu se aşează alături. Are ochii plini de lacrimi. Se preling mici şi iuţi pe obrazul neras.

Roman Iuga cunoaşte un adevăr elementar. În situaţii disperate, cel mai rău lucru e panica. În asemenea momente, conducătorul autentic trebuie să se afle cu cel puţin o palmă deasupra celorlalţi. Aprioric, ştie şi poate mai mult. E unica posibilitate de-a insufla nădejde în lipsa unor fapte concrete. Toate acestea le înţeleg ascultându-l. Se stăpâneşte bine, dar aş fi curioasă să ştiu câte şanse din o sută ne acordă în adâncul sufletului.

— Dacă ne păstrăm calmul, declară masându-şi cotul – abia acum observ că e încins într-un bandaj lat cauciucat – vă asigur că vom găsi o cale, chiar de-ar fi să dărâmăm pereţii şi să săpăm cu mâinile.

— Aşa e, spune simplu bătrânul.

— În ce mă priveşte, profesore, m-am aflat în câteva situaţii mult mai cretine şi nu-mi amintesc să-mi fi pierdut busola, spune Chat Noir. Chestia cu săpatul mi se pare mai dificilă. Deşi m-am dat peste cap să ajung la ocnă, încă n-am învăţat cum se extrage sarea.

E bine dispus. E tonic. Profesorul îl acceptă, ştie că umorul lui Gri-Gri oxigenează aerul.

— Pentru că tot acolo ai să naufragiezi într-o zi, n-ar fi rău să te antrenezi niţel.

— În regulă, mon cher, poţi conta pe muşchii mei oţeliţi.

— Avem timpul de partea noastră. Nu-i uşor să evacuezi ruinele.

— De ce să le evacueze? întreb.

— Nemţii, explică profesorul, ne-au văzut intrând în hrubă. Vor încerca să ne prindă vii.

— Vii? întreabă Irina.

— Fireşte. În momentul ăsta, pot paria că cineva de la Gestapo ţine pumnii strânşi şi se roagă să rezistăm. Îi interesează ceilalţi complici.

Apreciez tactul lui Iuga. Nu se enervează, explică pe îndelete. Pe Traian şi Irina îi tratează camaradereşte, le pompează încredere în propriile forţe şi responsabilitate, îi face să se simtă adulţi.

— O să le povestiţi, sper, intervine Chat Noir, că am apucat pe cărări greşite din pricina unor ochi frumoşi. Îmi zâmbeşte, apoi privirea i se opreşte la marfa lui Dragnea. Mai complicată e povestea superbului. Ce are dumnealui acolo, se numeşte valută forte. Aşa consideră Führerul merindea Wehrmachtului.

— Eu nădăjduiesc, îl întrerupe profesorul, că nu va trebui să dăm explicaţii. Aşadar, suflecaţi-vă mânecile şi hai să ne apucăm de treabă. Am găsit o cazma şi o lopată care pot fi folosite. Vom săpa un tunel.

Moş Toma îşi drege glasul.

— Să nu ne pripim… Trăiesc în oraşul ăsta de cincizeci şi şase de ani, îl cunosc palmă cu palmă. În ’912, s-a deschis prima linie de tramvai şi tot în anul ăla au început săpăturile pentru instalaţiile comunale. Spre miazănoapte – se răsuceşte indicându-ne instinctiv direcţia – e numai stâncă. La sud… De! La sud, ar fi bine, pământu-i moale, numai că dăm chiar în mijlocul pieţei.

— Care piaţă? întreabă Gri-Gri.

Am înţeles ce vrea să spună moş Toma şi precizez:

— Din faţa Comandamentului.

Chat Noir îşi trece degetele prin păr şi oftează.

— Cum s-ar zice, traversăm piaţa pe dedesubt.

— Ai ghicit, spune profesorul. Adică săpăm aproximativ o sută de metri spre catedrală. Sper să ieşim în grădina paracliserului. Vom lucra în echipe de doi. Unul sapă, celălalt evacuează pământul. Fetele îl vor tasa cu picioarele.

Măsoară capacitatea hrubei, dimensiunile obiectelor, a scării, face tot felul de calcule şi, în sfârşit, ne anunţă că spaţiul trebuie economisit cu cea mai mare zgârcenie. Vom depozita aproximativ o sută de metri cubi de pământ.

Puştii par dintr-o dată cuprinşi de entuziasm, sunt nerăbdători să se apuce de treabă. Din fericire, aspectul senzaţional al întâmplării nu-i lasă insensibili. Îşi imaginează de pe acum stupoarea familiei şi a prietenilor când îşi vor povesti isprăvile. Dragnea devine atent. Se ridică, gesticulând mult înainte de a vorbi:

— Cum să vă spun…

— Renunţă, mon cher, ne-ai spus destule.

— Îmi pare rău. Sincer îmi pare rău. Nervii…

Profesorul saltă din umeri.

— Las-o baltă. Atât te rog, controlează-te.

— Am să pun şi eu umărul. Cine ştie… Bubu, continuă traficantul, a mai săpat fântâni prin mahalale, e învăţat.

Vrea să-şi aprindă o ţigară. Iuga îi atrage atenţia cu neaşteptată blândeţe.

— Nimeni nu mai fumează. Vom avea şi aşa destule probleme cu oxigenul. Ultimele ore, mai ales…

— Chestia nu trebuie să te afecteze, mon cher, completează Chat Noir. Medicii au constatat că fiecare ţigară fumată scurtează viaţa individului cu circa două minute şi jumătate. Tata mare, Dumnezeu să-l ierte, a tras toată viaţa din pipă şi a închis ochii la nouăzeci şi trei de ani. Mă întreb mereu unde ajungea dacă n-ar fi fumat.

Dragnea deschide o ladă şi declară cu un soi de satisfacţie ursuză:

— Problema mâncării nu se pune. Am conserve, biscuiţi, zahăr, ciocolată.

— Începe să devină vesel! exclamă Gri-Gri. Lipseşte doar patefonul.

Moş Toma îşi lasă capul în pământ. Ar vrea să spună ceva, dar ezită în mod vizibil. Tuşeşte, se uită cu coada ochiului la Traian şi Irina, în sfârşit se hotărăşte:

— Apa… Ce facem de apă?

Ne uităm unul la altul, nimeni nu îndrăzneşte să deschidă gura. În condiţiile unor eforturi susţinute, apa e indispensabilă. Ştiu ce înseamnă setea, într-o vară am călătorit optsprezece ore cu trenul, fără un strop de lichid.

— N-am purtat în viaţa mea aceeaşi cămaşă şase zile, constată Gri-Gri, ca să nu mai vorbesc de-o igienă elementară.

De astă dată, nu glumeşte. Sunt încredinţată că mizeria fizică îi îngrijorează mai mult decât perspectiva setei. Profesorul hotărăşte:

— În nici un caz nu ne atingem de conserve. Vom consuma numai biscuiţi şi puţină ciocolată. Asta-i situaţia. Cu concursul lui Bubu, sper să isprăvim mai repede. Ce-i, domnule Dragnea?

Traficantul nu spune nimic şi deschide altă ladă. A înţeles că viaţa lui e condiţionată de a celorlalţi. Ne arată o sticluţă de două sute de grame de apă tonică.

— Am douăzeci şi patru.

Nu comentăm, ne gândim toţi la acelaşi lucru. Suntem opt. Asta înseamnă trei sticluţe de cap. Deci şase sute de grame de apă pentru câteva zile. Nici o pisică n-ar supravieţui.

Roman Iuga ne împarte raţiile. Ţin cele trei sticluţe în mână – flacoanele mele de parfum sunt mai mari – şi-mi vine ameţeală. Dintr-o dată, mi-e sete, aş da orice să mă pot scălda, mă văd în pijama de plajă, albă, la Rex, sau înfăşurată în halatul flauşat, în baia noastră din faianţă

albastră, înghit în sec cu gândul la oranjadele cu gheaţă ale mătuşii Amalia, simt aroma de lavandă a lui Alexandru, când iese de sub duş...

Gri-Gri deschide primul o sticluţă. Îl urmărim consternaţi. Şi-a scos mănuşile. Deşartă un sfert din conţinut în palmă, îşi freacă îndelung obrazul şi gâtul, apoi îmbracă din nou mănuşile.

— Asta-i nebunie curată! exclam.

— Care din noi e complet normal?

— O să-ţi muşti mâinile!

— O fac demult.

Irina e zdrobită de admiraţie. Iuga ridică din umeri.

— Teribilisme!

Chat Noir zâmbeşte cu oarecare amărăciune.

— Ştii unde greşeşti mereu, dragul meu? Pentru dumneata o păsărică nu-i nimic altceva decât o păsărică.

Irina îl priveşte mirată. N-a înţeles.

— Ce altceva ar mai putea fi?

— Depinde, surâde Gri-Gri. Trubadurul luncii, primadona codrilor, mărţişorul azurului, şi, din când în când, pur şi simplu păsărică.

— O să-ţi amintesc ce mai poate să însemne apa, când ai să te caţări pe ziduri de sete.

— Unul din noi doi e mult prea didactic, profesore.

Dragnea intervine brutal:

— Ascultă, patroane, ţi se pare cinstită repartiţia dumitale?

— Dacă era vorba să favorizez pe cineva, îi răspunde profesorul tăios, atunci aceia erau Irina şi Traian. Am acordat totuşi fiecăruia şanse egale.

Gri-Gri râde mereu.

— Specialitatea conserve şi coloniale en detail n-a avut timp să-l citească pe Marx.

— Cu riscul de-a fi didactic, spune profesorul, vreau să vă avertizez că totul depinde numai de noi. Nu viciaţi aerul stârnind praf, economisiţi-vă apa, forţele şi energia

nervoasă. Nimeni n-are dreptul să-i pretindă celuilalt mai mult sau să evite efortul. Cuvântul de ordine: calm şi încredere.

Bubu îi soarbe cuvintele clătinând din cap. N-a înţeles nimic.

Am pierdut complet noţiunea timpului. E noapte? A trecut o zi? O săptămână? Abia acum câteva minute au ajuns până la noi unele zgomote înfundate, specifice. Nemţii au început operaţiunile de evacuare a dărâmăturilor, se grăbesc să ne „elibereze“. Bătrânul ascultă o vreme, apoi îi şopteşte profesorului:

— Au două buldozere şi un excavator.

— Ce înseamnă asta în timp?

— Ştiu şi eu? Depinde câte ziduri s-au năruit şi care anume. Dacă a căzut turnul, mai durează.

Chat Noir socoteşte ceva, zgâriind piatra zidului cu un cui.

— Cât am înaintat? întreabă Roman Iuga.

— 32 de metri. Greu al naibii! Asta-i rocă, nu pământ.

— Oricum, e bine.

Suntem galvanizaţi, muncim de parcă am fi mâncat cărbuni. Bubu pur şi simplu ne sperie. Iuga încearcă să-l tempereze, pentru că ritmul şi cantitatea de efort îl vor epuiza. Nefericitul nu aude, sau poate în mintea lui ceţoasă s-a declanşat ceva care-i vesteşte primejdia. Şi Dragnea trage din răsputeri, cred că e prima oară în viaţa lui când nu încearcă să scape ieftin. Vorba lui Chat Noir, „comerţul *en detail*“ nu prea i-a lăsat vreme să se gândească la alţii. Acum are impresia că o face şi asta îi răstoarnă propriul univers. Trebuie să fie grozav când începi să te suspectezi că ai fi mai puţin rău decât ţi-ai închipuit.

După cum a preconizat Roman Iuga, se lucrează în permanenţă, ne odihnim cu rândul. Profesorul şi Traian s-au culcat. Bubu sapă, Dragnea încarcă pământul într-o navetă improvizată din sertarul scrinului, iar Gri-Gri o

deşartă în unghiul opus. Aerul din tunel e irespirabil. Noroc că traficantul avea dosite două măşti de gaze nemţeşti.

Irina şi cu mine bătătorim pământul pentru a economisi spaţiul. De fapt, facem economie în toate direcţiile. La mâncare – nu ne atingem de conserve şi mezeluri, alimente sărate – cruţăm lanterna pentru care nu avem baterie de schimb. Am putea folosi felinarul lui Dragnea, mai ales că bidonaşul cu petrol lampant e aproape plin, dar flacăra consumă oxigen şi deja am început să resimţim lipsa aerului.

Gri-Gri e în continuare bine dispus, deşi îl ucide cămaşa murdară, crusta de sudoare şi praf care i-a impregnat pielea. Îşi priveşte din când în când, cu satisfacţie, mâinile. Protejate de mănuşi, au rămas relativ curate. Ne explică cu plăcere evidentă la ce bar au fost lansate ultimele şlagăre, cine-i portarul, care-i specialitatea casei şi preţurile. În alte condiţii m-ar amuza să ştiu ce gen de femei îl însoţesc de obicei.

Se opreşte câteva minute, scoate un trabuc şi începe să prizeze fără să-l aprindă.

— Ai obosit? îl întreb.

— Nu cine ştie ce. Efortul fizic nu mi-e complet străin.

— Îmi închipui că nu-i uşor să duci tot timpul paharul la gură.

— Îl plâng pe bărbatul dumitale! Ce-ţi spuneam? A, da, am trecut prin unele momente, în care totul depindea de rezistenţa braţelor. La Zürich, de pildă, în preajma războiului am făcut hamalâc pur şi simplu.

— Bagaje?

— Nu, lingouri. Loviturile fără complici îşi au dezavantajul lor. A trebuit să încarc singur o camionetă.

Apuc mâna Irinei care-l ascultă topită de admiraţie.

— Mă întrebai adineauri ce-i aia să te mistifici. Cam ce face domnul Trestian.

— Când v-am întrebat? exclamă contrariată fetiţa.

Chat Noir mă priveşte cum bătătoresc pământul, apoi arată cu trabucul spre picioarele mele:

— Trebuie să fii o foxtrotistă de forţă. Mi-ar plăcea să dansăm o *rumba-negra*…

Irina chicoteşte, Gri-Gri îmi zâmbeşte admirativ. Cunosc zâmbetul: „N-am văzut în viaţa mea femeie ca tine“, dar acum nu mă convinge.

— Există un dancing foarte nostim, urmează visător, la Nisa, pe strada Bizet. *Fascination*. Dacă n-ai ceva mai bun de făcut în luna septembrie, să zicem, şi dacă soţul dumitale îţi permite…

Deschid ochii mari.

— Ce te face să crezi că sunt măritată?

Chat Noir mă priveşte lung.

— Am să-ţi spun într-o zi… Scuză-mă, trebuie să duc naveta. Toată viaţa am tânjit după genul ăsta de activitate.

Se întoarce la tunel deşi Traian, schimbul lui, ar fi trebuit să-l înlocuiască de jumătate de oră. Îl lasă să mai doarmă şi-i sunt recunoscătoare pentru asta. Bizar tip Gri-Gri!

Eu continui să bătătoresc pământul alături de Irina, şi ca să meargă mai uşor, încerc să-mi închipui că mă plimb cu Alexandru.

Pentru a mă sustrage vigilenţei mătuşilor mele, îmi îndesasem în chip suspect lecţiile de pian şi vizitele la verişoara Nana. Amalia şi Elvira nu-l iubeau pe Alexandru din rezoane pe cât de absurde, pe atât de puternice. Socotiseră dintotdeauna – încă unul din stâlpii filozofiei în familia noastră – că frumuseţea unui bărbat reprezintă paravanul celor mai cumplite defecte, iar Alexandru, chipeş ca un zeu, le speriase de-a binelea.

— Nu-i serios pentru un bărbat să arate ca un gigolo, afirma Elvira importantă.

Amalia, mai puţin distinsă când îi stârneai principiile, devenea de-a dreptul agresivă:

— Îţi trebuie un om aşezat, fetiţo, nu taur comunal! Azi se însoară cu tine şi mâine dimineaţă o lasă pe alta borţoasă.

Nu poţi s-o ţii aşa *à la longue*…

Detestau totul la el: părul negru, ochii plini de veselie, râsul – Doamne, râsul lui în care clocoteşte atâta viaţă! – bărbia cu gropiţă „ce ţi-am spus eu, ăsta se însoară de două ori“, muşchii de gladiator, uniforma.

Ah, neîncetatele colocvii cu Amalia şi Elvira pe tema uniformei! Cunoşteam prea bine dispreţul şi repulsia lor pentru cariera militară şi încercam să le ţin piept căutând aliaţi. Mama, nervoasă când se afla în faţa şevaletului, şi totdeauna o găseai acolo, mă trimitea la plimbare fără menajamente:

— Tratează cu mătuşile tale, draga mea. Sunt două femei imposibile şi când mă sâcâi începi să semeni cu ele. Mi-e teamă că mi-ai stricat toată ziua.

Îşi lăsa mâinile să-i cadă în poale exasperată, iar mie îmi venea să pictez cu cremă de ghete *Glayds* monstruozitatea în mov şi ocru de pe şevalet.

Tata, fricos şi prudent când era vorba de surorile lui, lua un aer concentrat şi se retrăgea în birou să „mediteze“.

Dialogurile mele cu Amalia şi Elvira ţineau de teatrul absurd.

— Un majur, croncănea Amalia, ăsta ne lipsea din colecţie! Când a intrat mă-ta în familie, credeam că a pus capacul. Dar o nenorocire nu-i niciodată ultima şi nici cea mai mare.

Protestam fără succes:

— E căpitan, tanti! Şi inginer.

— O fi! concedă sceptică Elvira.

Amalia relua tirul:

— Chipiaş, pinteni, săbiuţă! Credeam că e nevoie de mai mult ca să-ţi sucească cineva minţile.

— E aviator, nu cavalerist! urlam exasperată. N-are sabie! V-am spus de o mie de ori! Nici sabie, nici pinteni! Zboară, auziţi? Dă din mâini şi zboară! Uite aşa!

Şi începeam să mişc braţele ca o pasăre smintită. Amalia făcea pe surda. Se adresa mieroasă soră-sii:

— Elviriţo dragă, sun-o tu pe Anica. Mi-a căşunat de-o dulceaţă de smochine. Ştii că plutonierul ăla, Fane, cu care iese la portiţă, pare om de treabă. Dacă se măritǎ, o înzestrez…

Se ridica apoi pe neaşteptate şi se năpustea uliu asupra mea:

— Mie să nu-mi faci tapaj, domnişoară, că te cârpesc cât eşti de lungă! Căpitan necăpitan, tot răcan şi tot golan! Punct şi marş afară! Ei, drăcia dracului!

Ne plimbam ceasuri întregi, îngrijoraţi de adierile timide ale lui aprilie, sau în după-amiezi grele de soare, ghemuiţi sub aceeaşi umbrelă în septembrie, când aerul miroase a cerneală, hârtie albastră şi caiete noi. Iarna îmi strecuram mâna în buzunarul canadienei lui îmblănite de aviator. Ne învârteam pe aceleaşi străzi: Antim, Justiţiei, Schitul Maicilor… Iubeam căsuţele cu marchiză şi bolţi de iederă, trandafirii care se căţărau pe zidurile mânăstirii, broderia stâlpilor de piatră. La opt, un om al primăriei aprindea felinarele. Văl tainic pogora atunci asupra cartierului. Salcâmii parfumau dulce noaptea, vioriştii de la Dobrică şi Apolodor cântau cu lacrimă: *Iubesc femeia*…

Alexandru încerca să mă reţină, îşi ascundea ceasul, născocea tot felul de trucuri naive.

— Pentru astă-seară s-a anunţat eclipsă de lună. E un spectacol unic!

— Minţi prost, dragul meu!

— Da? Oricum, acum, acum, răsare.

— Uite-o acolo!

— Ştii, n-am văzut-o niciodată de pe dealul Mitropoliei. Hai să facem câţiva paşi.

— Altă dată.

— O prăjitură, Magda.

Adoram cataifurile lui Şirjiţă, cofetarul de pe Sfinţii Apostoli, dar nu mă lăsam coruptă.

— E târziu.

— Încă un sfert de oră.

— Nu se poate, suflam. Până ajung, se face nouă.

— Şi dacă n-ai mai ajunge deloc?

— Nu fi absurd!

— Vorbesc foarte serios, Magda! Explică-mi, te rog, ce s-ar întâmpla dacă nu te-ai întoarce acasă.

— Orice! Totul! Îţi dau voie să-ţi imaginezi ce e mai rău. Aruncă Bucureştiul în aer, îl împuşcă pe rege, se urcă pe statuia lui Mihai Viteazul, sunt în stare de orice!

— Asta e culmea! se enerva Alexandru. Am treizeci de ani, iubesc o femeie, vreau să mă însor dracului, şi mă las tiranizat, ca un licean, de două ciori bătrâne pentru că nu s-a găsit în toată familia voastră un singur individ cu bun-simţ să le vâre în balamuc!

— Te rog să fii politicos.

— Vorbesc foarte serios, Magda! Nu sunt dispus s-o continui aşa. Dacă într-o lună nu ne căsătorim, plec în Tunis.

Am început să plâng şi s-a speriat. M-a luat în braţe şi m-a sărutat acolo, lângă gardul de piatră al casei Soare, chiar în faţa băcăniei lui Marinescu.

— Magda, fetiţa mea… Iartă-mă! Te iubesc atât de mult! Vrei să strig, s-audă toată lumea!

Dintr-un salt, a fost pe balustrada gardului. S-a ţinut de cuvânt:

— Oameni buni! O iubesc pe Magda! O iubesc! O iubeeesc!!!

Am luat-o la goană înspăimântată. Râdeam şi plângeam în acelaşi timp.

M-a trezit a doua zi hărmălaia din casă. Ţipete, uşi trântite, agitaţie. După paşii greoi ai Anicăi, care alerga de colo, colo, am ghicit că Elvira are nevoie de săruri. „Iar le-a făcut mama o figură“, am bombănit plictisită.

Mi-am pus capotul pe umeri şi-am intrat în sufragerie. Pentru o clipă, răgetele au încetat, mă priveau ca pe o fantomă. Nu uit tabloul: Amalia şi Elvira, în camizol, cu părul încă pe papiote, mama zbârlită, abia smulsă din somn

şi căscată, cu un ziar în mână, pe masă micul dejun răcit şi neatins. Tata, profitând de intrarea mea, s-a strecurat pe uşă, păşind în vârful picioarelor. Ca la un semnal magic, au reînceput urletele. Amalia a smuls jurnalul din mâna mamei şi mi l-a vârât sub nas.

— Nenorocito! a răcnit. Te-au dat la gazetă.

Elvira, schiţând un leşin artistic, s-a abandonat pe spătarul canapelei. A suflat epuizată:

— Unde am ajuns! Anico, eterul!

Fata n-a auzit, ieşise din sufragerie. Nerăbdătoare, Elvira a crăpat un ochi, zbierând cu o vigoare neaşteptată faţă de slăbiciunea pe care o acuzase cu câteva secunde mai înainte:

— Anico! Eterul! Surzişi, toanto?!

— Ce scandal! striga dezlănţuită Amalia. Fiica profesorului universitar Anton Savu, metresa unui dorobanţ! A unui derbedeu galonat şi pintenat!

Mama, aiurită, clipi din ochii cleioşi.

— Scrie asta?! Nu m-ai lăsat să citesc.

— Educaţia dumitale! s-a năpustit Amalia. Educaţia şi exemplul! Felicitările mele, madam! O să-ţi îmbătrânească la uşă. Lungă, şuie şi căruntă!

— A, nu, te rog! a protestat mama. Pe mine să nu mă amestecaţi în poveştile voastre. O panglică nu i-am pus în păr fără să cârtiţi.

— N-o să mai putem scoate capul în lume! a sughiţat Elvira.

Rândurile îmi dansau înaintea ochilor. Era gazeta preferată a Elvirei, o foaie de scandal pe care o citea cu predilecţie dimineaţa, înainte de micul dejun. Articolaşele picante îi stimulau buna dispoziţie pentru întreaga zi.

Romantismul secolului XX. Un tânăr superb face declaraţii de dragoste pe gardul casei Soare frumoasei domnişoare Magda Savu, fiica profesorului universitar…

Întâmplarea era relatată cu lux de amănunte şi sos abundent: parfum de salcâm, un birjar beat, plângând de

emoţie, asistenţa aplaudând la balcoane... Nu lipsea portretul lui Alexandru, toaleta mea, o vioară şi o ţigăncuşă cu flori. Reieşea că glasul lui Alexandru, vibrând de fericire, tunase până la Mitropolie.

Articolul era semnat Armand Duval. Îl cunoscusem la universitate, într-o pauză. Îi făcea curte unei colege şi apărea destul de des. Mi-am amintit că-l văzusem ca prin vis în pragul ceasornicăriei Rădulescu, dar eram prea tulburată ca să-i dau atenţie. Alexandru tocmai urla pe gard... Doamne, o să se isprăvească o dată cu zbieretele în jurul meu?

Am pus jurnalul pe masă, încercând să-mi păstrez firea.

— Da, am zis, mă iubeşte!

— Ha! Ha! Ha! a început să ragă tanti Amalia. *La belle affaire!* Nu te bucuri, Elviriţo? Nepoată-ta-i vedetă la monta garnizoanei! Te iubeşte şi înainte te compromite, imbecilo! Îţi cântă la balalaică cocoţat pe zidurile oamenilor!

Mama şi-a aprins o ţigară, comentând aiurea:

— Putea să cadă de pe gard. A riscat enorm!

Amalia s-a răsucit şarpe, învârtind pe limbă o replică nimicitoare. În aceeaşi clipă, s-a auzit telefonul. Am zburat spre aparat, mânată de o presimţire.

Alexandru era vesel, făcea haz nespus:

— Bună dimineaţa, iubito! Ai citit în *Clopotul*? Îmi pare rău că n-am făcut-o mai demult. Acum, în sfârşit, ştie tot Bucureştiul că te iubesc... Ce naiba se aude la voi? Ţineţi un tigru în casă?

Amalia a ghicit după expresia feţei cu cine stau de vorbă. Mi-a smuls receptorul şi a început să urle:

— Ascultă, răcane! De când umblă ordonanţele după fete de condiţie?! La cărat ţucalul, leat! Dacă te mai ţii după nepoată-mea, să ştii că te reclam majurului!

— Majurul e lângă mine, graţioasă doamnă. Vreţi să vi-l dau la telefon?

Chipul Amaliei a devenit negru de furie.

— *Salaud! Espèce de voyou!* Te învăţ eu minte să faci spirite!

A trântit receptorul cu atâta furie că s-a crăpat. Trei luni nu m-am mai întâlnit cu Alexandru. Amalia mă conducea dimineaţa la Universitate, asista la cursuri şi seminarii, se ţinea după mine la bibliotecă, mă aducea acasă în birjă închisă. Îmi controla agenda, telefoanele, corespondenţa. Ajunsesem de poveste.

Într-o zi, când trăsura aştepta să se descongestioneze circulaţia pe bulevardul Elisabeta, în faţa librăriei Alcalay, un trandafir mi-a căzut în poale. Amalia a holbat ochii cât cepele. Alexandru pe trotuar, i-a zâmbit fermecător scoţându-şi chipiul…

— De ce plângeţi?

Tresar, îmi duc reflex mâna la ochi. Irina mă priveşte alarmată.

CAPITOLUL XI

Respirăm din ce în ce mai greu. Aerul s-a rarefiat simţitor, căldura a devenit înăbuşitoare. Dragnea, cel mai gras dintre noi, duce des mâna la gât, îşi deschide un nasture imaginar. Nu se plânge, nu îndrăzneşte, la fiecare icnet profesorul îl ţintuieşte cu privirea. Bubu reacţionează bizar. Îşi plimbă ochii pe deasupra capetelor noastre, încercând parcă să descopere misterul lipsei de oxigen undeva, la un metru sub planşeul tavanului. E leoarcă de năduşeală, dar nu-şi scoate pardesiul. Şi bătrânul şi-a păstrat haina. Curios cum nu transpiră.

Deşi evident afectat de căldură, Chat Noir n-a renunţat la mănuşi. Oare ce-o fi în capul lui? Mă uit la Irina. Are o paloare nesănătoasă, se clatină des. Traian a observat, o expresie de câine bătut i s-a înfipt în ochi. Răsfiră imagini luminoase în care probabil nici el nu crede, încearcă s-o tonifice.

— La capătul satului, începe pădurea… Ştiu eu un luminiş cu maci şi margarete. O să ne luăm de mână şi o să alergăm, o să alergăm…

Întorc capul impresionată.

Tot săpând, Gri-Gri a descoperit un craniu, o ghioagă şi un pumn de monede. Iuga apreciază că ar putea avea o vechime de peste o mie de ani. Hm, anul 944 nu-mi spune mare lucru. Aud glasul doamnei Dedu de istorie: „Voievozii de pe teritoriul Transilvaniei, Gelu, Glad, Menumorut…“

Craniul are la frunte o gaură adâncă. Spărgătorul clatină din cap şi oftează. E în dispoziţie filozofică.

— Nenorocitul! Oare pentru sfanţii ăştia prăpădiţi l-au miruit?

Moş Toma îşi umezeşte buzele. E lumina de vină sau arată într-adevăr rău? Spune încet:

— Cine poate să ştie cât însemna grămăjoara asta de arămioare pe atunci…

— Fleac, iubitule! Străbunii umblau cu aur şi argint. Arama era aşa, pentru piaţă, eventual un film, un bilet de tramvai…

Irina chicoteşte. Pe chipul lui Traian se aşterne o rază de bucurie, aproape îi e recunoscător spărgătorului.

Ochii lui Gri-Gri nu se pot desprinde de craniu. Îi mângâie uşor osul frontal, arcadele, apoi degetele coboară în lungul maxilarelor.

— Când te gândeşti… A jucat şi ăsta ţurca, i s-a părut, la un moment dat, că a întâlnit femeia cu cel mai frumos nas din lume, s-a enervat că nu-i pică bine sub braţ armura, şi l-a băgat în mă-sa pe croitor. Apropo, profesore, ce înjurături foloseau ăştia turnaţi în fier?

— Mă întreb, intervin, dacă a existat vreo împrejurare în care să fii cât de cât serios.

— De fiecare dată când am cântărit privirea ochilor frumoşi. M-am înfiorat descoperind câtă superficialitate ascund. Surâde: Să nu te superi pe mine. Glumesc.

— Un obicei nou…

Chat Noir continuă să privească craniul surâzând.

— Ai suferit şi tu, mon cher, imaginându-ţi că nevasta nu ţi-e credincioasă. Prostule! Nu ştiai că femeile frivole sunt născocirea poeţilor? Numai o imaginaţie bolnavă poate să pângărească întruchiparea şi simbolul virtuţii. Se răsuceşte brusc spre noi. Oare cum o să arate craniul meu?

— Tot aşa, spun. Am sentimentul că într-o zi se va găsi cineva inspirat care să-ţi spargă capul.

— Dacă te gândeşti prea mult la sfârşit, nu mai ai curajul să începi nimic, şopteşte bătrânul. Asta e viaţa.

Spărgătorul râde.

— Tata îşi trimitea cămăşile la spălat la Viena. Avea patru duzine. Pentru el asta era viaţa.

Moş Toma ridică din umeri şi se întoarce la tunel. Bubu n-a întrerupt nici o clipă lucrul. Navetele le duce Traian. Chat Noir, Iuga, Irina şi cu mine ne odihnim trântiţi pe nişte saci. Din minunata mea rochie, au rămas doar nişte fâşii lucioase, ca fustanelele papuaşilor. Am renunţat la ciorapii ferfeniţă. Sunt cu picioarele goale, în pantofi fără tocuri, mi-am scos diadema, păstrând doar perlele. Am impresia că mă îmbracă cât de cât.

Râsul cavernos al lui Dragnea îmi atrage atenţia. Poartă în el accentele unei mari descoperiri. Răsuceşte craniul abandonat de Chat Noir şi exclamă:

— Ascultă, profesore!

Roman Iuga reazemă zidul cu mâinile spânzurate deasupra genunchilor. Nu-şi ridică privirea, dar mormăie ceva, în semn că e atent.

— Cam câte planete crezi, dumneata, că se află în drăcia asta de univers?

— De ordinul miliardelor numai în sistemul nostru solar.

Traficantul râde din nou. Un râs amar.

— Or fi toţi aşa de proşti şi pe acolo?

— Precis, intervine Gri-Gri, dacă amănuntul ăsta te consolează.

Dragnea nu l-a auzit, a rămas cu ochii agăţaţi de obrazul profesorului.

— Cu alte cuvinte, comparativ vorbind, pământul e un bob de nisip. Dar omul?

Chat Noir îl priveşte lung, dintr-o parte.

— Eşti sigur, mon cher, că n-ai nevoie de o frecţie bună?

— Lasă-mă în pace! Nu-ţi dai seama cât e de caraghios!? Nu suntem nimic! Nu însemnăm nimic. Eu, dumneata, Popescu…

Chat Noir se uită împrejur, mimează nedumerirea.

— E vreun Popescu pe aici?

— Care e locul meu în timp şi spaţiu? întreabă traficantul cu o intensitate dramatică, plimbându-şi privirea de la unul la celălalt.

Irina clipeşte nedumerită.

— Ce vrea?

— O pereche de palme, spune Chat Noir privindu-l circumspect.

A înţeles unde bate traficantul. A înţeles şi profesorul. Dragnea zvârle scârbit craniul.

— Nu ne gândim niciodată la aspectul ăsta… De ce?

— Suntem ocupaţi, spun.

Roman Iuga ridică în sfârşit capul.

— E prima oară când îţi pui asemenea probleme?

Traficantul îşi holbează ochii năpădiţi de grăsime. Pare şi el uluit, dar într-adevăr aşa stau lucrurile. Chat Noir caută o poziţie mai comodă. Nu şi-a scos mănuşile, nici nu mi-l mai pot închipui fără ele.

— Pun pariu pe ce vrei că acum să se deschidă colivia asta, şi te anfişezi şi contraanfişezi de planete, atomi, nimicnicie şi alte ciocârlii! Dai fuga la piaţă să cumperi un cornet de seminţe şi un parker cu peniţă falsă, pe care să-l vinzi după aia primului neamţ fraier. Nu-ţi mai bate capul, bătrâne!

— Are dreptate, spune mirat Dragnea. Când eram mic, îmi vindeam până şi jucăriile.

— De ce? întreabă Irina.

— Îmi plăceau banii. Totdeauna mi-au plăcut. Valoarea, sub orice altă formă, nu-mi spune nimic. Da, n-am nevoie să mă gândesc mult: e singurul lucru care m-a frământat în patruzeci de ani.

— Destul de trist, spune Iuga fără chef.

Cred că ar vrea să doarmă. Dragnea nu-şi dă seama, îl trage de mânecă.

— Dumneata ai fost mai deştept? Sau bătrânul? Sau domnişoara? Eu m-am zbătut pentru bani, dumneata ca să te pui bine cu colegii de cancelarie, cu directorul sau cu inspectorul, el, ea, ei, pentru cine ştie ce fleac. V-aţi necăjit, aţi suferit, aţi fost galbeni de invidie. Merită, oameni buni? Merită? Când fiecare clipă, fiecare secundă ne împinge în mod inevitabil spre mormânt? Gândiţi-vă ce caraghios e să faci venin pentru că patronul s-a uitat strâmb, că Popescu ţi-a luat-o înainte, că nevastă-ta are suspect de multe curse prin oraş, raportând toate astea la eternitate! Suntem orbi? De ce uităm? De ce?

Gri-Gri citează vesel:

— *…Remember! Souviens-toi! Prodigue! Esto mentor!/(Mon gosier de métal parle toutes les langues.)* Conchide: Geniile se întâlnesc.

Îl privesc lung pe Chat Noir. Comportarea, langajul, cunoştinţele, toate trădează o educaţie îngrijită. Nu intuiesc locul unde şcolarul Gri-Gri, care îl învaţă în franceză pe Baudelaire, îşi dă mâna cu escrocul Chat Noir.

Simt respiraţia regulată a Irinei. A adormit. Traian a învelit-o cu un sac, i-a îndesat sub cap haina lui.

Spărgătorul, cu ochii în tavan, zâmbeşte. Traficantul îşi ridică braţele a neputinţă.

— Dracu’ s-o ia de treabă! Poate că ai dreptate, nu-s prea deştept.

— Nu, hotărât! îl asigură Chat Noir.

— Spuneai că ieşind de aici, m-aş duce direct în piaţă după vreun chilipir. Probabil. Nu ştiu. Oricum, sunt mai puţin sigur ca ieri, sau alaltăieri. Şi asta e ceva. Pentru că azi… De când mă ştiu, tot ce n-a însemnat negustorie, câştig, profit, tranzacţii, m-a lăsat cumplit de rece. Când eram puşti, vindeam abţibilduri în liceul comercial poze pornografice şi romanele lui Pittigrilli. Acum, dacă aş ieşi, nu ştiu… Nu pleci cu nimic în groapă. E limpede.

Vorbeşte singur. Roman Iuga a adormit de cum a pus capul jos, Chat Noir şi-a ascuns faţa în îndoitura cotului.

Nu-i place să fie observat în timp ce doarme. Încerc şi eu să aţipesc. Pentru ca somnul să vină mai uşor îmi imaginez că sunt acasă, la Bucureşti, în vremuri normale.

Locuinţa mătuşilor mele de pe Lascăr Catargi. O casă enormă în care au locuit bunicii şi străbunicii mei. A fost clădită pe vremea lui Vodă Bibescu, în stil franţuzesc, cu ferestre înalte, trepte de marmură la intrare, dispuse în evantai şi o marchiză de sticlă albastră. Grădina, foarte frumoasă, cu copaci bătrâni, tei şi castani, o chenăruieşte pe trei laturi.

În casă miroase a camfor şi opoponax, singurul parfum pe care Amalia şi Elvira îl îngăduie. *Moment suprême*, *Soir de Paris*, *Je reviens*, sunt pentru „dame“. Încă un amănunt care o determină pe mama să plece de-acasă.

Mi-amintesc impresia lui Alexandru când a venit prima oară la noi. Era de-a dreptul consternat.

— O casă fantastică, Magda! Eşti sigură că nu umblă fantome? N-aş rezista, aici, nici o noapte. Ce dracu’-i sarcofagul ăla?

Am replicat niţel înţepată. Fusesem întotdeauna învăţată să apreciez lucrul vechi, de două-trei sau patru generaţii, nu fleacurile la modă.

— E un bufet normand din secolul al XVIII-lea.

— Aha! Şi ţie îţi spune ceva chestia asta?

— Dragul meu, îmi spune exact ce trebuie. E o piesă originală, de valoare incontestabilă. Strugurii apar foarte rar în sculptura normandă.

— Da? Atunci se explică… Şi aerodromul ăla?

— O masă florentină pentru dineuri mari.

— Aş fi în stare să aterizez cu un Messerschmitt pe măsuţa asta.

— Nu m-am îndoit niciodată că eşti un aviator grozav.

— Ce-ţi veni să-mi faci complimente?! Ai uitat că ne-am căsătorit?

— Virtutea inerţiei, dragul meu. E un fenomen cu aplicaţii vaste în aviaţie, n-ai cum să-l cunoşti.

S-a uitat la mine cu ochi mari, plini de zâmbet, mi-a prins umerii.

— Câţi ani zici că are?

— Vreo două sute, probabil.

— Hm, juma’ de Belu s-a ospătat la masa asta. Nu te deprimă?

„Răcanul!“ comentase tanti Amalia, care nu se sfiise să tragă cu urechea din oficiu. Avea un cult pentru amintirile de familie şi casa, acum îmi dau seama, făcea impresia unei uriaşe păsări împăiate, plină de praf. Nu se azvârlea niciodată nimic.

„Ai înnebunit, Raluco? îi spunea mamei. E punga de tutun a unchiului Cristache, dăruită de Vogoride… Cum?! Oglinda de bronz? A cumpărat-o mătuşa Măriuca în ’848 de la Gicu Sărindar… Scrinul? *Décidément, tu as perdu le sens commun…* Auzi, Elviriţo, scrinul Chiriachiţei nu-i destul de bun pentru ea.“

Odăile mătuşilor mele erau un adevărat sanctuar. Depozitaseră acolo, claie peste grămadă, oglinzi, paravane, lavabouri de porţelan, lămpi, evantaie, tipsii otomane, un gramofon cu pâlnie, tablouri care stârneau discuţii interminabile („E Costică Varlam, dirigintele din Caracal!“ „Aşi! E Lascăr Aldea, nepotul de văr, uită-te la râs, toţi Alduleştii au fost botoşi de felul lor“), şaluri, chilimuri, gherghefuri, besactele, multe de valoare, cele mai multe fără. Le înnobila însă faptul că aparţinuseră unui membru de clan. Cu cât mai îndepărtat, cu atât mai preţios.

Descoperirea celui mai neînsemnat merit, chiar postum, al cine ştie cărui unchi sau nepot de pe vremea lui Caragea, le umplea de-o satisfacţie grasă. Generăleasa Goleşteanu îi povestise odată Amaliei că bărbatu-său fusese coleg la Mănăstirea din Deal cu un văr de-al nostru, prin alianţă, Alfred, mort în ’916.

Acest Alfred obţinuse cu prilejul unor manevre la Câmpulung Muscel, calificativul foarte bine. Toată seara Amalia fluturase vestea ca pe un stindard, comentând-o cu

o energie şi o satisfacţie agresivă de care numai ea era în stare. Alexandru, aflat printre oaspeţi la cină, rămăsese perplex.

— Cred că mătuşă-ta nu-i în toate minţile, pe cuvântul meu! Se fălea de parcă amărâtul ăla ar fi ieşit şef de promoţie la *Saint-Cyr*, sau l-ar fi bătut la popou pe Napoleon. Părerea mea e să nu-i mai daţi drumul singură prin târg.

Ce nu pricepea Alexandru era tocmai acest patriotism de clan, conştiinţa Elvirei şi Amaliei că aparţin unui grup bine constituit. Iar meritele şi realizările fiecărui membru se răsfrângeau automat asupra întregii ginţi. În sensul ăsta, în familia noastră nu există invidie, fiecare succes fiind înregistrat cu mulţumire şi chiar bucurie. Încă un Savu care s-a evidenţiat…

Am uitat complet că mă aflu într-un mormânt. Deschid uşa sufrageriei din casa Amaliei. E ora unsprezece, pe masă mă aşteaptă un pahar cu lapte şi doi biscuiţi. Nu-mi văd niciodată mătuşile până la prânz. Elvira e la biserică, unde îşi închipuie că discută filozofie cu preotul Şepcaru, Amalia, în capot cu pene şi bigudiuri, face socoteli, ascunsă în odaia ei. E contabilul, intendentul, şi administratorul nostru, deşi n-o recunoaşte deschis, fiindcă nu-i distins ca o femeie să se priceapă la „cifrărie“.

Distins! Încă un termen care mi-a terorizat copilăria. Pentru Amalia şi Elvira e calificativul desăvârşirii. O ţinută distinsă, un interior distins, o conduită distinsă, iată ceva pentru care merită, într-adevăr, să te străduieşti. Să te străduieşti, aşa cum a făcut toată viaţa Amalia, ignorând că distincţia nu se învaţă şi nu se dobândeşte niciodată. Biata de ea, îşi tortura trupul în perspectiva unui manechin zvelt, distins. „Nu poate fi distinsă o femeie cu şolduri de vacă sau cu un uger care o împiedică să-şi vadă vârful pantofilor.“

Datorită acestei zvelteţi, mi-a iertat şi mie cei o sută şaptezeci şi cinci de centimetri. „Mai bine prăjină, decât lubeniţă!“

Obsesia ei tiranică au fost însă picioarele. Poartă patruzeci şi trei la pantofi, iar toate trucurile lui *Shul* şi *Raul* – panglici de rips negru, bucle de argint, catarame, tocuri enorme, nasturi – nu te împiedicau să vezi că i-ar putea încălţa şi un soldat. E unul din motivele pentru care nu frecventează biserica. „Şi-a bătut Dumnezeu joc de mine“, şi pentru care, presupun, nu s-a măritat. N-a consimţit niciodată să se descalţe în prezenţa cuiva. Elvira îşi aminteşte că i-a văzut ultima oară picioarele la cincisprezece ani şi, bănuiesc, o oripila numai gândul ca un bărbat s-o surprindă în intimitate. Cel puţin asta e teoria mamei: „Draga mea, oricât de excentrică ai fi, nu poţi face, totuşi, amor fără să-ţi scoţi şoşonii.“

Amalia a detestat-o întotdeauna pe mama. A detestat-o violent, tenace. Am fost incapabilă să-mi explic esenţa acestui resentiment. Mi-a desluşit-o Elvira, când am ajuns „destul de mare ca să înţeleg anumite lucruri“. Se pare că în primele luni de căsătorie, tata, întors de la universitate, nu-şi găsea papucii de cameră. În cele din urmă, excedată, mama a propus senină: „Împrumută, dragă, o pereche de la Amalia, ai să te descurci perfect.“ „Pricepi, conchidea Elvira, există gafe şi gafe. Sunt lucruri pe care nu le ierţi niciodată, chiar dacă vin din partea unei zăpăcite ca maică-ta…“

Mă trezeşte agitaţia din hrubă. Bubu a frânt hârleţul şi s-a ascuns într-un ungher. Îşi apără capul cu braţele şi plânge. Îi e frică să nu-l bată Traian.

Realizăm toţi catastrofa, până şi Gri-Gri a amuţit. Nu mai putem înainta. Moş Toma ia hârleţul în mână, îl studiază temeinic, ca şi cum lucrurile n-ar fi limpezi. S-a rupt urechea în care se fixează coada.

CAPITOLUL XII

— Unealtă veche, observă bătrânul.

— Dragneo, intervine Chat Noir, spune-i cretinului să nu mai tremure. E enervant.

— Inutil, tot nu pricepe ce zic.

— Sunt convins că individul preocupat de sensul existenţei şi imbecilul au un limbaj comun. Îşi loveşte în palmă pumnul mâinii drepte: Ce ghinion!

— Ne-a mai rămas lopata, observă profesorul.

Bătrânul clatină din cap.

— Se frânge. E şubredă rău.

Închid ochii ostenită şi mă rezem de zid. Hârâitul buldozerelor s-a înteţit. Nemţii se apropie centimetru cu centimetru. Timp de jumătate de ceas, izbutisem să-i uit, şi, în consecinţă, să nu-i aud. Mă încearcă vagi dureri de cap. Cunosc cauza: lipsa aerului.

Suntem atât de disperaţi, că nu crâcnim. Auzim doar suspinele lui Bubu. Plânge ca un copil în culcuşul lui. Îi văd sticluţele de apă. Nu s-a atins de ele, în timp ce noi, ceilalţi, mai avem două sau trei înghiţituri.

Mă întreb din nou ce se petrece în mintea aceea înceţoşată, ce instinct fantastic i-a dictat să-şi raţionalizeze apa cu atâta parcimonie?

Traian şi Irina nu-l slăbesc din ochi pe Iuga. E depozitarul nădejdilor lor şi reflectez că la un moment dat sentimentul poate deveni apăsător. Asta se cheamă, cred, responsabilitate. Cel puţin în sensul ăsta, profesorul nu şi-a ratat vocaţia.

— Rafturile casei de bani, observă, sunt din tablă oţelită.

— Şi? întreabă Chat Noir.

— Vom improviza un hârleţ.

Bătrânul se apropie. Obrajii năpădiţi de barba înspicată sunt zgrunţuroşi, par frecaţi cu nisip. Tremurul mâinilor îi trădează starea de slăbiciune.

— Crezi că poţi face ceva? îl întreabă Roman Iuga.

— N-am scule.

— Ce anume îţi trebuie?

— Pânză de bomfaier, dorn, nituri şi ciocan. În locul ciocanului, să zicem că mă slujesc de o bară, pentru nituri aş folosi cuie…

Spărgătorul şi-a recăpătat brusc buna dispoziţie.

— Sper, profesore, că la viitoarea dumitale oră de dirigenţie le vei explica şcolarilor cât de utilă e, uneori, meseria mea.

— Ce-ţi veni?

Gri-Gri pune la dispoziţie trusa lui. Respirăm uşuraţi. Sub ochii strălucitori ai copiilor, etalează instrumentele acelea fantastice. Bătrânului i se aprinde privirea.

— Îhî, mormăie.

— Nădăjduiesc să nu-mi aducă ghinion, spune Chat Noir prinzându-şi bărbia în palme. Zâmbeşte, dar nu cum o face de obicei. Pare crispat. Obiectele au o destinaţie a lor… Când o strâmbi, se răzbună.

Iuga îl măsoară surprins.

— Nu te credeam superstiţios.

— În profesiunea mea eşti obligat să fii.

Moş Toma a scos din safe o poliţă şi începe să meşterească un nou lăcaş pentru coada hârleţului. Traian s-a aşezat lângă el, îi urmăreşte vrăjit mâinile. Sunt din nou liniştite, ticăite şi îndemânatice.

— Cât timp îţi trebuie? întreabă Roman Iuga.

— Cam o jumătate de oră.

— E bine.

Chat Noir îi atrage atenţia bătrânului:

— Ai grijă, mon cher, cum umbli cu ele! Nu-s genul de scule pe care să le găseşti în primul magazin de fierărie, pe Lipscani.

— SUA? întreabă Roman Iuga arătând trusa cu degetul.

— England, iubite! Instrumentaj de gentleman. Cowboy-ii umblă cu nitroglicerină, aruncă un cartier în aer ca să forţeze uşa unei bucătării, unde bunica Patricia a ascuns într-un ceainic spart cinci dolari şi doisprezece cenţi.

Îşi vârâ mâinile în buzunare şi se trânteşte lângă Dragnea. De cel puţin un ceas, traficantul priveşte cu încăpăţânare pardoseala de piatră, stând turceşte, cu palmele pe genunchi. Gras şi imobil, seamănă cu un idol.

— Ăsta de ce-o fi tăcând? întreabă Gri-Gri.

Dragnea tresare. Se uită năuc la spărgător.

— Ce rost are? Nu merită… Nimic nu merită…

— Amicul a rămas la kilometrul patruzeci, observă Chat Noir. E clar!

Mi-e îngrozitor de sete, dar mă încăpăţânez să păstrez ultima înghiţitură de apă. Îmi lipesc obrazul de zid, ca şi cum senzaţia de răcoare m-ar putea alina. Sunt frântă de oboseală, însă mi-e imposibil să dorm.

Traian, fascinat de priceperea bătrânului, îl iscodeşte:

— Lucrezi de mult, moş Toma?

— De la treişpe ani.

— Oho!

— Atâtea zile să am eu, câte kilograme de fier au supus mâinile astea…

Observ că şi-a pierdut acreala, îi zâmbeşte cald, luminos. Copiii sunt singurii dintre noi pe care bătrânul îi acceptă fără rezerve. Pe Roman Iuga îl respectă, fără îndoială îi admiră pregătirea şi iniţiativele, dar între ei există totuşi o barieră peste care nu poate trece. Aerul meu de femeie fatală şi machiajul îl crispează, cât despre Chat Noir, mai bine să nu pomenesc.

Mă uit la bătrân. Sângele i-a revenit în obraji, în ochi îi ard luminiţe vesele.

— Ce-i fierul, la urma urmelor? Ia, o bucată de metal acolo, ai să-mi răspunzi tu.

— Păi cam asta e, moş Toma.

— Ţţ! Iaca, nu-i aşa! Are socotelile lui, o putere ascunsă degetelor nepricepute. Dacă te-a simţit nevolnic şi nedibaci, odată se închide în el. Dacă, la dimpotrivă, desluşeşte în mâinile tale pricepere, dragoste de lucru trainic şi frumos, se lasă miel.

Noroc că Chat Noir a aţipit din nou şi nu-l asasinează cu spiritele. Îl ascult fascinată. Nimeni, niciodată, nu mi-a vorbit de lucrurile astea, n-aş fi presupus că meşteşugul bătrânului ascunde atâta poezie. Lepăduş e numai urechi.

— Zii mai departe, moş Toma.

— Păi ce să-ţi mai spun, asta e treaba.

— Bag de seamă că ai o unghie strivită.

Bătrânul îi surâde cu tâlc.

— De… Acum eşti şi tu mare, pot vorbi deschis. Află că tabla asta, de-o pildă, simte dacă o îndrăgeşti sau nu. Eram ucenic la Cizmărescu, pe vremuri. Muncă multă, bătaie la cataramă, sculat cu noaptea în cap, că din mahalaua noastră până la atelierul jupânului făceam cam un ceas. Ajunsesem să urăsc dragii noi-nouţi aduşi de la Reşiţa. Când îi vedeam, parcă-mi da careva sare-n ochi.

— Şi?

— Într-o zi şi-au arătat colţii. Clatină gânditor din cap: Fieru-i lucra gingaş, cât îl vezi de grosolan la înfăţişare, e mai ceva ca o floare, ascultă-mă pe mine!

— Ziceai că te-a bătut jupânul.

— Parcă numai el!… Ţinea trei huidume de calfe, cât amărâtul ăla, oftează bătrânul, arătând spre Bubu. La fitece greşeală, jap! cu cleştele în cap.

— De ce?

— Ca să învăţ meserie. Nu le port pică, şi pe ei i-au stâlcit alţii… Ridică din umeri: Fără bătaie nu se poate! Cum să-ţi spun eu ca să mă pricepi? Numai când te ustură, ţii minte. La început, lăsam sculele vraişte, pe unde da Dumnezeu şi

dă-i, caută-le! M-a cârpit jupânul o dată, de două ori, le-am deprins locul.

Îndoaie tabla cu meşteşug, îi dă forma dorită. Efortul l-a făcut să transpire, se clatină uşor. Traian sesizează.

— Nu te simţi bine, moş Toma?

— Cum să nu. Ţine de aici, ţine cu amândouă mâinile!

Graba cu care schimbă discuţia e suspectă. Îl privesc mai atent. Are buzele crăpate, în jurul gurii, pe alocuri, pielea i s-a jupuit. Înţeleg. Sunt efectele lipsei de apă, dar mult mai pronunţate decât la noi, ceilalţi.

— Şi zi aşa, moş Toma, una două, jap!

— Păi? După patru ani, am ajuns şi eu calfă, mă năpădise mustăcioara, cum s-ar zice, gata, s-a isprăvit. Nea Mitică, ăl mai vechi lucrător, a pus ochii pe mine, mă chema duminica la masă, că avea o fată cam de vârsta mea. Pricepi…

— Ce naiba, nene, nu mai sunt copil!

— Aşa gândeam şi eu. Toată săptămâna nu-mi vedeam o clipită mâinile, nu-i vorbă, îndrăgisem meseria.

— Ce lucrai?

— Piese de schimb, reparaţii la maşini, ce pica.

Traian îşi drege glasul, întreabă sfios:

— Era frumoasă?

— Cine?

— Ei, ştii matale… Fata lui nea Mitică.

— Păi, cam aşa, ca Irina… Plăpândă, speriată, cu ochi mari şi un păr până la brâu.

Surâsul de unchiaş hâtru îi luminează chipul. Traian aşteaptă cu sufletul la gură urmarea.

— Şi?

— Şi, ce?

— Te-ai însurat cu ea?

— Păi cum altfel? Înainte de nuntă, unul de-al de ăsta – arată spre Chat Noir – iute ţipar, şi întunecat la obraz l-a zăpăcit de cap pe tata socru să-şi joace agoniseala la bursă. Un escroc, a scris de el şi prin gazete.

— Ce vorbeşti, nene?!

Înţeleg, în sfârşit, repulsia bătrânului pentru bietul Gri-Gri şi nu ştiu de ce, îmi vine să râd. Bătrânul îşi meştereşte nituri, retezând câteva cuie.

— Noroc că învăţasem o meserie mănoasă, am intrat numaidecât mecanic de întreţinere la familia Haţeganu. Bogătaşi, nu jucărie, cât e căsoiul ăla de mare, unde-i acum comandamentul nemţilor, a lor era, başca moşiile.

— I-auzi!

— Mi-am ridicat o căsuţă pe lângă moara de apă, grădină, acareturi…

— Ca omul, de, observă Lepăduş.

A renunţat la vocabularul de licean, foloseşte replici şablon, chipul a prins o expresie matură. Ochii bătrânului s-au aprins, îi face plăcere să povestească despre barca pe care şi-a meşterit-o singur şi ceasurile de chindie petrecute pe lac, cu undiţa în mână, despre nevastă-sa, ceva mai împlinită acum şi la trup şi la vorbă… Povesteşte despre serile lungi de iarnă, când zăpada ajunge la geam şi nu vezi picior de om, cum a intrat în rezistenţă, câte macazuri de cale ferată a demontat, încurcând socotelile nemţilor.

— N-ai copii? întreabă Traian.

Fruntea bătrânului s-a întunecat. Răspunde greu:

— Am avut unul, dar l-a strâns Dumnezeu.

— Aşa i-a fost scris, oftează moşnegeşte Traian.

— De…

Respiră din ce în ce mai anevoios, se clatină, mâinile îi tremură în timp ce fixează coada hârleţului. Băiatul exclamă speriat.

— Matale ţi-e rău tare, moş Toma.

— Nu.

— Să-l chem pe domn’ profesor.

Bătrânul îl prinde de mânecă.

— Stai cuminte! Are el altele pe cap. Lasă oamenii în pace, mă odihnesc niţel şi-mi trece… Se uită lung la Irina şi zâmbeşte. Să juri că-i fata lui nea Mitică! Puţină la trup,

acelaşi obraz, aceeaşi căutătură cuminte. Ăsta-i soi ales de oameni. Să ţii aproape, Traiane!

— Ţin, moş Toma.

— Eşti de la ţară, aşa-i?

— Da. Întreabă repede: De unde ştii?

Bătrânul zâmbeşte cu tâlc. A isprăvit hârleţul, şi rânduieşte sculele în trusă.

— Te-am văzut cum frământai un pumn de pământ…

Din nou bătătoresc pământul. Îmi vine să cred că o fac de când m-am născut. Auzim din ce în ce mai aproape buldozerele şi excavatoarele.

Resimt lipsa aerului, am ameţeli, privirea mi-e păienjenită, a început să mă chinuie aprig setea. Azi-noapte am băut ultimele picături. Mă simţeam mult mai bine câtă vreme clipocea pe fundul sticlei o gură de apă. Acum mi-am pierdut siguranţa, m-a cuprins o nelinişte vecină cu panica.

Cel mai rezistent dintre noi e, fără îndoială, Roman Iuga. A rămas acelaşi bărbat energic, gata să rezolve oricând şi primul problemele dificile.

Pe Gri-Gri, mult mai slăbit decât e dispus s-o recunoască, îl surprind masându-şi mereu ceafa. Durerile de cap nu-l cruţă nici pe el. Am impresia că bătrânul Strejea recurge la tot felul de manevre ca să-şi ascundă faţa. În orice caz, nu i-am surprins-o în lumina felinarului.

Dragnea geme în permanenţă iar când aţipeşte are coşmaruri oribile. Azi-noapte a început să urle. Mai mult mă îngrijorează Irina. Aş vrea s-o menajez, dar se încăpăţânează să-şi facă „partea“.

— Iuga ştie că eşti bolnavă? o întreb.

Scutură capul însă fără vioiciunea obişnuită. De obicei, codiţele îi sar ca nişte corzi în jurul urechilor şi dacă stai prea aproape îţi plesnesc obrazul.

— Nu, nu m-ar fi luat cu ei.

— Hm, oftez, şi aşa mă surprinde că ai reuşit să-l convingi.

Irina chicoteşte. Licărul ştrengăresc care se aprinde în ochii mari, cu cearcăne caracteristice, e dramatic.

— Eu când îmi pun ceva în gând izbutesc întotdeauna.

— Nu exagerezi puţin?

— Acum, de pildă, m-am agăţat de Traian şi n-a avut ce să-mi facă.

Nu-l prea văd pe Roman Iuga consimţind să-i forţeze cineva mâna şi îmi exprim îndoiala.

— Pe cuvântul meu! La început, ce-i drept, a vrut să mă facă pachet. Pe urmă s-a gândit că-i pot fi de folos.

— I-ai povestit că ai fugit de acasă?

Chipul fetiţei se întunecă, colţul buzei îi zvâcneşte.

— Traian i-a povestit. Asta nu-mi place la el! Nu-i în stare să păstreze un secret.

— Şi?

— Şi! oftează Irina. M-a obligat să-i scriu mamei. El a pus scrisoarea la cutie, ca să fie sigur.

După ton ghicesc că ceva nu-i în regulă. Se uită la mine ca o pisică, privirea, fără să-şi dea seama, a devenit şireată. Încep să râd.

— Ei, hai, dă-i drumul! Unde-i şmecheria?

E încă cuprinsă de îndoială, dar până la urmă cedează.

— În dumneavoastră, nu ştiu de ce, am încredere. Din prima clipă când ne-aţi deschis geamul, am simţit că sunteţi un om straşnic. Aveţi o figură cumsecade, fără să fiţi proastă.

— Cum aşa?

— Femeile foarte frumoase sunt ori tâmpite, ori rele, şi asta li se citeşte pe faţă. Îmi suflă la ureche: Pe plic am pus o adresă falsă, adică am luat una din capul meu.

— Eşti prea crudă, Irina.

Bate din picior, exclamă cu patimă:

— Nu! Am vrut s-o împiedic să se facă de râs! Dacă ea se mărită la treizeci şi trei de ani, ce să fac eu la şaisprezece? Sau vi se pare normal să ne măritătm amândouă, mama şi

fata în aceeaşi zi? Să avem copii! Să legănăm amândouă pruncii din albie?

Traian îi sesizează agitaţia şi se alarmează. Chipul slăbit, înţepat ici-colo de coşuri şi fire rare de barbă, are expresie de câine.

— Irinel, te rog…

Dă din cap, oftează ca o băbuţă suferindă şi tace.

E rândul bătrânului şi al lui Bubu să se odihnească. Moş Toma arată rău. Cred că a slăbit zece kilograme, faţa boţită i-o poţi acoperi cu o singură palmă. Se chinuie să adoarmă dar nu izbuteşte.

Bubu scoate mereu sticluţele de apă din pardesiu, le cercetează îndelung, le dezmiardă cu degetele lui uriaşe şi le pune la loc, neatinse. Nu sunt un psiholog grozav, dar cred că am ghicit ce se întâmplă cu el. Din comportarea celorlalţi Bubu a înţeles că deţine ceva extrem de preţios. Şi totuşi îi e sete. A muncit cel mai mult, a asudat zdravăn şi n-a băut decât o sută de grame de apă.

Dragnea nu se dezlipeşte de el, pare să-l pândească. Fixitatea privirii lui nu-mi place. Nu-i place nici profesorului. Bag de seamă că-l supraveghează constant.

Bubu scoate sticluţa începută, îi deşurubează dopul cu infinite precauţii şi bea o înghiţitură. Atât. Traficantului îi sticlesc ochii, mâinile şi maxilarele îi tremură.

O panteră n-ar fi sărit mai iute ca Roman Iuga. Habar n-am când a azvârlit hârleţul şi a ajuns lângă noi. Îl prinde pe traficant de reverele hainei, îl saltă până ajung să se privească ochi în ochi. Îi aud măselele pârâind.

— Să nu îndrăzneşti!

Muncim îndârjit şi asta parcă ne împiedică să auzim zgomotul motoarelor. Îmi imaginez ghearele uriaşe de oţel care scormonesc, ne caută şi pielea mi se zbârleşte deşi atmosfera din hrubă e mai degrabă încinsă. Praful şi aburii ne acoperă trupurile cu o mâzgă cleioasă. Gri-Gri negru,

murdar, dar mereu înmănuşat, deprimat de mizerie, face eforturi să păstreze o mină optimistă. Roman Iuga încearcă să ne insufle curaj:

— Am parcurs o distanţă apreciabilă. Pun rămăşag că isprăvim până mâine seară.

Mâine! Nimeni nu ţine socoteala orelor, a zilelor scurse. La ce ne-ar folosi, în definitiv? Suntem în competiţie cu buldozerele nemţilor, nu cu minutele.

— Eşti grozav, profesore! exclamă Chat Noir. Când am început să săpăm, n-am crezut un singur moment că o să iasă ceva din chestia asta.

— Ştiu.

Îi surâde lui Traian şi-i zbârleşte părul scurt perie din creştetul capului. Lepăduş, înviorat brusc, se simte obligat să fie la înălţime.

— Sunt sigur. O să terminăm mult mai repede!

Când vrea, Iuga poate deveni fermecător. Ne-o dovedeşte acum. E un bun pedagog, a simţit că Traian e la limita nădejdilor şi îi insuflă curaj. O injecţie miraculoasă.

— Habar n-am avut, îi spune cu duioşie, că elevul meu Lepăduş dintr-a VI-a B, e un bărbat şi jumătate! Dar poate că nu sunt chiar atât de vinovat. Oamenii, oamenii adevăraţi îşi descoperă chipul în momente grele.

Traian plesneşte de mândrie. Declară cu o naivitate care îmi umezeşte ochii:

— Am luat un nouă la dumneavoastră. Ţineţi minte? Relieful şi economia Statelor Unite.

— Mi-amintesc, zâmbeşte Iuga. Meritai mai mult, dar mi-ai venit cu o hartă care le-ar fi zbârlit părul yankeilor, dacă o vedeau.

— Aici ai încurcat-o, profesore, intervine Gri-Gri. Nu-i cunoşti pe cowboy, nu ştiu nici câte stele au pe drapelul lor.

— Cowboy-ii, poate.

— Vorbesc de americanul mijlociu. Dacă-l scoţi din perimetrul *job*-ului, unde, hai să fim obiectivi, e imbatabil, s-

a isprăvit! Nu face alergie dacă Traian confundă California cu Alaska.

— Fusesem la meci după-amiază, mărturiseşte Lepăduş. Juca Ripensia, vă daţi seama! Când a rupt plasa Dobai…

— Poate dacă mi-ai fi explicat, surâde Iuga, aş fi înţeles.

Irina e numai urechi. Ar vrea să întrebe ceva dar apariţia lui Dragnea o face să-şi înghită cuvintele. Traficantul e livid ca un strigoi, disperarea i-a strâmbat trăsăturile. Îţi vine greu să-l priveşti. O mască hidoasă.

Roman Iuga întreabă crispat:

— Ce-i?

Şoapta sugrumată a traficantului ne face să înlemnim:

— Am dat de un zid de cărămidă.

Buldozerele nemţilor ne zgârie timpanele.

CAPITOLUL XIII

Noaptea trecută nu s-a odihnit nimeni. Toate încercările de a demola zidul au rămas fără rezultat. Întâi, am vrut să-l străpungem. Şi de astă dată moş Toma s-a dovedit ingenios. A improvizat o rangă din piciorul unui pat de fier, alta din drugul sistemului de siguranţă al safeului. Zadarnic! N-am izbutit mai bine nici cu rafalele de automat. Construcţiile cetate din Evul Mediu rezistau loviturilor de tun. În cele din urmă, am încercat să ocolim zidul. Se întinde mult în stânga, în dreapta, jos la temelie.

Îmi vine să cred că am abandonat partida. Stăm toţi pe pardoseală, epuizaţi, nici măcar nu ne privim. Singur, Bubu a rămas în picioare. Se uită la noi neştiind ce să creadă. Respirăm greu aerul rarefiat, setea ne torturează. Din cauza lipsei de apă, chipurile ni s-au chircit, buzele zgrunţuroase, plesnite, sângerează.

E o impresie sau am început să auzim glasurile nemţilor? Oricum, ele nu stimulează pe nimeni, suntem la capătul puterilor.

Irina e cea mai slăbită, respiră precipitat, cu gura căscată, nările fine i s-au lipit. Traian o ţine de mână şi o întreabă, din minut în minut, cum se simte. Biata fetiţă îi zâmbeşte stins, îl asigură mereu că nu are de ce să se neliniştească. Bătrânul nu-i scapă din ochi. Îl văd ca prin ceaţă apropiindu-se de ei. După manevre, am impresia că vrea să treacă neobservat. Mângâie stângaci fruntea Irinei şi îi strecoară în mână o sticluţă neatinsă.

— Bea!

Irina deschide ochii. Se uită lung la apă. Tentaţia e uriaşă, dar rezistă.

— Nu mi-e sete, moş Toma.

— Bea-o chiar dacă nu ţi-e sete, o să-ţi facă bine.

— Nu pot… Pe cuvântul meu.

Insistenţele bătrânului rămân inutile. Traian refuză şi el. Pretinde că lipsa apei îl deranjează cel mai puţin, de fapt nici n-a observat-o. Sunt zile întregi când nu bea o singură înghiţitură.

Minte. Îmi muşc buzele să nu plâng. Când te gândeşti, trecem în fiecare zi pe lângă o Irină, un Traian sau un moş Toma, îi întâlnim pe stradă, în tramvai, într-un magazin şi nu-i vedem. Alunecăm orbi, ne obsedează o cută care trebuie adăugată ori scoasă la fusta de stofă *havane*, ne pierdem un ceas să ne pieptănăm ca Joan Crawford, ne frământăm că am aşteptat toată seara un anumit telefon, că noua rochie de casă nu se asortează cu perdelele din dormitor. Irinei, lui Traian, bătrânului nu le aruncăm nici măcar o privire. Sunt provinciali şi neînsemnaţi, îmbrăcaţi „de gata“, nici unul din ei nu e o frumuseţe.

— Afurisit ghinion! repetă Gri-Gri.

Pare mai mult furios, decât deprimat. Spun epuizată:

— Ghinion sau întâmplare…

— Niciodată nu m-au convins întâmplările nefericite în serie. Ofiţerul de serviciu „s-a întâmplat“ să fie pederast, „s-a întâmplat“ să se dărâme zidurile peste noi, „întâmplător“ s-a rupt hârleţul… Mă întreb care o fi băftosul între noi? Există totdeauna câte un tip din ăsta, paratrăsnet, care cheamă toate bucuriile.

— La ce ţi-ar folosi să-l ştii?

Chat Noir se strâmbă.

— M-aş uita bine la el şi data viitoare, poţi fi convinsă, aş şti să-l ocolesc.

Îşi muşcă mustaţa şi dă din picior agasat. Roman Iuga se ridică.

— Există o singură soluţie. Să aruncăm zidul în aer.

— Cu ce? întreabă Gri-Gri.

— Am putea goli restul de cartuşe. Câte au mai rămas moş Toma?

— Zece, oftează bătrânul.

— Puţin.

— Dacă-mi îngăduiţi, domnule profesor, spune bătrânul apropiindu-se, am putea încerca cu drăcia asta.

Ticăit ca întotdeauna, cu economie mare de gesturi, scoate din inepuizabilul buzunar o grenadă defensivă nemţească.

Fruntea lui Gri-Gri se încreţeşte. Nu pricepe ce-i în capul bătrânului. Moş Toma îşi trece palma peste buzele însângerate.

— Dacă-i scoţi focosul, faci rost de explozibil. Din păcate, nu ştiu să umblu la ea.

— Ştie careva? întreabă răguşit profesorul.

Nu-i răspunde nimeni. Ne privim neputincioşi şi-mi vine dintr-o dată să râd. Un râs isteric, de nestăpânit. Unde naiba să fi învăţat să umblu cu o grenadă? În casa mătuşii Amalia? Pentru un singur cui care trebuia bătut în perete, se chema specialistul. Tata nu se încumeta nici măcar să vâre un ştecăr în priză, iar Elvira se aşeza la cel puţin şase metri de aparatul de radio, „ca să n-o traverseze curenţii“.

Iuga ia grenada în mână, o răsuceşte pe toate părţile. E concentrat, degetele îi tremură insesizabil pe para de metal. Gri-Gri se interesează pe un ton sumbru:

— Ai mai umblat cu chestii din astea?

— Nu. Sper să mă descurc.

— Uite care e părerea mea, spune Gri-Gri. În general, nu mă prea omor cu poveţele, dar acum merită să mă asculţi. Am văzut odată nişte tipi care s-au făcut ferfeniţă din cauza unei jucărioare asemănătoare. Crede-mă, nu-i un spectacol vesel, aşa că las-o baltă.

Roman Iuga vrea să zâmbească, dar nu izbuteşte decât un rictus. Fruntea îi luceşte de sudoare.

— Am să încerc totuşi.

— Nu, se bâlbâie moş Toma. Nu trebuie… Primejdia-i prea mare.

— E o nebunie, te sinucizi!

— Îi auzi? Îmi arată tavanul. În câteva ore pun mâna pe noi.

— Nu-ţi îngădui! Nu-ţi îngădui! sare Dragnea. N-ai dreptul să dispui de viaţa mea!

— Viaţa ta, repetă dezgustat Roman Iuga.

Traian bâiguie emoţionat.

— Dom’ profesor… Vă rog…

— De astă dată, intervine Gri-Gri, consider că avem drept de vot. Nu poţi hotărî singur.

— Trestian!

— Nu pentru mine tremur, profesore. Am alte păcate… Arată discret spre copii. Vom hotărî împreună.

Traian şi Irina ne privesc cu sufletul la gură. Bubu mângâie în neştire coada hârleţului. Iuga îşi şterge fruntea.

— Ai altă propunere?

— Nu, răspunde sincer Chat Noir.

— Avem altă şansă? Îi auziţi? Sunt extrem de aproape, n-au încetat lucrul nici noaptea.

— Poate că îi păcălim, spune Gri-Gri fără convingere.

— Ai mai avut de-a face cu Gestapoul?

— Nu.

— Fireşte, încă trăieşti. Suntem obligaţi să încercăm. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Filmul trebuie salvat!

Ne sfătuieşte să ne ascundem în spatele safeului. Ia felinarul şi grenada şi se îndreaptă spre fundul hrubei, cât mai departe de noi. Dintr-o scândură şi un butoi îşi improvizează o masă. Umbra uriaşă se profilează pe zid.

Aşteptăm încremeniţi de spaimă. În chip ciudat zgomotul motoarelor a amuţit. Lângă mine gâfâie moş Toma. Ţine ochii închişi, faţa pământie pare mutilată. Bubu e cel mai fericit dintre noi. Doarme. Nu vede altă raţiune de a sta întins pe burtă. Am constatat încă de la început această calitate excepţională a nefericitului. Poate adormi

instantaneu în orice împrejurare. Citeam, în André Maurois mi se pare, că Napoleon se bucura de acelaşi har. Ciudat cum geniul şi imbecilitatea se tangentează…

Dragnea şi-a înfipt dinţii în mână şi nu mişcă. S-a adunat tot, ai impresia că aşteaptă din clipă în clipă să fie pulverizat.

Nu mai rezist. Picăturile de sudoare mi-au intrat în ochi, dar nu simt nimic. Nici unghiile înfipte în carnea braţelor. E ridicol să-mi imaginez o singură clipă că profesorul va reuşi. Un necunoscător n-are absolut nici o şansă. Ridic încet capul. Văd umerii profesorului, ceafa ţeapănă, aplecată înainte. Îşi dezmorţeşte degetele mâinii drepte şi îşi continuă lucrul. Las capul în jos şi strâng din dinţi. Au trecut doar două minute – o văd pe ceasul lui Gri-Gri – dar mi-aş da zece ani din viaţă să nu le mai trăiesc niciodată.

Chat Noir îşi ţine tâmplele între palme, parcă şi-ar astupa urechile. Dinţii foarte albi, înfipţi în buză, îi lucesc, gura pare spintecată de un stilet. Trupul îi vibrează arc, ca la alergătorii care aşteaptă startul.

Irina şi-a ascuns obrazul în îndoitura cotului. Spinarea îi tresare cu regularitate de cronometru. Plânge? Suspină? Nu-mi dau seama. Traian i-a îmbrăţişat umerii. Stă cu capul ridicat, incapabil să-şi desprindă privirea de Iuga. Gri-Gri i-l culcă uşor, cu blândeţe, fără să spună o vorbă.

Nervii nu mă mai ţin, aş vrea să ţip. Să crăpăm, să sărim în aer, să ne prindă nemţii, nu-mi pasă, numai să se isprăvească odată! Am citit în zeci de cărţi că înainte de moarte oamenii îşi revăd viaţa sau numai momentele importante, într-un film derulat vertiginos. E o minciună, nu văd nimic, absolut nimic. Nici măcar chipul lui Alexandru. Doar spatele lui Iuga şi bucla de bronz a unui fotoliu rococo, desfundat. E o minciună sau poate nu mă aflu în faţa morţii.

Aud o respiraţie adâncă. Iuga s-a întors cu faţa la noi. Ţine în mână detonatorul. Chipul, părul, gâtul par ieşite dintr-o fântână.

— E în regulă, spune liniştit.

Pentru prima oară, pe figura lui Gri-Gri se aşterne o expresie de admiraţie sinceră. Şopteşte:

— Minunaţi nervi!

Privesc descumpănită făptura profesorului. Nu cred în miracole.

Am străpuns zidul şi ne-am apucat de treabă. Bătătoresc pământul alături de traficant. Irina nu mai e bună de nimic, zace pe mindirul de paie şi abia răsuflă. Nu geme, nu cere nimic, nu plânge, îţi face impresia că nu aude zgomotul de mitralieră al perforatoarelor.

Acum sunt convinsă că nu mă înşel. Înfundat, dar suficient de desluşit pentru a le înţelege cuvintele, aud vocile nemţilor. „Repede! Repede! Daţi-i bătaie!“

Nici pe moş Toma nu ne mai putem bizui. E vânăt la faţă, iar mâinile lui arată îngrozitor. Sfârtecate, pline de sânge. Parcă şi le-ar fi muşcat.

Traian îşi poartă navetele mecanic, ca un somnambul. Se uită tot timpul la Irina şi face eforturi eroice să nu plângă. Suspinele le adună în grumaji, mărul lui Adam îi zvâcneşte ca un animal mic prizonier, cuprins de panică. În ochii congestionaţi şi umezi citeşti o durere sfâşietoare.

Un profesor de literatură universală, prieten şi coleg de universitate cu tata, îmi spunea cândva că pe Shakespeare – expresia lui – „nu-l poţi sorbi dintr-o dată“. Ţi se dezvăluie treptat, frază cu frază, şi dacă ţi-a fost hărăzită cumva o viaţă bogată, abia spre şaptezeci de ani ai şansa să-i înţelegi eterna valabilitate, iar corect, o treime din operă.

Îl ascultam zâmbind, socotindu-l cu îngăduinţă un specialist pedant care îşi dă puţină importanţă. Mai interesante mi se păreau pe atunci ghetrele lui cu nasturi desperecheaţi şi ţigările pe care şi le confecţiona singur din tutun *Macedonia* şi hârtie *Job*.

Educaţia mea severă mă împiedica să-l întreb – ah, cât sarcasm ar fi pus în privire şi ton! – dacă în anul de graţie 1937, povestea Julietei şi a lui Romeo îl mai convinge în

adâncul sufletului lui. Îi cer iertare aici, în hruba fără aer, acestui sărman savant. I-am cunoscut pe Traian şi Irina.

În realitate, antecedentele nu-mi îngăduiau să judec altfel. Dragostea mea cu Alexandru a fost o poveste luminoasă şi abia acum sunt în măsură să-mi dau seama cât de ridicolă era drama noastră: un bărbat nerăbdător să-şi strângă iubita în braţe, o fată care are de înfruntat rezistenţa absurdă a două mătuşi bătrâne. Roşesc până în albul ochilor.

Dragostea noastră a fost un vals nesfârşit. Dimineţi încântătoare de mai, când singura mea grijă era să fiu frumoasă, atât de frumoasă încât să-i tai respiraţia lui Alexandru, şi reflectam o noapte dacă să asortez la rochia albă centura şi pantofii verzi sau violet, seri parfumate în grădinile de vară ale Bucureştiului, tangouri languroase cu buzele lui Alexandru lipite de tâmpla mea, plimbări cu sania – ce aventură fascinantă! – la Herăstrău, cu ţuică fiartă, bine aromată şi paietele fulgilor albi, presăraţi pe căciuliţa mea de lutru. Moş Gavrilă, surugiul, ne aştepta la statuia lui Brătianu şi o ţinea într-o întinsoare până la lacuri. Ne sărutam în clinchet de clopoţei, învăluiţi în evantaie de zăpadă. Fiecare anotimp se insinua în viaţa noastră cu jerbe de bucurii. Pomul de Crăciun, crizantemele uriaşe ale lui octombrie, vacanţele la Mamaia, amândoi bronzaţi, amândoi în costume albe. Cravatele lui şi eşarfele mele aveau aceeaşi culoare: roşii, portocalii, verde smarald, albastru cer…

Nu, dragostea noastră nu era din aceeaşi familie cu a Irinei, cu a lui Traian. Şi totuşi, când m-am îndrăgostit de Alexandru am încercat o mare revelaţie. Din pricina relaţiilor mele foarte reduse şi strict controlate de Amalia, îmi închipuiam că toate căsniciile seamănă cu a părinţilor mei. Nu-mi puteam imagina o casă din care să lipsească două surori, eventual soacră sau mătuşă bătrână, cenzor şi inchizitor, eram încredinţată că viaţa separată a soţilor,

începând de la cele două dormitoare şi sfera intereselor distincte, constituie regula generală.

Tata a fost un om slab, strivit de influenţa surorilor lui. Unicul lui act de iniţiativă şi îndrăzneală, căsătoria cu mama, l-a ostenit şi epuizat pentru toată viaţa. Era un moment de derută, atunci imediat după război, mariajele neconvenabile în mare vogă, iar gustul pentru boemă caracteriza tineretul snob al anilor ’20.

Mama l-a ameţit într-o seară. Zurlie, căscată, capricioasă, subţire ca un lujer şi cu capul în nori, aşa o arată fotografiile de la optsprezece ani, aşa a rămas până azi. Când o vezi, indiferent de ambianţă, sezon sau moment al zilei, ai impresia că afară bate vântul. Părul învolburat şi veşnic ciufulit de culoarea aramei, e prins ca vai de lume în două pieptănuşe, poartă tot anul rochii unduioase de voal – detestă lenajurile – fişiuri care fâlfâie. O creatură bizară şi excentrică, atât de deosebită de ceea ce văzuse bietul tata în casa sumbră a familiei lui, încât nu se putea să nu-l săgeteze drept în inimă.

Aş da mult astăzi, după treizeci de ani de la căsătoria lor, să văd figurile Amaliei şi Elvirei, când au întâlnit-o prima oară. Şi poate n-ar fi detestat-o cu atâta violenţă, dacă ar fi simţit-o mai fricoasă şi, în consecinţă, mai docilă. Dar, în ciuda tinereţii, mama le-a făcut de la început să înţeleagă că n-o impresionează mai mult decât un păianjen, că le suportă aşa cum eşti obligată să suporţi o mobilă veche, sau obiceiul detestabil al tatei de a-şi curăţi urechile cu vălătuci de vată înfăşuraţi în jurul unui chibrit.

Presupun că prima fisură în căsnicia lor a determinat-o tocmai această dependenţă faţă de surori. A început să-l dispreţuiască. Din intelectualul fin cu care îşi închipuise că se mărită, profesor de orientalistică la Universitatea din Bucureşti, nu rămăsese decât un bărbat gălbejit şi slăbănog, pedant şi ursuz, care nu se despărţea nici vara de indispensabilii lungi de flanel şi maiourile cu mânecuţe.

— Trup de amant! am auzit-o odată, suflând otrăvită unei prietene.

Amalia, complet lipsită de tact, adăuga sos la repulsia mamei:

— Cum stai cu *stomahul*, Antoane? era întrebarea ei obişnuită la masă, după ce se servea supa. Să încerci purgativul Elvirei! De când îl ia, nu mai are nevoie de clistir.

Iar tata răspundea, sau se executa cu o docilitate care aprindea fulgere în ochii negri ai nevesti-sii. Când nu mai rezista, mama îşi lua şevaletul şi culorile şi se muta pentru o vreme la fratele ei, unchiul Iordache. Împins de surori, pentru salvarea aparenţelor, tata se ivea după vreo două luni, cu un buchet de flori şi un ineluş subţire, ca s-o împace.

După ce mama l-a cunoscut pe Alexandru, m-a luat în camera ei:

— Draga mea, nu ştiu dacă ai să fii fericită cu el, cred că mătuşile tale au puţină dreptate, e alarmant de frumos, dar nici tu nu arăţi rău. Cam ţeapănă după gustul meu, nu ştie omul dacă te doare burta sau îţi vine să ţipi de fericire, personal nu mă pasionează genul *lady*, dar ăsta a fost gustul Amaliei şi nu mă bag. În sfârşit, sper că o să meargă. Cel puţin, n-ai să ţii toată viaţa în patul tău un cuier în scutece de flaneluţă, şi asta tot e ceva.

Trei dragoste… A părinţilor mei, a mea, a lui Traian şi Irina. Încerc să le găsesc punctele comune şi îmi dau seama că e peste putinţă. Nu la tata, nici măcar la Alexandru, s-a gândit părintele lui Romeo…

O atingere uşoară pe braţ mă face să tresar. Dragnea dă din cap de mai multe ori, îmi zâmbeşte larg. Îl cercetez nedumerită fără să izbutesc să înţeleg. Are o expresie stranie de fericire, cu totul nepotrivită împrejurărilor.

— E teribil! şopteşte arătându-l pe Roman Iuga. Dacă îmi povestea cineva chestia cu grenada, nu-l credeam. A riscat fantastic!

— Bine că cel puţin ai observat.

— Teribil! repetă traficantul. Cu ce se ocupă?

— Predă geografia într-un liceu.

— A, da! Ca să vezi, n-aş fi dat doi bani pe el… Ca să vezi!

Bătătoreşte o vreme pământul clătinând din cap, apoi reazemă zidul.

— Se întâmplă ceva ciudat, nu mă mai recunosc. Cretinului i-au rămas două sticluţe întregi de apă…

Mormăi ceva evaziv. Încă nu pricep unde vrea să ajungă. Traficantul mă iscodeşte:

— Ce crezi că aşteaptă?

— Habar n-am, răspund ostenită. Poate să facă tot ce pofteşte, e raţia lui.

Dragnea râde încetişor. Probabil că nu sunt în stare să-i definesc corect starea de spirit, dar sentimentul acela ciudat de satisfacţie nu-l părăseşte. Încremenesc când îl aud:

— I le-aş putea lua foarte uşor. De fapt n-am decât să i le cer. Mă ascultă ca un căţel.

Îi prind umărul înspăimântată.

— N-ai să faci asta!

— Nu, bineînţeles că nu… Ştii, am luptat din răsputeri. Trebuie să recunoşti, tentaţia e mare.

Îmi astup urechile.

— Nu mai vreau să aud un singur cuvânt! E odios!

Dragnea mă măsoară surprins.

— Am luptat ca să n-o fac… Uită-te aici pe zid! Am notat fiecare oră de când izbutesc să mă înfrâng. Sunt douăzeci şi şase… Ai fi crezut?

Nu ştiu ce să-i răspund. Se contemplă şi se admiră singur, o mulţumire de sine naivă răzbate din cuvintele lui. Mă întreabă încet, cerşindu-mi asigurări:

— Am să rezist până la capăt, nu-i aşa? O să mă ajutaţi să rezist?

Din pricina aerului aproape irespirabil am dureri violente de cap, urechile îmi vâjâie. Roman Iuga şi Gri-Gri, fără să fie

în forma lor cea mai bună, se dovedesc totuşi cei mai rezistenţi. Traian a început să dea semne de epuizare. Transportul unei navete, care îi lua înainte maximum două minute, durează acum de patru ori pe atâta. De Irina ce să mai spun, doarme tot timpul. A slăbit atât de mult, încât i se vede corneea printre pleoape. Nu se mai lipesc. Traian nu se fereşte de noi, îşi lasă lacrimile să curgă în voie.

Existenţele Irinei şi ale lui Traian mă obligă la reflecţii contradictorii. Admiţând că vor supravieţui războiului, ce le va rămâne din tinereţea lor? Au avut neşansa să trăiască momente care îţi fură pentru totdeauna zâmbetul de şaptesprezece ani, visele cu zâne, creanga de liliac înflorită în inimă. Dragostea lor e o floare răsărită printre reţele de sârmă ghimpată, în pământul răscolit de bombe, muşcat de obuze…

Mi-amintesc atâtea dimineţi când mă trezeam îmbătată de fericire, o fericire covârşitoare şi nemotivată, fericirea că trăiesc, respir, că afară plouă, ninge, sau au înflorit brânduşele. Mă pot înţelege doar oamenii foarte tineri. Unde e tinereţea Irinei şi a lui Traian? Unde a rămas ea? La care răscruce de drumuri? Lângă care troiţă?

Dragnea îmi prinde cotul. E dintre oamenii incapabili să-ţi vorbească fără să pună mâna pe tine. Gestul mă irită în general.

Izbutisem să fac pentru câteva minute abstracţie de hârâitul motoarelor, de glasul lătrat al feldwebelului – presupun – care conduce operaţiunile de demolare.

— Mai repede! Mai repede!

Traficantul îmi arată copiii.

— Sunt grozavi, nu?! Îţi spun sincer, habar n-aveam că există oameni ca voi. Ce citeam eu la şcoală, eroism, jertfă, socoteli, puneam sub ceafă. Ştii cum se întâmplă! O poezie e frumoasă, cât nu trebuie s-o înveţi pe dinafară.

— S-ar putea să ai dreptate, spun maşinal.

— Nu-i aşa? Ăştia micii însă m-au dat complet peste cap. La anii puştiului mintea mi-era numai la dame, iartă-mă că

ţi-o spun. Râdeam când îmi vedeam colegii cu ce fleacuri umblă: o strângere de mână, versuri răsuflate, limbajul florilor. Un buchet de trandafiri roşii – amor înfocat, crini – dragoste neîntinată, lalele galbene – gelozie. Le dădeam cu tifla, din tolomaci nu-i scoteam.

Mă uit la chipul lui buhăit, murdar, pe care pielea atârnă acum flască. Ochii mici îi strălucesc, sunt convinsă că are febră. Îl întreb:

— Nu-ţi pare rău? Cu lucrurile astea nu te mai întâlneşti niciodată.

— E adevărat, spune traficantul pe gânduri. Din păcate, aşa o să se întâmple întotdeauna. În fiecare clasă o să existe mereu câte un grăbit ca mine, care n-a strâns niciodată în braţe o şcolăriţă, cu degetele murdare de cerneală… Da, s-ar putea să-mi pară rău. Aveam paisprezece ani când… În fine, m-am dus prima oară. O balcâză de vreo cincizeci, îmbrăcată în palton roşu. O agăţasem într-un gang… M-a condus la ea. Patul, un lighean, un lavabou…

Îl privesc consternată. Nu sunt o mironosiţă, nu leşin când aud o înjurătură în tramvai, există însă un soi de destăinuiri care îmi repugnă. Dragnea nu-mi sesizează sila, continua ştergându-şi sudoarea de pe faţă:

— După armată, m-am însurat cu una boccie rău, sărită de doi poli jumate… Vreau să spun…

— Lasă, am înţeles. Încerc să schimb discuţia: Cât o fi ceasul?

— Habar n-am! Avea două rânduri de case pe Bateriilor şi o casetă de cocoşei. Tentaţie mare…

Are aerul că se scuză.

— Şi ai fost fericit?

— Pe dracu’! Baba îşi ţinea agoniseala cu dinţii, vorba vine, că purta proteză… Da, puteam trăi şi altfel.

Am reuşit să nu-l mai aud pe Dragnea. Mă refugiez în primele zile ale dragostei mele cu Alexandru. Eram chinuită

de o gelozie absurdă, încăpăţânată, întrebările cădeau grindină.

— Câte femei ai iubit?

— Nici una.

— Câte ai strâns în braţe?

— Nu fi caraghioasă, Magda, am treizeci de ani.

— Câte?

— Ţii neapărat să te mint?

— Nu.

— Perfect. Stai un pic să socotesc... Vreo şaptezeci, optzeci.

Am simţit că îmi vine ameţeală, dar am găsit totuşi puterea să fiu perversă.

— Ah! am exclamat. M-ai întrecut cu mult.

— Ce vrei să spui?!

— Nu m-au sărutat mai mult de unsprezece bărbaţi.

S-a uitat la mine alarmat, m-a prins de umeri.

— E o minciună! Încerci să mă necăjeşti, aşa e?

M-am înălţat pe vârful picioarelor şi am declarat cu suficienţă:

— Nu fi caraghios, Alexandru! Am optsprezece ani.

— O să te învârtă pe degete! prorocea Amalia. Ăsta e răcan bătrân, a avut mai multe ibovnice decât zboruri cu aeroplanul! Iar tu eşti bleagă ca un miel făcut borş.

— Din cauza voastră sunt bleagă! am protestat indignată. Voi m-aţi crescut aşa!

— Zât! Nu urla, prăjino, că aud cu amândouă urechile! Te-am crescut şi te-am crescut bine pentru un om cumsecade, nu pentru armăsar de regiment! Ăstuia nu-i vine de hac un tractir întreg cu madamă cu tot! Te-ai izbit mă-tii! Ascultă sfatul meu, fetiţo! Modul cel mai sigur de-a pierde un bărbat este să te uiţi la el aşa cum o faci tu. Parcă ai fi Elvira când aduce Anica pilaful de raci la masă.

— Vrei să vii puţin?

În faţa mea stă Gri-Gri. Nu zâmbeşte ca de obicei. După aer îmi dau seama că s-a întâmplat ceva grav. Îmi face semn

să-l urmez. Inima îmi bate asediată de presimţiri.

Moş Toma zace chircit, adunat tot, cu genunchii la gură. Citisem undeva că e poziţia caracteristică a marilor suferinzi. Caută instinctiv refugiul primar. Mă izbeşte nemişcarea bătrânului şi mă las în genunchi.

— E mort, şopteşte Chat Noir.

Deschid gura, dar palma lui Gri-Gri mi-o astupă.

— N-are rost să ţipi, îmi spune blând. Le-ai văzut?

Îmi arată la căpătâiul lui moş Toma, două sticluţe neîncepute de apă tonică. Dedesubt, zăresc o foaie de hârtie cu pătrăţele. Sunt trei cuvinte, scrise anevoie cu creion chimic:

Apă pentru copii.

CAPITOLUL XIV

Deocamdată numai Chat Noir, Roman Iuga şi cu mine ştim că moş Toma s-a stins. A fost propunerea profesorului. Îi scutim astfel pe ceilalţi de o veste îngrozitoare, care le-ar răpi ultima rază de speranţă. Nu-i greu să păstrăm secretul. Dragnea, obsedat de propriul lui efort de voinţă, îşi muşcă mereu buzele şi deşi nu-l aud ştiu ce îngână: „Am să rezist! Am să rezist!“

La răbojul lui a mai adăugat patru semne. Totalizează treizeci de ore de când luptă eroic să nu-i ia apa imbecilului.

Traian e prea ocupat de starea Irinei ca să mai bage ceva în seamă. I-am silit pe amândoi să bea câteva înghiţituri din sticluţele bătrânului şi acum, după multe ceasuri, fetiţa a deschis ochii.

Şocul a fost îngrozitor. Nu ne revenim. Doar cineva care trece prin chinurile noastre poate înţelege actul de sacrificiu al bătrânului. Braţele îi sunt sfârtecate de muşcături. Îmi imaginez cu oroare ultimele ceasuri, când îşi înfigea dinţii în carne pentru a-şi ascunde gemetele. Convulsiile, delirul, ne-a explicat Iuga, sunt simptomele caracteristice care preced moartea pricinuită de sete şi inaniţie. Ce voinţă fantastică îţi trebuie ca să te poţi stăpâni, chinuit de halucinaţii!

— Încă a avut noroc, ne spune Gri-Gri cu amărăciune. La altă vârstă, cu un organism puternic, chinul ar fi durat mai mult.

Pe chipul spărgătorului, slăbit, ochii deveniţi uriaşi ard torţe. Din pricina palorii accentuate de barba neagră şi a privirii incandescente, seamănă cu un sfânt aşa cum îi întâlneşti în catedralele din Toledo. E cu adevărat mâhnit şi nu o ascunde.

— Câtă putere de sacrificiu, Dumnezeule! Inimaginabil!

Lacrimile încep să-mi curgă pe obraji.

— Mai devreme le-a oferit o sticluţă, i-a rugat să bea…

— Au refuzat?

— Bineînţeles. Mă uitam la ei şi îmi spuneam că în condiţii normale nici nu i-aş fi băgat în seamă, n-aş fi ştiut că există. E îngrozitor. Gândeşte-te! Nici măcar un mormânt n-o să aibă.

Gri-Gri mă priveşte întâi surprins, apoi surâde şi îmi ia mâna cu blândeţe.

— Nu fi copil, Magda! Te asigur că ăsta e amănuntul care conta cel mai puţin pentru el. De fapt n-ar trebui să aibă importanţă pentru nici unul din noi.

— Mi se pare nedrept. Un astfel de sacrificiu ar trebui înscris pe toate zidurile, pe frunţile oamenilor, pe bolta cerească! Unde rămâne el? Cui rămâne?

— Nouă, îmi şopteşte Gri-Gri. Cărţile de istorie şi aşa sunt prea pline. Şi nici de asta nu i-ar fi păsat prea mult.

Are dreptate. Bătrânul Toma nu s-a jertfit cu gândul la un bust într-o piaţă de provincie şi un nume de stradă. A făcut-o pentru el, nu pentru galerie. Aşa a înţeles că trebuie să moară. De obicei moartea e inutilă, accident sau act biologic. El i-a dat un sens şi asta mi se pare splendid.

Plâng de-a binelea. Chat Noir îmi întinde batista. Altădată s-ar fi scuzat că nu-i tocmai curată. Acum duce doar degetul la buze, îmi arată copiii. Nu trebuie alarmaţi. Mă surprind rezervele de gingăşie pe care le întâlnesc la escrocul acesta, hârşit în rele.

Ne conducem în viaţă după criterii atât de jalnice! În primul an de facultate tata trecea printr-un moment de criză financiară. Nu-mi puteam plăti taxele. Elvira şi-a

vândut solitarii din urechi ca să mă ajute. Ţinea grozav la ei, o amintire de familie. L-am considerat un act inegalabil, un sacrificiu unic. Acum mă cutremur: două pietricele strălucitoare, faţă de ultima înghiţitură de apă!

Comparaţia mi se pare atât de stridentă, atât de penibilă că mă cuprinde un nou val de plâns. Îi povestesc lui Chat Noir. Mă bate încetişor pe mână.

— Raportat la împrejurări, a fost şi acela un sacrificiu. Vizavi de Atlas, Hercule e un purice. O să-ţi spun ceva asemănător. Am un copil nelegitim, o fetiţă de cinci ani.

Îmi ridic surprinsă privirea. Gri-Gri zâmbeşte.

— Nu mă vezi în postura de tată. Nici eu. Până azi mă simţeam teribil de bine ori de câte ori mi-aminteam că îi trimit lunar o subvenţie substanţială, iar de Crăciun şi de ziua ei, câte un coş care o face să se creadă *Alice în Ţara minunilor*.

— E normal.

— Hm, ridică din umeri Gri-Gri, cunosc o grămadă de bărbaţi onorabili, de o moralitate considerată fără cusur, care dacă nu sunt siliţi de justiţie, şi e foarte greu să-i sileşti, n-o fac. Iar eu, îmi spuneam şi mă simţeam dintr-o dată înălţat cu trei capete peste pietonii care bat Calea Victoriei, eu Chat Noir spărgătorul, gentilomul brigand, cum spune mama, escroc şi trişor, un vântură-lume fără adresă, căutat de patru-cinci poliţii europene, o fac! Pentru mama fetiţei, ţi-o spun deschis, n-am nici cea mai vagă afecţiune. A fost o simplă întâmplare şi un calcul eronat din partea ei. Îşi închipuia că-mi împleteşte un laţ foarte iscusit.

— Am înţeles de la început că nu eşti atât de rău pe cât pari. Îmi zâmbeşte fermecător.

— Nu sunt deloc rău. Puţin egoist, puţin şmecher, comod, jouisseur şi niţeluş anarhist. Un exponent, chiar dacă nu clasic, al societăţii în care trăim. Bineînţeles, într-o comunitate unde densitatea populaţiei o dau Roman Iuga şi moş Toma, nu mi-aş găsi locul, probabil m-aş elimina singur.

— Războiul, declar evaziv, schimbă multe.

Chat Noir mă priveşte cu o nuanţă de admiraţie.

— Îmi placi, ai curaj! Speri că vom ieşi vii din mormântul ăsta. Mai înseamnă şi altceva. Presupui că m-aş putea schimba.

— Poate…

— Nu mă voi schimba. Cine are cheia de la casa de bani, nu plăteşte un funcţionar ca să i-o deschidă cu gura de lup. Tot războiul ăsta nu m-a impresionat ca gestul lui moş Toma. Mă simt mult mai puţin bine în pielea lui Chat Noir, decât înainte. Din păcate, cărţile au fost tăiate şi împărţite… Scuză-mă, e timpul să-l schimb pe Iuga.

Profesorul a îngenuncheat cu ochii închişi lângă cadavrul bătrânului. Am impresia că a uitat să respire. Îl ating, dar nu reacţionează.

— Domnule Iuga.

Se răsuceşte greu şi mă priveşte ca şi cum m-ar vedea pentru prima oară. Arată îngrozitor, în orbite i-au încremenit două globuri de sticlă.

— Ridică-te! Atragem atenţia copiilor.

— Desigur…

Nu se mişcă, mă agăţ disperată de mâneca lui.

— Te rog!

— Desigur, desigur.

Schiţează o mişcare uşoară, din bust, apoi devine din nou inert. Din fundul hrubei înaintează încet o luminiţă. Cretinul se apropie cu o lumânare aprinsă. Se aşează lângă cadavru, îi ia capul în braţe şi îl mângâie suspinând:

— Bubu… Bubu…

Privim din ce în ce mai des chepengul, ne punem toţi aceeaşi întrebare fără s-o rostim: „Cât mai poate dura până să ajungă nemţii la noi?“

— Maximum jumătate de zi, apreciază Gri-Gri.

Stau mai mult întinsă pe jos. Navetele vin atât de rar, încât mă pot odihni. Lipsa oxigenului ne mânjeşte feţele cu

cărbune, toţi avem un aspect cianotic, flacăra lămpii pâlpâie şovăielnică, se stinge des. Lucrează acum traficantul, Iuga şi Gri-Gri. Bubu doarme. Am avut grijă să desfacem un paravan vechi între cadavrul lui Strejea şi copii. Încă n-au aflat nimic despre moartea bătrânului.

Traian nu se mai dezlipeşte de lângă Irina. Îi vorbeşte încet şi ca să nu plângă, îşi drege mereu glasul, simulând accese de tuse. Cuvintele lui îmi alunecă pe lângă urechi, fluturi albi.

— …pe urmă ne facem căsuţa. Am un plan formidabil! Vrei să-ţi spun cum o să arate?

— Cum?

— Ca o ciupercă cu acoperişul din olane roşii şi buline mari, albe. Odăile le dispunem în picioruşul ciupercii, pe două etaje.

— În picioruşul ciupercii…, repetă Irina.

— Trei camere mă gândesc că ne ajung.

— Oho!

— Alături, puţin aplecat, zidesc un hrib mai mic, tot cu pălărie şi pete albe, pentru magazie… Încearcă s-o vezi de jos, cocoţată pe coastă. Nimeni nu s-a gândit să-şi facă o casă ca asta. Într-o vară, o isprăvim. Piatră în vale la râu câtă vrei, pădurea la doi paşi…

— Şi o să fim singuri în curte?

— Singuri, Irinel.

— Şi-o să avem şi o pajişte cu maci şi margarete?

— Asta-i cel mai simplu! Mă gândesc să-mi iau un serviciu. A şaptea şi a opta le dau în particular.

Irina vorbeşte ca din transă, am impresia că delirează:

— …perdelele le împletesc eu. Au dat modelul în *Căminul*. Trebuie să fie proaspete şi apretate ca spuma de albuş. Perdelele sunt mândria gospodinei… Panglicile vreau să le asortez cu covorul. N-o să mai ţin niciodată covor de petice… De-acasă îmi iau doar aşternutul, două perne, gramofonul şi bibelourile…

Visează cu ochii deschişi. Chipul supt, mânjit de pământ şi sudoare, radiază.

— …o bucătărioară luminoasă cu perdele roşii… O maşină de gătit adevărată, nu primus… Un *Sanitas* cu trei ochiuri, grătar şi cuptor. Aici o să mâncăm. Nu stricăm odaia bună şi e mai comod…

— …am un cal, zece oi şi o felioară de livadă. Astea sunt partea mea. O să le vindem… Vărul Olimpiu lucrează la tramvaie, în Timişoara. Câştigă o grămadă de parale. Dacă-i cer, o să-mi împrumute…

— …cel mai mult îmi place iarna. Afară viscoleşte, iar tu stai în bucătărioara caldă şi coci o plăcintă cu brânză şi stafide… Miroase bine, zăpada se spulberă pe geam, pisica toarce lângă sobă… Niciodată nu te simţi mai acasă ca iarna…

Îmi astup urechile să nu-i mai aud. E peste puterile mele. O bucătărioară luminoasă, perdele împletite şi o plăcintă coaptă în *Sanitas*. Fericirea Irinei şi a lui Traian! Le-ar fi fost de ajuns, n-ar fi cerut niciodată mai mult. S-ar fi bucurat mereu, cu bucurie proaspătă, fără să se sature de căsuţa lor minunată, cu pălărie roşie.

M-am măritat cu Alexandru într-o dimineaţă de noiembrie, fără ştirea nimănui. Plecasem ca de obicei de-acasă, doar cu mapa sub braţ, anunţând că am trei cursuri şi două seminarii şi că voi întârzia. Termenul de-o lună pe care mi-l impusese Alexandru se prelungise la şase, dar în dimineaţa aceea se împlinea un ultimatum.

Am ieşit stingheri din primărie. Începuse să fulguiască. Mă simţeam complet zăpăcită şi îmi muşcam buzele să nu izbucnesc în hohote de plâns.

Ne-am abandonat martorii, doi aviatori tineri şi veseli, colegi cu Alexandru, la *Châteaubriand* şi am plecat spre garsoniera lui de pe Vasile Conta. Păşeam greu, inima îmi atârna plumb.

— Îţi pare rău, Magda?

Am dat din cap. Nu-mi venea să cred că sunt măritată. La noi în familie căsătoria presupunea ceremoniale complicate, consfătuiri solemne de familie, un avocat pentru încheierea actului dotal, invitaţii expediate cu trei luni înainte, alegerea trusoului… Mă gândeam la nunţile strălucitoare ale verişoarelor mele, la fluviile de şampanie, la rochiile diafane lucrate la *Weiser* sau *Maxim*, la taiorul sobru în care se retrăgea discret mireasa pentru a pleca în voiaj de nuntă, în vreme ce oaspeţii continuau petrecerea. Mă mai gândeam la furia Amaliei şi Elvirei, la consternarea tatei, şi până la urmă am început să plâng. Am exclamat printre sughiţuri:

— N-am avut nici măcar o floare!

Alexandru m-a privit buimac.

— Magda! Iartă-mă! Cum dracu’ nu m-am gândit?! E totuşi prima oară când mă însor! Sunt un caraghios.

— Şi nu e nevoie să înjuri chiar azi, am adăugat printre suspine, lingându-mi un fulg de zăpadă care mi se aninase de buză.

Nu-i văzusem niciodată locuinţa. În ciuda răzvrătirilor mele, eram prea îndopată în bucătăria de principii a Amaliei, pentru a sfida în aşa hal convenienţele. Era devreme, abia unu, dar din pricina zilei cenuşii, întuneric. A aprins toate luminile şi m-a rugat să-l aştept zece minute. În timpul ăsta, urma să mă familiarizez cu interiorul.

— Dacă te plictiseşti, pune patefonul.

— La câte ai făcut recomandarea asta?

— Magda!

— Crezi că ai tact să mă laşi tocmai acum singură?

M-a luat în braţe, mi-a sărutat părul cu duioşie.

— Magda, iubita mea, te implor, nu fi nevastă chiar din prima zi. Avem toată viaţa înainte.

Aveam doar doi ani, dar pe atunci n-o ştiam nici unul din noi. Cu blana pe mine, ca o străină, ştergându-mi mereu lacrimile, am început să inspectez garsoniera. Era o locuinţă tipică de burlac, cu gravuri ecvestre şi un avion

uriaş, de bronz, pe măsuţa cu băuturi. Provizia de sticle goale, din mica chicinetă, era de-a dreptul impresionantă. Când am deschis debaraua m-am speriat. Fuseseră îngrămădite claie peste grămadă cămăşi, uniforme, cravate, costume, haine de casă, aşternuturi murdare, luate probabil cu amândouă braţele de pe scaune şi fotolii, şi îndesate, bănuiesc, cu piciorul. Asta în cinstea mea! Am izbucnit în râs, pe urmă am început să plâng şi mai tare.

Mi-am aprins o ţigară şi m-am hotărât să-i telefonez mamei. Se afla într-una din vacanţele ei la unchiul Iordache.

— M-am măritat, am anunţat-o, închipuindu-mi că o fac cnocaut.

Mă înşelam. Mama a avut totdeauna sânge rece şi o receptivitate specială pentru situaţiile extravagante.

— Mătuşile tale ştiu?

— Nu. Nici ele, nici tata.

— Oh, am auzit-o răsuflând uşurată, slavă Domnului că nu sunt acasă!

— Mi-am închipuit că le-ai putea ajuta s-o afle.

— Draga mea, imaginaţia n-a fost partea cea mai tare în familia voastră, aşa că ţi-ai închipuit prost. În orice caz, îţi mulţumesc că m-ai avertizat. Nu voi răspunde toată săptămâna la telefon. Am uitat să te întreb: cum te cheamă acum?

— Gheorghiu.

— Perfect! Sună destul de drăguţ. Am să încerc să nu uit. Când ai timp, prezintă-mi-l pe soţul tău. *Au revoir*, fetiţo!

Am rămas cu receptorul în mână, cu capul ascuns în gulerul ridicat al hainei.

— Ţi-e frig?

Alexandru mă privea nedumerit. Adusese o ladă de şampanie brută *Roederer* şi un coş întreg de crizanteme. Când m-am întors din baie, înfăşurată în halatul lui, le-am găsit presărate peste tot: în pat, pe covor, pe lampă.

Mi-a pus o cupă de şampanie în mână, m-a luat în braţe şi s-a aşezat în fotoliu.

— Nu te gândi la coţofenele alea, fetiţa mea. Te iubesc…

Deschid ochii speriată. Au început desigur halucinaţiile. Mi s-a părut sau…

Traian, cu obrajii uzi, sărută codiţa Irinei.

— Te iubesc, Irinel…

Fetiţa flutură genele şi zâmbeşte fericită.

Perforatoarele taie timpul mărunt, implacabil. Tensiunea creşte, suntem aproape în permanenţă cu ochii îndreptaţi spre tavan. Lipsa oxigenului a devenit insuportabilă. Ne târâm pur şi simplu pe lângă ziduri, căutăm reazem la fiecare pas. Navetele le cară acum doi câte doi, doar Bubu mai e în stare să le transporte singur.

Dragnea şi Chat Noir au răsturnat pământul la picioarele mele şi se sprijină de zid, gâfâind. Traficantul caută privirea lui Gri-Gri, îl întreabă:

— Nu-i aşa că o să rezist?

— Fireşte, mon cher, ai o constituţie robustă.

N-o crede. De fapt, n-a înţeles sensul întrebării. Dragnea ezită dacă să-i spună sau nu. Renunţă. Scoate un cui din buzunar şi trage încă o linie la răboj.

Au mai trecut câteva ore. Respir greu. Am avut un acces de tuse, capul îmi vâjâie. M-am prăvălit pe movila de pământ. Chat Noir şi Iuga mă privesc neputincioşi. Traian se apropie de noi. Are o privire rătăcită, lacrimile îi curg.

— Domn’ profesor! Ajutaţi-o, domn’ profesor!

— Ce s-a întâmplat?

— Irina… Moare!

Iuga îi pune mâna pe umăr:

— Fii cuminte, dragul meu, n-o să i se întâmple nimic, am văzut-o adineauri.

— Moare! Se uită la Chat Noir. Dacă v-am jignit iertaţi-mă, dar faceţi ceva, încercaţi…

— Eşti în stare să mă asculţi o secundă? îl întreabă Gri-Gri. Te-ai comportat zilele astea ca un bărbat. Îi spuneam şi

profesorului…

— Nu-i adevărat! Sunt un puşti prăpădit, izbucneşte sfâşietor Traian. Tot timpul mi-a fost frică.

Escrocul încearcă să zâmbească.

— Şi mie mi-a fost frică. Îl arată pe Iuga: Şi lui.

— Aşa e, spune profesorul. Fii calm, Traiane! Mai avem câţiva metri şi ieşim la lumină. O să-şi revină imediat.

Lepăduş clatină capul, lacrimile lui îmi cad pe mână.

— Moare! Domnişoară, vă rog, poate că dumneavoastră… Moş Toma, unde eşti moş Toma?

— Dă-i asta! intervine repede Chat Noir scoţând din buzunar o aspirină Bayer. E un medicament miraculos, englezesc… Mai aveţi apă?

— Un sfert de sticluţă.

— S-o bea toată.

Traian strânge pastila în pumn. Rosteşte greu, printre suspine:

— Sunteţi… Iertaţi-mă… Vă mulţumesc.

— Ce-o fi cu ăsta? întreabă Gri-Gri.

Deschid ochii şi clipesc de câteva ori, până mi se limpezesc imaginile. Bubu se zvârcoleşte ca un vierme, linge înnebunit pereţii jilavi. Are expresia unei fiare cuprinse de panică. Ochii congestionaţi cercetează cu spaimă împrejur.

— Pare speriat, observă escrocul, cu fruntea încruntată.

Speriat e puţin spus. Disperarea şi o teamă demenţială şi-au înfipt colţii în mintea nenorocitului. Îngân descumpănită:

— A dormit până acum zece minute.

— Ciudat! spune Chat Noir. În general e liniştit. L-a dat ceva peste cap, dar nu-mi dau seama ce.

— Sunt probabil simptomele despre care vorbea Iuga. Delir, convulsiile…

— Aşa, brusc?

Bubu geme, întoarce mereu ochii spre tunel. Înăuntru lucrează Iuga şi traficantul. Traian, alb la faţă, a rămas cu

codiţa Irinei în mână. Nu îndrăzneşte să se mişte sau să întrebe ceva, ca să n-o alarmeze. Se uită la noi, apoi privirile îi sunt din nou atrase ca un magnet de imbecil. Spaima, greaţa şi o milă cumplită i se citesc pe chip. Irina aude, totuşi, vaietele.

— Cine geme, Traiane?

Băiatul îşi muşcă buzele. Răspunde încet cu glas înecat:

— Nimeni… Ţi s-a părut. Încearcă să dormi, Irinel.

Spărgătorul oftează, clatină din cap cu amărăciune.

— Îmi pare rău de ei. N-au avut copilărie, n-or să aibă nici tinereţe.

— Poate scapă, spun sleită.

Chat Noir se uită la mine întunecat. Cuvintele lui au efectul unui şoc:

— N-or să scape. Vechii arabi se lăudau că pot alege dintr-o mie condamnatul la moarte. I-o citeau pe frunte. Eu le-o citesc în ochi. Posed, într-adevăr, această capacitate bizară, am verificat-o de câteva ori.

E sumbru. Cred că şi-a pierdut speranţa şi i-o spun. Neagă.

— N-ai înţeles, Magda. Indiferent cine câştigă cursa, noi sau boşii, copiii nu vor supravieţui.

— Nici măcar nu vreau să te ascult!

Oftează neputincios şi se îndreaptă spre tunel. Motoarele şi-au reînceput gâfâitul. Bubu horcăie.

S-a năruit ţeapăn, greoi, cu trupul drept, ca un copac retezat la rădăcină. Suntem toţi în jurul lui: Iuga, Dragnea, eu, Gri-Gri. Chiar şi Traian s-a apropiat.

— Nu pricep, spune profesorul, avea un organism de fier. Eram sigur că va rezista cel mai bine.

Îi închide ochii, apoi fulgerat de un gând neaşteptat, începe să-i scotocească buzunarele şi căptuşeala pardesiului, îi pipăie pantalonii zdrenţăroşi. Ne priveşte ţintă.

— Unde dracu’ îi sunt sticluţele? Nu se despărţea o clipă de ele…

S-a făcut linişte. Instinctiv, mă uit la răbojul lui Dragnea. La cele treizeci şi unu de linii nu s-a adăugat nici una. Le numărasem azi-dimineaţă. Mă cuprinde groaza şi urlu fără să mă gândesc la consecinţe:

— Ticălosule! I-ai băut apa!

CAPITOLUL XV

Pricep acum spaima lui Bubu, disperarea când a constatat că-şi pierde sticluţele. Ideea că le are îl ajutase să reziste, iar un instinct formidabil îl împiedicase să-şi epuizeze mica rezervă. Îl chinuia mai puţin setea, ştiind că atunci când îi va fi şi mai greu, va putea sorbi câteva înghiţituri. Şi amânase din răsputeri această clipă.

Dragnea jură că nu s-a atins de sticluţe, dar nu convinge pe nimeni. Strigătele noastre o dezmorţesc pe Irina. Suntem prea mânioşi, pentru a mai încerca să ne stăpânim. Ne urmăreşte speriată, respirând anevoie, cu gura deschisă.

— Minţi! scrâşneşte Iuga. Tu i le-ai băut! Ai profitat în chip josnic de imbecilitatea lui!

Traficantul ne priveşte speriat. Se trage instinctiv spre zid. Neagă, însă fără elan.

— Nu… Vă dau cuvântul meu.

— Uită-te la răboj! E cea mai bună dovadă!

Gri-Gri scuipă scârbit.

— Canalie!

Dragnea se lasă brusc la pământ şi începe să plângă cu faţa ascunsă în palme.

— N-am rezistat. Sunt un ticălos, ştiu… Aş fi vrut din tot sufletul să mă stăpânesc… N-am putut.

— Canalie! repetă Chat Noir cu chipul schimonosit de furie.

Şi-a pierdut complet cumpătul. Se apropie încet, cu braţele întinse. Îl urmărim speriaţi, chiar şi Iuga pare

alarmat.

— Eşti cel mai dezgustător animal care s-a născut vreodată! Nu burta unei femei te-a zămislit, ci haznaua. Lepră!

— Stăpâneşte-te, Trestian! intervine Iuga.

— Lasă-mă în pace! Bătrânul Toma s-a sinucis, pentru că practic, asta a făcut, s-a sinucis ca să aibă copiii ăştia apă, iar tu… Tu ai furat ultima înghiţitură unui nenorocit, care nu se putea apăra scoţând măcar un cuvânt de protest. Eşti o canalie desăvârşită!

Se repede dintr-o dată la automatul lui Iuga. Profesorul prinde hotărât ţeava şi o îndreaptă spre tavan. Declară liniştit, aţintindu-l pe Gri-Gri în adâncul ochilor:

— N-are rost. E o jivină prea măruntă. Te înjoseşti.

Vestea morţii bătrânului şi mai ales motivul care a determinat-o a avut un efect îngrozitor. Irina şi-a pierdut cunoştinţa. Traian stă imobil în mijlocul hrubei, privind ţintă cadavrul. Traficantul se târâie la picioarele noastre implorând.

— Ucideţi-mă! Ucideţi-mă!

Spectacolul e peste puterile mele. Se tăvăleşte pe jos, îşi dă cu pumnii în cap. Îmi astup urechile, închid ochii şi strâng tare din pleoape.

Nemţii au ajuns atât de aproape încât le pot urmări comod discuţiile. Unul din ei are o fermă lângă Wiesbaden. Se întreabă dacă o va mai vedea vreodată. O voce subţire şi ascuţită îi mână mereu din urmă:

— Mai repede! Grăbiţi-vă!

— Crezi că mai trăiesc, Heinz?

— În cel mult două ore, aflăm.

Gri-Gri tresare, priveşte întunecat tavanul.

— Două ore…

Se uită la Iuga. Profesorul îi ghiceşte din ochi întrebarea.

— Mai avem aproximativ cinci metri şi începem să săpăm în sus.

— Cred că ar trebui s-o facem de pe acum, spune Chat Noir.

— Nu e bine. Dăm în planşeul de beton şi asfalt din piaţă. N-avem nici o şansă.

— Două ore! scrâşneşte spărgătorul. Ar fi sinistru să capotăm tocmai acum.

— Vom răzbi!

Ne îndreptăm spre tunel, umbre şovăielnice.

— Cât poate să reziste chepengul, don' profesor?

— Suficient ca să ne isprăvim treaba, îl asigură Roman Iuga. Şi tavanul, şi capacul sunt din beton armat. Trebuie sparte cu perforatoarele.

Traian vrea să mai spună ceva, dar Iuga nu-i lasă timp.

— Fii liniştit, băiete. Mai avem puţin, doi-trei metri. Spune-i şi Irinei. O să scăpăm cu bine.

„O să scăpăm cu bine", aşa mi-a spus şi Alexandru când a plecat pe front. Ne petrecusem ultima noapte pe terasă, înlănţuiţi, privind un Bucureşti încă intact şi strălucitor. Desluşeam reclamele de la *Cio-Cio-San* şi *Şeherazada*. Literele însângerate incendiau cerul. O adiere caldă deşerta tipsii cu aromă de salcâm. Alexandru încerca să mă îmbărbăteze cu argumente de băieţaş înfumurat:

— Am avut totdeauna noroc, Magda! Dovada cea mai sigură e că m-am putut însura cu tine. O să am şi acum. Nouă ne e scris să fim fericiţi. Să ajungem la adânci bătrâneţi şi să ne certăm ca Amalia şi Elvira dacă să creştem cactuşi sau peştişori japonezi. O să scăpăm cu bine, ai să vezi!

N-a mai fost la fel de sigur cu ocazia primei permisii. Eram la *Flora*. Pentru Alexandru, bucuriile, necazurile, certurile, împăcările sau momentele de plictis, trebuiau consumate obligatoriu pe fundal sonor de vioară, între frapieră, o faţă de masă imaculată şi un chelner stilat.

Nu mă săturam privindu-l. Arăta superb, bronzat, slăbise puţin, accentuând astfel impresia de animal tânăr şi agil, pe

umeri îi străluceau tresele noi de maior.

Două fâţe, vopsite şi frumuşele, îl sorbeau din ochi la o masă învecinată şi asta mă scotea din sărite. L-am anunţat brusc, în ciuda stratagemelor pe care mi le propusesem:

— Am intrat în serviciul de contrainformaţii.

Întâi n-a înţeles.

— Ce drăcovenie mai e şi asta?

— N-ai auzit că există un serviciu de contrainformaţii? Mai corect Secţia a II-a de pe lângă Marele Stat Major al Armatei.

— Glumeşti?

— În viaţa mea n-am fost mai serioasă.

Zâmbetul îi pierise de pe buze. A lăsat paharul pe masă.

— Cum naiba ai ajuns tu acolo?

— Prin colonelul Radian… Ţii minte frunza de platan? I-am cerut o audienţă şi l-am anunţat că vreau să lucrez în serviciul lui.

— Sper că a avut atâta minte să te dea pe uşă afară!

— Dimpotrivă. M-a felicitat. De trei luni urmez nişte cursuri speciale.

— Am să-i sparg capul! a şoptit alb la faţă. Mătuşile tale ştiu?

— Nu le-am cerut părerea nici când m-am măritat.

Alexandru s-a aplecat peste masă. Cred că-i pârâiau măselele.

— Auzi, Magda, n-am atins în viaţa mea o femeie, un bătrân sau un copil, dar acum ţi-aş da cu plăcere două perechi formidabile de palme.

— Nu te sfătuiesc. Sunt cu mâna pe frapieră.

A oftat lung şi, dintr-o dată, a început să râdă.

— E o aiureală, Magda, nu?

— Nu.

— Îţi dai seama la ce te expui într-o astfel de muncă?

— Mult mai puţin decât te expui tu.

— Sunt bărbat şi ofiţer de carieră!

— Sunt femeie şi de trei luni, agent de informaţii!

Şi-a aprins o ţigară, a împins la o parte farfuria abia atinsă.

— Mi-am zis mereu că Amalia şi Elvira au fost prea severe cu tine. Te luam în braţe şi te mângâiam, încercând să-ţi dau înapoi ceva din tandreţea şi afecţiunea pe care îmi închipuiam că ţi le furaseră în copilărie. Biata fetiţă! îmi spuneam, o mamă zănatecă, un tată somnambul şi doi zbiri care au făcut cu ea dresură de circ.

— Şi?

Alexandru a ridicat din umeri obosit.

— Mi-e teamă că ele te-au cunoscut mai bine decât mine. Mi-a luat mâinile într-ale lui şi m-a întrebat blând: Spune-mi, iubito, ce te-a determinat să-ţi baţi singură cuie în pantofi?

M-am muiat dintr-o dată. Ţineam ochii mari deschişi, orientaţi spre vitrină ca să nu-mi curgă lacrimile.

— Nu mai suportam să stau degeaba. Să aştept cu sufletul la gură, într-un apartament confortabil, veştile tale. Să nu pot închide noaptea ochii, imaginându-mi toate nenorocirile care ţi se pot întâmpla. Îţi vedeam avionul doborât, trupul sfârtecat…

Am simţit cum mâinile i se strâng peste ale mele. Verigheta îmi strivea degetele. George, chelnerul nostru de la *Flora*, s-a apropiat. Ne-a umplut paharele, azvârlindu-ne o privire pătrunzătoare şi s-a îndepărtat tăcut. Am reluat cu o patimă care-l surprindea pe Alexandru.

— Îi urăsc pe nazişti. Mi-e ruşine că le vorbesc limba.

— Toţi românii îi urăsc. În sfârşit, cel puţin cei cu bun-simţ.

— Atunci ce te surprinde?

— Nu eşti pregătită pentru asemenea muncă, Magda! Nu e suficient să înveţi un cifru pe dinafară şi să umbli cu un emiţător MK 3 – Suicase – pe ăsta bănuiesc că vă antrenaţi – şi să plantezi, eventual, un filator, deşi nici asta nu-i uşor, ca să devii un spion adevărat. Te-ai gândit să te joci un pic de-a Mata-Hari, nu-i aşa ?

M-am înroşit de furie.

— N-am suferit-o niciodată pe putoarea aia, şi dacă ai de gând să mă jigneşti, prefer să plec!

— Un agent bun nu se enervează niciodată, Magda, sau nu lasă să se vadă.

— Bag de seamă că eşti extrem de documentat.

— Nu-i de tine, fetiţo, ascultă-mă! Îţi trebuie calm, nervi de oţel, capacitate de disimulare, prezenţă de spirit… Aş putea înşirui o pagină.

— Radian m-a găsit destul de bună.

— Până la urmă tot îi sucesc gâtul… Dintr-o dată, glasul şi-a pierdut din intensitate. Vibra adânc: Eşti… eşti mult prea frumoasă, Magda.

Eram tulburată, dar am încercat să râd.

— Ştii ce pretinde Amalia? Când bărbatu-tău îţi spune că eşti frumoasă, atunci se gândeşte mai abitir la alta.

— Mătuşă-ta ar trebui să scrie o carte cu panseuri pentru tinere căsătorite. Ar spori considerabil numărul văduvilor… Cât timp durează cursurile alea?

— Şase luni.

— Mai gândeşte-te, Magda. Te rog!

— M-am gândit.

— Atunci… Nu mai e nimic de făcut?

— Nimic.

Alexandru a oftat adânc şi a ridicat paharul.

— Fetiţa mea, nu ne rămâne decât să ne urăm reciproc noroc!

Nu mai bătătoresc pământul. A rămas destul loc pentru ultimii metri. Aerul insuportabil din hrubă, în tunel e şi mai viciat, bărbaţii nu rezistă mai mult de cinci minute.

Irina doarme aproape tot timpul. Chircit într-un ungher, Dragnea geme. Spărgătorul încearcă să-l mobilizeze la transportul navetelor.

— Mişcă, animalule!

Strigă, îl loveşte cu picioarele. Traficantul rămâne impasibil. Gri-Gri înjură cumplit şi se grăbeşte să-l schimbe pe Roman Iuga.

Mă odihnesc câteva clipe lângă Irina, singura palmă de loc unde te mai poţi întinde. Fetiţa a deschis ochii şi bâlbâie ceva. Fac eforturi să-i desluşesc cuvintele.

— Rochia… În ce hal e!

— Dă-o dracului! Cum te simţi?

Surâde stins.

— Vă amintiţi ce v-am zis zilele trecute? Pe mine nu mă înşeală presimţirile. Nu mai am mult…

— Prostii! Profesorul şi Chat Noir, improvizez, sunt la capătul tunelului.

— Degeaba, domnişoară.

— Spune-mi, Magda. Nu pot lega două cuvinte de îmbărbătare şi o întreb stupid: Ţi-e sete?

— Nu mai contează… Vă rog să-i spuneţi într-o zi lui Traian că eu… Eu nu mă supăr dacă se însoară… Un singur lucru n-aş vrea… Căsuţa ca o ciupercă… Să nu o facă cu alta…

— Irinel!

— Şi să nu alerge cu ea de mână printre maci şi margarete…

Un ţipăt ascuţit ţâşneşte din fundul hrubei. Îl văd pe Traian cu palmele la ochi. Mă ridic bezmetică şi ajung împiedicându-mă lângă el. Mi se aruncă în braţe cutremurat de groază. De unul din anourile de fier, înfipte în zid, atârnă Dragnea spânzurat.

Constat că nu mai am reacţii. Am întins trupul traficantului alături de Bubu şi moş Toma. I-am acoperit cu saci şi acum reflectez aproape liniştită, în prezenţa a trei cadavre. Cândva, numai ideea de a atinge un trup neînsufleţit îmi strecura fiori de gheaţă pe şira spinării.

Moartea traficantului l-a domolit pe spărgător.

— În fond, nenorocitul n-a fost decât un om slab. Bineînţeles, dacă îl compari cu bătrânul, rămâne odios. În alt context, o mică lichea.

— A luptat din răsputeri, spun. Cred… Cred că era mai puţin ticălos decât ne-am închipuit noi. Din pricina remuşcărilor s-a sinucis.

— Poate ai dreptate, oftează Chat Noir. La urma urmei, e şi ăsta un act de curaj.

Profesorul îi priveşte răbojul de pe zid.

— A rezistat treizeci şi una de ore! E fantastic dacă le raportezi la filozofia şi stilul de viaţă al individului. Proba a fost însă prea grea. Nefericitul m-a întrebat aseară dacă o să reziste sau nu. Nu înţelesesem sensul.

— Nici eu, recunoaşte Gri-Gri.

— Cerşea asigurări, conchid. N-a putut mai mult. Nu toţi ne naştem eroi.

Chat Noir zâmbeşte.

— Noi suntem?

Perforatorul nemţilor a străpuns prima gaură în planşeu. Firicelul de aer care pătrunde taie ceaţa umedă şi murdară din hrubă ca un stilet.

Îl inhalăm cu gurile căscate.

Cineva vrea, probabil, să vadă ce se petrece înăuntru. Recunosc glasul care dă comenzi, atrăgând atenţia:

— Ai grijă. Te poţi trezi cu un glonte în ochi.

Traian se apropie de mine. E jigărit şi atât de slab încât pare de două ori mai înalt. Îşi muşcă buzele cu un aer hotărât şi preocupat. Băiatul ăsta care stă în faţa mea nu mai e un copil.

— Încă o jumătate de metru, spune, asta înseamnă două-trei navete de pământ, şi încep să sape în sus.

— Era şi timpul. Cum se simte Irina?

— Cred că mai bine. A aţipit din nou.

Somnolenţa fetiţei mă îngrijorează. Îl asigur însă că totul e în regulă.

— Au obosit-o eforturile.

— Mi-a fost tare frică, domnişoară Magda, îmi mărturiseşte. Nu numai cu Irinel, în general…

— Totdeauna teama e mai mare decât primejdia în sine.

Mint îngrozitor. Când te afli pe acelaşi meridian cu nemţii, afirmaţia e de trei ori falsă, dar nu găsesc ceva mai bun să-i spun. La începutul războiului l-am întrebat pe Alexandru:

— Fii sincer, nu ţi-e frică niciodată?

— Nu, dacă izbutesc să-mi aduc aminte că, din fericire, nimeni nu ne poate omorî de mai multe ori.

Traian dă din cap ca un bătrân.

— Da… mi-am închipuit.

El şi Irina, cel puţin, au privilegiul de a fi împreună. Nu, retractez, nu e un privilegiu. N-aş dori ca Alexandru să fie aici.

Cândva, îmi spuneam că decât să mă înşele, aş prefera să moară. Şi credeam că-l iubesc…

Am ajuns la limita rezistenţei, dar lucrăm şi mai îndârjit. E o luptă infernală cu secundele. Nu ne mai ţin picioarele şi ne târâm în patru labe, palmele rănite nu mai pot apuca naveta, o împingem cu umărul. Neamţul comandă obsedant:

— Mai repede, mai repede!

— O să izbutim! ne asigură profesorul. Încă cinci minute şi suntem liberi.

E răguşit, ochii îi ard. Chat Noir trage naveta cu dinţii, gâfâie. Tremurăm de încordare, ochii ni se lipesc de fiecare gaură nouă ivită în planşeu.

Gri-Gri apare din tunel cu lopata în mână. O azvârle şi începe să izbească peretele cu pumnii şi picioarele. Înjură dezgustător, ca ultimul birjar, are faţa descompusă de furie.

— Cine a spus că există Dumnezeu?! Unde e? Unde?

În spatele lui, împietrit, se află Roman Iuga. Irina, ajutată de Traian, s-a ridicat în capul oaselor. Se uită la ei cu o privire rătăcită, din altă lume. Abia reuşesc să îngân:

— Ce s-a întâmplat?

Iuga dă din umeri deznădăjduit.

— Jur-împrejur e numai stâncă. Totul a fost inutil.

CAPITOLUL XVI

Ne-am aprins ţigările şi aşteptăm calmi. Nemţii au făcut a şasea gaură în planşeu şi aerul s-a primenit. Respirăm ceva mai uşor, flacăra lămpii şi-a recăpătat vigoarea. Acum izbutim să ne vedem bine. Cinci figuri înfricoşătoare, de coşmar, zdrenţăroşi, murdari, cu chipuri cadaverice şi ochi enormi, incandescenţi. Nu ne recunoaştem.

Dintr-o dată am impresia că am ajuns foarte departe, într-un liman necunoscut, pe care nu-l atinsesem niciodată înainte. Alexandru, mătuşile mele, oraşul în care m-am născut au rămas departe, într-o lume unde n-am să mă mai întorc şi de care nu-mi mai pasă. Inima, oasele, mintea îmi sunt ostenite. Îmi doresc fierbinte un singur lucru. Să mor în clipa asta. De ce să mă mai ridic în picioare, să mai răspund la interogatorii, să parcurg încă cincizeci sau o sută de metri până la zidul de execuţie?

Nu cunosc multe rugăciuni, căci Amalia, atee din pricina picioarelor mari, mi-a lăsat în privinţa asta una din rarele libertăţi de-a mă conduce după capul meu. Mă rog lui Dumnezeu cu singurele vorbe care îmi trec prin minte: „Doamne, dacă n-am fost prea păcătoasă, dacă nu te-am necăjit prea tare, dacă n-am fost mai rea decât alţii, fii mărinimos şi acordă-mi darul tău. Lasă-mă să mor acum.“

Chat Noir începe să râdă. Nu, n-a înnebunit, pur şi simplu îi vine să râdă. Schiţez un zâmbet nedumerit, apoi pe neaşteptate pufnesc şi eu. Vin din urmă hohotele profesorului şi ale copiilor. Râdem dezlănţuit, cu mâinile pe

pântece. Perforatorul s-a oprit. Aud vocea neamţului. E stupefiat.

— Heinz, am impresia că ăia de jos se distrează grozav!

Râdem mai al naibii, râdem cu lacrimi.

Roman Iuga, complet destins, trage cu lăcomie din ţigară. Gri-Gri îl întreabă:

— Ai auzit de Ghinea?

— Care? Industriaşul?

— Ăla. Îmi căşunase prin ’32, să-i consult niţel safe-ul. Ştiam că e bine garnisit, numai bijuteriile cucoanei se spunea că fac peste zece milioane. Avea o vilă pe Jianu, în stil maur, cu statui în grădină. Am început să mă documentez.

Ai impresia că stau la taclale undeva la ştrand, într-un compartiment de tren, sau la ape, în Olăneşti. Copiii îl ascultă cu gura căscată, furaţi de poveste. Perforatorul nu stă o secundă, dar nimeni nu-l mai bagă în seamă.

Fără să fiu o analistă subtilă, înţeleg brusc ce se întâmplă. Noi, de fapt, am murit. Am trecut pragul acela înfricoşător şi l-am trecut cu inimile împăcate. Am făcut tot ce era omeneşte posibil, am depăşit chiar omenescul, agăţându-ne cu disperare de cele mai firave nădejdi. Acum ne aflăm dincolo de mormânt.

Citisem cândva o piesă americană, *Oraşul nostru*. Morţii – lăptarul, soţia gazetarului, dirijorul corului – discutau cu detaşare despre viaţa dusă cândva. Erau sumbri, ţepeni, înţelepţi şi indiferenţi. Noi suntem nişte morţi veseli…

Gri-Gri pufăie din trabuc şi continuă:

— Cei mai buni informatori rămân slugile. Valetul lui Ghinea avea liber joi seara. L-am urmărit şi am constatat că se îmbăta regulat la cârciuma din faţa cimitirului Bellu, *Mai bine aici ca vizavi*. După câteva întâlniri în care i-am făcut cinste, aflasem tot ce mă interesa. Rechinul îşi împopoţonase casa cu vreo douăzeci de capcane imposibil de evitat. Îmi rămânea o singură soluţie. Să pătrund în

pivniţa dispusă exact sub biroul industriaşului şi să perforez planşeul.

Se opreşte şi râde clătinându-şi trupul în stânga şi dreapta.

— L-ai păcălit până la urmă? întreabă Iuga.

— Ai răbdare. Am încercat în noaptea aia cea mai mare surpriză din viaţa mea. Când am pătruns în birou – o intrare destul de originală, prin parchet – am dat peste doi tipi înlemniţi de groază. Băieţii nu se aflau în vizită, vă asigur.

— Dar?

— Erau doi borfaşi care rămăseseră blocaţi în încăpere. Când s-au strecurat în casă, nu s-au gândit că mai trebuie să şi iasă.

— Îmi închipui că ţi-au fost recunoscători, râde profesorul.

— Mie-mi spui! După câteva luni le-a venit pofta să voiajeze. Înainte de îmbarcare au trecut pe la mine, în lipsă, evident. Mi-au lăsat o carte de vizită. Pretindeau că sunt doi gentlemeni sentimentali şi în consecinţă, le-a fost peste putinţă să plece fără o amintire. Un fleac, nu cine ştie ce: cinci sute de mii de lei şi o pereche de butoni cu briliante. Acum sunt la Chicago. Aud că-i învaţă meserie pe americani…

Izbucnim din nou în hohote de râs. Veselia e generală. E veselie? Trei morţi zac în fundul hrubei, fiecare gaură a perforatorului ne apropie de caznele Gestapoului şi totuşi râdem. E straniu, e de neînchipuit, însă cine naibii mai încearcă acum să înţeleagă ce se întâmplă dincolo de mormânt?

Hohotele noastre îi lasă căpiaţi pe nemţi. Se opresc iar din lucru, auzim comentarii stupefiate:

— Ce dracu’ s-o fi întâmplând acolo?

— Dacă te grăbeşti o să aflăm.

Înregistrez replicile abstract, zgomote indiferente, venite din altă lume. De fapt, nici unul din noi nu mai priveşte tavanul. Roman Iuga aprinde altă ţigară şi se interesează:

— La ce vârstă ai dat prima spargere?

— Nu-i tocmai pedagogic să-ţi răspund, zâmbeşte Gri-Gri, dar acum nu mai contează. La şaisprezece ani.

Irina şi Traian fac ochii mari.

— Am urmat liceul la Mihai Viteazul. Prin clasa a VI-a, director era unul *Balaurul*, un schizofrenic celebru în tot Bucureştiul. Mulţi băieţi s-au cărat la Spiru Haret, la Lazăr, sau la Titu Maiorescu numai ca să scape de nebun. Ipochimenul îşi cultiva ideile fixe, cum îşi cultivă alţii ardeii graşi sau căpşunile. Cea mai nărăvaşă era secretul tezelor. Profesorii aveau obligaţia să-i predea subiectele, în plic sigilat, cu patruzeci şi opt de ore înainte, iar *Balaurul* le închidea în safe. Stăteam strâmb de tot la fizico-chimice, trei pe trimestrul întâi, trei pe al doilea… Dacă nu luam măcar un opt în teză, mă pândea repetenţia. Am deschis safe-ul cu acul de pălărie al mamei. Ca profesionist, ţi-o spun azi, izbutisem o treabă curăţică.

Iuga râde.

— Promiteai. Mă mir că n-ai încercat să copiezi.

— Ţţ! face Chat Noir. La teze, *Balaurul* ne trimitea în clasă, în afară de profesor, un pedagog şi supraveghetorul şef. Dacă te prindea, te elimina pe două luni şi le expedia un autograf părinţilor.

Râdem toţi.

— În fond ai fost un tip formidabil, spune Iuga.

„Ai fost“, nu „eşti“. Observ în treacăt schimbarea. Are dreptate, morţii folosesc timpul trecut.

Chat Noir respinge modest complimentul.

— Aşi, mon cher, nu cine ştie ce! Un tip talentat dacă vrei, un cineva în profesie, dar nu formidabil.

— Acum pot să ţi-o mărturisesc, declară profesorul. Eram încredinţat că ne vei abandona la prima haltă, la primul colţ de stradă.

— În alte împrejurări aş fi făcut-o. S-a întâmplat să ne întâlnim pe un teren comun: antipatia faţă de boşi.

Formidabili aţi fost voi. N-am întâlnit niciodată asemenea echipă.

— Cred că ai dreptate, şopteşte Iuga visător. Aş fi gata să plec în aceeaşi formaţie pe Everest.

Gri-Gri râse.

— Uite o excursie pe care aş scăpa-o sigur… Îl caută din ochi pe băiat şi pentru prima oară îi spune pe nume: Să nu fii supărat pe mine, Traiane. Am glumit tot timpul. De fapt, şi să mă crezi când ţi-o spun, nu cunosc mulţi bărbaţi ca tine.

— Examenul lui de bacalaureat, surâde blând Iuga.

Traian roşeşte până la rădăcina părului şi îşi face de treabă cu şiretul de la gheată. E strivit de fericire. Fericire adevărată, cu câteva minute, poate, înainte de a muri.

— Toţi ne-am dat examenele, observ eu. Cunoaşteţi o fetiţă mai curajoasă ca Irina?

Îmi surâde. Abia îi disting glasul stins.

— Mulţumesc… Aş fi vrut grozav să vă semăn, domnişoară Magda… N-am văzut în viaţa mea o fiinţă mai frumoasă ca dumneavoastră. Nici la cinema… O bateţi chiar şi pe Ginger Rogers! Şi vă mişcaţi ca o zână… Dacă se termina altfel, mi-ar fi plăcut să vă măritaţi cu don’ profesor. Ce pereche straşnică! Amândoi frumoşi, înalţi şi… pot să vă spun?

— Desigur.

— Şi încăpăţânaţi.

Râdem. Eu încerc s-o necăjesc.

— Aş fi fost prea bătrână, Irina. Exagerez deliberat: Am împlinit treizeci şi doi de ani. Gândeşte-te! O mireasă de treizeci şi doi de ani!

Irina rămâne descumpănită.

— Mama are treizeci şi trei, şopteşte fără convingere.

Profesorul se uită la mine cu o curiozitate nouă. Zâmbeşte amuzat.

— Pereche… Ca să vezi, nu m-am gândit nici o clipă.

— Erai prea ocupat, mon cher, spune Gri-Gri. Bineînţeles, acum nu arătaţi nici unul grozav, dar Irina are dreptate. Aţi fi făcut pereche. Pe undeva, sunteţi din aceeaşi plămadă… Când te-am văzut la cofetărie, mi se adresează, era cât pe-aci să vin de-a berbeleacul.

— Eşti un mincinos, Gri-Gri! Nu cazi tu aşa uşor pe spate.

— Ca dovadă te-am cerut în căsătorie. Cu tine m-aş fi însurat, Magda.

Perforatorul a amuţit. Auzim distinct ropotul ploii bătând planşeul. Curând, prin găurile perforate încep să se strecoare picături de apă neagră la început, apoi din ce în ce mai limpede. Ne apropiem reflex, cu capul lăsat pe spate, cu gura larg deschisă. Cinci stafii aşteaptă balsamul picăturilor. Am senzaţia stranie că în contact cu buzele arse şi limba umflată, apa sfârâie, scoate aburi. Primesc darul divin cu ochii larg deschişi. Nu ştiu dacă pe obraji îmi alunecă lacrimi sau stropi de ploaie. Traian strânge apa în pumnii adunaţi cupă pentru Irina. Nimeni nu vorbeşte. Picăturile devin din ce în ce mai rare, nu mai aud zgomotul ploii. Aversa a trecut.

Ne-am întins pe jos, comentăm darul pe care ni l-a trimis cerul. Ne gândim la cei care au murit şi sentimentul că suntem formidabili, „o echipă imbatabilă“, vorba lui Gri-Gri, ne însufleţeşte din nou.

— Bătrânului i-aş fi ridicat o statuie, spune Chat Noir. Se uită la profesor: Cine era de fapt?

— Un om. Tace o vreme surâzând. Când am căzut pe Everest, v-am povestit parcă, eram cu doi neozeelandezi. Îmi fracturasem piciorul şi câteva coaste. Camarazii mei au coborât peste şase mii de metri pe coardă cu mine în spinare. Un iad! Vântul sufla sălbatic, începuse să viscolească. Îmi ziceam atunci că nu voi mai întâlni niciodată asemenea fiinţe. M-am înşelat.

— Bietul moş Toma! suspină Irina.

Nemţii au încheiat a doua latură pe care o perforează în jurul chepengului. Chat Noir o cercetează cu indiferenţă, apoi se adresează profesorului:

— Mare figură eşti!

— În ce sens?

— În toate sensurile. Există o contradicţie, ceva nu se leagă… Nu sesizez cum poate convieţui Roman Iuga, cel care a dezamorsat grenada – şi acum mi se zbârleşte părul când mă gândesc – lucid, întreprinzător, de un curaj dement, împreună cu dascălul Iuga, niţel cam ţeapăn şi didactic. Te superi?

— Nu mă supăr.

— În alte condiţii, ai fi încercat, sunt sigur, să mă converteşti.

— Cred că ai dreptate, râde Roman Iuga, aş fi încercat. Aş fi încercat chiar şi cu un individ mai puţin dotat, ca Dragnea, de pildă. Nimeni nu-i irecuperabil. Din păcate ştacheta a fost prea înaltă pentru el.

— Cu Dragnea, intervin, aveai mai multe şanse să reuşeşti.

Gri-Gri e de acord.

— Aţi fost vreodată la Cristeşti? întreabă Traian.

Se uită peste capetele noastre şi vorbeşte limpede, fără să se grăbească, cu ochii plini de lumină. Îl ascultăm tulburaţi, păşim împreună cu el pe uliţele satului în care s-a născut.

— E mai frumos ca Răşinarii! Avem numai case de piatră. Oricât de sărman ar fi gospodarul, îşi durează zid temeinic. Acum au început la noi nunţile. Până şi moşnegii fără dinţi se veselesc. Când s-a măritat soru-mea, Otilia, trei sute de oaspeţi am avut în bătătură. Au tăiat ai mei porcul, doi viţei şi o sută de găini. Nenorocire, ce era la gura mesenilor! Scoal-te masă, pun-te masă cale de trei zile. De băutură, să nu mai vorbesc! Lângă poartă, în uliţă, a scos tata două butoaie de tămâioasă, care trecea, închina… Amorţiseră

degetele ţiganilor, nu mai ştiau cum îi cheamă. Parcă o văd pe soru-mea în rochie de mireasă… Doi ani a împuns la ea.

— Cum era? întreabă încet Irina.

Fruntea lui Traian se încreţeşte, nu ştie s-o descrie.

— Frumoasă, spune scurt. Vălul îi ajungea în călcâie. Baba Reghina a gătit-o, peste tot i-a înfipt bolduri. Cum o strângea vreunul la joc, Otilia ţipa, noi ne prăpădeam de râs… Abia a patra dimineaţă s-a golit curtea. Oamenii se clătinau cocoţaţi pe capra căruţelor, muierile picoteau cloşti, cu capul în piept. Mă căţărasem pe gard să văd nuntaşii urnindu-se. Acolo am adormit. Ai mei, osteniţi, uitaseră de mine. Când am dat cu capul de bolovani, m-am trezit singur… Suspină: E tare frumos la Cristeşti. Îmi pare rău că n-aţi fost…

Încă o gaură în planşeu. Au ajuns la mijlocul celei de a treia laturi. Ce încet merg…

— E caraghios, se miră Chat Noir, dar n-am fost în viaţa mea la ţară. Habar n-am cum arată un sat. Grigorescu e tot ce cunosc despre peisajul campestru, iar ţărăncuţele lui, ca să fiu absolut sincer, încălţate sau nu, mi s-au părut totdeauna cam de operetă.

— Nu-i adevărat! îl contrazic. Du-te în Dolj sau în Gorj şi ai să le întâlneşti în carne şi oase.

Profesorul îl priveşte lung pe Gri-Gri.

— În fond cine eşti dumneata? Pentru mine ai rămas o enigmă.

— Ţi-am spus, râde Chat Noir. Un escroc de talent. La urma urmei, ce importanţă are?

— Ai fi putut mai mult. Cu mult mai mult şi mai folositor. Nu înţeleg…

— N-ai să te poţi împiedica niciodată să uiţi că eşti profesor. De ce cauţi complicaţii acolo unde nu există?

— Există! Eşti un individ al naibii de ciudat! Observai adineauri că în mine sălăşluiesc doi indivizi, complet diferiţi. E rândul meu să fac aceeaşi remarcă. Ai cultură, vorbeşti câteva limbi, ai o educaţie care ţi-ar deschide uşile celui mai

snob salon. Lucrurile astea nu le-ai învăţat la cinema sau din almanahuri. Eşti inteligent, inimos, inventiv. Nimic din ce ţi-am enumerat nu se asortează cu un borfaş, chiar talentat.

Gri-Gri ridică din umeri.

— Dacă intuieşti cumva vreo dramă ascunsă care m-a împins pe drumul pierzaniei, te înşeli.

— Şi totuşi?

— Blestemul eredităţii, mon cher! Mama, o fiinţă suavă cu ochi de ciută, trişa la cărţi ca să-şi asigure banii de coşniţă. Comisese greşeala – singura din viaţă pe care i-o cunosc – să se mărite cu un ofiţer de roşiori, chipeş nevoie mare, dar lefter ca lingura din care a mâncat calicul. Merita s-o vezi jucând maus, whist sau piket, ţeapănă şi încorsetată, cu mitene de dantelă…

— Ce-s alea mitene? întreabă Irina.

Gri-Gri îi explică arătându-şi braţele:

— Mănuşi lungi, fără degete. Scotea cupele, rigile, treflele, mă rog ce avea nevoie, cu o adresă de prestidigitator. Nici azi nu i-am prins toate şmecheriile. Viaţa era foarte nostimă la noi acasă. Într-o zi mâncam caviar, *paté de foie gras*, sardele de Lisa, curcan, altă dată biscuiţi cu lapte sau, mai spartan, pâine goală.

Îl întreb râzând:

— Trăieşte?

— Bineînţeles. N-are decât cincizeci şi doi de ani. Apelează la cele mai bizare expediente, dar nu acceptă s-o ajut. „Dacă tu te descurci singur de la şaptesprezece ani, pot s-o fac şi eu la vârsta mea…“ Acum e prima oară când n-am reuşit să mă descurc. Păcat! Eram totuşi atât de aproape de izbândă.

Nemţii au încheiat a treia latură, dau prima gaură la a patra. Mă amuză să constat temeinicia şi acurateţea lucrului. Găurile sunt perfect simetrice, laturile

patrulaterului desăvârşite. O treabă cu adevărat nemţească.

— Hei, proştilor! strigă dintr-o dată Gri-Gri în germană. Mă auziţi? Fritz! Hans! Hermann! Care sunteţi pe-acolo?

Perforatorul se opreşte. Fără să-i vedem, îi simţim perplecşi, cu urechile ciulite.

— Ce naiba vrei? întreabă Iuga.

Chat Noir îi face semn cu mâna să stea liniştit. Pare să se distreze grozav. Repetă întrebarea:

— Mă auziţi?

— Da.

— OK! OK e vorba preferată a flăcăilor care vă bat la fund.

— Du-te dracului porc de câine! urlă un glas gutural.

Ne zgâlţâim de râs. Gri-Gri nu ne lasă să respirăm, reia dialogul.

— Din păcate o să voiajăm pe acelaşi drum şi detest lumea proastă. Ştiţi voi, cretinilor, de ce aţi pierdut războiul? Pentru că n-aveţi glanda umorului. Dobitocilor! Analfabeţilor!

Le vorbeşte fără patimă, chiar cu oarecare duioşie. Traian îl roagă printre hohote.

— Mai spuneţi-le ceva!

— V-a tâmpit berea, ţucălarilor! Europa e o domnişoară manierată, iar voi, mitocanilor, i-aţi împuţit saloanele cu miros de varză şi cârnaţi.

— Fecior de căţea! Punem noi laba pe tine, tună neamţul.

Irina râde atât de tare că se îneacă. Şi mie îmi curg lacrimile, profesorul se ţine de pântece.

— Ascultaţi-mă boşilor! ţipă Gri-Gri. V-o spun ca un tată! Aţi pierdut războiul. Duceţi-i vestea asta bună Führerului şi daţi-i foc la izmene până ce nu apucă să vă sacrifice pe toţi. Nu de alta, dar ar fi păcat să rămână omenirea fără nici un exponat de imbecil.

Îi răspunde o rafală de gloanţe care se înfig în pământ. Chat Noir e pus pe farse.

— Adio, Fritzulache! Good-by, Hermănache! Dasfidania, Hanţulescovici! Noi vă salutăm din mers, ne vedem la Berlin. Îmi plac animalele în cuşcă…

Parcă le-a injectat dinamită. Perforatorul începe să zbârnâie. Nemţii furioşi şi-au dublat eforturile, muncesc ca de frica morţii.

— Doamne, ce nebun eşti! îi spun printre sughiţuri.

— Am vârât spaima în ei, şopteşte Gri-Gri încântat. Le e frică să nu găsească colivia goală.

Profesorul se ridică încet şi îşi ia automatul.

— Ce faci? îl întreb.

— Îi vom primi cum se cuvine.

— Ştii că-i o idee? se ambalează Gri-Gri. Păcat că nu mai ai o flintă.

Chat Noir îi aşteaptă lângă mine, Roman Iuga în ungherul copiilor. Mă simt uluitor de uşoară, nu am emoţii.

— Cât să mai reziste chepengul? întreb.

Iuga îşi şterge degetele de ulei, ridică ochii.

— Timp de-o ţigară.

Ne aprindem ultimele ţigări.

Sunt foarte mulţi ani de când mă împiedic de preceptele mătuşilor mele la orice pas. Au reuşit să-şi impună personalitatea, canonul la care am fost obligată de mofturile, capriciile sau bunele lor intenţii, în copilărie şi adolescenţă a lăsat urme adânci. Acum constat că imaginea bătrânelor s-a şters definitiv, le-am uitat chipul, aforismele. Până şi Alexandru a pierit undeva în ceaţă. Întreaga mea fiinţă e legată acum indestructibil de oamenii ăştia terfegoşi, însângeraţi, cu obrazul descompus de suferinţă.

Dacă, prin absurd, am avea posibilitatea să părăsim purgatoriul, să ne întoarcem la statutul de fiinţe vii, cu ei aş pleca mai departe.

Le zâmbesc, îmi răspund, râdem. E o armonie desăvârşită, afecţiune, devotament şi o eliberare pe care numai moartea a reuşit să ne-o aducă.

— E un şpil aici, mormăie Roman Iuga.

Priveşte încordat zidul. Am impresia că vorbeşte singur.

— În belciuge erau fixate torţele… Nu încape nici o îndoială. Urmele de funingine sunt clare. Asta e singurul deasupra căruia zidul a rămas curat. Nu, nu mă înşel… Nu există funingine.

Sare în picioare. E din nou arc, se mişcă elastic ca o panteră. De unde naiba mai găseşte resurse? Încearcă să răsucească belciugul care i-a atras atenţia, se opinteşte din toate puterile. Cotiera a ajuns atât de neagră, încât pare o brasardă cernită.

— Vino aici, Trestian!

— De ce?

— Vreau să verific o chestie.

Tonul e imperativ, nu admite comentarii. Nu ştim ce să credem, ne simţim vag cuprinşi de emoţie. Roman Iuga introduce coada hârleţului în anou. Spărgătorul e lângă el. Nemţilor le-au rămas doar trei sau patru găuri.

— Să încercăm împreună, spune Iuga. Ne lăsăm amândoi cu toată greutatea. Acum!

Îi văd săltându-se în braţe, ca într-un exerciţiu la bară fixă. Un scrâşnet lung, de poartă ruginită, îmi taie răsuflarea. Izbutesc să mă ridic şi mă apropii. Ţip de parcă aş fi văzut o fantomă. Închid ochii şi număr până la trei, apoi îi deschid iar. Nu, nu e posibil! Am halucinaţii. O porţiune de zid s-a deplasat. În faţa noastră, un tunel boltit cască o gură neagră.

Suntem incapabili să spunem o vorbă. Traian plânge strângând convulsiv umerii Irinei. Gri-Gri râde nervos. Eu gesticulez dezordonat, îmi închipui că bioxidul de carbon înghiţit ne joacă feste.

Simt un parfum de liliac tânăr pe care n-am să mi-l explic niciodată… Aşa miroase viaţa?

Roman Iuga îşi revine primul. Ia lampa şi ne împinge în tunel.

— Să ne grăbim!

CAPITOLUL XVII

Alergăm cu ultimele puteri. Iuga e în frunte, ne luminează drumul. Traian o ţine de mână pe Irina, aproape o târăşte. Gri-Gri îi prinde cealaltă mână, încearcă să-i îmbărbăteze.

— Încă puţin! Curaj!... Ai închis ieşirea, profesore?

— Da. Daţi-i bătaie!

Am sentimentul cert că visez. Îmi bate inima, mi-am pierdut controlul mişcărilor. Alerg în zigzag, mă izbesc, fluture de noapte orb, de pereţi. Înregistrez abstract că sunt din cărămidă...

Îmi amintesc coşmarul care revine constant în visele mele. O goană bezmetică, interminabilă, prin noroi, picioarele refuză să mă asculte... Aşa se întâmplă şi acum. Tunelul mi se pare îngrozitor de lung. Cred că am parcurs pe puţin două sute de metri.

Nu văd din el mai nimic. Dinaintea ochilor mi se perindă o suită de imagini. Am impresia că o mână străină schimbă diapozitivele. Sunt clare, nu se învălmăşesc, am răgazul să le privesc în voie. Iuga ţine grenada în mână. Degetele îi tremură uşor, fruntea i s-a acoperit de sudoare... Anoul din zid... Aici n-au fost înfipte torţe... Zidul... Da, zidul n-are urme de funingine... Chepengul cască o gură neagră... Treptele abrupte duc într-o grotă...

— Atenţie! Trepte! avertizează profesorul.

Le urcăm, ne strecurăm printr-o portiţă de fier şi ne oprim să ne tragem sufletul. Ne aflăm într-un cavou, dar

amănuntul nu mă mai impresionează. Gri-Gri, superstiţios, bate într-o poliţă de lemn.

Irina îşi apasă pieptul. Ţine ochii închişi şi gâfâie ca un moşneag. Roman Iuga se strecoară afară cu prudenţă. Ne face semn să-l urmăm.

Sute de morminte ne înconjoară din toate părţile. Iau prima gură de aer curat. E iute, aspru, ameţitor. Picioarele nu ne mai ţin, ne împiedicăm mereu, când unul, când altul, ne rezemăm de cruci ca să ne ridicăm. Convingerea că nu sunt victima unei halucinaţii noi îşi face loc treptat. Fiecare zgârietură, fiecare vânătaie mi-o adânceşte. Mă uit în spate. Irina şi Traian văd un robinet din care picură apă. Copiii se îndreaptă spre el, atraşi parcă de un magnet. Irina se poticneşte, întinde braţele, i se pare că nu ajunge destul de repede.

— Staţi! strigă Iuga. Nu beţi!

Nu-l ascultăm. Alerg alături de Gri-Gri pe urmele copiilor. N-am să mai aştept să-mi vină rândul, am să beau direct din jgheab.

Profesorul ne ajunge în ultima clipă, o smulge pe Irina de lângă robinet.

— Nu, spune gâfâind, vă nenorociţi!

Ia căniţa legată cu lanţ şi o umple pe jumătate. Irina vrea s-o apuce cu amândouă mâinile, dar profesorul n-o lasă, i-o duce el la gură.

— Uşor, nu dintr-o dată. Înghiţituri mici.

Ne supraveghează atent, în special pe Gri-Gri care face pe nebunul şi mai cere o cană. Iuga bea ultimul, cu ochii închişi, savurând îndelung fiecare înghiţitură.

— Cine sunteţi dumneavoastră?

Ne răsucim ca muşcaţi de şarpe. E paznicul cimitirului, un bărbat între două vârste, îndesat, în pantaloni verzui, soldăţeşti, şi un surtuc cafeniu, din stofă grosolană. Abia acum ne vede chipurile şi se dă reflex un pas înapoi. Nu-i greu să-mi închipui cum arătăm, în lumina cenuşie a zorilor.

— Locatarii dumitale, răspunde Gri-Gri, cu umor macabru. Ieşim uneori să luăm aer. Ce mai faci?

Îi întinde mâna, dar paznicul o ignoră, priveşte îngrijorat în jur.

— Aţi scăpat de la castel, aşa-i?

— Cum ai ghicit?

— Nemţii şi câinii mişună prin oraş. Vor să pună mâna pe partizanii rămaşi sub dărâmături. În locul dumneavoastră, aş lua-o fără zăbavă la sănătoasa.

În timp ce vorbeşte, cercetează neliniştit aleile cimitirului. Dă să se retragă, dar profesorul îl opreşte.

— Ajută-ne.

Paznicul are o nouă mişcare de recul. Bâlbâie îngrozit:

— Cum să vă ajut eu, oameni buni?

Iuga îşi arată cămaşa ferfeniţă.

— Nu putem ajunge nicăieri în halul ăsta. Dă-ne nişte haine. Indiferent ce… Îţi plătim…

Omul îşi muşcă buzele, ezită strivit de teamă.

— Or fi pe aproape…

— Cu atât mai mult, trebuie să ne grăbim. Dă-i drumul!

Paznicul o ia înainte. După doi paşi se opreşte.

— Dar după aia vă duceţi!

— Ne ducem, scrâşneşte agasat Iuga. Ne ducem…

Intrăm într-o căsuţă mică de cărămidă, curată. Sunt pe cale să-mi pierd minţile. Mă surprind întrebându-mă dacă o fi însurat. Nu e. O ghicesc după pedanteria specific masculină. Ordine şi atât. Nimic, chiar de prost-gust, care să trădeze vreo preocupare pentru estetic.

Ne lasă să aşteptăm în prima odăiţă, ceva între bucătărie şi living-room. Pe peretele de deasupra vetrei a ţintuit un calendar bisericesc. Pe cel opus, o broderie îngrozitoare în bob de orez. Văd totul ca prin ceaţă pentru că prin faţa ochilor îmi defilează aceleaşi imagini obsedante. Profesorul ţinând între degete detonatorul grenadei, tunelul ivit pe neaşteptate… Îmi dau drumul să cad pe laiţă sfârtecată de o spaimă dementială.

Irina stă lângă mine.

— Cum te simţi? o întreabă Chat Noir.

— Bine… Aş mai vrea puţină apă.

Traian îl consultă din priviri pe Iuga şi îi toarnă dintr-o sticlă care se află pe masă. Când ajunge la jumătatea paharului, profesorul ridică mâna.

— Stop!

Pândeşte lângă fereastră în timp ce Gri-Gri face neliniştit înconjurul odăii. Şi-a scos în sfârşit mănuşile. Mâinile se ivesc straniu de albe, sunt spongioase de parcă le-ar fi ţinut în apă. Repetă mecanic:

— Ce baftă, Dumnezeule! Ce baftă! Mi-e şi frică să mă gândesc.

Paznicul se iveşte cu un maldăr de boarfe în braţe. Numai cu o săptămână în urmă mi s-ar fi zbârcit pielea de oroare la gândul că îmbrac haine străine. Sistemul de a împrumuta cârpele era curent printre studentele căministe. Mă simţeam incapabilă să înţeleg cum poţi îmbrăca un lucru atât de intim, ca o bluză, o rochie, un tricou sau un sutien, în care a transpirat ieri altcineva. Acum altceva e important.

Paznicul împinge sticla şi pune hainele pe masă.

— Asta am găsit.

— Sunt pe cinste! zâmbeşte Gri-Gri. Auzi, mon cher, dacă eşti drăguţ, spune-mi unde pot să dau cu puţină apă pe mine. Măcar până la brâu.

Ne primenim toţi, întâi eu şi Irina, pe urmă ceilalţi, într-o săliţă îngustă, unde găsim un lighean alb, ruginit, cu buza albastră şi un hârdău cu apă. Iuga nu ne lasă să respirăm, ne îmboldeşte tot timpul.

— Mai repede! Nu-i timp de toaletă.

Îl măsor cu o curiozitate nouă. Chat Noir îmi surprinde privirea.

— Tipul, spune, e formidabil.

— Uluitor.

Mă uit într-un ciob de oglindă şi nu mă recunosc. Ochii sunt enormi, au ajuns până la jumătatea feţei, pometii s-au ascuţit, în obraji am două găuri. Privirea arde, o fierbinţeală care poate fi interpretată oricum. Semăn cu o târfă falimentară din Place Blanche. Lângă ciobul de oglindă, găsesc un pieptene de fier, şi mi-l trec prin păr. Încă un lucru care nu l-aş fi făcut acum o săptămână.

Suntem gata. Cei mai „fireşti“ par Iuga şi Irina. Fetiţa poartă o rochie de diftină decolorată, profesorul şi-a schimbat doar pantalonii şi cămaşa. Haina de piele, ştearsă acum cu o cârpă udă, a păstrat-o. Pe Traian atârnă jalnic un costum ieftin, cenuşiu. Eu am o rochie neagră, rămasă probabil de la vreo mamă ori mătuşă răposată. Înot în ea. Strâng cordonul cu nădejde, şi înghesui cam un metru de material la spate. O fac cu degete de gheaţă, copleşită de presimţiri îngrozitoare.

Când sunt complet echipată, Gri-Gri începe să râdă ca un ţicnit, deşi el e cel mai caraghios. Poartă o cămaşă de barchet fără guler, salopetă, melon, baston şi mănuşi. Abia acum bag de seamă că le-a luat cu el.

Iuga, agitat, ne dă ghes să plecăm şi insistă hotărât ca, Chat Noir să se lase de prostii. Escrocul acceptă să-şi abandoneze doar pălăria:

— Asta ca să vezi că nu-s încăpăţânat. La celelalte nu pot renunţa. Mănuşile nu le dezbrac niciodată, iar bastonul e singura mea armă.

Profesorul nu-l mai ascultă. Lasă câteva bancnote pe masă şi îşi ia rămas-bun de la paznic. Gri-Gri îl trage de-o parte.

— Încă putem fi prinşi de boşi. Părerea mea e să las filmul la paznic.

Roman Iuga îl priveşte lung, reflectează câteva secunde înainte de a se hotărî.

— Nu, nu e bine. Dacă nemţii descoperă pe unde am scăpat, paznicul va fi primul luat la întrebări. De altfel, adaugă scăzând şi mai mult glasul, nu-mi inspiră nici o

încredere. Cu cât vom fi mai departe de el, cu atât mă voi simţi mai liniştit.

Plecăm unul câte unul. Paznicul scotoceşte din priviri împrejurimile.

— Ascultă, îi spune Iuga. Nu-mi plac ochii dumitale. S-ar putea să mă înşel, şi atunci te rog să mă ierţi. Dar dacă ai de gând să ne vinzi, poţi să-ţi ocheşti de pe acum groapa.

Îi mulţumeşte încă o dată şi ne pierdem pe o alee laterală.

E ora şase. Un soare roşu se iveşte grăbit de după deal. Ne strecurăm printre monumente, capele şi statui. După toate semnele ne aflăm într-un cimitir catolic. Mergem în şir indian. Profesorul ne arată dealul:

— La poalele celuilalt versant e pădurea. Am ascuns acolo o camionetă *Horsh*.

Nu încântă pe nimeni perspectiva de a urca panta. Chat Noir mormăie:

— Ăsta-i *Everestul*, mon cher, nu mai e deal.

Auzim câinii lătrând înfundat.

— Ne-au luat urma, spune profesorul. Dacă ajungem pe creastă, am scăpat. Haideţi! Sper să piardă măcar cinci minute cu paznicul.

Alergăm. Îmi economisesc sufletul. Gonim din răsputeri, dar rezervele sunt epuizate. Respiraţia noastră aduce a horcăit, am pierdut controlul picioarelor. Dezastrul începe o dată cu panta. Practic ne târâm. Auzim lătratul mult mai aproape. Mă caţăr cocoşată, agăţându-mă de tot ce îmi iese în cale: pietre, tufişuri, buruieni şi rădăcini.

Rând pe rând, pietrele, tufişurile, buruienile capătă înfăţişarea anourilor înfipte în zidul hrubei. Gândul că am înnebunit începe din nou să-mi dea târcoale.

Gri-Gri alunecă şi îşi luxează glezna. Păleşte din cauza durerii. Îşi smulge o mânecă şi-şi leagă strâns piciorul. Nemţii ne-au văzut şi se lansează într-un sprint îndrăcit.

Pierdem clipă de clipă avantajul. Irina rămâne mereu ultima. Traian încearcă s-o ajute, dar şi el abia se ţine pe picioare. Adolescentul deşirat şi slăbănog de acum o săptămână a devenit un schelet. Pe Irina ai sufla-o cu o pompă de bicicletă. Gâfâim, ochii ne ies din orbite, genunchii nu ne mai slujesc. Cădem tot mai des şi ne ridicăm greu.

Inima îmi sparge pieptul. Suntem abia la jumătatea acestei curse înnebunitoare. Arunc o singură privire în spate. Şase câini sar peste morminte, au ajuns aproape de poalele dealului. În urma lor vin nemţii. Ne zăresc şi le dau drumul din lesă. Nu trag în noi, deşi constituim o ţintă perfectă. Ne vor vii.

Cât am să mai rezist? Ochii mi s-au umplut de sânge, urechile îmi zvâcnesc, imaginile se tulbură. Irina a căzut şi nu se mai poate ridica. Traian o imploră:

— Încă puţin. Uite, am ajuns…

— Grăbiţi-vă! strigă Iuga.

Cu un efort eroic, fetiţa se ridică. Lepăduş o trage de mână, abia se târăsc amândoi. Câinii au început să urce panta. Nu le trebuie mult ca să ne ajungă.

Irina se desprinde din mâna lui Traian şi alunecă moale pe pământ. Băiatul e disperat. Încearcă s-o ridice, o conjură plângând, să facă un ultim efort. Fetiţa ţine ochii închişi. Se înăbuşă.

— Irinel, mă auzi? Irinel! Încă doi paşi şi suntem liberi. Pe cuvântul meu… Doi paşi, atât!

— Câinii! urlă Gri-Gri. Traiane!

Iuga îl strigă şi el. Inutil. Îl apucă de mână, îl trage după el. Se smulge şi porneşte înapoi spre Irina, încet, dar decis. Îngenunchează lângă fetiţă, o ia în braţe şi o protejează cu trupul lui. În clipa următoare, văd dulăii năpustindu-se cu gurile căscate. Întorc capul terifiată. Roman Iuga încearcă să împuşte câinii, dar nu-i nimereşte. Nemţii răspund cu o rafală care împroaşcă pământul în jurul nostru.

Răcnetul lui Traian ţâşneşte peste lătratul câinilor şi al automatelor.

Roman Iuga se azvârle pe burtă cu arma la ochi. Cotiera i-a alunecat, dezvelindu-i încheietura braţului.

— Fugiţi! Îi ţin eu pe loc.

— Nu! se opune Gri-Gri.

— Fugiţi! Filmul trebuie salvat.

Eu şi Gri-Gri ne aflăm pe cealaltă parte a crestei. Coborâm ţinându-ne de mână, ne rostogolim, ne împiedicăm, ne ridicăm.

Se trage de ambele părţi, dezlănţuit.

Imaginea copiilor îmbrăţişaţi şi a câinilor năpustiţi sălbatic asupra lor îmi joacă înaintea ochilor. Grenada din mâna profesorului şi tunelul se suprapun… Treptat, sunt estompate de alta, înregistrată în fugă: cotiera profesorului ajunsă la încheietura mâinii.

Mă opresc brusc locului şi mă uit fix, ca o nebună, la Gri-Gri.

— Ce-i?

Izbucnesc într-un râs sălbatic. Mă las jos şi râd fără să mă pot opri. Chat Noir e speriat. Îşi închipuie că am înnebunit şi încearcă să mă ia cu binişorul:

— Magda! Uite pădurea! Am ajuns!

Dau din mână cutremurată de hohote. Escrocul vrea să mă ridice, îmi trage braţul.

— Hai! E stupid să pună tocmai acum laba pe noi. Repede, Magda! E chestie de secunde! Fii înţelegătoare…

Îmi şterg obrazul de lacrimi şi mă interesez sec, pe un ton extrem de lucid:

— De ce să mă grăbesc? Am scăpat.

Chat Noir mă priveşte perplex. Are în ochi alarma aceea caracteristică pe care ţi-o dă descoperirea că cineva şi-a pierdut minţile.

— Încă nu, Magda, bâlbâie.

— Idiotule! Am fost spectatorii celei mai formidabile cacialmale a secolului! ţip. N-ai înţeles?!

— Ce dracu’ vrei să înţeleg?

— Tot circul ăsta a fost aranjat! *Roman Iuga* e SS-ist.

CAPITOLUL XVIII

Pentru colonelul Radian era limpede acum că nemţii vor ataca oriunde în altă parte decât acolo unde o consemna harta fotografiată de Gri-Gri.

În septembrie 1944 şase divizii germane şi horthyste au lansat o puternică ofensivă în Transilvania pe Mureş. Surpriza nemţilor n-a fost neglijabilă întâlnind armata a IV-a română adusă din Moldova. Încercarea de a-şi reface apărarea în lanţul Carpaţilor a eşuat. La 25 octombrie întreg teritoriul Transilvaniei a fost eliberat.

* * *

Dimineaţa magnifică de octombrie – e un cer atât de albastru încât te-ai putea crede la Madrid sau pe malul Bosforului, nu într-un oraş ardelenesc – pare iscată anume, pe măsura bucuriei din cugetul oamenilor. Cred că trăiesc cea mai frumoasă zi din viaţa mea. N-am văzut nicicând atâta veselie, te ciocneşti pretutindeni de o fericire delirantă. Pe bulevarde, la fiecare colţ de stradă, în balcoane unde flutură tricolorul între jerbe de flori.

Oameni necunoscuţi se îmbrăţişează pe stradă, rochii minunate, în culori vii, aprind maci printre uniformele ostaşilor români. Soldaţii sunt pur şi simplu asediaţi de îmbrăţişări, dangăt de clopote, urale şi flori, li se întind sticle de băutură, cele mai năstruşnice cadouri.

Un ostaş mustăcios primeşte o raţă friptă, altul un şirag de mărgele, un caporal subţire sărutări. Are tot obrazul sigilat în vreo paisprezece nuanţe de ruj. Fetele se agaţă de tancuri şi e emoţionant să vezi maşinile astea îngrozitoare înecate în crizanteme, trandafiri de toamnă şi rochii diafane.

O bătrână paralitică, prizonieră în balcon, leagă o sticlă de şampanie la capătul unei sfori şi-i dă drumul printre soldaţii care defilează. O prinde un locotenent tânăr. Îşi scoate chipiul. Bătrâna flutură degetele cu ochii înlăcrimaţi.

Prin faţa noastră trece un tanc. Un căpitan blond, cu un plasture sub ochi, ridică turela. Pe mânecă are două trese de rănit, iar la gât poartă cel mai recent dar, o broboadă de dantelă.

Sunt martoră la o scenă emoţionantă: o fetiţă cam de vârsta Irinei, într-o fustă albă, se smulge de pe trotuar şi se apropie de coloană. E mai timidă ca celelalte. Face câţiva paşi şi strecoară în mâna unui sergent-major un bucheţel cu flori roşii, galbene şi albastre.

Îmi dau lacrimile, dar nu mă jenez şi le las să curgă în voie. Gri-Gri ridică paharul. Mâna îi tremură imperceptibil.

— Să bem, Magda, pentru victorie!

— Să bem!

Terasa cafenelei Corso e plină şi ca să ne auzim, ne-am alăturat scaunele. Chat Noir a redevenit domnul cu morgă britanică, poartă un costum bleumarin superb şi melon cenuşiu. Şchiopătează puţin, dar asta îi adaugă distincţie. Eu sunt îmbrăcată în alb, ca o mireasă. Amalia ar cădea pe spate. „Alb la sfârşitul lui octombrie!“ Da, tanti Amalia! Alb! Iar canotiera e tot albă cu două crizanteme enorme, una portocalie, cealaltă bleumarin.

Sunt fericită, râd, plâng şi atât de emoţionată, că paharul îmi zăngăne între dinţi.

— Ai să-l înghiţi până la urmă, zâmbeşte Gri-Gri.

Mă strâmb, îi scot limba şi încep să aplaud frenetic grupul care saltă în aer un artilerist cu ochelari.

Spărgătorul se uită la mine gânditor. Îmi aprinde ţigara şi mă lasă să trag două fumuri.

— Ce-ar fi totuşi să ne căsătorim? mă întreabă.

Holbez ochii şi pufnesc în râs.

— Ai căpiat? Sunt măritată, de altfel ai ghicit-o singur.

— Noi doi, zâmbeşte, am trecut peste impedimente mai mari.

— Ei bine, de astă dată nu sunt dispusă să trec. Lasă fleacurile!

Gri-Gri oftează. Scoate batista şi îşi tamponează delicat mustaţa.

— Păcat! Pot fi un soţ fermecător dacă vreau: calm, tandru, am fantezie…

— Eu sunt o nevastă odioasă! N-ai decât să-l întrebi pe bărbatu-meu.

— Cu mine nu te-ai plictisi niciodată.

— Când iubesc un bărbat, ador să mă plictisesc cu el.

Chat Noir râde, ne întoarcem la evenimentele pe care le-am trăit împreună. Vorbim de sacrificiul lui moş Toma, de sfârşitul tragic al Irinei şi al lui Traian, sfâşiaţi de câini.

— Am ştiut din prima clipă că nu vor supravieţui. Nu mă înşel niciodată, îmi repetă Chat Noir, a cincisprezecea oară de când îl cunosc.

Alung fumul şi îi râd în nas:

— Se mai întâmplă, dragul meu, să te şi înşeli. Recunoaşte cinstit.

Chat Noir clatină capul, îşi ţuguie buzele.

— Crede-mă, nu mă încăpăţânez. Când pierd, ştiu s-o fac *en beau joueur*, dar nu m-ai convins.

— Nu crezi că Iuga e SS-ist?

— Nu. Chestia cu tatuajul poate fi o simplă întâmplare. Prea aduce a Evul Mediu.

— Eşti absurd! Tocmai de-aia purta cotiera, ca să-l ascundă. Grupa de comando SS a maiorului Linhart a avut fantezia să-şi tatueze pe braţ o broscuţă înjunghiată de un stilet, marcat cu cifra zece. O prostie de neiertat pentru

nişte profesionişti. Am văzut desenul tatuajului acum patru ani. Al lui Iuga era identic.

Gri-Gri se uită la mine gânditor. Îl cunosc îndeajuns de bine ca să-mi dau seama că e contrariat. O puştoaică de vreo nouăşpe ani face tot felul de fiţe ca să-i atragă atenţia. Râde tare, vorbeşte în argou cu fraierul care i-a oferit o prăjitură, se ridică de două ori de la masă şi defilează ostentativ prin faţa noastră. Are şolduri nervoase şi o pereche de picioare care pot băga în draci şi un sfânt.

Gri-Gri n-o ia în seamă şi îi sunt recunoscătoare. Mă enervează când bărbatul care mă însoţeşte se holbează după altele, chiar dacă mi-e frate. Nu mă pot însă împiedica să fiu maliţioasă.

— Ai succese, Gri-Gri!

Pezevenghiul se uită exact unde trebuie. O remarcase.

— Mda, nu arată rău. Încerci să mă cazezi, Magda?

— Eşti ultimul bărbat pentru care m-aş osteni. Ai crescut destul de mare ca să te descurci singur.

— Perfect!… Ascultă, draga mea, revenind la amicul Iuga… Sunt gata să accept că bandajul cauciucat poate constitui un indiciu. Un indiciu ieşit din comun. Mă întreb totuşi ce s-ar fi întâmplat dacă nu i-ar fi căzut în ultimul moment.

— Altceva te întrebi, flăcău! Dacă nu cumva am avut şi alte dovezi. Deşi, dovadă e mult spus. S-au petrecut însă o seamă de incidente care dădeau de bănuit.

Privirea escrocului se concentrează, e aţintită în gol. Recapitulează, încearcă să ghicească. Eu mă amuz copios. Nu-i uşor să descumpăneşti un Chat Noir!

— Să le luăm pe rând, îi propun. Când Iuga şi-a desfăşurat planul, ţii minte, imediat după încetarea alarmei, am simţit că ceva nu-i în ordine… Bineînţeles, eram încă o mare îmbrobodită pe atunci, dar hai să-i zicem un al cincilea eu din mine cârtea.

— Asta mi-a plăcut, râde Gri-Gri. Al cincilea eu! Ai dreptate. Se vorbeşte totdeauna numai de al doilea. De ce

cârtea, draga mea?

— Trucul cu fetiţa ascunsă în cutia violoncelului ţine de bâlci.

Chat Noir se mişcă în scaun şi dă din umeri cu sensul „evident, o poţi lua şi aşa, dar…“

— Împrejurările excepţionale reclamă mijloace excepţionale. Ca să fiu cinstit, pe mine m-a dat gata ingeniozitatea soluţiei. Exista altă cale de pătrundere în Comandament? Fără gălăgie?

— Nu ştiu. Soluţia lui Iuga însă trăda un infantilism care nu-i era propriu.

— De ce n-ai obiectat atunci, pe loc?

— Ca şi pe voi, m-a ameţit ingeniozitatea formulei şi i-am închis gura celui de al cincilea eu… Să mergem mai departe! Suntem în sfârşit zăriţi, urmăriţi, încercuiţi, la un pas ca nemţii să ne înhaţe. Dar nu, noi suntem şase norocoşi! Descoperim un chepeng care ne duce într-o grotă mai sigură decât linia Maginot. Cam prea la ţanc, nu crezi?

— Acum da, recunoaşte Gri-Gri, nu şi atunci.

— Bineînţeles. Erai prea fericit că ai scăpat, cel puţin pentru moment, ca să mai reflectezi. Incidentul cu grenada însă, trebuie să fii de acord cu mine, ar fi pus pe gânduri şi un copil.

Chat Noir mă priveşte mirat. Observă chelneriţa şi-i cere două Martini duble…

— Iartă-mă, Magda. Am simţit nevoia unui tonic. Ce-i cu grenada?

— Ai făcut armata?

— La pompieri.

— Atunci se explică. Râd: Nici un om cu mintea întreagă nu se apucă să dezamorseze o grenadă dacă nu l-a învăţat cineva s-o facă. Pur şi simplu, nu ştie de unde s-o apuce. Chiar şi pe genişti îi trec toate sudorile în operaţiunile de deminare. Şi apoi, nu e o chestiune de curaj, ci de cunoştinţe. Nici măcar miracolul nu poate să depăşească ignoranţa. Şi totuşi, Roman Iuga a izbutit.

Gri-Gri îşi consultă trabucul stins. E ceva care nu-i place, îl aruncă şi aprinde altul.

— Nu vreau să te mint, draga mea. Pe mine actul în sine m-a impresionat. Intuiam, cel puţin vag, ce riscuri incumbă dezamorsarea unei grenade pentru un necunoscător. Îmi spuneam însă că există disperaţi, fanatici, ca Iuga, care nu se opresc în faţa nici unui sacrificiu. Conştiinţa că eu sunt incapabil de un anumit act nu mă determină să-l contest sau să nu-l admir la altul.

Îi surâd cu duioşie şi sunt sinceră când îi spun:

— E amănuntul care-mi place cel mai mult la tine, Gri-Gri. Pentru asta sunt în stare să-ţi iert o grămadă de lucruri.

— Grozav! se bucură Chat Noir. Atunci, ne căsătorim?

Se grăbeşte să-mi sărute mâna. Eu râd cu hohote. Am impresia că niciodată n-am râs atât de mult ca azi.

— N-ai fost prea perspicace, Gri-Gri. Cel puţin la urmă trebuia să înţelegi.

— Habar n-am la ce te referi.

— Tunelul… Aţi ciocănit zidurile, centimetru cu centimetru. Evident, Iuga a avut grijă să te asigure că pe cel cu pricina l-a cercetat el, îndreptându-te astfel spre celelalte. Îţi aminteşti? În sfârşit, era normal ca după zilele şi nopţile acelea îngrozitoare, în ultima clipă, cu câteva minute înainte ca nemţii să ne facă sită, Iuga să descopere ieşirea secretă? După orele acelea de coşmar, cu mintea tulbure, când abia mai respiram şi gândeam?

— Există întâmplări fericite. Eu îi spun şansă şi aş fi un păcătos dacă aş contesta-o.

— Cam multe şanse, dragul meu, în povestea asta. Ca să nu mai pomenesc de faptul că hruba aceea era atât de bine utilată, încât părea că aşteaptă un grup vesel de excursionişti, exact ca noi. Nu lipsea nimic din ce ne trebuia cu adevărat şi dacă a lipsit totuşi a putut fi înlocuit cu uşurinţă. Am avut lopată şi hârleţ, măşti de gaze, mâncare, un strop de băutură, o casă de bani senzaţională, bună la

toate, n-am dus dorul mâinii de lucru. Bietul Bubu a bătut toate recordurile. Cap la cap însă, le-am pus pe toate la ieşirea din tunel. Alergam prin cimitir şi nu vedeam nimic altceva în faţa ochilor: grenada, chepengul, anourile zidului se suprapuneau, se înlănţuiau, mă obsedau. Chiar dacă o oră mai târziu lui Iuga nu-i aluneca bandajul, ideea unei formidabile mistificări se născuse deja în căsuţa pazniculuі. Tatuajul a confirmat-o. Şi apoi, ce dovadă mai concludentă vrei decât aceea că nemţii au atacat totuşi spre Târnăveni şi nu prin Oituz, aşa cum indică harta fotografiată de tine? Toată povestea a fost un spectacol de la început până la sfârşit, având un singur ţel: să ne intoxice.

— Draga mea, mă întreabă calm Gri-Gri, cuvântul *strategie* îţi spune ceva? Nu pretind că oi fi vreun *Saint-Cyr*-ist, dar mi s-a întâmplat să aud despre revirimente tactice, succes sau eşec, care au rămas celebre în cariera unor conducători de oşti. E posibil deci ca fritzii, neinspiraţi, să se fi răzgândit în ultima clipă.

— Degeaba! exclam. Te lauzi că ştii să pierzi, dar nu accepţi înfrângerea. Şi chiar dacă ai să-mi spargi capul, tot ţi-o repet: Roman Iuga te-a păcălit ca pe un copil!

Chat Noir îşi sticleşte dinţii, ochii îi scapără.

— Auzi Magda, dacă e cineva în stare pe lumea asta să-mi dovedească, la modul neîndoielnic, că profesorul m-a dus cu preşul, eu mă las de meserie!

Îi întind mâna peste masă.

— Pariu?

Gri-Gri mi-o prinde.

— Pariu!

— Perfect. La douăzeci de kilometri de oraş e un lagăr de prizonieri. Am obţinut – nu mă întreba cum, o să înţelegi mai târziu – autorizaţia de a-l vizita. Vii cu mine?

— De acord. Când plecăm?

— Şi acum.

Plătim şi ne ridicăm. Gri-Gri îmi prinde cotul.

— N-am stabilit un amănunt, Magda. Ce se întâmplă dacă eu câştig pariul?

— Divorţez şi mă mărit cu tine.

* * *

Comandantul lagărului ne dă un însoţitor, un căpitan de rezervă la vreo patruzeci de ani, bonom şi rotund în pântece, amator de şuetă aşezată, moldovenească şi bere Azuga. E de altfel din Botoşani, unde-şi are familia şi un birou modest de avocatură. E fudul nevoie mare că băieţii lui „doi vlăjgani cât matale de lungi, coniţă“, învaţă la Liceul Laurian.

În lagăr se află trei sute de prizonieri. Păşim rar, privind cu atenţie fiecare om. Ziua, excepţional de frumoasă, i-a scos din barăci. Stau la soare, joacă zaruri şi cărţi, meşteresc câte ceva sau zac cu mâinile sub ceafă cercetând albastrul cerului.

Mă izbeşte liniştea care domneşte într-un grup atât de numeros, dar mai ales expresiile oamenilor. Mă aşteptam să găsesc aici chipuri întunecate, abătute, o lume strivită de dezastru – faptul că l-ai provocat singur nu atenuează nimic din dramatism, şi nu-i reduce proporţiile – chipuri sigilate de înfrângere. Nimic, sau aproape nimic din toate acestea. Bineînţeles, bucuria de a trăi nu urlă între kilometrii de sârmă ghimpată care înconjoară lagărul. Cred că ceea ce caracterizează atmosfera e o resemnare fără convulsii, un fel de „în sfârşit, bine că s-a terminat“.

La trecerea noastră oamenii îşi ridică ochii, ne scrutează cu oarecare îngrijorare, încercând să ne ghicească rosturile, se uită curioşi la pardesiul meu alb şi la costumul lui Gri-Gri.

— Vai de steaua lor ce i-o fi aşteptând! îi căinează căpitanul.

Chat Noir ţine bastonul pe umăr, ochii îi aleargă iuţi ca veveriţele, în toate părţile. Surâde.

— *Vae victis!*

— De, domnule dragă, oftează căpitanul, le-a trebuit să samene răzmeriţă în lume… Era la noi în Botoşani un spiţer, Franz… Ce blândeţe de om, coniţă, ce suflet nobil! Nici azi nu mă taie capul cum de-au izbutit nemţii atâtea mişelii!

— Există nemţi şi nemţi. Nu spiţerul dumitale a incendiat globul.

— Aici ai spus vorbă mare! mă asigură interlocutorul nostru, şi îşi şterge cu o batistă roşie, faţa asudată. Ca să vezi matale cum îi inima moldovanului bleagă… Mai acu două-trei luni n-aş fi şovăit o minută să pun puşca la ochi şi să-l miruiesc pe vreunul. Acum… Da’ nu v-am întrebat de prin ce locuri sunteţi.

Nu-i stă gura o secundă, nu se împiedică în răspunsurile noastre monosilabice. Mi-l imaginez în vremuri normale, îndrăgit de toată urbea, de la birjarii care moţăie în gară aşteptând acceleratul de ora 22, până la negustorii din piaţă, împărţind pretutindeni zâmbete joviale, client de nădejde al birtaşilor, blând, cumsecade şi inofensiv.

Trecem prin faţa bucătăriilor. Doi prizonieri curăţă fasole verde la soare. Un locotenent tânăr, cu braţul prins în eşarfă, fumează o ţigară *Funcţionar* şi le citeşte cu glas tare dintr-o carte jerpelită. Nimic nu mă surprinde mai mult decât să aud aici, sub cerul Transilvaniei, când la mai puţin de o sută de kilometri depărtare mai bubuie tunurile, povestea lui David Cooperfield.

Mă opresc brusc. Privirea mi-e atrasă de un cap enorm, bandajat. E un prizonier cu tunica deschisă şi epoleţii de locotenent major. Stă aplecat peste o gheată galbenă din piele fină, cu ţinte.

Gri-Gri mă priveşte întrebător.

— El e! suflu înfrigurată.

Surâde ironic, încredinţat că mă înşel, şi se îndreaptă cu paşi hotărâţi spre neamţ. Prizonierul nu-i dă atenţie, pare

preocupat de bocanc.

Chat Noir îl apostrofează direct:

— Aveţi un foc?

Omul ridică încet capul şi Gri-Gri încremeneşte, alb la faţă.

Respir adânc. Am recunoscut ochii lui Roman Iuga.

Comandantul ne-a pus la dispoziţie o săliţă lângă cancelarie.

Două bănci rudimentare de lemn, trei scaune, o masă negeluită, plină de crăpături care, privite dintr-o anumită poziţie, amintesc bucla Dunării de la Turnu Severin.

Roman Iuga e calm, destins, răspunde fără şovăială la toate întrebările noastre. Într-un cuvânt, omul care a pierdut şi acceptă cu luciditate şi sânge rece situaţia.

— Berlinul pregătea o puternică ofensivă cu intenţia de a ocupa Carpaţii Meridionali, ne explică succint Iuga. Succesul ei depindea de factorul surpriză, dar mai ales de imobilizarea Armatei a 4-a în Moldova. Pentru a împiedica transferul ei în Transilvania, trebuia ca Marele Stat-Major Român să aibă *certitudinea* că vor ataca în Carpaţii Orientali.

Mă uit triumfătoare la Gri-Gri. Îmi evită privirea, şi ascultă atent, trăgând rar din havană.

— Problema consta, urmează Iuga, în a încunoştiinţa Bucureştiul de aceste „intenţii“. Evident, nu le puteam transmite nici prin poştă, nici prin ziare. De fapt, trebuia să facem din ele un secret de importanţă capitală, care prin căi dificile şi sinuoase să parvină în final unui agent român de încredere. Servită cu toată pompa de propriul lor informator, ştirea avea să fie ingerată ca atare. Aşa ne-am oprit asupra dumitale, Magda.

Chat Noir scapă trabucul din gură, izbuteşte să-l prindă şi se arde uşor la palmă. A rămas literalmente perplex. În acelaşi pot, a fost de două ori păcălit. În ce mă priveşte,

faptul că sunt deconspirată, nu mai contează. Misiunea mea s-a încheiat. Iuga râde nu fără oarecare satisfacţie.

— Nu trebuie să te necăjeşti, Trestian! Ai avut de-a face cu doi profesionişti. Nu-ţi pun la îndoială flerul, însă lumea, universul dumitale n-au nici o legătură cu spionajul.

Chat Noir îşi duce degetul la tâmplă, într-un vag salut, dar e cnocaut şi îşi revine greu.

— Cum m-aţi detectat? întreb.

— Intelligence Service-ul, de pildă, greşeşte în mod constant socotindu-ne mai dobitoci decât suntem. E o eroare frecventă. Nu învăţăm niciodată că n-avem voie să ne subestimăm la infinit adversarul. Într-adevăr, Kaltenbrunner a stârnit ilaritate printre serviciile de spionaj aliate, informatorii săi selecţionaţi pe baza celor mai bizare criterii – fanatism, stagiu în partid etcetera – comiţând gafe cutremurătoare. S-a uitat însă că mai există şi o unitate SS, cu oameni aleşi şi pregătiţi de amiralul Canaris, pe vremea când era şeful Abwehrului, în scopul unor acţiuni largi şi complexe de comando... Dumneata, Magda, constitui o prezenţă care nu poate fi ignorată. Era limpede pentru un vânător de spioni, că locul domnişoarei Savu nu e într-un post de amploiată la comandamentul german. Pregătirea, inteligenţa, fizicul puţin obişnuit nu se asortau cu funcţia modestă pe care o îndeplineai. Obiectiv vorbind, încap comparaţii între dumneata şi Hildegarde sau Katarina? Personal, prin definiţie, suspectez femeile spectaculos de frumoase vehiculate în perimetrul Statelor majore sau al unor militari, cu grad superior, care deţin secrete. Dacă răsfoieşti istoria spionajului, încremeneşti aflând ce-au putut să facă doi ochi frumoşi, ca să-l citez pe prietenul Chat Noir.

Îşi aprinde ţigara, stinge chibritul cu volte mari. Trage ca de obicei trei fumuri înainte de a începe să vorbească.

— Mă obseda ideea că leafa pe care o primeai, micile privilegii nu însemnau nimic pentru dumneata, nu aveai nevoie de ele. Şi încă ceva! Ultimul soldat din Wehrmacht

cunoaşte orientarea pro-franceză, în orice caz pro-aliată a românilor, încotro înclină de secole simpatiile acestui popor.

— Se putea foarte bine, îl întrerup, să am totuşi un *beguin* pentru germani. Nu-s mulţi la noi, dar există. Studiile mele constituiau un argument în acest sens.

Iuga râde, mă măsoară printre pleoapele subţiate.

— Când te-ai înscris la limba germană, te-ai dus pentru Goethe, Heine, sau Schiller, nu de dragul lui Hitler şi al echipei lui.

— Nu-i un raţionament.

— Categoric. Indiciile, recunoaşte Roman Iuga, erau de natura pur subiectivă, dar eu sunt un tip suspicios şi teribil de încăpăţânat.

— Am băgat de seamă.

— O dată luată în obiectiv, am început investigaţiile. Ai fost filată, s-a descoperit că eşti în legătură cu Jeanna. De o lună o ţineam sub supraveghere. Maşinile noastre goniometrice descoperiseră că cosmeticiana transmite mesaje cifrate prin radio. I-am plasat un microfon chiar sub canapeaua unde se fac tratamentele. V-au fost urmărite toate discuţiile, inclusiv ultima.

Îmi scot canotiera şi o pun pe masă. Pălăria contrastează straniu cu lemnul grosolan. Afară e o oarecare animaţie. Se împarte supa prizonierilor. Gri-Gri a amuţit. Fumează pe gânduri şi face eforturi să piardă elegant. Pentru apaşul ăsta excentric, s-a dărâmat un univers.

— Hartner ştia?

Iuga clatină din cap.

— Absolut nimic. Vreau să spun că nu i s-a suflat un singur cuvânt. Mirosise însă ceva şi a solicitat oportun o permisie. Aşa cum îl cunosc, presupun că va dezerta.

— Ce se întâmpla, îl întreb cu ochii pe fereastră, dacă eu aş fi refuzat să vă primesc în casă, atunci când, vezi Doamne – bănuiesc că şi acolo a fost o cacialma – mi-aţi bătut în geam, încolţiţi de Gestapo?

Roman Iuga începe să râdă.

— N-ai fi făcut-o niciodată, Magda. Ai încercat, dar n-ai putut. Experienţa şi statutul dumitale de agent au fost înfrânte de o inimă de esenţă latină. Am şi mizat de altfel pe sentimentalismul specific acestor meleaguri. Puteam să pariez că nu vei rezista până la urmă să nu acorzi ajutor unor nenorociţi, hăituiţi de Gestapo. Irina şi Traian, ei doi mai ales, erau flacăra la care intransigenţa dumitale urma să se topească, să se prefacă într-o ceară moale. Tapajul pe care-l făceau gestapoviştii, ai intuit bine, îl iniţiasem pentru atmosferă, dar mai ales ca să nu ne expediezi şi în consecinţă, să pierdem legătura cu dumneata.

Gri-Gri îşi drege glasul. Nu ştiu ce-a hotărât în perspectivă, probabil încă nimic, dar pentru moment pare să-şi fi recăpătat siguranţa.

— Încep să pricep câte ceva. Rămâne o chestie însă care mă obsedează. Eşti român, un tip cu calităţi. Ce naiba te-a împins printre ordurile astea SS-iste? Te-a supărat guvernul? Patria-mumă? Te întreb eu, un escroc, un cambrioleur, un derbedeu, orice vrei, dar care şi-a zis întotdeauna că există totuşi în viaţă unele limite. Să spargi un safe e fără îndoială un act reprobabil pentru nişte oameni oneşti, să colaborezi însă cu fritzii împotriva propriei tale ţări mi se pare abject, infect şi imoral!

Roman Iuga zâmbeşte.

— Nu-s român, Trestian! Sunt neamţ sută la sută.

— Născut aici!

— Nici măcar. M-am născut la Essen şi acolo mi-am petrecut cea mai mare parte din viaţă. Ştiu ce vă surprinde, faptul că vorbesc perfect limba română. Explicaţia e mai simplă decât v-o închipuiţi. Vecinii părinţilor mei erau două familii de români. Făceau parte din valul acela de transilvăneni, care în jurul lui 1900 a emigrat în America. Izbutind însă să prindă cheag în Germania, renunţaseră la lumea nouă. Am crescut împreună cu cei şase copii ai lor. Am intrat la ei în casă, m-am familiarizat cu atmosfera românească şi eram fericit că sărbătoresc Paştele de două

ori... De altfel, trei vacanţe de vară le-am petrecut la Arad, unde puştii se duceau să-şi vadă bunicii. Pentru tatăl meu, un funcţionar modest, aceste vacanţe gratuite însemnau foarte mult, un cadou nesperat. Se ştie cât de receptivi sunt copiii. Şi aici am constatat că o mare parte din români vorbesc curent germana sau maghiara, în funcţie de prietenii cu care au bătut cândva mingea. Iar eu mă simţeam straşnic pentru că puteam discuta într-o limbă pe care în Germania n-o înţelege aproape nimeni, îmi dădeam aere faţă de părinţi şi colegi. Mai târziu, am început să le cer cărţi şi la doisprezece ani, l-am descoperit pe Eminescu...

Chat Noir rânjeşte.

— Asta te-a stimulat, presupun, să dai cu barda în români. Cum ai ajuns în trupele de elită ale Führerului?

— Extrem de simplu, răspunde Iuga. În 1930, directorul revistei *Nouveaux Temps*, Jean Luchaire, a organizat împreună cu un profesor de desen münchenez, Otto Abetz, taberele internaţionale de vară pentru tineret, de la Sohlberg, din munţii Pădurea Neagră. Am petrecut acolo zile de neuitat. Sport, excursii, jocuri şi focuri de tabără, filme, dragoste. Toate sub îndrumarea atentă a celor doi organizatori, al căror scop era îndoctrinarea tinerilor, orientarea lor discretă, dar fermă, spre nazism. Din aceste tabere s-au racolat ulterior agenţi ai Abwehrului, viitorii colaboraţionişti şi simpatizanţi francezi ai celui de-al III-lea Reich. Eu fiind german la origine şi remarcat în mod deosebit de Otto Abetz, am ajuns ulterior într-o grupă de comando SS.

Ochii lui Gri-Gri privesc instinctiv spre încheietura braţului. Tunica însă îi astupă tatuajul.

— Am activat vreme de trei ani în mod efectiv, până a intervenit accidentul.

— Aha! rânjeşte Chat Noir. Deci Brahmaputra aia, sau cum îi zice, *Zeiţa mamă a Pământului*, a fost încă o istorioară pentru îngeraşii care fac nani la opt seara.

Roman Iuga râde, se lasă pe spătarul scaunului cu mâinile în buzunare.

— În ’40, din pricina piciorului şi datorită faptului că vorbesc limba, am fost trimis în România. Everestul a constituit o justificare pentru anii în care „am lipsit din ţară“. Obsesia mea n-a mirat pe nimeni. Era perioada celor mai năstruşnice încercări, oamenii se dădeau în vânt după performanţe. Mulţi treceau Canalul Mânecii înot, Lindberg a traversat oceanul, altul s-a azvârlit în Niagara închis într-un butoi, s-au organizat expediţii în Antarctica şi jungla peruviană… Heydrich mi-a alcătuit dosarul. Un dosar bine gândit şi bine lucrat, care mi-a permis să mă integrez perfect în viaţa de aici, sub identitatea profesorului Roman Iuga. Singura mea sarcină era să aştept. Aţi auzit de spionul-conservă?

Chat Noir clatină din cap.

— Nu. Despre javre sunt ceva mai bine informat…

— Spionul-conservă, explică Iuga ignorându-l suveran pe Chat Noir, reprezintă o investiţie pe termen lung. E costisitor, dar periculos şi eficace, obţinând în general rezultate excelente. Are ani de zile la dispoziţie şi evident, mijloace economice, pentru a se infiltra, pentru a prinde rădăcini într-un pământ nou. El se căsătoreşte în ţara de adopţiune, întemeiază o familie, deschide o prăvălioară sau pune pe picioare o afacere înfloritoare, are doi-trei copii, un cont substanţial la bancă, îşi ajută vecinii şi contribuie cu largheţe la chetele bisericii. Duce viaţa fără prihană, a unui burghez onorabil şi de aceea, surpriza, atunci când masca îi cade, e uriaşă:

„Formidabil, domnule! Ai fi zis că ăsta aşa şi pe dincolo?“

— E clar! exclamă Gri-Gri. Te-ai jucat de-a profesorul de geografie care se topeşte de dorul Everestului şi aşteptai să vii la zar. Nu înţeleg însă ce dracu’ am căutat eu în balamucul ăsta?! Treaba era oricum regizată, puteai să-ţi deschizi singur safeul.

Roman Iuga îşi slăbeşte puţin pansamentul, care îi strânge maxilarul şi-l deranjează când vorbeşte, apoi se decide să renunţe la el, definitiv. Camuflajul nu-şi mai are rostul.

— Într-adevăr, în varianta iniţială urma să lucrez singur. Pe urmă m-am răzgândit. Intram în competiţie cu o profesionistă şi nu-mi era îngăduit să greşesc. E bizar ca un profesor de geografie să deschidă un safe, care nu-i o jucărie de copil, nici scrinul bunicii şi încă fără să lase urme. Apoi, aveam nevoie de un martor care să certifice autenticitatea riscurilor şi pericolelor întâmpinate. Când poliţia horthystă a pus mâna pe dumneata, mi-am zis că nu puteam spera o ocazie mai bună.

Derulez în minte filmul evenimentelor. Totul fusese premeditat, cu o precizie specific germană.

— Bineînţeles, confirmă Iuga, ofiţerului de serviciu îi revenea partitura cea mai grea. Trebuia să te aducă într-un asemenea hal de disperare, încât să te oblige să recurgi la un act disperat. Mă neliniştea gândul că frica de a te compromite, şi deci de a te deconspira, va fi mai puternică. Din momentul însă în care l-ai lovit, ai intrat definitiv în joc, nu mai puteai da înapoi. Erai obligată să ne însoţeşti, ceea ce reprezenta, în fond, scopul meu.

Şi eu şi Chat Noir cădem pe gânduri. Un prizonier tânăr, cu părul tuns perie, trece prin dreptul ferestrei şi îşi lipeşte curios nasul de geam. De ce oare chipul unui necunoscut apărut pe neaşteptate, în cadrul ferestrei tale, sperie? Prizonierii şi-au isprăvit masa. Mulţi se retrag în barăci, alţii se plimbă.

Spărgătorul, care a înghiţit greu pilula, dar până la urmă a înghiţit-o, vrea să-şi clarifice toate nelămuririle. De pildă, nu pricepe ce sens a avut coşmarul din hrubă, caznele la care ne-a osândit Iuga. În fond, rezultatul ar fi fost acelaşi, folosind un drum mai puţin accidentat.

— Te înşeli, dă din deget profesorul, şi uiţi mereu că trebuia să mistific o agentă inteligentă, care timp de patru

ani n-a comis altă greşeală decât aceea de a fi prea frumoasă.

— Vasăzică bătăturile din palme, într-un fel i le datorez Magdei, spune Gri-Gri. Ne vâră mâinile în ochi: Cu degetele astea nu mai deschid nici un bufet de bucătărie!

— I le datorezi, spune Iuga. Săparea tunelului a constituit o capcană psihologică unde trebuia să cadă până la urmă şi cel mai circumspect agent. În general, soluţiile prea simple nu conving. Instinctiv însă, când obţii cu sânge un lucru, respingi ideea de păcăleală, şi în asta a constat trucul. Disperarea, setea, munca epuizantă, excavatoarele nemţilor au desăvârşit climatul, au dat mistificării dimensiunile şi culorile realităţii. Dacă am fi stat în hrubă doar o oră, poate că în mintea Magdei ar mai fi stăruit îndoiala. Câteva zile de cazne însă i-au alungat, şi era omeneşte şi firesc să-i alunge, cea mai vagă umbră de dubiu. Magda trebuia să depună fotocopia hărţii pe masa Marelui Stat-Major al Armatei Române, cu certitudinea de nezdruncinat că ea cuprinde intenţiile şi hotărârile duşmanului. Aş fi vrut din tot sufletul să nu fiu silit să recurg la ieşirea secretă. Îmi dădeam seama cât de dubioasă pare o astfel de descoperire în ultima secundă. Când am pus la cale planul, prevăzusem totuşi eventualitatea unor piedici de netrecut şi de aceea pregătisem vag terenul, amintind că asemenea construcţii dispun de obicei de ieşiri tainice. Am sperat tot timpul că vom putea părăsi grota prin propriile noastre eforturi. Ar fi fost formidabil, pentru nota de autentic a întregii acţiuni. Din păcate, am dat peste zidul de stâncă şi aici eram neputincioşi. Pe urmă, a intervenit celălalt ghinion: mi-a alunecat cotiera. Cu cinci ani în urmă, la un chef – sărbătoream răpirea unui diplomat norvegian – întreaga grupă am hotărât să ne tatuăm un semn al nostru distinctiv, simbol al camaraderiei veşnice. Un act iresponsabil, a doua zi l-am regretat cu toţii. Se uită la mine: Până la începerea ofensivei, m-am întrebat dacă ai observat sau nu tatuajul, dacă îi cunoşti semnificaţia. Ai ochi ageri, te felicit.

Mă simt obosită, mi s-a făcut dintr-o dată frig în cămăruţa cu pereţii vopsiţi în ulei verde. Aş vrea să plec, nu mai am chef să stau în încăperea asta, din nou simt gheaţa din ochii lui Iuga. Dar Gri-Gri nu şi-a epuizat întrebările.

— Bubu şi Dragnea făceau parte din piesă, îi răspunde profesorul. Ştiam că îşi au bârlogul şi marfa depozitată în hrubă, şi când am pus la punct planul, am ţinut seamă de acest amănunt. Prezenţa lor mi-era necesară.

— De ce?

— Pentru atmosferă, culoare locală, şi autentic. Oricum ar fi reacţionat, nu puteau decât să adauge amănunte vii, ceea ce s-a şi întâmplat. Mai mult, ca să fiu sigur că-i vom găsi în hrubă, i s-a solicitat lui Dragnea o anumită cantitate de marfă livrabilă la o oră precisă.

— Cinci oameni au murit din cauza dumitale, îl întrerup. Un mic amănunt care presupun că te lasă complet rece.

Roman Iuga mă fixează lung. Şovăie, dar până la urmă se decide.

— Au intervenit pe parcurs incidente neprevăzute, de care nu mă simt vinovat. De Lepăduş şi fetiţă aveam nevoie pentru a pătrunde în comandament, dar în afară de asta mai exista un aspect. Ei doi mă cunoşteau, aveau un cult pentru mine, în consecinţă îmi eliberau în permanenţă certificate de bună purtare şi confirmau totodată identitatea mea. Puteam să prevăd sacrificiul bătrânului? Faptul că Bubu îşi va economisi apa, împrejurare de care va profita Dragnea? Că ăsta, la rândul lui, asediat de remuşcări se va sinucide?

— În orice clipă, spun, puteai curma coşmarul. Cheile mormântului erau în buzunarul dumitale. Nu afirm că le-ai preconizat moartea. Ai acceptat-o însă senin, contemplând-o cu mâinile încrucişate. Ai văzut când câinii s-au năpustit asupra copiilor…

— Hai s-o luăm altfel, Magda! Inversează situaţiile. Dumneata în locul meu, agentă operând într-un oraş din

Germania. N-ai fi sacrificat cinci nemţi în folosul ţării dumitale?

Mă ridic şi îmi înfig degetele nervoasă în borul pălăriei.

— Ţara mea nu s-a apucat să croiască cu tancuri şi mitraliere alte hotare pe harta Europei, n-a năpăstuit nici un popor, n-a dat buzna tâlhăreşte pe pământul altora, împărţind moarte, jale, crime. N-a inventat lagăre şi camere de gazare, n-a născocit cele mai savante mijloace de tortură din istorie, n-a omorât în două mii de ani atâţia oameni câţi aţi asasinat voi într-o singură săptămână! Iar dacă ar fi făcut-o, hotărât m-aş fi aflat de cealaltă parte a baricadei, aşa cum au procedat mulţi din compatrioţii dumitale, care s-au alăturat Rezistenţei. Ei au luptat nu împotriva Germaniei, cum urla propaganda lui Goebbels, ci a regimului nazist. Aşa că nu încap comparaţii între activitatea dumitale în această ţară şi ceea ce aş fi făcut eu eventual în Germania.

Gri-Gri mă priveşte încântat, pare gata să mă aplaude. Are o expresie atât de nostimă, încât, în altă împrejurare, mi-aş stăpâni cu greu râsul. Acum însă sunt prea furioasă.

— Chiar, domnule! exclamă Chat Noir. Eşti un bărbat inteligent, cum ai putut să mergi pe mâna unor dobitoci? Dacă nu te-au împiedicat considerente de ordin moral, cel puţin bunul-simţ trebuia să te avertizeze. Un imbecil ca Hitler plus compania nu putea să câştige. Ca să ghiceşti chestia asta n-ai nevoie să fii un geniu militar, nici de alt fel. Nu vezi şi la pocher! Până la urmă, indiferent de carte, ia banii cel mai deştept!

— Am crezut, spune încet Iuga. Şi ca mine, au fost mulţi. Am crezut…

Chat Noir ridică din umeri a neputinţă. Ar vrea să-i mai spună ceva – hotărât e în dispoziţie de conversaţie – dar i-o scurtez:

— Ce faci? Mai stai?

Plec fără nici un cuvânt. Lui tata îi plăcea să citeze mereu în vreo cinci limbi orientale, acelaşi dicton: „Învingătorul

trebuie să fie generos.“ Ei bine, eu nu pot fi. Sunt sigură că cei care au născocit aforismul ăsta, nu avuseseră de luptat împotriva crucilor încârligate.

Roman Iuga a rămas pe scaun, cu privirea aţintită asupra zidului verde.

* * *

Primul drum e la mătuşile mele. Alexandru îmi scrie pe adresa lor. Ştim amândoi că Amalia şi Elvira cenzurează scrisorile, dar nu ne mai sinchisim. Sunt două luni de când n-am nici o veste. Mă gândesc cu inima strânsă dacă nu cumva frunza de platan pe care mi-a transmis-o Jeanna n-a fost un truc al colonelului Radian, o născocire ca să pot lucra în tihnă.

Îmi înfig unghiile în perna de catifea a taxiului, pe măsură ce privesc în jur. Cartea Românească, unde-mi cumpăram plastelină, penare lucioase pictate cu flori şi abţibilduri nu mai e, a căzut hotelul Splendid… De câte ori n-am dansat aici cu Alexandru! Şi Teatrul Naţional! Un morman de ruine… Amalia sau Elvira mă însoţeau cu rândul la matineele „cumsecade“. Simt încă în nări mirosul lojei, mă văd lungă şi stângace în rochie pepit, cu părul prins în panglicile enorme rămase de la cutiile de bomboane Zamfirescu… Nu mai văd nici cofetăria aceea mică de pe Edgar Quinet. Aici ne-am întâlnit prima oară… Alexandru mi-a comandat zece prăjituri. Am mâncat şapte. La a opta m-am albit şi a trebuit să mă conducă la toaletă.

Slavă Domnului, casa din Lascăr Catargi e întreagă! După atâtea dărâmături şi ziduri ciuruite de schije, „sarcofagul“ mătuşilor mele devine aproape tonic. Plătesc şoferul. Nu-l las să mă ajute şi-mi târăsc singură valiza în curte. E o dimineaţă radioasă de octombrie. Un soare blând înviorează tufănelele din grădină, vopseşte bronz sângeriu marchiza şi ferestrele înalte.

Găsesc uşa deschisă ca întotdeauna. Bineînţeles, nu se simte nici o mişcare, nimeni nu se scoală înainte de zece dimineaţa. Recunosc aromele familiare de opoponax, galoşi şi lemn vechi, ghicesc că Anica a pregătit gogoşi pentru micul dejun. Nimic nu pare să se fi schimbat aici. Te poţi crede fără efort într-o dimineaţă oarecare din ’37 sau ’38 şi mă uit instinctiv la consola din hol unde îmi azvârleam ghiozdanul şi bascul…

Tanti Amalia îmi îngăduie să-i sărut obrazul, singurul semn de emoţie. E tot arogantă, tot ţâfnoasă, a păstrat aceeaşi agresivitate caracteristică în atitudine.

Elvira, sentimentala familiei, scoate un ţipăt şi reclamă sărurile. Soră-sa o apostrofează scurt:

— Ia nu mai schelălăi, Elviro! Ştii că mă enervează tapajul de dimineaţă. Începe după aceea să se ocupe de mine: Când ai venit?

Îi arăt valiza şi pălăria.

— Acum.

În vreme ce îşi scoate bigudiurile mă cercetează cu un ochi necruţător.

— Hm, ai prins un aer de damă. Parcă ai fi de la Majestic… Mă-tii o să-i placă.

— Ce face?… Ce face tata?

Mi-e frică să întreb de Alexandru. Mătuşa Amalia îşi adună umerii cu aerul că înghite untură de peşte.

— O să-i vezi… Ascultă, prăjino, să nu te mai boieşti de dimineaţă! O cucoană…

— Ştiu! o întrerup agasată. Dimineaţa un puf de pudră şi o picătură de colonie pe podul palmei. Cu bidineaua dai după ce răsar stelele. Ce dracu’, tanti, n-aţi mai învăţat nimic?! Pământul s-a dat peste cap, a sărit în aer, aţi trăit un război şi pe tine te preocupă cum îmi vopsesc eu obrazul?!

Bătrâna se uită la mine. E numai dispreţ.

— Războiul! A fost, s-a dus! Nu-i un rezon ca să-ţi dai poalele peste cap şi să fii insolentă. Bărbatu-tău unde-i?

Îngheţ. Spun încet, atât de încet încât Elvira, al cărei interes s-a trezit instantaneu, se aşează pe canapea ca să nu scape nici un cuvânt:

— Credeam… credeam că voi ştiţi… Că a scris.

Mă opresc ca să nu izbucnesc în plâns. Amalia îmi sesizează tulburarea şi mă încurajează în maniera ei personală.

— Ei lasă, nu te prăpădi cu firea. S-o fi încurcat cu vreo teleleică… Azi, mâine scoate capul.

Elvira îşi închipuie că are tact şi o mustră dulce:

— *Mais voyons…* Cum poţi vorbi aşa?

— Ei bravo! se enervează Amalia, că doar nu s-o fi colat cu principesa Ileana.

Tata îşi face o scurtă apariţie. Îmi strânge mâna emoţionat şi timid, mă bate uşor cu degetele pe obraz. Ia micul dejun singur, în camera lui, ca să nu întârzie la facultate. Şi-acum se grăbeşte. Îmi pune câteva întrebări seci şi convenţionale. „Cum te simţi, ai călătorit bine, tu ai relaţii, unde crezi că am putea găsi cafea naturală?“ şi dispare fericit. Nu-i plac emoţiile mari şi le ocoleşte cu stângăcie.

Mama mă îmbrăţişează moale, îmi admiră de convenienţă rochia. Detestă toaletele sport. Se interesează vag de activitatea mea, mă invidiază că am fost plecată.

— Aici ne-am plictisit îngrozitor, suspină. Camuflaj, adăpostul acela oribil, sirene gălăgioase… N-am lucrat nimic bun.

— Ca de obicei, mârâie Amalia.

Elvira încearcă să depăşească momentul. S-a mai îngrăşat, seamănă cu o bufniţă cam prostuţă. Mă întreabă, aranjându-şi dantelele pe piept:

— Ai avut de-a face cu multe persoane vulgare, draga mea? Cu educaţia ta, trebuie s-o fi scos destul de greu la capăt. Aveai şi fluier?

O privesc căpiată şi simt cum încep să-mi pierd cumpătul. Nu mi s-au părut în viaţa mea atât de absurde.

— Ce dracu’ era să fac cu un fluier?

— Cocoloi are, îmi răspunde Elvira aproape ofensată.

Cocoloi e sergentul nostru de stradă. Nu mai înţeleg nimic şi mama îmi explică:

— Ne-a scris Alexandru în iunie că lucrezi la poliţie.

— Vardistă, precizează scurt Amalia. Cică stai în mijlocul pieţii şi faci ordine printre birjari şi căruţaşi. Bine te-a mai dresat răcanul, fata mea!

Râd până îmi dau lacrimile.

— Mi s-a părut captivant, spune mama, deşi cam… În sfârşit, ieşit din comun.

Mătuşa Amalia mă cercetează bănuitoare.

— La urma urmelor ce-ai făcut tu acolo?

— Am împletit coşuleţe de răchită pentru balul damelor române. M-am distrat pe cinste! spun printre sughiţuri.

Amalia ridică din umeri, trage cu un gest nervos perdelele.

— Poftim! Uite cine ne ţine nouă lecţii despre război.

— M-am distrat pe cinste! răcnesc isteric.

Sunt disperată din pricina lui Alexandru şi mă răzbun pe bătrâne. Acum ori niciodată le fac praf!

— De trei ani sunt spioană, auziţi? Am ucis oameni – exagerez – alţii au murit la doi centimetri de mine! Am stat într-o hrubă fără apă şi fără aer, m-a fugărit o haită de câini într-un cimitir, am făcut pe cocota la o sindrofie a fritzilor, despuiată şi vopsită, iar prietenul meu cel mai bun pe care-l respect şi-l admir e un escroc, un hoţ şi un cartofor, căutat de cinci poliţii.

Le-am zdrobit pur şi simplu. Nici una nu mai e în picioare. Elvira scânceşte după săruri, Amalia a căzut lată pe canapea:

— Un borfaş, mon Dieu! Era mai bun răcanul…

Îşi pierde cunoştinţa. Mama respiră uşor, pe o singură nară. Cred că se plictiseşte.

* * *

Ies ca o vijelie. Mă târăsc spre garsoniera noastră din Vasile Conta. Nu ştiu ce aştept să găsesc acolo… Merg mecanic, fără să privesc în jur. Cineva salută. Habar n-am dacă mi se adresează. Ocolesc reflex un oltean cu coşurile încărcate de struguri.

„E prizonier sau mort, îmi spun. Altă explicaţie nu există. Oricât de grav rănit să fi fost, tot îmi dădea un semn de viaţă…“

Picioarele mi se înmoaie. Mă reazem de un zid şi închid ochii ameţită. A trecut.. Mă mai despart vreo trei sute de metri de casă. Nu mai am răbdare şi încep să alerg. Nu văd nimic, privirea îmi alunecă fără să se împiedice de vreun obstacol. Nimeresc în braţele unui bărbat înalt, în uniformă de aviator. Ridic ochii jenată, gata să-mi cer scuze. N-am timp, îmbrăţişarea mă sufocă. Simt pe tâmplă o sărutare fierbinte, apoi aceleaşi buze calde, nerăbdătoare, îmi caută gura… Pământul se învârteşte cu mine. Ne îmbrăţişăm ca doi bezmetici, în plină stradă, sub soarele minunat de octombrie.

— Magda, fetiţa mea, nu plânge…

Până acasă mă duce în braţe.

* * *

Seara suntem bineînţeles la *Continental*. Acum o jumătate de ceas le-am telefonat mătuşilor mele. Mă simţeam vinovată şi mi-am cerut scuze. Când a auzit că Alexandru s-a întors, Amalia a exclamat triumfătoare:

— Ce ţi-am spus eu! I-a făcut dama vânt…

Sunt nespus de fericită. Alexandru îmi strânge mâinile peste masă, mă atinge, se asigură mereu că sunt aici, lângă el.

— Mă cutremur cât eşti de frumoasă, Magda! Te-am iubit din prima clipă. Ţii minte, atunci… cu nasul mânjit de noroi… Sunt un bărbat norocos.

Restaurantul e plin de ofiţeri şi femei tinere, câţiva familişti importanţi cu ochii în farfurie, doamne în vârstă cu pălării caraghioase. Violonistul cântă divin.

E prima oară că mă aflu într-un local fără să acord vreo importanţă celor din jur. Sunt numai ochi şi urechi. Alexandru îmi povesteşte, aşa cum povestesc acum probabil milioane de bărbaţi întorşi de pe front. Sunt întâmplări tragice, altele duioase, camaraderia, abjectul şi eroismul se întâlnesc mereu. Eu sunt mai rezervată. N-am încă puterea să vorbesc despre Irina şi Traian, despre moş Toma. Mă mulţumesc să-l pomenesc pe Gri-Gri, cel mai pitoresc din echipă. O fac probabil cu prea multă însufleţire, cu risipă de culoare. Îl surprind pe Alexandru privindu-mă lung, de câteva ori.

— Fascinaţie! exclamă. Dansăm?

Sunt pe ring, în braţele lui, adică în al şaptelea cer. Îmi şopteşte cu buzele lipite de păr:

— Ştii, Magda, acolo… nu ideea că aş putea fi pulverizat de un proiectil în orice clipă mă obseda. Mă obseda gândul că n-am să te mai găsesc. Mă ucidea gelozia… N-am arătat nici unui camarad fotografia ta. M-ar fi deranjat orice privire, oricât de nevinovată…

Melodia s-a terminat, dar Alexandru mă reţine. Îl simt că şovăie.

— Spune-mi, iubito… Ţi-ar fi plăcut un bărbat ca Gri-Gri?

Dumnezeule! Şi când te gândeşti că a împlinit treizeci şi şase de ani.

Când ne întoarcem la masă rămânem stupefiaţi. Colonelul Radian îşi face vânt cu o frunză de platan şi surâde încântat.

— Luaţi loc, copii.

— Vă salut, domnule colonel! Cum drac… cum aţi dat de noi? întreabă Alexandru.

Încearcă să se stăpânească şi respiră de câteva ori adânc. Radian îl priveşte senin.

— Eram sigur că vă găsesc într-un stabiliment din ăsta. V-am căutat întâi la Cercul Militar, pe urmă la Capşa.

Alexandru dă din cap şi oftează.

— Am afirmat totdeauna că grataragiii cei mai buni sunt în Honolulu. Ce beţi, domnule colonel?

— Şampanie, în cinstea domnişoarei. Nu te osteni, maiorule, am comandat-o. Draga mea, mi se adresează, te felicit din inimă. Primeşte te rog omagiul, admiraţia şi recunoştinţa unui bătrân ostaş.

Alexandru îşi drege glasul.

— Pentru că întâmplător suntem în familie, aş putea cunoaşte şi eu motivul distinsei preţuiri de care se bucură „domnişoara“?

Radian îl aşteaptă pe chelner să umple cupele, închină şi soarbe cu poftă.

— Domnişoara este o agentă de mare clasă. A dovedit curaj, sânge rece şi o remarcabilă inteligenţă. Flerul domnişoarei l-a făcut mat pe cel mai redutabil spion german care a activat pe teritoriul Transilvaniei. E suficient, domnule maior?

Alexandru ne priveşte năuc. Eu mă simt mândră ca un păun şi ca să-mi ascund tulburarea, râd nervos. Colonelul îşi umple din nou paharul şi relatează tacticos momentele de mare spectaculozitate ale ultimei operaţiuni. Alexandru îl urmăreşte palid, îmi caută mâna pe sub masă. O strânge tare, atât de tare că sunt gata să ţip.

— Ai fost singură în hrubă cu atâţia bărbaţi? mă întreabă.

— Nu fi caraghios!

Colonelul se distrează de minune. Îşi isprăveşte paharul şi îşi trage tacticos mănuşile.

— Vă grăbiţi?

— Draga mea, intuiesc totdeauna cu cincizeci de secunde înainte, momentul când sticlele încep să zboare prin aer. Să treci luni neapărat pe la mine.

Alexandru ridică brusc capul. În ochi are pumnale. Radian le ignoră, zâmbeşte mereu.

— Ascultă, Magda… Gri-Gri ăsta mi-a făcut o impresie bună. E chipeş, are farmec, e irezistibil în oricare cerc de cucoane… Ţi-ar plăcea să lucraţi împreună în Germania?

Accept senină jocul, inventariind cu căldură calităţile lui Chat Noir, până când observ că Alexandru se uită cruciş.

— Din păcate, adaug, îi lipseşte rutina profesionistului. Apropo, m-am întrebat de multe ori cum aţi acceptat să merg pe mâna „profesorului“. Întotdeauna m-aţi sfătuit să nu mă încurc cu amatorii.

— Propunerea mi s-a părut ispititoare.

O spune moale, puţin tărăgănat, pe buze îi flutură un zâmbet care nu mi se adresează. Suflă scrumul de pe masă, îşi face de lucru cu serviciul de untdelemn şi oţet. Îl măsor lung şi dintr-o dată simt că cerul se prăbuşeşte. Adevărul ţâşneşte violent, arde torţă, am sentimentul că-mi incendiază creierii.

„Magda Savu eşti cea mai candidă bleagă care a păşit vreodată pe pământ! Sfântă imbecilitate! Te credeai spioana secolului şi n-ai fost decât o biată păpuşă manevrată de colonel! Roman Iuga, alt nătărău care se suspecta că ar fi vreun as, a înghiţit cârligul colonelului Radian cu o candoare unică…“

Aştept să-mi recapăt suflul şi declar pe un ton indiferent:

— Misiunea mea în Germania e probabil de acelaşi gen. Nadă sau mai exact o excelentă hârtie de prins muşte.

Colonelul mă priveşte iute. Nu-şi voalează surpriza.

— Ai înţeles? Râde încetişor: Admirabil!

— Dacă socotiţi că sunt de prisos, intervine Alexandru, pot coborî până la bar să studiez sortimentele de coniac. Când isprăviţi, trageţi trei focuri de revolver în aer.

Face pe nebunul, n-ar pleca acum în ruptul capului. Radian îi pune mâna pe braţ, îl obligă să se aşeze.

— Domnule maior, te sfătuiesc la modul amical să nu mai încerci vreo combinaţie extraconjugală. N-ai nici o şansă să rămână necunoscută. Cred că nu-ţi cunoşti nevasta!

— Presupun că aveţi dreptate, suspină Alexandru.

— Te felicit şi te compătimesc.

— Eu o fac de mult.

Fierb. Spiritele lor alunecă pe lângă mine, se sparg baloane de săpun. Revelaţia e ucigătoare. Gândul că n-am fost decât o momeală în cârligul unei undiţe, manipulată de Radian, mă scoate din sărite. Colonelul sesizează starea mea de spirit, îmi surâde luminos.

— Nu fi supărată, Magda, n-ai motive. Când oamenii mei plasaţi pe teritoriul Transilvaniei de nord după Dictatul de la Viena, mi-au raportat că maiorul SS Günther Lehrer specializat în acţiuni machiavelice se ascunde sub identitatea profesorului Iuga, am înţeles că mai devreme sau mai târziu voi fi spectatorul unui joc de artificii menit să mă orbească.

— Pe atunci, îi amintesc, eram aliaţi.

— O alianţă smulsă din presiuni şi ameninţări, în care nici Berlinul, nici noi n-am crezut. Ştiam deci că după insurecţie falsul profesor va încerca o manevră abilă de intoxicare şi i-am întins o mână de ajutor… E întotdeauna util să ştii ceea ce adversarul ţine cu tot dinadinsul să afle. O femeie frumoasă, spectaculos de frumoasă, care lucrează la oricare Stat Major din lume atrage inevitabil atenţia serviciilor de contraspionaj. Am mizat pe acest adevăr elementar când te-am trimis în Transilvania.

Îl întrerup iritată:

— De ce nu m-aţi avertizat? Aş fi evitat multe situaţii neplăcute.

Radian clatină din cap privind lichidul auriu din cupă.

— Exista riscul să te trădezi. Am toată încrederea în posibilităţile dumitale de a-ţi disimula adevărata stare de

spirit, aviatorul nostru se va convinge şi el în curând, dar între a mima şi a trăi efectiv e o diferenţă considerabilă. Să luăm de pildă ceasurile petrecute în hrubă. Ai fi fost la fel de autentică, ştiind că totul nu-i decât un spectacol? Un spectacol pe care-l aşteptam cu sufletul la gură. Din păcate n-am putut prevedea desfăşurarea lui, faptul că „profesorul“ va împinge înscenarea până la crimă, sacrificând deliberat nişte oameni.

— Nici că aveam, prin definiţie, toate şansele să-mi rup gâtul n-aţi intuit?

Colonelul îmi surâde blând.

— Te înşeli, Magda. Elementul ăsta anatomic absolut seducător, care reazămă un chip de înger şi un creier cu neobişnuit de multe circumvoluţii, a fost apărat. Mai exista un agent de-al meu în comandamentul german, gata oricând să intervină dacă Iuga ar fi ghicit cursa.

Întreb uluită:

— Cine e?

Radian clatină din cap.

— Nu pot să-ţi spun. Misiunea lui nu s-a încheiat.

Am rămas singuri. Alexandru mă priveşte vreme îndelungată fără să spună o vorbă. O privire pe care n-o înţeleg.

— De ce te uiţi aşa la mine?

Ţigara i s-a stins între degete. Spune încet:

— Ai crescut mare, Magda.

Pare trist.

* * *

Vreme îndelungată am fost torturată de coşmaruri, mă obsedau aceleaşi imagini: cadavrul chircit al lui moş Toma, braţele lui sfâşiate, goana prin cimitir, dealul, câinii muşcând sălbatic din trupurile îmbrăţişate ale copiilor…

Astăzi, când nu mai sunt foarte tânără, pot afirma că n-am întâlnit încă o dragoste atât de frumoasă ca a lor. Mi-i închipui mereu alergând, ţinându-se de mână fericiţi, pe o pajişte minunată cu maci şi margarete…

Amalia şi Elvira, pauperizate, au fost silite să vândă cavoul. Au rămas extrem de afectate, incapabile să-şi imagineze cum se poate muta cineva „dincolo“, în mod decent, fără canapeluţe, cărţi, carpete persane şi glastre cu imortele. Nu-l iubesc nici azi pe Alexandru şi sunt la fel de circumspecte în ceea ce priveşte căsnicia noastră. Pe lista de invitaţi alcătuită de mătuşile mele pentru înmormântarea lor, Alexandru nu figurează. El le-a asigurat că e hotărât să le respecte dorinţa, oricât ar trebui să aştepte pentru asta.

Mama s-a mutat singură într-o garsonieră şi pictează acum în maniera lui Salvador Dali. Alexandru presupune că în loc de pensulă, foloseşte un galoş.

Pe Gri-Gri nu l-am revăzut din ziua în care a pierdut pariul. Nu ştiu dacă s-a ţinut de cuvânt, dar aş fi curioasă s-o aflu.

Cuprins

Capitolul I 5
Capitolul II 18
Capitolul III 28
Capitolul IV 42
Capitolul V 54
Capitolul VI 66
Capitolul VII 81
Capitolul VIII 99
Capitolul IX 112
Capitolul X 122
Capitolul XI 136
Capitolul XII 145
Capitolul XIII 155
Capitolul XIV 168
Capitolul XV 179
Capitolul XVI 188
Capitolul XVII 199
Capitolul XVIII 207